Št. 7 (1386) Leto XXVII
NOVO MESTO, četrtek,
12. februarja 1976
13. februarja 1975 je bil list odlikovan z redom ZASLUGE ZA NAROD S SREBRNIMI ŽARKI

DOLENJSKI LIST

Umor konzula

Ostri protesti ob smrti Edvina Zdovca, črnomaljskega rojaka, tudi na Dolenjskem

Fašistično podzemlje je spet izrabilo nebudnost zahodnonemških varnostnih organov. V soboto, 8. februarja ob 7.15, je pod streli teroristov izdihnil 45-letni Edvin Zdovc, konzul na frankfurtskem generalnem konzulatu SFRJ. Tragični dogodek se je primeril v času, ko se je Edvin Zdovc iz svojega stanovanja na Bodenhauser Weg 29 v predmestju Sachsenhausen odpravljal v službo na konzulat v Melemstrasse.

Zahrbtni uboj našega vladnega predstavnika v tem zahodnonemškem mestu je sprožil val ogorčenih in najostrejših protestov tako v Jugoslaviji kot v tujini, še posebno med našimi delavci, začasno zaposlenimi v ZRN. Protesti, ki so se od sobote do trenutka, ko to pišemo, zvrstili tudi po vsej Sloveniji, so predvsem opozorili, da se je zločin lahko zgodil le ob skrajni malomarnosti nemške policije, ki ne skrbi niti za osebno varnost uradnih predstavnikov SFRJ. Da je zahodnonemška varnostna služba vedela za fašistično podzemlje, ne more biti dvoma, saj

je že pred tem v najrazličnejših mestih odkrila več podtaknjenih bomb in raziskovala nekaj primerov, ko so bombe eksplodirale.

V torek so bila protestna zborovanja tudi na Dolenjskem. Svoje ogorčenje nad zločinskim umorom Edvina Zdovca so zaposleni izrazili na sestankih, ki so bili v večjem številu delovnih kolektivov. O protestih so sporočili tudi iz Bele krajine, kjer je pokojni konzul preživel mladost. Protestna zborovanja v Sloveniji se bodo nadaljevala vse do danes, ko bodo krsto s truplom pokojnega Zdovca ob 15. uri položili v grob na ljubljanskih Žalah.

Konzul Edvin Zdovc se je rodil 1. decembra 1931 v Črnomlju. Trideset let kasneje je diplomiral na germanističnem oddelku filozofske fakultete v Ljubljani. Bil je sodelavec hidrometereološkega zavoda v Ljubljani in Beogradu, profesor nemščine v Ajdovščini, v diplomatsko-konzularni službi pa od leta 1971. Avgusta istega leta pa je postal konzul na našem generalnem konzulatu v Frankfurtu. Zapustil je ženo in dve hčerki.

TREBNJE: OGORČENI ZARADI UMORA KONZULA ZDOVCA

Na posvetu predsednikov svetov krajevnih skupnosti in vodij delegacij za zbor krajevnih skupnosti občinske skupščine v ponedeljek v Trebnjem so najostreje obsodili zločinski umor našega konzula Edvina Zdovca, dolenjskega rojaka, v Frankfurtu. Navzoči so izrazili oster protest proti oblastnim in varnostnim organom Zvezne republike Nemčije, ki ne poskrbijo dovolj za varnost naših predstavnikov in delavcev v tej deželi kljub številnim sklepom in danim obljubam, da bodo to storili.

Za opremo nove šole v Leskovcu

O njihovi prihodnosti bodo v nedeljo odločali na referendumu občani krajevne skupnosti Leskovec v krški občini. Glasovali bodo o krajevnem samoprispevku za opremo nove šole, ki bo sprejela učence pod streho že to jesen. V treh letih nameravajo zbrati 2,25 milijona dinarjev. Zaposleni naj bi plačevali po 1,5 odst. od osebnega dohodka, upokojenci 1 odst. od pokojnine, obrtniki in drugi 1,5 odst. od obrti, kmetje pa 3,5 odst. od katastrskega dohodka. Za kmete z največjo obremenitvijo bo samoprispevek okoli 230 din na leto, kar ni pretirano. Samoprispevek po 1000 din na leto je predviden tudi za zdomce, ki so stalno prijavljeni v krški občini. Občani so začeli akcijo prepričani v uspeh.

Večno živ spomin na pesnika

Številne prireditve na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju ob kulturnem prazniku

Dolenjska, Bela krajina in Posavje so se dostojno oddolžili slovenskemu kulturnemu prazniku – spominu na pesnika dr. Franceta Prešerna. Prireditve, ki so se začele že januarja, se vrstijo v vseh občinah, ponekod so februar proglasili za kulturni mesec.

V Novem mestu so odprli razstavo slik in grafik Branka Suhyja, nastopil je Koroški akademski oktet, v Dolenjski galeriji so za dva dni razstavili ukradene arheološke predmete, Študijska knjižnica pa je ob 100-letnici Kettejevega rojstva poleg drugega razstavila gradivo novomeške Zadruge. V ponedeljek je v Novem mestu gostovalo tudi Mestno gledališče ljubljansko s Cankarjevo farso „Pohujšanje v dolini šentflorjanski".

V Črnomlju so v počastitev slovenskega kulturnega praznika uvrstili gostovanje gledališke skupine kulturnega društva „Dušan Jereb" iz Novega mesta z Machiavellijevo „Mandragolo". To delo bodo danes videli tudi v Krškem, kjer je novomeški pevski zbor „Dušan Jereb" že prejšnji teden nastopil skupaj z domačim mešanim zborom „Viktor Parma" na proslavi v Prešernov spomin. Glasbena Mladina Bele krajine je predvčerajšnjim pripravila predvajanje češkega mladinskega barvnega filma „Kapitan Korda" v Semiču in Črnomlju, včeraj pa še v Metliki. Za danes je Glasbena mladina organizirala obisk v ljubljanski Operi (Bizet – Ščedrin: Carmen in Chopiniana), za jutri v ljubljanski Drami ogled predstave Mrožkovega „Emigranta", za v soboto pa v zagrebški dvorani „Vatroslav Lisinski" obisk zabavnoglasbenega koncerta „Dubrovčani v Zagrebu".

V galeriji na sevniškem gradu so odprli razstavo akvarelov Goceta Kalajdžiskega, zatem pa je bil v Lutrovi kleti koncert. V kočevskem Likovnem salonu so za praznik razstavili stalno umetniško zbirko mesta Kočevja. Številne prireditve so bile tudi v drugih krajih in manjših občinskih središčih. Tako so v Žužemberku razstavili Cankarjeva dela in prevode iz fonda novomeške Študijske knjižnice.

I. ZORAN

DOPOLNITI PROGRAME

Jutri bo v Črnomlju seja občinskega komiteja ZK, na kateri bodo ocenili razmere po 5. seji CK ZKS ter dopolnili program dela konference komiteja in komisij. To gradivo bodo poslali vsem osnovnim organizacijam, da jim bo služilo kot osnova za pripravo na sejo občinske konference ZKS.

TRIMO TUDI V VIETNAMU

Montažni objekti trebanjskega Trima stojijo širom po Jugoslaviji. Gradijo tudi objekt s površino nad 2.000 kvadratnih metrov za proizvodnjo umetnih gnojil v Severnem Vietnamu. Slednjič tudi ne velja več, da ne gradijo za Dolenjsko, saj so gradili razen tovarn v domači občini za metliško Beti, novomeški Novoteks, streho za krško Celulozo in drugje.

Na dobri poti

V petek in soboto je komite občinske konference ZK v Sevnici v sodelovanju z Zavodom za kulturo in prosveto iz Sevnice pripravil seminar za sekretarje osnovnih organizacij Zveze komunistov v občini, člane komiteja in komisij.

Prvi dan sta predavala sekretar komiteja občinske konference ZK v

Emil Rojc, član izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS (prvi z leve v ozadju) je pohvalil prispevek skupne komisije v Posavju o izhodiščih usmerjenega izobraževanja v regiji. (Foto: Železnik)

Sevnici Jože Bogovič o vsebini in načinih delovanja ZK ter Emil Rojc, član izvršnega komiteja predsedstva CK ZKS, o izobraževanju, kulturi, vzgoji in znanosti. V soboto je udeležence seminarja seznanil z metodami političnega dela Zdravko Troha, predsednik komisije CK ZKS za zunanja politična vprašanja Rado Močivnik pa o aktualnih zunanjepolitičnih vprašanjih.

Predavanja Emila Rojca so se udeležili tudi ravnatelji šol v sevniški občini. Tovariš Rojc se je zavzel za odločen vpliv združenega dela na preoblikovanje našega šolskega sistema in tehtno pripravo javne razprave o pripravljenem gradivu o usmerjenem izobraževanju v republiki. Poudaril je, da je skrbno proučil gradivo, ki ga je o usmerjenem izobraževanju pripravila posebna komisija v Posavju, ki je dober prispevek k temu vprašanju. V kulturi se je zavzel za razvoj oblik, lastnih socializmu, ki plemenitijo delovnega človeka.

VREME

Po suhem vremenu bo v drugi polovici tedna precej nestalno vreme, občasno bo snežilo. Postopno se bo vreme izboljšalo in ob koncu tedna bo hladneje.

SIS – otrok v plenicah

Preveč je še vplivov na njihovo odločanje

„Delo samoupravnih skupnosti v skupščinskem sistemu spremlja veliko perečih problemov, zato je zadnji čas, da se jih lotimo," je opozoril Ivan Videnič iz Brežic na nedavnem posvetu, ki ga je za predstavnike SIS iz Posavja organiziralo uredništvo glasila Občan.

„Bojim se, da nismo prišli daleč", je menil Vinko Jurkas, „saj imamo položaje, s katerih se da močno vplivati na odločanje. Marsikateri delegat se sprašuje, kakšna je njegova vloga, če se strokovne službe istovetijo z organi samoupravljanja. Največ defektov opažamo pri republiških interesnih skupnostih, ki zelo težko najdejo pot do občin. To velja zlasti za kulturno skupnost. Pismeni stiki z delegacijami so premalo, zato bodo morale regionalne in republiške interesne skupnosti poiskati še druge poti".

Glede strokovnih služb SIS v občini pa je Vinko Jurkas menil, da so preveč razmetane. Razen tega bi morale SIS o pomembnejših stvareh razpravljati skupaj z občinsko skupščino.

Več predstavnikov SIS je poudarilo, da ni prav, če so koordinacijski odbori pri izvršnih svetih. Tak odbor bi moral delovati pri občinski skupščini. „Če mu predseduje na primer podpredsednik izvršnega sveta, ki je obenem še načelnik oddelka za družbene službe, potem se tu ne moremo otresti uradniškega vpliva," je zaključil svojo razpravo Ivan Videnič, ki je prepričan, da je treba samoupravnim interesnim skupnostim dati vse možnosti za uveljavljanje, ne pa jih pustiti plavati, se zaganjati in potem utrujeno odnehati.

J. TEPPEY

V CELULOZI SO HOTELI KRASTI

Miličniki iz Krškega so 3. februarja raziskali primer tatvine v tovarni papirja in celuloze ter prijavili javnemu tožilcu 23-letnega Rajmunda Sokoloviča iz Kostanjevice, 28-letnega Mirka Jankoviča iz Sremiča in 28-letnega Slavka Kržana iz Malega Podloga. Osumljeni so kraje v lastnem kolektivu.

V tovarni celuloze, kjer so vsi trije zaposleni, so 3 kose uvožene ožemalne klobučevine ob zamenjavi na stroju spravili in jo hoteli uporabiti zase. Ti trije kosi pa so vredni okrog 60.000 dinarjev. Ožemalno klobučevino so spravili pod papirni stroj, da bi jo odnesli ob prvi priložnosti, vendar so jih že prej odkrili.

SEMINAR IN POLITIČNA ŠOLA

7. februarja je bil v hotelu Lahinja seminar za novosprejete člane Zveze komunistov v črnomaljski občini. Udeležilo se ga je 50 novih komunistov. Obravnavali so statut ZKJ in ZKS in metode političnega dela; odnos samoupravnih socialističnih sil do cerkve, religije in klerikalizma; nastanek in razvoj delavskega gibanja; nastanek in razvoj ZK ter aktualne naloge Zveze komunistov. V soboto, 14. februarja, pa se bo v Črnomlju začela politična šola. Program obsega 53 ur, šole pa se bo udeležilo okoli 50 slušateljev.

LETOS PRVIČ PLAKETE OBČINE ČRNOMELJ

Letos 19. februarja, za občinski praznik, bodo prvič podelili plakete občine Črnomelj. Kovinsko plaketo, na kateri je upodobljen umetniški relief, vklesan na domu kulture v Črnomlju, kjer je bilo prvo zasedanje SNOS, bo žirija lahko podelila posameznikom, organizacijam združenega dela in delovnim skupinam, društvom in družbenopolitičnim organizacijam ter skupnostim za dolgoletno uspešno družbenopolitično delo, ki je prispevalo k napredku, ugledu in uspehu občine.

Vsakokrat bodo podelili največ pet plaket.

POVEJTE NAM!

V torek, 17. februarja, bo uredništvo Dolenjskega lista gostovalo

NA RAKI

Novinarji vas bodo v gostilni pri Bonu čakali od 17. ure naprej. Ponuja se vam možnost, da spregovorite o vašem delu, načrtih in skrbeh, ki vas težijo. Dobrodošlo nam bo vsako sporočilo, s katerim bomo predstavili bralcem življenje ljudi v vaši krajevni skupnosti.

IZSILJEVAL V KRIŽIŠČU

8. februarja proti večeru je Branko Žabkar iz Krškega (24 let) vozil z osebnim avtom proti Drnovemu. V križišče pri mostu je zapeljal, ko je na semaforju še utripala zelena luč. Prišlo pa je do trčenja z avtomobilistom Antonom Mavserjem (44 let) s Trške gore, ki je zapeljal v križišče ter izsiljeval prednost. Voznik Mavser je bil v nesreči lažje ranjen, razen tega je na avtomobilih za 10.000 dinarjev škode.

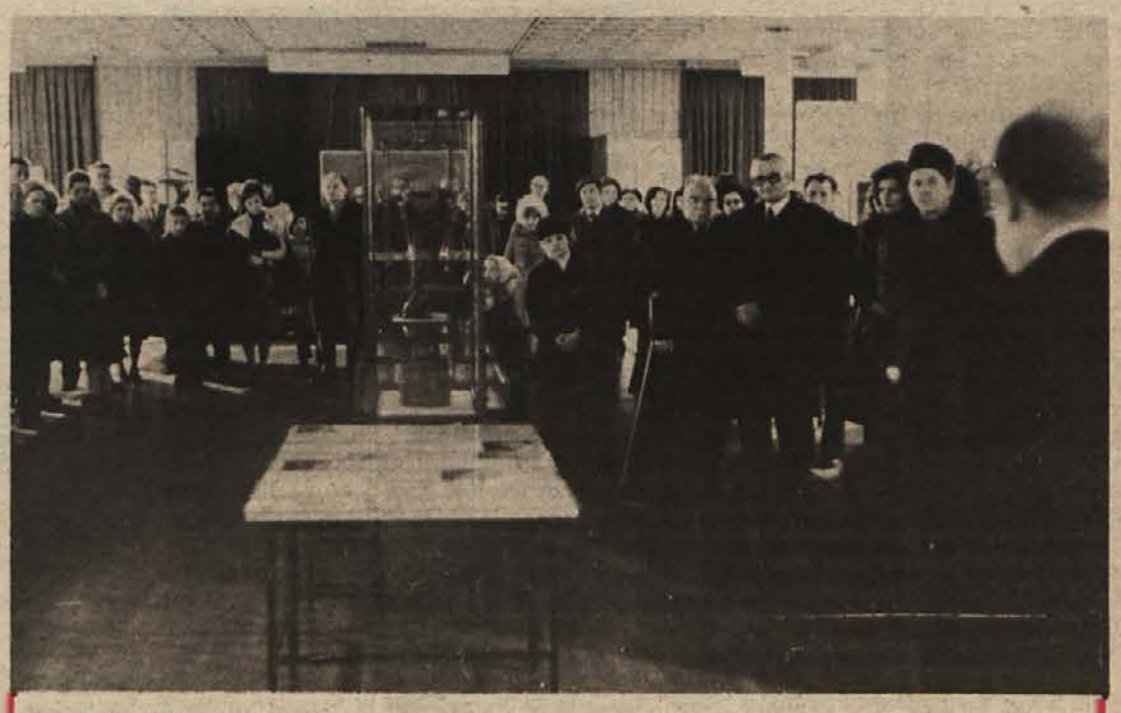

V navzočnosti številnih Novomeščanov ter gostov iz vse Slovenije so v soboto v Dolenjski galeriji za dva dni postavili na ogled dragocene arheološke predmete, ki so jih lani ukradli italijanski zlikovci. Do ureditve primernih varnostnih naprav bo znamenita zbirka iz obdobja Ilirov spravljena v trezorjih.

V enem tednu devet filmov

V ponedeljek se bo v Novem mestu začel Teden slovenskega filma – Lepa priložnost spet videti „Kekca" in „Vesno" – V goste prideta Milan Ljubič in Ljubiša Samardžić

Slovenski film bi tako po času obstoja kot kvantiteti sodil med mlajše in majhne kinematografije sveta, vendar lahko ob njegovi tridesetletnici zapišemo, da je iz pogojev, ki za razvoj filma niso ravno najugodnejši, pognal dober sad.

V počastitev tega jubileja je odbor za filmsko vzgojo pri ZKPO Novo mesto v sodelovanju z Zavodom za kulturno dejavnost organiziral Teden slovenskega filma, ki se bo začel v ponedeljek, 16. februarja, zaključil pa v petek, 20. februarja. Filmske predstave za srednješolce bodo ob 13. in 15. uri, za ostale občane pa ob 17. in 19. uri v dvorani kina „Krka" v Novem mestu. Ob tej priložnosti bosta filmska krožka ekonomske šole in gimnazije izdala bilten, ki bo vseboval kratko razpravo o slovenskem filmu, filmografijo in kritike prikazanih filmov.

(Nadaljevanje na zadnji strani)

tedenski mozaik

Medtem ko enote LR Angole nadaljujejo prodor na sever in jug dežele ter beležijo nove zmage nad gibanjem FNLA in UNITA, ki imajo podporo nekaterih zahodnih dežel, zlasti pa ZAIRA in Združene afriške republike, pa poročajo iz Londona, da je britanska vlada resno opozorila tiste svoje državljane, ki so se že priključili najemniški vojski obeh gibanj ter tiste, ki to še kanijo storiti, naj se ne vmešavajo v angolske notranje zadeve. Hkrati je neka ameriška radijska postaja sporočila, da so se začeli britanski najemniki, ki se bojujejo na severu Angole na strani gibanja FNLA, spopadati tudi med seboj. Spopadi so izbruhnili med skupino, ki se želi še naprej bojevati in skupino, ki želi čimprej zapustiti Angolo . . . trojno nesoglasje . . .

●

Denar pa je bil po vsej verjetnosti tudi vzrok za veliko zadrego, v kateri se je znašel sloviti filmski režiser Ingmar Bergman. Zaradi davčne utaje so ga minuli teden švedske davčne oblasti več ur trdo zaslševale, nakar je sloviti režiser na robu živčnega zloma moral v bolnišnico. Sumijo ga, da je utajil več milijonov švedskih kron . . . preveč denarja in premalo . . .

●

Cez sedem ali deset let bomo skoraj gotovo dobili letalo-raketo nadzvočne hitrosti, ki bo letela tudi po orbitni poti, je prepričan Oleg Antonov, znani sovjetski konstruktor letal. Strokovnjak tudi pravi, da so njegovi kolegi po svetu sredi ustvarjanja takšnih letal, ki bodo leteli bajno hitro, šest do sedemkrat hitreje od zvoka. Takšen avion bo ob vzletu porabil zelo veliko energije, v času letenja pa zelo malo, tako da bo v „nadzvočnem prometu" povsem ekonomičen, pravi Antonov, ki velja za enega najznamenitejših sovjetskih letalskih konstruktorjev . . . na krilih v vesolje . . .

LJUDJE IN POTEM PLANI

Kako pripraviti in obravnavati sklepne račune

Z novim letom smo razumljivo spet slišali dosti opozoril, da moramo še odločneje nadaljevati stabilizacijska prizadevanja in to na vseh ravneh. Nekateri, ki se vsekakor dobro razumejo na našo gospodarsko politiko, so celo opozorili, da bo treba letošnje leto bolj krepko prijeti za delo. Prvi uspehi, ki smo jih lani dosegli, pomenijo prav gotovo samo „eno lastovko", ki pa še zdaleč ne pomeni gospodarske pomladi.

Opozorila, ki smo jih tako slišali, temeljijo predvsem na enem bistvenem spoznanju: vsepovsod moramo temeljito proučiti položaj, določiti poglavitne naloge, ki zahtevajo enotno delovanje vseh tistih, ki se morajo prizadevati za stabilizacijo in so se tudi pripravljeni spopadati ne le s problemi, temveč tudi z vsemi tistimi, ki se neodgovorno obnašajo pri delu ali odločanju.

V tem pogledu pa moramo voditi poglavitno bitko predvsem na štirih bistvenih toriščih: delovni programi morajo biti vsklajeni z usmeritvijo, ki jo nakazuje resolucija o ekonomski politiki, uresničevati moramo samoupravne sporazume in družbene dogovore, med katerimi velja še posebna pozornost dolžnosti do elektrogospodarstva in železniškega transporta, nadalje moramo vskladiti skupno in splošno porabo in temeljito oceniti zaključne račune, ki smo jih v preteklosti največkrat samo formalno potrdili.

Zaključni računi so namreč bili doslej za večino med nami samo nekakšen finančni pregled, ki naj bi služil predvsem strokovnjakom, ki se spoznajo na številke. Toda iz teh zbranih podatkov lahko temeljito ocenimo in tudi realno ugotovimo rezultate gospodarjenja, produktivnosti dela, rentabilnosti in izkoriščanja sredstev, razmerja pri delitvi, akumulacijo, izkoriščanje zmogljivosti in tako naprej. Nadalje lahko ugotavljamo, kje so možnosti za varčevanje, kakšne so obveznosti iz dohodka, kakšna je naša likvidnost, katera merila za osebne dohodke bi bila skladna s prizadevanjem in skratka, kaj moramo narediti, kako bolje delati in za katera vprašanja zahtevati od delegatov in delegacij, da se zavzemajo za njihovo reševanje.

Vsega tega pa ni mogoče zagotoviti, če bodo zaključni računi še naprej zaviti v tančice nerazmevanja in če ne bomo znali ali hoteli suhoparrnih številk in odstotkov spremeniti v besede in v vsebino, ki bo vsakomur razumljiva. množica številk večino ljudi preplaši; bistveni podatki pa lahko povedo marsikaj, četudi jih je malo. Toda izluščiti jih je treba in predvsem razgaliti v človeško razumljivost.

In če bomo tako ravnali ob zaključnih računih, potem ne bomo odločneje spregovorili samo na zborih delavcev, temveč tudi v okviru vseh družbenopolitičnih organizacij in resnično množično ugotovili napake in hkrati nadaljnjo usmeritev, torej tisto, kar moramo postaviti v ospredje prizadevanj. Prav to pa je, dopolnjeno z družbenim planom, v bistvu že letni delovni program. In ob takem programu zagotovo ne bi bilo treba sprejemati nikakršnih dodatnih stabilizacijskih načrtov, kot smo jih v zadnjem času.

JANEZ KOROŠEC

TELEGRAMI

VARŠAVA – Prvi sekretar CK poljske združene delavske partije Gierek se je v ponedeljek srečal s sekretarjem izvršnega komiteja predsedstva CK ZKJ Štanetom Dolancem in članom predsedstv CK ZKJ ter predsednikom PK ZK Vojvodine Dušanom Alimpićem.

IZ ZADNJEGA PAVLIHE

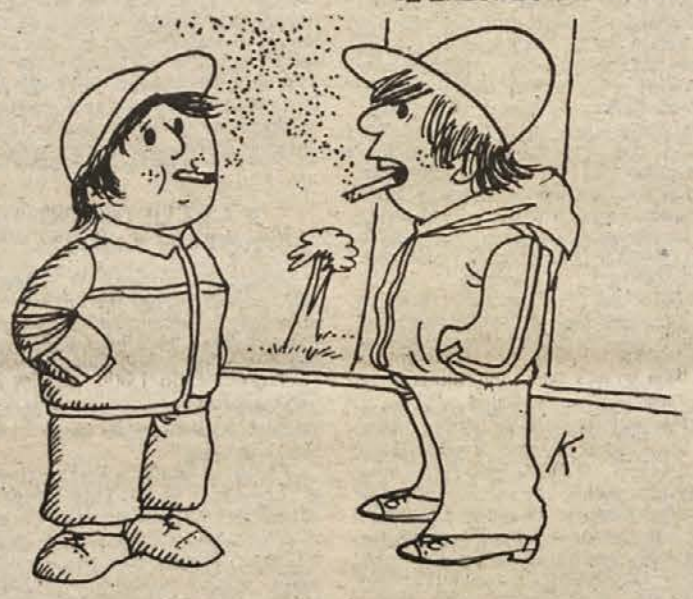

– Pravijo, da je kajenje zmeraj škodljivo. Pa ni. Meni škoduje samo takrat, kadar me foter zaloti!

GVATEMALA – Medtem ko seizmološka postaja mehiške univerze še naprej beleži manjše potrese v Gvatemali, pa poročajo iz te srednjeameriške dežele o vedno novih žrtvah katastrofalnega potresa, ki je po najnovejših podatkih v Gvatemali terjal okoli 14.000 smrtnih žrtev. Nekatera poročila govorijo celo o 20.000 mrtvih, medtem ko so že potrdili, da je okrog 40.000 ljudi ranjenih, 200.000 prebivalcev pa je izgubilo domove in imovino. Vlada Gvatemale je prosila za pomoč svetovno javnost, na kraj nesreče pa poslala več reševalnih ekip z zdravili in hrano, ki naj omogočijo čim hitrejšo in čimbolj učinkovito pomoč prizadetemu prebivalstvu. (Telefoto: UPI)

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Določena devizna bilanca

V minulih dneh sta našo javnost pretresli dve smrti, od katerih slednja – zločinski uboj – je izzvala ogorčene proteste tudi drugod po svetu. Sredi prejšnjega tedna je v Igalu v Črni gori umrl v starosti 69 let ugledni revolucionar našega delavskega gibanja Blažo Jovanović, narodni heroj, dolgoletni sekretar ZK Črne gore ter član najožjega vodstva KPJ in ZKJ, dejavni soustvarjalec naših novih družbenih odnosov in eden najbližjih sodelavcev tovariša Tita. Ob izgubi velikega revolucionarja je bila vrsta komemorativnih slovesnosti – tudi izvršni komite predsedstva CK ZKJ se je sestal na razširjeni komemorativni seji, na kateri je član predsedstva SFRJ Cvijetin Milatović spregovoril o življenjski in revolucionarni poti pokojnega Blaže Jovanovića.

Minulo soboto pa smo pretreseni izvedeli, da so v Frankfurtu zahrbtno ubili konzula našega tamkajšnjega generalnega konzulata Edvina Zdovca. Zločincu je po njegovem podlem dejanju uspelo zbežati – vse pa kaže (in tudi prve vesti o preiskavi pričajo o tem), da so ta zločin nad našim predstavnikom v tujini spet zagrešili pripadniki fašistične teroristične organizacije iz vrst ekstremne sovražne emigracije. V naši javnosti se je ob tem najnovejšem zločinu sprožil val protestov, ker v nekaterih tujih državah navzlic opozorilom ter deklariranim načelom ne znajo zagotoviti varnosti pred ekstremisti raznih barv in profilov. Tudi oster protest jugoslovanske vlade pri zahodnonemških oblasteh terja, naj ob sedanjem najnovejšem zločinu sovražne emigracije tamkaj izvedejo odločno preiskavo in naj odkrijejo ter kaznujejo zločince ter vse tiste, ki usmerjajo takšna zločinska dejanja.

V začetku prejšnjega tedna je bilo v Splitu posvetovanje komunistov s področja ladjedelništva – posvetovanje je organiziral izvršni komite predsedstva CK ZKJ. Sekretar izvršnega komiteja Stane Dolanc, ki je govoril na posvetovanju, je posebej poudaril pomen integracij v našem gospodarstvu ter reševanje aktualnih gospodarskih problemov. Ladjedelništvo in pomorstvo ne moreta veljati za poseben del našega gospodarstva, je poudaril Dolanc, saj bi bilo napak, ko bi jima hoteli priznati posebne pravice ali obveznosti. Razvoj vseh gospodarskih vej lahko rešujemo edinole v celotnem sistemu samoupravnih in družbenoekonomskih odnosov – prav v tem pa imajo trdne gospodarske integracije še poseben pomen.

Zvezni izvršni svet je na svojem zasedanju konec prejšnjega tedna preučeval več vprašanj s področja ekonomske politike in družbenopolitičnega sistema – med drugim so na tokratni seji sprejeli devizno bilanco Jugoslavije za letošnje leto. S to bilanco je določen obseg letošnje zunanjetrgovinske menjave ter neblagovnega deviznega priliva, začrtani pa so tudi okviri našega letošnjega zadolževanja v tujini. Povedati je treba, da je z letošnjo razvojno resolucijo določeno, da se bo politika zadolževanja v tujini poslej bolj usklajevala z regionalno strukturo menjave in da bo predvsem usmerjena v povsem konkretne cilje: v reševanje tistih gospodarskih problemov, ki sovpadajo z začrtano politiko družbenega razvoja. Vse to z drugimi besedami pomeni, da bo treba poslej za pridobitev inozemskih kreditov predvsem tudi zavihati lastne rokave, da bo, skratka, treba najprej pokazati lastne rezultate (zlasti izvozno realizacijo), šele potem pa bo mogoče računati na pomoč tujih vlaganj.

Republiški izvršni svet pa je prejšnji četrtek obravnaval predlog dogovora o letošnji skupni porabi v slovenskih občinah – ta dogovor naj bi sklenile skupščine občin, skupščina mesta Ljubljane in skupščina skupnosti obalnih občin v skladu z okviri naše letošnje razvojne resolucije za Slovenijo. Dogovor predvideva, da bo letošnja splošna poraba po občinah približno za 20 % manjša od realne stopnje rasti družbenega proizvoda v občinskih okvirih. Prelivanje teh sredstev, kjer jih bo preveč, naj bi potekalo po načelih solidarnosti med občinami. V svojih proračunih bodo občine zagotavljale sredstva za dejavnost državnih organov, družbenopolitičnih organizacij, krajevnih skupnosti, za borčevske priznavalnine, za del dejavnosti splošne ljudske obrambe in za financiranje drugih nalog, določenih z ustavo. Občine se bodo po tem dogovoru obvezale, da ne bodo v breme proračunskih sredstev prevzemale nobenih drugih obveznosti, ki ne sodijo v čisto splošno porabo.

Konec prejšnjega tedna so na priložnostni slovesnosti podelili letošnje tradicionalne Prešernove nagrade ter nagrade Prešernovega sklada. Pet letošnjih Prešernovih nagrad je bilo podeljenih: slikarju Avgustu Černigoju, pisatelju Karlu Grabeljšku, pisatelju Mišku Kranjcu, arhitektu Milanu Miheliču in skladatelju ter dirigentu Radu Simonitiju. Petnajsterica nagrajenih pa je prejela letošnje nagrade sklada.

Po podatkih zveznega urada za statistiko vse kaže, da so se začele cene pri nas vendarle nekoliko umirjati. Drobnoprodajne cene so se letos na začetku leta povečale manj kot v zadnjih štirih letih, saj so bile januarja le za 0,5 % višje od lanskih decembrskih. Življenjski stroški nasploh pa so bili letos januarja le še za 0,3 % višji od lanskih decembrskih. Upajmo, da ti ugodni znanilci nižjih cen ne bodo prehitro splahneli!

tedenski zunanjepolitični pregled

Obsodba zahrbtnega uboja

Zahodnonemške oblasti še vedno nadaljujejo s preiskavo, ki pa do trenutka, ko to poročamo, še ni odkrila morilcev v soboto zjutraj zahrbtno ubitega jugoslovanskega konzula v ZR Nemčiji Edvina Zdovca, 45.

Še vedno neidentificirana oseba je jugoslovanskega konzula petkrat ustrelila v hrbet. Jugoslovanski diplomat je umrl na kraju zločina, zločincu pa je uspelo zbežati.

Najnovejši napad in gnusen uboj jugoslovanskega konzula sta vzbudila v domovini veliko ogorčenje in ostre obsodbe družbenopolitičnih skupnosti, podjetij in posameznikov, ki so se jim pridružili tudi Jugoslovani, začasno zaposleni v ZRN.

Čeprav zločinec še ni znan, obstojajo utemeljeni dokazi, da so jugoslovanskega konzula Edvina Zdovca ubili pripadniki skrajne jugoslovanske emigrantske desnice, ki že od konca druge svetovne vojne delujejo v nekaterih zahodnoevropskih državah.

Sporočilo frankfurtske policije o sobotnem zločinu potrjuje to prepričanje, saj jasno pravi, da je preiskava naperjena proti „ekstremnim emigrantom".

Sobotni uboj konzula Zdovca je samo zadnji v vrsti nasilnih dejanj, ki se vrstijo v večjih ali manjših presledkih že od konca druge svetovne vojne sem. Jugoslovanske oblasti, ki so ob tem uboju poslale pristojnim organom Zvezne republike Nemčije oster protest, poudarjajo, da terjajo od zahodnonemških oblasti večjo zaščito za naše državljane, ki delujejo na zahodnonemškem ozemlju. Pri tem je v protestu, ki ga je jugoslovanski veleposlanik v ZRN Budimir Lončar izročil podkanclerju in zunanjemu ministru ZR Nemčije Genscherju, rečeno, da mečejo taka nasilna dejanja sence na zadnje čase sicer zelo dobre jugoslovansko-zahodnonemške odnose.

Minister Genscher je izrazil sožalje in obžalovanje zaradi storjenega zločina in dejal, da bo bonska vlada storila vse za razsvetlitev tega gnusnega uboja in njegovega ozadja ter kaznovanja storilcev.

Minister je ob tem poudaril, da so ostanki fašistične skupine, katerih pripadniki so verjetno zagrešili sobotni zločin, zbežali v ZRN takoj po drugi svetovni vojni, še preden je bila ustanovljena prva vlada te države.

Sožalno brzojavko je ob uboju konzula Zdovca poslal jugoslovanski vladi in generalnemu konzulatu SFRJ v Frankfurtu tudi predsednik deželne vlade zahodnonemške pokrajine Hessen Albert Oswald. V njej je poudaril, da si bo policija še bolj prizadevala varovati jugoslovanske državljane, začasno zaposlene v ZRN in jim omogočila normalno življenje ter delo.

To so vzpodbudne napovedi, ki pa žal niso prve, saj smo podobne prejemali že ob poprejšnjih napadih na naše diplomatske in konzularne predstavnike v ZRN.

Ti napadi prepričljivo dokazujejo, da kljub vsem obljubam in napovedim o boljši varnosti naših državljanov, začasno zaposlenih v ZRN, oblasti te dežele vendarle niso uspele odpraviti vseh temeljnih vzrokov, ki pogojujejo občasne napade sovražne emigracije na naše državljane. To se ne dogaja samo v ZR Nemčiji, marveč tudi drugod in to kljub temu, da so jugoslovanske oblasti v zadnjih nekaj letih sicer dosegle boljšo raven sodelovanja z mnogimi zahodnoevropskimi deželami, v katerih delujejo nekatera središča nam sovražne skrajne emigracije.

Medtem ko jugoslovanska javnost še vedno pričakuje skorajšnje sporočilo o zaključku preiskave in kasneje tudi o obsodbi storilcev, pa se vrstijo v domovini in med našimi državljani, začasno zaposlenimi v ZRN in drugih deželah, ostri protesti ter zahteve, naj vlade teh dežel, še posebej pa vlada ZRN, enkrat za vselej in dokončno onemogočijo delovanje sovražnih terorističnih skupin, ki ogrožajo življenje in varnost naših državljanov na začasnem delu v teh deželah.

TELEGRAMI

BOSTON – Po besedah predsednika Forda je mogoče sporazum o omejitvi strateškega jedrskega orožja (Salt II.) skleniti letos, „čeprav je še čutiti nekaj razlik v mnenjih". „Prihodnji mesec bomo v sporazumevanju napredovali, če pa bo ostalo še kaj manjših nesporazumov, lahko pripravimo potovanje v Moskvo in srečanje z generalnim sekretarjem KP SZ Brežnjevom," je rekel Ford.

LUKOV DOM POZIMI. Cesta je sicer splužena vse do Lukovega doma pri Bazi 20 v roških gozdovih, toda k legendarnim bolnišnicam v času, odkar je zapadel sneg, še ni stopila človeška noga. V nedeljo so bile na poti le stopinje živali, pa tudi dom je zdaj zaprt. (Foto: Splichal)

V soboto je bil v Kostanjevici občni zbor društva inženirjev in tekstilnih tehnikov Dolenjske. Izvoljeno je bilo novo vodstvo društva, začrtane so bile nove smernice bodočega dela, obravnavana pa je bila zlasti perspektiva razvoja tekstilne industrije v Sloveniji. (Foto: Miha Gošnik)

Osrednja proslava Prešernovega dne za ribniško občino je bila v nedeljo, 8. februarja, v Dolenji vasi pri Ribnici. Na njej so med drugim razvili tudi prapor KUD „France Zbašnik" Dolenja vas, za nakup katerega so prispevali „botri" in drugi darovalci. (Foto: J. P.)

Posebno presenečenje letošnje proslave kulturnega praznika v Kočevju je bil nastop dr. Božidarja Tomića na miniaturnih orglicah. Ob spremljavi harmonikarja Cveta Križa je zaigral več narodnih pesmi in požel za nastop velik aplavz. (Foto: J. Primc)

TREBNJE: „KAJ VEŠ O KMETIJSTVU?"

Kmetijski šolski center Grm in Kmetijska zadruga Trebnje bosta priredila v soboto, 14. februarja, ob 9. uri v kinodvorani v Trebnjem med kmečko mladino priljubljeno kviz tekmovanje „Kaj veš o kmetijstvu?". Sodelovalo bo sedem ekip mladih zadružnikov iz Brežic, Krškega, Novega mesta, Bele krajine in Trebnjega.

Sejmišča

NOVO MESTO: Skromna ponudba in nespremenjene cene, to sta poglavitni značilnosti ponedeljkovega sejma. Naprodaj je bilo 308 prašičev, od tega le 17 starih nad tri mesece, prodanih pa skupno 205. Mlajše so prodajali po 480 do 650 dinarjev, starejše prašiče pa po 660 do 780 dinarjev.

BREŽICE: na sobotnem rednem tedenskem sejmu je bilo povpraševanje po prašičkih izjemno majhno. Rejci so pripeljali v prodajo 442 prašičev, med njimi 37 starih več kot tri mesece, prodali pa so jih komaj 244. Brez kupca so ostali predvsem pujski. Prodajali so jih po ceni do 30 din, nad tri mesece stare prašiče pa po ceni do 20 dinarjev kilogram žive teže.

Zanesljiva energija iz Brestanice

Brestaniška elektrarna je v sedanji krizi veliko prispevala k temu, da Slovenija ni tako močno občutila pomanjkanja elektrike kot sosednja Hrvaška. Elektrarna Brestanica je celo dajala del energije Zagrebu. Njena zmogljivost je 2 milijona 300 tisoč kilovatnih ur na dan, to je 12 odstotkov dnevnih potreb Slovenije.

Elektrarna Brestanica po rekonstrukciji prizanaša okolju, saj bistveno manj onesnažuje zrak in vodo kot prej.

Plinske turbine potrebujejo od zagona do polne obremenitve komaj sedem minut, parne pa 60 minut. Ta kombinirana plinsko-parna elektrarna lahko proizvede na leto pol milijarde kilovatnih ur.

V rezervoarjih hrani elektrarna Brestanica v obliki tekočih goriv za 56 milijonov kilovatnih ur energije, to je več kot jo ima akumulacijsko jezero Jablanica (okrog 50 milijonov) ali Vinodol (okrog 40 milijonov). Poskusno obratovanje vseh naprav v kombinirani tehnologiji je decembra lani pokazalo, da je rekonstrukcija Brestanice popolnoma uspela. K obstoječi termoelektrarni na premog so prizidali novo s tremi plinskimi turbinami po 23 MW.

Vroči izpušni plini, ki so svoje delo v plinskih turbinah že opravili, vsebujejo pa še precej toplotne energije, tečejo skozi posebne kotle, ki jim odvzamejo pretežen del energije, da z njo poganjajo še parne turbine v stari elektrarni. Na ta način dosežejo zelo visok toplotni izkoristek, okoli 2300 kilokalorij. Skupna moč kombinirane elektrarne znaša od 95 do 100 megavatov MW.

V svetu ne poznajo tega, da bi novo elektrarno prigradili k stari. Brestaniška je prvenec, zato so s strahom pričakovali, če bo šlo vse po sreči. Gradili so jo 14 mesecev, dodatna dovršitvena dela po začetku obratovanja pa so trajala še 7 mesecev. Lani 23. maja je namreč prišlo do loma na plinsko turbinskih napravah in tedaj je bil popolnoma poškodovan generator 3. Firma dobaviteljica AEG-Kanis je na lastne stroške in v izredno kratkem ter točno dogovorjenem času obnovila poškodovani postroj, ki sedaj zopet v redu obratuje. Za to napravo so celo podvojili garancijsko dobo.

Brestaniška elektrarna je od vseh elektroenergetskih objektov, ki jih gradijo sedaj v Sloveniji, najhitreje in po specifični ceni najceneje zgrajen objekt (specifična cena pomeni investicijske stroške za en kilovat moči). Kljub visokemu izkoristku pa je njena energija draga in v podjetju menijo, da so cene tekočih goriv za elektrarne preveč obremenjene z dajatvami. Gorivo za proizvodnjo ene kilovatne ure velja od 0,5 do 0,75 din. Cena goriva se je od izdelave idejnega projekta v letu 1971 do danes povečala za šestkrat.

J. T.

Kmetijski nasveti

Najnovejše o rastlinskih boleznih in škodljivcih

Sovražniki številka ena II.

Kot je bilo že zadnjič rečeno: simazin in gesaprim uporabljamo zoper plevele v koruzi že poldrugo desetletje, vendar večina uporabnikov ne pozna natančneje njunih lastnosti.

Simazin je slabo topen, deluje skozi korenine – dovolj učinkovito le, če je dovolj vlage, kar pa pri nas ni vprašanje. Uporabljamo ga ob setvi koruze, vsekakor pa pred vznikom. Enako velja za gesaprim, ki je bolj topen in deluje skozi korenine in liste. Za oba herbicida velja, da zadoščajo odmerki 3 do 4 kilograme na hektar, razen, če ni na njivi nadležne pirnice. Pirnico uniči šele 10 do 15 kg simazina na hektar.

Novost pri uporabi je v naslednjem. Na čisti zemlji ima simazin prednost pred gesaprimom, če pa je zemlja že obraščena, je primernejše ob setvi koruze uporabljati gesaprim. Če je setev pozna, je simazin spet v prednosti, saj deluje dlje časa in lahko prepreči še rast muhviča in drugih enoletnih plevelov, ki se tako radi razpasejo v poletni vročini. Žal pa je ponavadi treba proti poletnim plevelom posebej škropiti, na primer z gramoksonom, ki uniči trave, koruzo pa pusti.

Od vseh znanih postopkov pa je najzanesljivejši naslednji: simazinu in gesaprimu dodamo 3 kg pripravka (za 1 ha) z imenom lasso. Lasso je resda drag strup proti poletnim travnatim plevelom, vendar zanesljiv. V kombinaciji s simazinom ali gesaprimom ohrani koruzno njivo čisto vse leto, razen če se ne pojavijo nevarni širokolistni koreninski pleveli, kot so ščavje, volovski jezik, slak. V tem primeru zaleže škropljenje z deherbanom A v času, ko je koruza do 15 cm velika. Razen zelo priporočenega lassa je mogoče v mešanici z gesaprimom uporabiti tudi pripravek nopon (oleogesaprim) in s tem škropiti, ko ima plevel tri, štiri lističe.

Zelo pomembno pa je še to: hormonske pripravke je treba uporabljati v nepretoplem, brezvetrnem vremenu, šest ur po uporabi ne sme padati dež. Njiva mora biti dobro pripravljena in vlažna, nikakor ne grobo grudasta, sicer bodo herbicidi „neučinkoviti".

Inž. M. L.

Opuščene ovce

Razlog za ta zapis je zadnje borzno poročilo, ki pravi, da je mogoče v dežele Evropske gospodarske skupnosti prodati znatne količine ovčjega mesa. Tudi lanski, za 40 odstotkov povečani izvoz tovrstnega mesa iz Jugoslavije potrjuje, da je prišla prava ura za našo ovčerejo. Tega se je zavedal tudi zvezni izvršni svet, ko je pred kratkim odobril dvodinarsko premijo pri prodaji ovčjega mesa na domačem in tujem trgu.

Povpraševanje po ovčetini v tujini še ne bo ponehalo. Države EGS, s katerimi imamo tradicionalno slabo plačilno bilanco, s svojo ovčerejo krijejo komaj polovico svojih potreb, poraba ovčjega mesa pa iz leta v leto narašča. Trenutno je celo tako, da je samo to meso mogoče izvažati brez ovir, in to v vse večjih količinah. Priložnost torej.

Morda se bo komu zdel predlog nevreden obravnave, a vendar: spremenjene razmere in potrebe po mesu ponujajo možnost tudi slovenskemu ovčarstvu, tudi belokranjskemu, suhokranjskemu, kozjanskemu... Reja ovac v naši republiki resnično malo pomeni; komajda za vzorec je teh približno 30.000 glav, kolikor jih po nekih statističnih podatkih še meketa po naših hribovskih in kraških pašnikih in košenicah.

Če velja, da je perspektiva jugoslovanskega ovčarstva velika zlasti v reji kombiniranih pasem (meso, volna), bi to lahko vsaj delno veljalo tudi za našo republiko. Seveda se ni mogoče nadejati čudeža na primer z belokranjsko vrsto pramenke neplemenite pasme, pač pa bi bilo nujno domače ekstenzivne pasme oplemenititi, podobno, kot so v Nemčiji vzgojili nemški domači merino. Akcija zahteva seveda resen pristop, ne vnaprejšnje dvome in podcenjevanje. Zavedati se je treba dejstva, da imamo tudi v naši pokrajini veliko in vse več slabših zemljišč, ki jih lahko s pridom izkoristi le manj zahtevna žival – ovca.

M. LEGAN

Tisoč na roko

Če ste že dalj časa avtomobilist, je veliko verjetnosti, da se vam je že pripetilo: za manjšo nezgodo; denimo trk na parkirnem prostoru, ste imeli z zapisniki in zavarovalnico več sitnosti, kot je bilo na koncu vse skupaj vredno.

Obeta se novost, po kateri bo mogoče priti vsaj do manjše odškodnine brez klicanja miličnikov in neskončnega čakanja. Združenje zavarovalnih organizacij Jugoslavije se je namreč odločilo, da bodo zavarovalnice škodo do 1.000 dinarjev, nastalo v prometnih nesrečah, izplačevale brez formalnosti in takoj. Potreben bo le „sporazumni zapisnik o materialni škodi", kot se imenuje poseben obrazec, ki ga bodo udeleženci nesreče izpolnili

Po novem do 1.000 din odškodnine le s pomočjo „sporazumnega zapisnika o materialni škodi"

sami in seveda obojestransko podpisali. Izpolnjen in podpisan obrazec bo osnova, na podlagi katere bo zavarovalnica izplačala svojemu zavarovancu do 1.000 dinarjev veliko odškodnino.

In kaj, če se udeleženca v nesreči ne bosta mogla sporazumeti o krivdi? V tem primeru je predvideno, da bo treba dobiti izjave prič in pregledati prizadeta vozila, kar pomeni, da bo postopek trajal dlje, kot bi lahko.

Bolehno ljudstvo

Ne vznemirjajo se zaman v kočevski, črnomaljski, ribniški in še nekaterih naših občinah, kot smo poročali, zaradi naraščajoče odsotnosti z dela, ki občutno zmanjšuje delovni učinek, produktivnost in dohodek. V jugoslovanskem merilu je seštevek delovnih odsotnosti naravnost velikanski.

Komaj čakam, da se vrnem z letnega dopusta, da vzamem „bolniško".
(Karikatura: Bjelovarski list)

Samo v devetih mesecih lani je bilo zaradi bolezenskih izostankov izgubljenih kar 50 milijonov delovnih dni. Če upoštevamo skupno število zaposlenih, je mogoče ugotoviti, da je v tem času v povprečju vsak zaposleni prebil v „bolniški" dva delovna tedna; pol meseca torej ni delal. Ni verjetno, da bi bili mi tako bolehno ljudstvo, bolj verjetno je, da je vmes veliko izogibanja delovnim obveznostim.

Boj zoper neupravičene izostanke pa ni enostaven, saj palica, ki udari počez, udari krive in nedolžne. Tudi strokovnjaki si niso povsem na jasnem, kakšne ukrepe bi bilo treba uporabiti zoper namišljene bolnike, da ne bi prizadeli resnično bolnih delavcev. S povečanjem življenjskih motenj in obolenj, ki jih prinaša „moderna doba" in ki so manj opredeljive, se zdravnikova odločitev še otežkoči, saj često ne ve povsem zagotovo, ali ima pred seboj resničnega bolnika ali le simulanta. To nekateri zdravniki tudi priznavajo.

Kakorkoli: odsotnost z dela je nenormalno velika, izkoriščanje zdravstvene zaščite večkrat očitno. To pa so dejstva, ki kličejo po ukrepih.

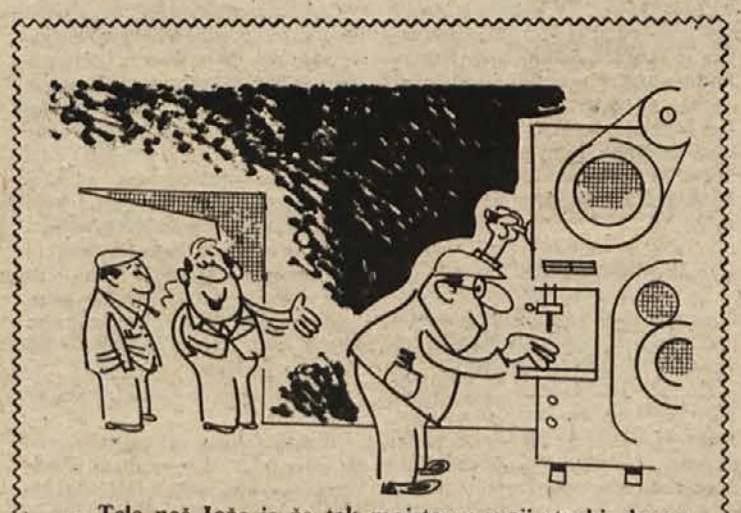

– Tale naš Jože je že tak mojster v svoji stroki, da mu kmalu ne bo treba več delati, ker bo odšel v pisarno . . .
(Karikatura: Marjan Bregar)

vredno je zapisati...

Industrijska proizvodnja se je v Sloveniji v dveh desetletjih štirikratno povečala. Količina prepeljanega blaga je devetkrat večja, alkoholnih in drugih pijač prodajo v trgovini na drobno trikrat več, poraba bencina se je povečala desetkratno... Na veliko smo začeli uporabljati

Plačilo za „grehe"

plastične izdelke, detergente, kurilno olje, nove, neuničljive izdelke. Prodaja je postala „kulturna", predmeti so videti boljši, prikupnejši, toda ta „dekoracija" leži povsod – pred prodajalnami, na ulicah, po parkih in zelenicah, kazi bregove in struge rek, razmetana je po gozdovih... (dr. Avguštin Lah, predsednik komiteja za varstvo okolja).

To je napredek in to je cena, ki smo jo plačali zanj.

V prvih dneh februarja je bilo v Ljubljani izjemno pomembno posvetovanje, ki je nakazalo, kako je mogoče velik del teh odpadkov uporabiti kot „sekundarno" surovino. Posvetovanje nas je, kar je še važnejše – streznilo, da ni mogoče plačevati vsakršne družbene cene napredka in da mora biti v ospredju človek in zdravo okolje, šele potem vse drugo. In to brez vsakršne demagogije!

Predelava sekundarnih surovin in skrb za okolje sta v neposredni medsebojni odvisnosti. Predelava sama pa ne samo čisti okolje, temveč lahko prinaša tudi izredne koristi. Konec je ropanja surovin, vsaj v socialističnem družbenem redu mora biti tega konec, in iz dneva v dan že narašča pomen predelave odpadkov, toda žal še ne povsod. Kot nam je na petkovi novinarski konferenci v Ljubljani navedel dr. Lah, predelujemo, denimo, komaj 6 odstotkov tekstilnih odpadkov, ob tem pa stare „flike" uvažamo celo iz Japonske (!). Če se jih Japoncem izplača zbirati, zakaj se jih ne bi nam? Še več podobnih primerov je.

Ljubljansko posvetovanje, na katerem so prebrali ali predložili čez 200 referatov, med njimi tudi dva za nas še posebno zanimiva – o skladiščenju oziroma predelavi odpadkov pri atomski elektrarni v Krškem ter o uporabi krompirjevih olupkov v predelovalnici krompirja na Mirni – je pokazalo, da tudi glede tehnike predelovanja nismo tako na slabem, kot smo mislili, in da obstaja možnost, da lahko predelamo in koristno uporabimo večino uporabnih industrijskih odpadkov. Trenutno bi lahko naš uvoz zmanjšali za nič manj kot 100 milijonov dolarjev, če bi izkoristili vse izkoriščanja vredne odpadke.

M. LEGAN

Lep osmi marec

Stališča republiškega odbora za mednarodno leto žensk

8. marec je datum, ki pripada zgodovini razrednega boja, zato ne smemo zmanjševati njegovega pomena na način, ko proslavljanje pade na raven malomeščanske manifestacije ali celo razvrednotenja ženske kot osebnosti.

Zamisel o mednarodnem dnevu žensk je vzniknila v mednarodnem socialističnem gibanju v prvem desetletju tega stoletja, v času zaostrovanja razrednega boja v svetovnem merilu. Ta dan naj bi postal spodbuda za vse intenzivnejše vključevanje žensk v napredno delavsko gibanje, za osveščanje delavskega razreda in ženskih množic, da je osvoboditev ženske usodno povezana s socialno in ekonomsko osvoboditvijo delavskega razreda. Zato pripada 8. marcu v zgodovini naprednega delavskega gibanja pomembna vloga v krepitvi akcijske in borbene enotnosti delavskega razreda.

Tudi danes, kljub temu da so ženske dosegle politično enakopravnost in da so vidni premiki v izboljšanju družbenega položaja ženske, ta praznik nima samo zgodovinskega pomena, temveč je njegova vsebina še vedno živa in aktualna. Ta dan se bomo vsak v svojem življenjskem in delovnem okolju vprašali, zakaj zaostajamo pri uveljavljanju družbenega položaja ženske? Ta dan je tudi priložnost, da opozorimo na probleme in vprašanja, ki so pred našo družbo.

8. marec pa je tudi dan mednarodne solidarnosti, boja za uveljavitev novega ekonomskega in socialnega sistema v svetu, dan, ko pokažemo rezultate in izkušnje našega boja, ki so najboljši prispevek v zakladnico revolucionarnih pridobitev mednarodnega delavskega gibanja in človeškega napredka sploh.

8. marec naj bo kot praznik lep, naj bodo tudi šopki in prireditve s kulturnim sporedom, naj bo ženski posvečena večja pozornost, toda nikjer ne smejo ženske dovoliti, da bi se ta dan spremenil v malomeščansko in potrošniško manifestacijo, ki jemlje dostojanstvo ženski oziroma človeku sploh.

Usklajevanje vodi do boljšega dela

Medsebojno obtoževanje ne vodi k napredku, pač pa le cepi sile in onemogoča uspešno delo za napredek — Prvič načrti po novem — Nekatere zadeve načrtovati skupno za vse

Usklajevanje dela družbenopolitičnih organizacij v okviru ljubljanskega območja je treba še okrepiti oziroma izboljšati. Tako so sklenili na posvetu sekretarjev komitejev občinskih konferenc ZKS ljubljanskega območja ter mestne in univerzitetne konference ZK v petek, 6. februarja. Ugotovili so, da so tako usklajevanje pri financiranju skupne in splošne potrošnje za letos že zamudili.

Neusklajevanje izkoriščajo nekatere SIS, ki žive v zatišju, delajo po starem in neodvisno od baze, se pravi tistih, ki jih financirajo. Omenjeni sta bili zdravstvena skupnost in skupnost za zaposlovanje. Premalo usklajeno politično delo občin v regiji pa izkoriščajo tudi razni drugi in celo višji organi, ki po načelu „Deli in vladaj!" včasih vsiljujejo svoje rešitve.

Poudarjeno pa je tudi bilo, da se je treba pri usklajevanju obnašati racionalno, kar pomeni, naj ne bi vsi razpravljali o vsem, ampak si je treba naloge razdeliti, saj bi se sicer v kopici nalog zadušili, se pravi, slabo opravljali delo.

Nadaljnja razprava je bila posvečena usklajevanju izhodišč za srednjeročni program razvoja občin, mesta in regije. Ugotovili so, da so za načrte občin osnova samoupravni dogovori gospodarstva, samoupravni sporazumi SIS in načrti krajevnih skupnosti.

Za območje (regijo) izdelava načrta ni obvezna, vendar je le treba opredeliti nekatera vprašanja, ki jih bodo občine na osnovi dogovorov reševale skupno. Tako skupna vprašanja oziroma zadeve so: inšpekcijske službe, Zavod za razvoj Ljubljane (ki bo imel tudi strokovno službo za ostale občine regije), elektrifikacija, voda, ceste, srednje šolstvo, višje in visoke šole, kultura, domovi, skupnost za preskrbo Ljubljane, gozdni skupnosti, skupnost zdravstva, skupnost za zaposlovanje in celo dolgoročni načrt „Ljubljana 2000", ki po novem ne bo zajel le 5 ljubljanskih občin, ampak vso regijo.

Naloga ZK pa je, da se pojavlja povsod, kjer se načrti izdelujejo, od delovnih organizacij naprej. Najbolj prisotni pa morajo biti komunisti v delovnih organizacijah, kjer se podpisujejo sporazumi, dogovori in deli dohodek.

J. PRIMC

V soboto, 8. februarja, je bilo v domu JLA v Ljubljani prisrčno srečanje borcev štirinajste divizije. O pomenu prenašanja tradicij narodnoosvobodilnega boja na mladi rod je govoril predsednik ZSMS Ljubo Jasnič. Na srečanje je prišla tudi delegacija enot JLA, ki nadaljujejo izročilo legendarne divizije. (Foto: Franc Modic)

Takoj k sporazumom!

Dogovor o minimalnih standardih za življenje in kulturne razmere delavcev — merilo za bančna posojila

Z dogovorom o minimalnih standardih za življenje in kulturne razmere pri zaposlovanju delavcev, ki so ga prejšnji teden podpisali predstavniki republiških sindikatov, izvršnega sveta in gospodarske zbornice, začenjamo v Sloveniji uresničevati sklep osmega sindikalnega kongresa, po katerem morajo organizacije združenega dela zagotoviti vsem delavcem, ki prihajajo na delo iz drugih krajev Slovenije in Jugoslavije, temeljne življenjske in kulturne pogoje. Generalna sekretarka republiškega sindikalnega sveta Ivanka Vrhovščakova je ob tem poudarila, da dogovor začenja proces, v katerem bomo odpravljali nekatere neupravičene socialne razlike med delavci.

Družbeni dogovor in na njegovi podlagi sklenjeni samoupravni sporazumi bodo dopolnili merila za ocenjevanje družbeno koristnega dela. To pomeni, da bo nujno pri načrtovanju novih naložb, odpiranju novih delovnih mest ali povečevanju števila zaposlenih upoštevati ne zgolj ozka, podjetniška merila, ampak tudi celovito družbeno produktivnost oziroma koristnost z zaposlitvijo novih delavcev ustvarjenega dela. To načelo naj bi poslej upoštevale tudi poslovne banke pri odobravanju investicijskih posojil.

Uresničevanje tega dogovora in samoupravnih sporazumov bo zahtevalo precejšnje denarje iz dohodka tozdov, še zlasti tam, kjer je zaposleno večje število delavcev z neurejenimi življenjskimi in kulturnimi razmerami. Da ne bi spet lovili zadnjega vlaka, je republiški sindikalni svet pozval občinske sindikate, naj takoj začno postopek za sklenitev ustreznih samoupravnih sporazumov. Sporazume naj bi sprejeli do konca aprila, maja in junija pa bi morale temeljne in druge organizacije združenega dela na podlagi občinskih, mestnih, območnih in panožnih sporazumov o minimalnih standardih dopolniti svoje samoupravne sporazume.

I. Z.

Sporazumevanje in dogovarjanje

Kako potekajo v kočevski občini — priprave na klub

Do konca januarja je sklenilo podpisati sporazume za financiranje izgradnje doma medicinskih sester v Ljubljani že več delovnih organizacij v občini Kočevje, ki zaposlujejo skupno 55 odstotkov vseh zaposlenih v občini. Med večjimi delovnimi organizacijami še ni bilo razprav v Avtu, podatkov niso prejeli do roka iz Itasa in Lika, medtem ko so bili proti financiranju v Melaminu in Kočevskem tisku. V slednjih dveh delovnih organizacijah bodo o tem ponovno razpravljali in odločali. Tako so ugotovili na seji občinskega komiteja ZK 5. februarja.

Ugotovili so tudi, da se je za ustanovitev občinskega kluba samoupravljalcev odločilo že 37 osnovnih organizacij sindikata, 6 krajevnih skupnosti in 4 delovne skupnosti, negativni sklepi pa so bili sprejeti v treh osnovnih organizacijah sindikata. Ta klub bo organiziral tudi izobraževanje delegatov.

Ni pa še ugotovljeno, kakšne sklepe so sprejeli delovni kolektivi o kritju izgube pri železnici in Elektru, ker teh sklepov ne zbirajo v občini, ampak jih naši kolektivi pošiljajo na ustrezne organe izven občine. Vendar je po neuradni oceni članov komiteja sprejem teh sporazumov v kočevski občini precej negotov.

J. P.

O VOJAŠKIH AKADEMIJAH

Današnji četrtek je t.i. informativni dan o visokošolskem študiju za dijake zaključnih razredov srednjih šol. Tudi tokrat so se v informativni dan vključile vojaške akademije. Od 9. ure naprej v ljubljanskem domu JLA predstavniki vojaških akademij posredujejo dijakom tehtne informacije o akademijah in o vojaškem poklicu sploh. Pojasnila bodo ponovili ob 15. uri danes popoldne.

rekli so:

Stane Dolanc:

Odgovornosti se ne da prevaliti

Ne moremo več valiti odgovornosti drug na drugega in celo govoriti „tisti zgoraj" ali „tisti spodaj". Ni niti tistih zgoraj niti tistih spodaj. Je ena sama Zveza komunistov, v kateri je odgovornost različna morda samo v tem, da imajo nekateri forumi spričo svojega položaja večjo odgovornost, zato ker morajo širše ali veliko širše obravnavati nekatere stvari. Toda vsi skupaj smo kot komunisti predvsem odgovorni za funkcioniranje samoupravnega sistema, saj samo v okviru tega sistema lahko iščemo odgovore na vprašanja, ki so bila danes tudi tukaj zastavljena. Samoupravni sistem pomeni za vse člane samoupravne družbe enake pravice, enake obveznosti in enako odgovornost.

(Sekretar IK predsedstva CK ZKJ)

Janez Barborič:

Vse bolj razvita kulturna zavest

Iz pregledovanja bogate dejavnosti je razvidno, da je kulturna zavest naših delavcev in delovnih ljudi razvita mnogo bolj, kot se morebiti tega ta trenutek zavedamo. Več kot očitno je, da ta zavest danes bolj kot kdaj široko sprejema napredne kulturne tradicije in pridobitve in vse, kar vrednega ustvarjajo umetniki, poklicne kulturne ustanove ali organizacije. Odločno pa že deluje ta zavest, čeravno ne vedno pravočasno, zoper vse tisto, kar te tradicije maliči, zapira pred ljudmi ustanove ali organizacije, jih ločuje od temeljnega socialnega dogajanja. Prav tako je očitno, da je ta zavest globoko demokratična, da priznava kulturno bogastvo preteklega in današnjega časa, ko se hkrati z njim tudi sama bogati. Seveda pa delovni ljudje terjajo, da se v družbi prizna tudi vse tisto, kar delovni človek, kot sestavino človeške in družbene kulture ustvarja tudi v materialni proizvodnji in v družbenih odnosih, v zavestnem hotenju po boljših, pravičnejših in kulturnejših razmerah vsepovsod, kjer človek dela in živi.

(Predsednik republiškega sveta Zveze sindikatov Slovenije v slavnostnem govoru ob letošnji podelitvi Prešernovih nagrad)

Petar Stambolić:

Strah pred kmetovim bogatenjem (!?)

Rešiti se moramo strahu pred kmetom in „njegovim bogatenjem", ki je še prisoten v naši politični praksi. Ne bi razpravljal o vzrokih takšnega strahu, ki je imel v preteklosti opravičilo. Ne zanikam tudi obstoja takih kapitalističnih tendenc, toda te imajo zelo malo možnosti, da se prebijejo in dobijo krila. Danes sodeluje zasebni kmetijski sektor v Jugoslaviji z okrog 14 odstotki. Razen tega zasebni proizvajalci nimajo osnovnih elementov za bogatitev: omejen je zemljiški sklad, proizvaja se z razmeroma majhnimi sredstvi za proizvodnjo, minimalne so tudi možnosti za izkoriščanje tuje delovne sile. In tretjič je kmet praktično obkrožen s socialističnimi elementi, kot so proizvodnja sredstev za kmetijsko proizvodnjo in njihov promet, znanost in strokovna služba, socialistična industrija in promet s kmetijskimi proizvodi, kreditи in davčna politika, ki ne dajejo možnosti klasičnega načina kapitaliziranja. Če se rešimo teh bojazni in ukrepov na podlagi takih pojmovanj, se povečujejo možnosti, da v kmetijstvu dosežemo še boljše rezultate.

(Član predsedstva SFRJ političnim delavcem Trstenika)

Alkoholizem

16

Piše: dr. JANEZ RUGELJ

Prišlo je do težav: terapevtke (mlade medicinske sestre) so odklonile, da bi sodelovale in zaplesale v krogu nekdanjih alkoholikov in njihovih svojcev. Uvedbo plesne terapije sta podprla samo zdravnik in zdravnica, ki še vedno vztrajata na principih modernega zdravljenja alkoholikov (zato poskuša tradicionalna psihiatrija odstraniti še ta dva). Eden (ali celo dva) od nas treh je ostajal v bolnici ob sobotah popoldne in se ukvarjal s plesno terapijo tako, da se je usedel med skupino zdravljencev in svojcev, ki je bila to soboto na vrsti za ples, se vključil v njihov klepet in z njimi zaplesal. Terapevtke pa so to dejavnost bojkotirale. Spoznali smo, da ima ples izreden pomen pri navezovanju čustvenih odnosov med partnerjama (to velja tudi za nas, ki nismo alkoholiki, kajti na plesu laže izrazimo tisto, kar čutimo, pa tudi žavrnitev, če partner recimo ne reagira na diskreten stisk roke, laže prenesemo). Večina zdravljencev je prvič v življenju zaplesala v povsem treznem stanju. Družine so spoznavale (in se učile), da se je možno zabavati brez alkoholne omame. Posebno pa nas je prevzelo in spodbudilo, da smo kljub odporom vztrajali, spoznanje, da otroci iz alkoholičnih družin, pri nas, v nekdanji Škofljici, prvič v svojem življenju vidijo, kako oče trezen, miren, ljubeč in ves drugačen kot nekoč, pleše z njihovo mamo. Lahko, da se bo spet našel kdo (iz vrst tradicionalne psihiatrije), ki bo rekel, da pretiravam, ampak tole pa drži: alkoholikom v bolnišničnem sistemu zdravljenja lahko veliko bolj pomagamo kot sicer, če jim omogočimo, da v okviru (od terapevta vodene) plesne terapije izrazijo svojim partnerjem tisto, kar čutijo, pa z besedami ali drugače še ne znajo povedati.

RAJŠI NA PRISILNO DELO KOT TREZEN NA PLES

Vrnimo se k našemu nesrečnemu mladeniču iz Gorenjske. Približevala se je sobota, ko je njegova skupina bila na vrsti za plesno terapijo. Vedel sem, da še nikoli ni plesal trezen in da se mora tega šele naučiti, spoznati, da je to možno. Pobarali smo ga in na koncu zahtevali, naj v soboto zapleše. Najprej se je obotavljal in se na koncu jezno uprl, rekoč: „Rajši grem za sedem let na prisilno delo, kot da bi trezen zaplesal." Očitno se mu nisem znal približati. Prepričan pa sem, da bi to lahko napravili njegova skupinska terapevtka, če bi se v soboto popoldne usedla v njegovo družbo in ga povabila na ples. Da, če ne bi čutila gnusa do nekdanjih alkoholikov . . .

Predaleč bi nas odvedlo, če bi še naprej natančno opisoval vse naše poskuse, da bi mladeniču pomagali. Ni nam uspelo. Vsi njegovi bratje in sestre so odklonili pomoč, mlajša sestra je spričo bratove usode čustveno razrvana in nesrečna pustila gimnazijo, on pa povsem zapit in osamljen čaka na odrešilno smrt. Kdor ne more uresničiti potrebe, nuje po ljubezni, ki je ena od najvažnejših od človeških potreb, gre v smeri samomora . . .

KJE JE KONČNO IZHOD?

Samo v dveh vrstah prizadevanj: v zdravljenju (mladih) alkoholikov in v preprečevanju alkoholizma.

Če pri skupinskem družinskem zdravljenju ne uspemo ustvariti pogojev za čustveno zorenje mladega človeka in navezovanje pristnih ljubezenskih vezi s partnerjem, potem je mladi alkoholik izgubljen. Izhod vidim samo v sistemu življenja in prevzgoje (prilagojenem konkretnim družbenim razmeram), ki ga je v letih 1920–1928 v Sovjetski zvezi vpeljal znameniti pedagog A. S. Makarenko. V osmih letih, ki jih je preživel (noč in dan, brez dopustov in prostih dni) v koloniji z mladoletnimi prestopniki (in alkoholiki), ki so bili brez družin, je dosegel izredne rezultate, katerim se za njim še zdaleč ni nihče približal. Mnogi njegovi gojenci „z dna družbe" so postali inženirji, zdravniki, profesorji itd. Po osmih letih njegovega dela, ko je stalinizem dobil krila, pa so birokrati v pisarnah sovjetskega prosvetnega ministrstva ugotovili, da Makarenkove metode niso v skladu s sovjetsko pedagogiko. Zato so ga odstranili. Ko je Makarenko leta 1920 ustanovil kolonijo za prevzgojo mladih prestopnikov, je ob prebiranju literature ugotovil, da buržoazna (in porajajoča se sovjetska) pedagogika ne nudi nobenih idej za pomoč mladim prestopnikom in (mladim) alkoholikom. Oporo in ideje je našel v delih največjega proletarskega pisatelja Maksima Gorkega, ki je postal svetovalec pri prevzgoji mladih prestopnikov. Na koncu je Stalin likvidiral tudi Gorkega (zahtevnejši bralci se lahko z Makarenkovo metodo seznanijo v njegovi knjigi „Pedagoška poema", ki jo imamo že dolgo v slovenskem prevodu).

Opravičujem se bralcem, ker me je „zaneslo".

S prikazom nekaterih, še zdaleč ne vseh težav, s katerimi se ubadamo pri rehabilitaciji mladih alkoholikov, bomo lažje razumeli odpore proti družbeni rehabilitaciji ne samo alkoholikov, temveč tudi „ljudi z dna družbe" nasploh.

Ko bomo v naslednjem poglavju prikazali odpore, se bomo zatem lotili komaj rešljivega problema preprečevanja alkoholizma. Naš podlistek bomo zaključili z obširnim prikazom zdravljenja alkoholika v družini in delovni skupnosti ob enkrat tedenskem posvetovanju v ambulantni skupini.

Vsakršno zavestno spreminjanje človekovega obnašanja in družbenega funkcioniranja naleti na ovire, odpore. Pri zdravljenju alkoholne bolezni pa gre, kar smo že večkrat poudarili, predvsem za spremembo alkoholikovega vedenja, kot tudi za spremembo stališč in odnosov do alkohola in alkoholika v družini in delovni skupini. Ker pa je alkoholikov veliko (v Sloveniji okoli 80.000) in ker na vsakega trpijo vsaj še trije člani družine (zato je v Sloveniji zaradi alkoholizma prizadetih okoli 300.000 ljudi), terja množična rehabilitacija alkoholikov korenito spremembo družbene zavesti o tem problemu.

Alkohol je v teku minulih stoletij postal sestavni del naše kulture, našega življenja. Večina odraslih ljudi si sploh ne more predstavljati svojega življenja brez občasne sprostitve (omame) z alkoholom. Vse naše življenje od rojstva do smrti spremlja obred pitja alkoholnih pijač. Ničesar ne moremo praznovati in tudi poveseliti se ne znamo brez alkohola!

Zakaj spet omenjamo te, že tisočkrat zapisane ugotovitve? Zato, da bomo dojeli vzrok prizadetosti ljudi, kadar se resno govori o alkoholizmu in protialkoholnem boju. Ko ljudem razložimo, da človek pije zato, ker želi biti omamljen (kar pomeni, da se ne čuti sposobnega, da bi šel skozi življenje vedno s čisto, trezno glavo), se večina počuti ogrožene, napadene. Ker pa vsi pijemo, razen zdravljenih alkoholikov in primarnih abstinentov (kaj je le z njimi „narobe", da so se „uprli" družbenim normam in sklenili, da postanejo izjeme ravno glede uživanja alkoholnih pijač?), smo vsi nekam jezni na tistega, ki nam posredno ali neposredno „očita" alkoholno omamljanje. Kadar teče beseda o alkoholizmu, se morsikdo iz vrst „zmernih" pivcev znajde v zagati, ker ne ve, kam spada: med alkoholike ali med nealkoholike; ko pa pribijemo, da je sleherni „zmerni" pivec pravzaprav potencialni kandidat za alkoholika ter da je možno alkoholizem zdraviti samo pod pogojem, da nekdanji alkoholik nikdar več v življenju ne poskusi niti požirka alkohola, je večini dovolj besedičenja (še bolj pa morebitnega ukrepanja v smislu učinkovitega protialkoholnega boja). Ljudje pač nismo zlepa pripravljeni spreminjati stoletnih navad, posebno če so povezane z izrazitim ugodjem. In če damo roko na srce, moramo priznati, da je pitje „pristne domače kapljice", če jo znamo uživati „po pameti", res povezano s sprostitvijo (zavrtih značajev), zadovoljstvom, srečo itd. Tako smo prepričani. Takšna so naša izkustva kot tudi izkustva naših dedov in pradedov. Ampak – brez alkohola ni alkoholizma, vsak alkoholik je bil najprej „zmeren" pivec . . .

Filatelistični kotiček

Zastava in politik

Februarja bosta izšli dve novi znamki za 1,20 din

14. februarja bo izšla znamka v nominalni vrednosti 1,20 din. Posvečena bo stoletnici delavskih demonstracij v Kragujevcu. Tedaj je nad pet sto demonstrantov hodilo po mestu z rdečo zastavo, na kateri je bilo z velikimi črkami napisano „SAMOUPRAVA". Vladajoči knez Milan Obrenović je zelo strogo postopal z demonstranti in dal zapreti znanega revolucionarja in književnika Svetozarja Markovića. Od leta 1969 dalje je v Kragujevcu vsako leto srečanje samoupravljalcev pod nazivom „CRVENI BARJAK". Udeleženci izmenjujejo izkušnje, do katerih prihajajo pri samoupravljanju. Ob letošnjem srečanju bo izdana znamka s sliko rdeče zastave, ki ima napis „SAMOUPRAVA", ozadje znamke pa bo modro.

V počastitev 150-letnice rojstva politika Svetozarja Miletića (1826–1901) bo 23. februarja izdana priložnostna znamka za 1,20 din. Miletić je v času bosensko–hercegovske vstaje zbiral prostovoljce, da so se pridružili vstajnikom. Zaradi naprednih idej je bil zaprt, pa se je tudi v zaporu boril naprej. Surovi zaporniški režim je načel njegovo krhko zdravje, zato se je po izpustitvi le še malo časa ukvarjal s politiko, četudi je bil odvetnik in nekaj časa celo župan Novega Sada. Znamke z Miletićevo podobo je likovno izdelal beograjski slikar Andrej Milenković, tiskali pa jih bodo v Leipzigu.

ANDREJ ARKO

RAZSTAVA IN PROSLAVA OB KULTURNEM PRAZNIKU

V počastitev slovenskega kulturnega praznika in stoletnice rojstva Ivana Cankarja smo člani literarno-novinarskega krožka pripravili na šolskem hodniku razstavo, ki je bila odprta do 6. februarja. Na petih panojih smo s 50 fotografijami prikazali Cankarjevo življenje in delo. Vsaka fotografija je bila opremljena z besedilom, razstavili pa smo tudi okoli 250 knjig, ki nam jih je posodila Študijska knjižnica Mirana Jarca iz Novega mesta. Tako so bile na ogled izvirne izdaje Cankarjevih knjig, njegova posmrtna zbrana in izbrana dela, prevodi v tuje jezike in pisma. Razstavljeni sta bili tudi dve sliki Božidarja Jakca: portreta Ivana Cankarja in Milene Rohrmannove. Tudi prva letošnja številka šolskega glasila „Z bregov Krke", ki je izšla 3. februarja v 185 izvodih, obsega pa 87 strani, je večidel posvečena mojstru slovenske besede Ivanu Cankarju. Naj omenim še, da smo v počastitev kulturnega praznika pripravili 6. februarja proslavo, na kateri so nastopili s svojimi pesmimi člani literarno-novinarskega krožka in gojenci glasbene šole.

DARJA DREVENŠEK
literarno-novinarski krožek
OŠ Žužemberk

VODOVOD ZA ČRNI POTOK IN ZAJČJE POLJE

Ko je Livold v letih 1951 in 1952 dobil vodovod, so pri izkopu pomagali tudi vaščani Črnega potoka. Nihče si ni mislil, da bo minilo kar 25 let, preden bo voda pritekla tudi v Črni potok! Zdaj so v vasi že izvolili režijski odbor, ki bo organiziral delo na 3 km dolgi trasi: en km bo izkopalo podjetje Hydrovod, drugi del Združeno podjetje KGP–tozd Govedoreja, tretji del vaščani Črnega potoka in Zajčjega polja. Največ težav pri izkopu bo po vaseh, saj je svet precej kamnit. Pomagali bodo tudi vaščani iz Livolda. Vodovod bo veljal milijon din; polovico so dali vaščani v gotovini, po četrtino pa so dobili od samoprispevka in Hydrovoda.

J. G.

PROSLAVA V KOČEVSKI REKI

Skupina mladincev in mladink je 6. februarja pripravila recital Prešernovih pesmi in drugih slovenskih del. Nekaj dni pred tem je posebna komisija ocenila dela mladih literarnih ustvarjalcev in prisodila prvi mesti proznemu tekstu Variacije na temo počitnic in pesmi Bridkost, vsi udeleženci razpisa pa so dobili knjižna darila. V Kočevski Reki sta v počastitev praznika razstavila svoje slike in kipe brata Marinč iz Brige. Razstava je bila dobro pripravljena in lepo obiskana.

JOŽICA MARTINČIČ

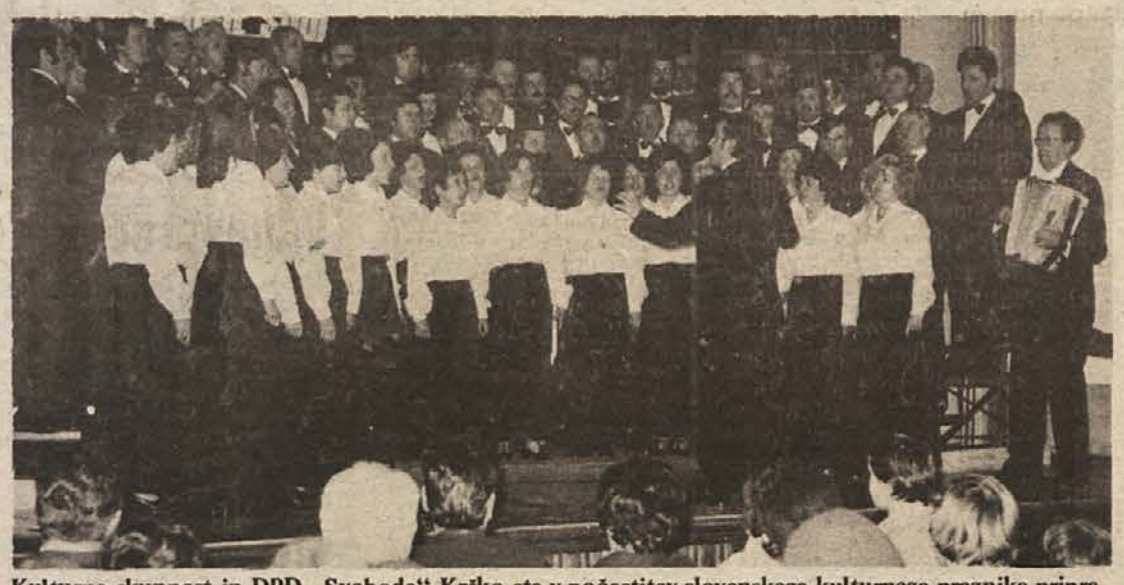

Kulturna skupnost in DPD „Svoboda" Krško sta v počastitev slovenskega kulturnega praznika pripravila proslavo, na kateri sta nastopila mešani pevski zbor „Viktor Parma" DPD „Svobode" Krško in moški pevski zbor PD „Dušan Jereb" iz Novega mesta. Pevska zbora sta spet pokazala svojo kakovost in navdušila mnogo poslušalcev. Več poročamo še na kulturni strani. (Foto: Jože Jagrič)

USPEL POHOD NA BOHOR

Prva večja prireditev v počastitev senovskega krajevnega praznika – tradicionalni pohod po poteh „XIV. divizije" na partizanski Bohor – ki so jo pripravili zadnjo soboto v januarju, je kljub gostemu sneženju lepo uspela. Mladi iz vse krške občine in mladinska partizanska enota so se zbrali pred obeležjem „Štirinajsti", kjer jim je spregovoril predsednik občinskega odbora ZZB NOV Karel Šterban. Preden so krenili proti bohorski planinski koči, so pred obeležje položili spominski venec, odboru „Štirinajste" pa so poslali še pozdravno brzojavko z zagotovilom, da bodo pohode še nadaljevali in tako negovali izročila NOB.

KNJIGA, KI JE LUČ

Zmeraj znova prebiram knjigo „Poezij" in se čudim: pesniku, ki jo je napisal. Zdi se mi kot vrelec, ki je napolnil čašo, knjigo „Poezij", iz katere pijemo še dandanes. Občudujem pesnikov plemenit odnos do slovenskega jezika, domače vasi, domovine. Njegovi verzi so luč, ki nikdar ne ugasne; sveti v noči hrepenenja in bolečine. Kdor bo hodil naprej ob soju pesnikove luči, Prešernovih „Poezij", zagotovo ne bo nikoli padel.

ANICA NEMEC
7.b OŠ Bršlin

Tudi varstvo okolja v okrilju RK

Krajevna organizacija RK Škocjan bo letos skušala uresničiti obsežen delovni program

Tudi na siromašnih kmetijah v škocjanski krajevni skupnosti je moč najti ostarele ljudi, ki bi ostali pozabljeni, če ne bi bilo aktivistov Rdečega križa. Ti jih obiskujejo, pripravljajo drva in urejajo skromna stanovanja, pri tem pa so jim v veliko pomoč mladi člani RK.

Krajevna organizacija RK iz Škocjana se že pripravlja na praznovanje 8. marca. Tudi letos bodo onemogle in bolne žene razveselili s skromnimi darili, ostale pa povabili na proslavo z zabavo. Škocjanski RK je ob pomoči Centra za socialno delo in občinskega odbora RK že pomagal družinam, kjer „kraljuje alkohol". V najhujših primerih so otrokom preskrbeli brezplačno kosilo v šoli in obleko. V KS je 30 odst. otrok podhranjenih, zato so lani 40 otrok poslali na letovanje. Letos jih bodo skušali še več. Zavzemajo se tudi, da bi otroke v šoli obiskoval zobozdravnik, saj imajo do njega daleč v Novo mesto ali Šentjernej, zdrave zobe pa ima le 10 odst. otrok.

Če bo šlo vse po sreči, bodo letos spet uvedli tečaj „Higiena kmečke hiše in zdrava prehrana". Vsako leto imajo v Škocjanu dve krvodajalski akciji in tudi letos bo darovalo kri 70 občanov. V letošnjem programu škocjanske organizacije RK je tudi varstvo okolja, saj že dve leti zaman iščejo primeren prostor za odlaganje smeti. Zato bodo mladi spomladi stopili v akcijo in očistili vasi in bregove Radulje.

Leto za letom organizacija povečuje članarino, zdaj imajo tudi že 48 novih podpornih članov. Sploh imajo za letos v načrtu še proslave ob dnevu RK, dnevu ostarelih in novem letu, obsežen program pa bodo lahko izvedli le ob sodelovanju s SZDL in drugimi organizacijami.

J. P.

IZUM. „Revolucija" v zimski vožnji z motornim kolesom? To ravno ne, le iznajdljivost ortneškega pismonoše Jožeta Willevaldta! Na sprednje kolo je pritrdil smučko, na zadnjem je pogon in gre navzdol in navkreber, da je veselje! Jože pravi, da krmari proti Gregorju in še bolj navzdol in da bi lahko zastopal naše barve na zimski olimpijadi. (Foto: France Modic)

Še: „Draga elektrika trese..."

Pripombe DES Ljubljana, TOZD Elektro Kočevje, na članek s tem naslovom (DL 29. januarja)

Delavci podjetja DES Ljubljana – TOZD Elektro Kočevje so z ogorčenjem prebrali članek „Draga elektrika trese potrošnike", ki ga je v 5. številki Dolenjskega lista z dne 29. januarja 1976 objavil vaš dopisnik iz Kočevja tov. Jože Primc.

Zadnje čase imajo družbenopolitični organi v SR Sloveniji zelo veliko razumevanja do problemov v elektrogospodarstvu in jih v okviru interesne skupnosti elektrogospodarstva tudi dokaj uspešno rešujejo. V javnih občilih je bilo objavljeno že veliko gradiva, na kakšen način se zbirajo sredstva za nove investicije v elektrogospodarstvu, prav tako pa tudi, zakaj elektrogospodarstvo posluje z izgubo, zato so potrošniki električne energije razmeroma dobro obveščeni o stanju v elektrogospodarstvu.

Poleg ukrepov, ki jih izvaja družba prek interesne skupnosti elektrogospodarstva, v kateri je polovica članov iz vrst odjemalcev električne energije, se tudi delovni kolektivi tozdov elektrogospodarstva Slovenije z uresničevanjem akcijskih programov dokaj uspešno vključujejo v zniževanje stroškov poslovanja. TOZD Elektro Kočevje ni med zadnjimi v teh prizadevanjih. Z delom nam je uspelo v letu 1975 zmanjšati izgubo v poslovanju iz 1. trimesečja in 1. polletja tako, da so ob 9. mesečnem obračunu imeli sicer skromen, a vendarle pozitiven finančni rezultat.

Zaradi navedenega so naši delavci toliko bolj ogorčeni nad člankom tov. Primca. Taki članki so se sicer pred približno 7 leti pojavili v javnih občilih na račun celotnega elektrogospodarstva in danes ugotavljamo, da je bila takrat napravljena s tem velika škoda, ki še danes ni popravljena.

Slika našega vozila pred bifejem v Kočevju, zaradi katere je na nas stresel ves svoj gnev, je terensko vozilo našega nadzorništva v Sodražici, ki ne pride več kot enkrat na mesec v Kočevje. Zato njegova slika pred bifejem v Kočevju gotovo ne more biti slika našega pijančevanja. Sicer je res, da imamo tudi mi težave z nekaj člani kolektiva glede uživanja alkoholnih pijač, vendar smatramo, da te težave niso pri nas prav nič večje kot v drugih delovnih organizacijah.

Tov. Primc verjetno še nikoli ni pomislil, da smo „tovarna brez strehe". V vseh letnih časih, v mrazu in vročini delajo naše skupine na prostem. Zaradi pogostega menjavanja delovišč zaenkrat še nismo sposobni zagotoviti našim delavcem toplih malic na terenu. V zimskem času se naši monterji lahko ogrejejo in osušijo v javnih lokalih, to pa so na terenu največkrat, žal, res gostilne. Tudi v poletnem času, v vročini, delamo največkrat tudi na mestih, kjer ni niti pitne vode. Čeprav so te stvari za Primca očitno zelo zabavne, je pri nas stanje takšno, da so naši monterji zelo zadovoljni, če dobijo službo v kakšnih drugih proizvodnih organizacijah, kjer delajo pod streho, na toplem, z urejeno prehrano in veliko manjšimi fizičnimi napori.

Naše napore pri vzdrževanju in gradnji električnih omrežij naši odjemalci v veliki večini zelo dobro razumejo in kljub težavam, ki občasno nastajajo, dobivamo od njih številna priznanja. Zelo redki pa so takšni (kot tov. Primc), ki nas nočejo razumeti in stalno negodujejo. Vse takšne, posebno pa še tov. Primca, vabimo, naj se kdaj potrudijo in si ogledajo na terenu delo naših delovnih skupin. In ko bodo naše delo spoznali, bodo verjetno tudi spremenili svoje mnenje oz. ton pisanja o nas.

Predsednik IO OOS:
Drago Murn

Spet prekopana vaška pot

Vaščani Črešnjevca pri Semiču se sprašujejo, če lahko kdorkoli kar tako že drugič v dobrem mesecu prekoplje javno pot tako, da sploh ne morejo voziti po njej v gornji konec vasi.

Črešnjevec je že tako odrezana vas, 5 kilometrov oddaljena od asfaltne ceste, in edino javno prevozno sredstvo, ki nas povezuje s svetom, je delavski avtobus. Naša cesta je tako slaba, da se z osebnimi avtomobili skoraj ne da voziti po njej. Peska ob cesti je dovolj, da bi lahko zasipali luknje, samo tistega ni, ki bi to naredil. Podobno je tudi z vasjo potjo, ki zaman čaka na cestarjevo lopato.

Nekaj je zadnjič vrgel nekaj lopat peska, kar je res pomagalo, saj se je kmalu za tem oglasil cestar. Samo, žal, ni prišel popravljati ceste in zasipavati luknenj, marveč je po vsej širini poti skopal globok jarek in tako onemogočil dovoz v vas.

Jarek so vaščani zagrnili, čez dober mesec pa ga je cestar spet odkopal. Vaščani se sprašujejo, kako si to lahko dovoli.

M. K.
Črešnjevec

Večji poudarek sodelovanju

Mladi iz Prapreč pri Straži so imeli lani 70 akcij

20. decembra lani, ob drugi obletnici delovanja svojega aktiva, so imeli mladi iz Prapreč pri Straži zadnji sestanek: na njem so pregledali dosedanje delo in sprejeli delovni program za letos.

Lani je bil prapreški aktiv mladih dokaj delaven. Dokaz temu je igrišče za košarko in odbojko, ki so ga zgradili hkrati z brunarico. Pri slednji so jim pomagali Gorjanci, Novoles, ZB Straža in TTS Novo mesto. Skupaj so imeli lani okoli 70 delovnih akcij, oziroma so prostovoljno delali okoli 2000 ur. Ob večjih praznikih so pripravili proslave, aktivni pa so bili tudi v športu, saj so delovali strelski, šahovski, košarkarski in namiznoteniški krožek. Vseeno pa je za šport v Praprečah premalo mladih ljudi. Mladi Praprečani so se udeležili tudi pohoda 1. SA brigade ter delovnih akcij v Suhi krajini in na Karteljevem. Nekoliko manj je njihovo delo očitno pri izobraževanju. Od predvidenih petih so imeli le štiri predavanja. Za peto jim OK ZSMS ni poslala predavatelja.

Za letos je njihov delovni program še obsežnejši, za osnovo pa so si zadali razširiti sodelovanje z mladimi iz Straže in z OK ZSMS Novo mesto. Za dosedanje delo je aktiv podelil priznanje Heleni Foršček, Bogdanu Kunu, Silvu Plantanu in Cvetku Golobu.

F. MOHAR

KULTURNI PRAZNIK V ŠENTRUPERTU

Šentruperški mladinski aktiv je ob letošnjem kulturnem prazniku pripravil proslavo v kulturnem domu, kjer je predstavil recital „Šel popotnik je skozi atomski vek". Ivan Gregorčič je razmišljal o kulturi in poudaril, da se danes premalo poglabljamo vanjo. Recital je potem spremljala odlično izbrana glasba s plošč, zanimivo pa je bil urejen tudi oder.

Poslušalci so nastopajoče zavzeto spremljali. Žal je bila udeležba zaradi preslabe obveščenosti in zaradi tega, ker doslej take proslave pri nas niso bile v navadi, dokaj slaba. Kdor je bil v dvorani, je bil gotovo vesel nove aktivnosti šentruperških mladincev in mladink.

MIRA TOMŠIČ,
novinarski krožek,
o. š. Šentrupert

IZLET NA POKLJUKO

Pred dnevi smo se člani Planinskega društva Bohor z osnovne šole Jurij Dalmatin v Krškem odpeljali z avtobusom na Pokljuko. Med potjo smo občudovali visoke gore, veselo pa smo bili presenečeni, ko smo na Pokljuki zagledali dosti snega. Nekateri učenci smo imeli s seboj sani, največ pa je bilo smučarjev. S seboj smo imeli tudi vlečnico. Ves dan smo veselo uživali na sneženih pobočjih, domov pa smo se vračali utrujeni in veseli z željo, da bi bilo še več takih izletov.

BLAŽENKA BAN,
novinarski krožek,
o. š. Jurij Dalmatin,
Krško

JAKOV BLAŽEVIĆ

8. februarja so v Stični v prisotnosti predstavnikov družbenopolitičnih organizacij grosupeljske občine in velikega števila prebivalcev Grosupljega, Ivančne gorice in Stične ter pripadnikov JLA iz Ljubljane pokopali Jakova Blaževića, rezervnega kapetana prvega razreda, uslužbenca oddelka za narodno obrambo pri občinski skupščini Grosuplje.

Tovariš Blažević se je rodil 1925 v Sinju pri Splitu. Kot mlad mizarski delavec se je že v začetku narodnoosvobodilnega boja opredelil zanj in delal najprej kot skojevec, od začetka 1944 pa kot borec Mosorskega odreda. Po vojni je v JLA opravljal različne dolžnosti vse do upokojitve 1956, ko je začel delati v organih ljudske obrambe.

20 let je tovariš Blažević aktivno sodeloval v družbenopolitičnih organizacijah, bil je sekretar osnovne organizacije ZK v Ivančni gorici, tajnik odbora ZRVS in drugo. Za izredne zasluge je bil odlikovan z medaljo za hrabrost in redom zasluge za narod tretjega reda. O tem, kako je bil priljubljen med ljudmi, je pričala tudi njegova poslednja pot in pretresljive besede njegovih najbližjih tovarišev.

SVETISLAV NIKOLIĆ

KLUB SAMOUPRAVLJALCEV

Osnovna organizacija SZDL v Livoldu pri Kočevju je januarja izvolila koordinacijski odbor, v katerem so predstavniki vseh organizacij. Na svoji seji prejšnjo sredo je odbor soglasno sklenil, naj se podpiše sporazum o ustanovitvi kluba samoupravljalcev. Govorili so tudi o uvedbi samoprispevka za gradnjo srednje šole v Kočevju ter o pripravah za predavanja za nerazporejene prebivalce v okviru štaba civilne zaščite, SLO in družbene samozaščite.

J. G.

POČASTILI SO PESNIKOV DAN

Dijaki novomeške gimnazije so počastili slovenski kulturni praznik z dokaj bogatim programom. Najprej so recitirali Prešernove pesmi, zatem je gimnazijski pevski zbor zapel „Zdravljico" in še nekaj zborovskih pesmi. Ob koncu slovesnosti pa so podelili dijakom nagrade za najbolj uspela literarna in likovna dela ter umetniške fotografije.

BOJAN RADOVIČ
Novo mesto

V soboto, 17. januarja, sta si na matičnem uradu v Črnomlju po petdesetih letih skupnega življenja še enkrat obljubila zvestobo Janez in Marija Hudelja, kmetovalca iz Gornjega Suhorja pri Vinici.

Biti komunist pomeni biti odgovoren

Besedo ima sekretar komiteja OK ZK v Brežicah Miha Haler — Krepitev samouprave v središču pozornosti — Komunisti spremljajo uresničevanje dogovorov

— V Brežicah ste pred kratkim ocenili delo občinske organizacije ZK v letih 1974 in 1975. Kam je bila usmerjena aktivnost komunistov v tem obdobju in kakšna je bila njihova učinkovitost?

— Za ti dve leti nazaj je značilno, da se je aktivnost komunistov osredotočila na samoupravno organiziranje v združenem delu in družbenopolitičnih skupnostih. Lahko rečem, da ni osnovne organizacije ali organa ZK, ki ne bi bil večkrat posegel na to področje in usmerjal akcije komunistov za uveljavljanje novih ustavnih konceptov. Za spremljanje te aktivnosti smo imenovali različne delovne skupine ter sproti ocenjevali uspešnost našega delovanja.

ŠE PREMALO SAMOUPRAVNIH PRAVIC

V boju za spreminjanje oblik, predvsem pa vsebine samoupravnih odnosov v združenem delu smo imeli uspeh v mnogih sredinah, toda ponekod pod krinko podjetniške povezanosti še ohranjajo stare načine organiziranosti in zadržujejo proces oblikovanja temeljnih organizacij združenega dela. Imamo še nekaj delovnih enot s sedežem zunaj občine in v občini, ki bi lahko dobile večje samoupravne pravice. Na to smo že opozorili. Nove temeljne organizacije združenega dela so nastale v rudniku Globoko in v Agrotehniki. Spremembo samoupravne organiziranosti pripravljajo pri Slovinu, položaj posameznih delovnih enot in odnose med njimi pa bodo morali ponovno oceniti pri Agrarii.

Tudi razvoju samouprave v krajevnih skupnostih so se komunisti zavzeto posvetili, zato so v večini skupnosti že krenili korak dalje. Z doslednejšo uveljavitvijo zborov delegatov v krajevnih skupnostih pa bomo dosegli še širše odločanje občanov.

— Koliko je bilo storjenega za povezovanje tozdov in krajevnih skupnosti?

— Premalo. Uspeh takšnega povezovanja predstavlja že sedaj le do-

Miha Haler

govor o sofinanciranju programa modernizacije občinskih cest.

— Kako je zaživel delegatski sistem?

— Krog tistih, ki odločajo, se je razširil. Dosežena je večja stopnja odgovornosti, vendar bomo komunisti morali narediti še več. Širjenje delegatske baze bo tudi v prihodnje ena ključnih nalog, ob tem pa uveljavljanje pobud in idej, ki se oblikujejo v bazi. Samo strokovnim in izvršilnim organom nikakor ne smemo prepuščati vpliva na vsebino vprašanj, ki posegajo v delo in življenje delovnih ljudi. Nove odnose lahko razvijemo le z učinkovitim delovanjem komunistov v družbenopolitičnih organizacijah in z razvijanjem delegatskih odnosov.

— Kako ocenjujete odnos komunistov do stabilizacije?

— Stabilizacija v minulem letu ni bila samo parola. Komunisti v naši občini so bili v delovnih kolektivih pobudniki akcij za oblikovanje varčevalnih programov in ekonomičnejše gospodarjenje. Četudi so v začetku ponekod le pavšalno zastavili stabilizacijske naloge, so kmalu korenito spremenili svoj odnos do naporov za stabilnejši ekonomski razvoj.

Programe so skoraj povsod med letom dopolnjevali, ocenjevali njihovo izvajanje, s tem pa se je bistveno spreminjalo razpoloženje delavcev do stabilizacijskih ukrepov. Marsikje so se začeli zavedati, da sami lahko največ pripomorejo k boljšemu gospodarjenju. Komunisti so pri tem opravili pomembno delo že s pobudo za zavestno sprejemanje stabilizacijskih akcij. V zadnjih dveh mesecih potrjuje to izredno povečan odstotek delovnih kolektivov, ki izplačujejo osebni dohodek na hranilne knjižice. Do oktobra se še 26 delovnih enot v občini ni odločilo za tako izplačevanje, danes pa se v akcijo niso vključili samo še tile kolektivi: Agraria Brežice, OKP Dobova, Šolski center, Agrotehnika Brežice in nekatere manjše enote, vendar so tudi ti že razpravljali o tem.

— Kako se kaže aktivnost komunistov pri družbenem dogovarjanju in sporazumevanju?

— Z zadovoljstvom ugotavljamo, da napori niso bili zaman. Sprejeli smo dogovore, ki jih večina podpisnikov v celoti izvaja. S tem se spreminja miselnost, zakoreninjena pri nekaterih, da je mogoče stvari urejati samo s predpisi in zakoni. Naj navedem le nekaj primerov dogovarjanja v občini iz minulih dveh let. Vse delovne organizacije so podpisale sporazum o štipendiranju učencev in dijakov in ga tudi dosledno izvajajo. Akcijo sta razen Zveze komunistov podprla sindikat in Zveza mladine.

MEJE OBČIN ŠE VEDNO OVIRA

Večina delovnih kolektivov je podpisala dogovor o sofinanciranju programa modernizacije občinskih cest po uspelem referendumu za samoprispevek. Do danes se dogovoru niso priključili delavci PPV Dobova, Dekorlesa, Cestnega podjetja — TOZD Brežice, GG — TOZD hortikultura ter nekatere manjše enote s sedežem zunaj občine. Slabše so se odzvali kolektivi iz drugih občin, kjer so prav tako zaposleni naši občani. Za večino teh predstavljajo meje občin oviro za uresničevanje sprejetih družbenoekonomskih odnosov. Obveznosti iz dogovora o cestah so doslej poravnali le v trinajstih delovnih organizacijah v občini, kar pomeni, da se bodo komunisti morali zavzeti predvsem za uresničevanje že sprejetih obveznosti.

Imamo še dogovor o kadrovski politiki, vendar tudi tega do konference še niso podpisali v vseh delovnih organizacijah, čeravno je bil sprejet pred tremi leti. Za njegovo realizacijo so premalo storili komunisti iz bolnišnice, Agrarie, Podjetja za popravilo voz v Dobovi, komunisti Gozdnega gospodarstva, Pekarne, PTT podjetja, Prevoza, OPK in Beti iz Dobove, osnovne šole v Brežicah, Slovina in še nekaterih delovnih enot v občini.

Naj omenim še dogovor o izobraževanju delegatov ter dogovor za izgradnjo dijaških domov. O obeh prav zdaj razpravljajo v delovnih kolektivih. Menim, da za podpis, če bodo resnično angažirani komunisti, ne bo problemov.

ŠOLA ZA DELAVSKO KONTROLO

V pripravi je nadalje pomemben sporazum o družbeni samozaščiti. Njegova vsebina mora postati vsakdanja praksa nas vseh, saj je to pogoj naše varnosti.

Ob tem moram poudariti, da prav zadnji primeri odkrivanja finančnih in materialnih prekrškov v delovnih kolektivih opozarjajo na velik pomen podružbljanja varnostnih nalog. Čeprav je bilo v preteklem letu odkritih več primerov škodljivega delovanja posameznikov, pa to ne pomeni, da je gospodarski kriminal na pohodu. Verjetno ne presegamo slovenskega povprečja. Vsi znani in odkriti primeri so seveda opozorilo delavcem za večjo iniciativo pri zaščiti družbenega premoženja. Izkušnje slabega dela delavske kontrole v minulih dveh letih morajo postati spodbuda za učinkovitejše delo teh organov.

— Sodeč po vrsti problemov, ki ste jih omenili, je tudi delo drugih družbenopolitičnih organizacij merilo za učinkovitost dela zveze komunistov. Kako gledate na ta vprašanja?

— Družbenopolitična organiziranost je osnovni pogoj za samoupravno uveljavljanje občanov in tudi na peti seji CK ZKS je bilo poudarjeno, da dela osnovne organizacije ZK ni mogoče oceniti pozitivno, če v istem okolju ne delujejo tudi sindikat, Socialistična zveza in Zveza socialistične mladine. Če tako gledamo na uspešnost in učinkovitost dela komunistov, moramo zavreči vsako zapiranje v partijske celice, kar velja tudi sestankarstvo in plačevanje članarine kot edino merilo izpolnjevanja statutarnih obvez ZK. Primere uspešnega dela mladinskih organizacij imamo v kolektivu PPV v Dobovi, v Jutranjki, pri Prevozu, Agroservisu, IMV in še ponekod, opozoriti pa moram na neorganiziranost mladine v nekaterih velikih delovnih kolektivih, kot so Agraria, Slovin, Posavje in Motel Petrol. V njih mladinci sploh nimajo osnovne organizacije ZSMS in komunisti so gotovo premalo delali z mladimi. Uspešno delo mladinskih organizacij je marsikje odvisno tudi od neposredne vključenosti mladih komunistov v mladinska vodstva. Podobno je v sindikatu. V izvršnih odborih sindikata v 65 delovnih organizacijah sodeluje nad 90 komunistov. Na volilnih konferencah OO ZK so kljub temu opozorili na nedelavnost sindikata in mladine, iz česar lahko sklepamo, da komunisti premalo spremljajo njuno delo. V zadnjem obdobju so se slabo odrezale sindikalne organizacije pri Agrarii — TOZD proizvodnja in trgovina, pri Gozdnem gospodarstvu, Stanovanjskem podjetju, v brežiški osnovni šoli, pri Slovinu, Dekorlesu v Dobovi, v Čateških Toplicah in Kovinski galanteriji na Bizeljskem.

Poseben problem so nekatere delovne enote s 15 do 30 delavci, ki v svoji sredi nimajo niti komunistov, pa tudi osnovne organizacije sindikata niso ustanovile. Med njimi so Elektro—enota Brežice, Šešir Stara vas, SDK—enota Brežice, LB—enota Brežice in Podjetje Kamnik—enota Skopice.

Po kongresu smo v statutarni sklep občinske organizacije ZK vnesli določilo o obveznem delovanju komunistov v Socialistični zvezi. V mnogih krajevnih organizacijah SZDL so člani ZK zelo prizadevni, marsikje pa so še premalo storili za preoblikovanje Socialistične zveze. Osnovne organizacije ZK bodo morale začeti reševati problem kadrov za delo v SZDL, kar je na podeželju včasih zelo težko. V sleherni vasi in zaselku moramo občane povezati za odločanje in enako tudi v vsaki soseski in ulici, kar velja seveda zlasti za Brežice, kjer bodo občani v manjših enotah laže sodelovali in odločali.

J. TEPPEY

Je skupna poraba na majavih tleh?

Kaj ugotavlja Jože Padovan, direktor novomeške podružnice SDK?

Za začetek naj obudimo skupno ugotovitev medregijskega posveta, ki je bil prejšnji teden v Novem mestu: da je pomanjkanje denarja za stalna obratna sredstva splošna bolezen gospodarskih organizacij. Posledice, smo pripisali v poročilu prejšnji teden, so hude: take delovne organizacije imajo na mnogih področjih zvezane roke, zlasti sta ohromljeni njihova reprodukcijska in investicijska sposobnost. Ker pa več podjetij posluje z izgubo in

Jože Padovan

mnoga rinejo naprej z majhnim ostankom dohodka, stanje, v kakršnem pričakujemo zaključne račune in podpis družbenega dogovora o splošni in skupni porabi v letu 1976, gotovo ni rožnato. Sliko delajo še bolj črno nevzorna in samoupravna disciplina, zmanjšana produktivnost in druge slabosti, ki jih, čeprav so preganjane administrativno in politično, nikakor ne moremo iztrebiti.

Kako je na Dolenjskem?

Direktor novomeške podružnice SDK Jože Padovan je že na posvetu povedal podatek podružnice Ljubljanske banke, da so bila lani trajna obratna sredstva na Dolenjskem premajhna za približno 250 milijonov dinarjev. Po posvetu je to dejstvo komentiral takole: „Problem bi bilo možno razrešiti na dva načina: z bančnimi posojili ali s spremembo predpisov. Glede na razpoložljive bančne vsote je pričakovati manj posojil, kar pomeni, da bi po prvi poti lahko spravili na zeleno vejo le nekaj primerov."

Najbolj problematično je v industriji in trgovini. Padovan zavrača očitke na račun velike akumulativnosti trgovine. Po njegovem so stvari v zvezi s trgovino videti drugačne. „Marža je manjša od stopnje inflacije. To pomeni, da trgovina ne ustvarja toliko, da bi sprejela zaloge, ki se kopičijo pri gospodarstvu. Po mojem bi bilo edinole prav, da bi zaloge, ki so nedvomno velika ovira pri poslovanju, če ležijo v skladiščih zavoljo takšnih in drugačnih razlogov, sprejela trgovina. Da pa blago ne bi obležalo kot mrtev kapital v trgovini, bi bilo trgovini nujno pomagati. Sem torej za to, da bi popravili mišljenje oziroma prepričanje o trgovini, in kajpak tudi za to, da bi usposobili njeno zmožnost s krediti."

Zakaj je zagovor Jožeta Padovana v prid trgovini, in ne trditvam, ki postavljajo trgovino v kategorijo tistih branž, ki naj bi bogatele na račun tujega dela? „Kar poglejte," pravi, „mesto se širi, naši občani pa še vedno hodijo nakupovat drugam, v glavnem seveda predmete, ki so drugod cenejši. Iz tega je dovolj razvidno, da denar odteka, da ostajajo prometni davki in drugi viri v občinah, kjer naši ljudje kupujejo. Vse to pa spravlja na kocko načrte splošne in skupne porabe."

Kakšni so sicer obeti za zagotavljanje skupne porabe? „V novomeški občini na primer so samoupravni sporazumi vredni blizu 40 milijonov dinarjev. Ob problemih, ki sem jih že navedel, in ob dejstvu, da je več podjetij z majhnim ostankom dohodka, da nekatere gospodarske organizacije poslujejo z izgubo itd., se bojim, da združeno delo res ne bo sposobno zagotoviti vsega denarja za skupno porabo. Pri tem je potrebno vedeti, da na nekatere velike ne bo možno v celoti računati, mednje pa štejejo IMV, Novoteks in Labod, ki imajo polovico vseh zaposlenih v industriji. Novoteks je imel lani kar nenehno blokiran žiro račun, Labod je denar porabil za sanacijo podjetja TIP—TOP, IMV pa je dosegla slabši finančni rezultat zaradi zavlačevanja z novimi cenami."

Delovna in samoupravna disciplina sta bili, kakor smo omenili na začetku, že na novomeškem posvetu proglašeni za nevzorni. Nedvomno bi k temu lahko prišteli tudi veliko odsotnost z dela iz takega ali drugačnega razloga. Že s sej zdravstvenih skupnosti vemo, da najbolj bodejo v oči bolniške. Stroški zavoljo bolniških niso majhno breme delovnih organizacij, saj kažejo statistike, da zaradi bolezni ni na delovnem mestu povprečno kar 3 do 4 odstotke zaposlenih. Poleg tega se je število dela prostih dni v zadnjem času zelo povečalo. Delavci imajo več letnega in matere več porodniškega dopusta. Mnogo delovnega časa gre tudi za sestanke, seje delavskih svetov, komisij, delegacij in delegatsko sestavljenih skupščin, saj so te seje pretežno dopoldne in večinoma ne krajše od treh ur. Ne gre za očitke, ampak za suho dejstvo, da se tudi zavoljo sestankov zmanjšuje proizvodnja, ustvarja manj za prodajo in naposled dobi manj denarja za delitev. Ne gre prezreti tudi ugotovitve, da je neproduktivnih delovnih mest čedalje več.

„Če hočemo probleme obseči v celoti, si moramo biti tudi s tem na jasnem, kaj je z našim delovnim časom, oziroma bolje, kaj je z našim delom med delovnim časom. Nedvomno sodi tudi to področje vprašanj k delovni disciplini," meni Jože Padovan.

I. ZORAN

Samo pridne roke lahko ustvarjajo velik ostanek dohodka.

PROSTO DELOVNO MESTO

Izvršni odbor Občinske skupnosti socialnega varstva Brežice

razpisuje prosto delovno mesto

TAJNIKA

skupnosti socialnega varstva in vodje skupne strokovne in administrativno-tehnične službe interesnih skupnosti

Pogoj:

1. visoka ali višja šolska izobrazba in 5 let delovnih izkušenj
2. moralno-politična neoporečnost

Rok za prijavo je 15 dni po objavi razpisa.

PROSTO DELOVNO MESTO!

INLES, industrija stavbnega pohištva, Ribnica

— odbor za nagrajevanje in kadrovsko politiko podjetja

razpisuje prosto delovno mesto

ŠEFA CENTRALNEGA SKLADIŠČA GOTOVIH IZDELKOV v Ribnici

Pogoji:

Višja šola ekonomsko-komercialne smeri z najmanj 2 letoma delovnih izkušenj ali srednja strokovna izobrazba trgovske smeri z najmanj 5 leti delovnih izkušenj na enakih ali sorodnih delovnih mestih.

Kandidat mora poznati izdelke stavbnega pohištva, seznanjen mora biti s poslovanjem skladiščenja blaga in odpreme. Imeti mora organizacijske sposobnosti in sposobnosti vodenja. Zaželena je družbenopolitična razgledanost in udejstvovanje v družbenopolitičnih organizacijah.

Na razpis se lahko javijo tudi kandidati, ki ne izpolnjujejo v celoti navedenih pogojev, vendar bo o imenovanju le-teh posebej razpravljal odbor za nagrajevanje in kadrovsko politiko podjetja.

— Nastop dela takoj ali po dogovoru.
— Stanovanje zagotovljeno v doglednem času.
— Osebni dohodki stimulativni.

Prednost pri izbiri imajo pri enakih pogojih člani delovnega kolektiva.

Prošnje sprejema kadrovska služba podjetja 15 dni po dnevu objave.

vsak četrtek DOLENJSKI LIST

Mirko Rauh

Jože Majerle

Emil Šmalcelj

Peter Rauh

Zalka Šmalcelj

Marija Verderber

Martin Šterk

UREDNI/ /ŠTVO V GOSTEH

PREDGRAD

Zagata: ali napredek ali idila?

Le malo je manjkalo in namesto tegale zapisa bi lahko objavili zgolj notico: „Sneg ni dovolil, da bi novinarji Andrej Bartelj, Jože Primc in Drago Rustja prišli na predgrajsko ‚uredništvo v gosteh' in se s tamkajšnjimi krajani pogovorili o tem in onem, kar slednjim leži na duši!" Res, nekajkrat je že kazalo, da bo treba avto obrniti, kajti kolesa so se začela vrteti v prazno; zasnežena pokrajina s smrekami, ki so upogibale veje do tal, pa je nudila pravcato zimsko, domala idilično podobo. In kdo bi se v času, ko se mu mudi, zaneseno oziral okoli? Zobje so škripali in avto, ko da bi začutil gnev, je hropel po ovinkastih klancih. Še ravno o pravem času je pridrdral tja, kamor ga je vodila pot. Predgrad!

DUHOVE BURI CESTA!

Ondotni kraji so bili obljudeni že v predrimski dobi, o čemer priča naselbina pri starem poljanskem gradu, ki se prvič omenja že leta 1325. Pred gradom so v času turških vpadov zgradili velik tabor, kamor so se zatekali kmetje. Veliko hišic je dajalo taboru podobo trga, ki so ga sčasoma začeli imenovati Predgrad. Od tod ime vasi, ki je dandanes središče krajevne skupnosti, v katero spadajo še Bilpa, Dol, Jelenja vas, Laze, Paka in Vrt. V sedmih vaseh predgrajske krajevne skupnosti živi trenutno okoli tristo petdeset ljudi, nad dvesto je kmetov, ostali pa so v službah. Dan za dnem se vozijo v Kočevje ali Črnomelj, nekaj žensk pa zaposluje Kometov obrat v bližnjem Starem trgu.

„S starotrško krajevno skupnostjo imamo čisto enake težave," je poudaril upokojeni učitelj Mirko Rauh iz Predgrada. „Najbolj vprašljiva je cesta, ki je navsezadnje kriva za vse, kar nas pesti. Od Livolda pa do Predgrada, Starega trga in naprej proti Črnomlju se vleče makadam. Do zdaj nam je uspelo dobiti asfalt le skozi nekaj vasi. V naši krajevni skupnosti ga ima samo Predgrad, kdaj pa bosta prišli na vrsto še vasi Dol in Jelenja vas, se ne ve. Omenjena makadamska cesta je občinska, zato ni mogoče prodreti z zahtevo po asfaltu. Poglejte: cesta, ki povezuje Brezovico in Hajko, je republiškega reda, pa je ob njej le pet vasi, medtem ko jih je ob cesti Brezovica–Dobliče kar štirinajst. Prizadevati si bomo začeli, da bi pristojni končno le uvideli, katera od teh dveh cest je bolj potrebna republiškega naziva in temu primerne podpore. Gotovo naša!"

Makadam je pogosto jabolko spora. Jože Majerle iz Dol je zaposlen pri LIK v Kočevju. „V službo se vozim z avtobusom, ki pripelje v Kočevje šele ob sedmih. Naj poudarim, da se delo začne že ob šestih? Še trideset se nas vozi takole!" Cestar Emil Šmalcelj iz Predgrada je zadovoljen, ker kočevsko komunalno podjetje redno posipava cesto s peskom. Težave pa so s prometnimi znaki. „Stari so in zarjaveli, marsikje celo nepravilni ali pa jih sploh ni," je potožil. Asfalt je kajpak želja vseh, tako tudi Petra Rauha, mlinarja in žagarja iz Predgrada, ki bi rad doživel to, da bi pri Blaževcih zgradili most čez Kolpo. „Do zdaj se je izcimilo le, da ima krajevna skupnost veliko nalog in obveznosti do ljudi, denarja ni pa od nikoder."

MANJKA OBRAT ZA MOŠKE

Cesta, ki utrudi ljudi, še preden pridejo na delo, bi zgubila precej ostrih zob, če bi Poljanska dolina ob Kolpi, katere del je tudi predgrajska krajevna skupnost, dobila kakršen koli obrat za moško delovno silo. „Za ženske je deloma poskrbljeno z obratom v Starem trgu," je načela to vprašanje Zalka Šmalcelj iz Predgrada, „moški pa se morajo voziti. Brez obrata zanje se tukaj ne bo nikoli nič izboljšalo, saj sodi kočevska občina med razvite in smo že zato na slabšem." Tudi Marija Verderber iz Bilpe je podobnega mnenja, le da se ji zdi že obstoječi obrat za ženske še zmeraj premalo. „Saj je veliko žensk, ki bi se rade zaposlile, pa se nimajo kje!"

„Vasi se praznijo zato, ker se mladi pač morajo zaposliti, Poljanska dolina pa jim ne nudi te možnosti," je poudaril Predgrajčan Martin Šterk. „Ali se res ne da postaviti tak ali drugačen obrat, ki bi zaposloval do sto ljudi? Edino obrat je rešitev za tukajšnje kraje."

KMETIJE PROPADAJO

Zdaj leži po poljih sneg, zato imajo ljudje nekolikanj več časa za razmislek o usodi, ki čaka vasi, če bo še dolgo ostalo pri starem. Se pravi, če bo cesta še naprej tako nemogoča, da ljudje ne morejo v službo, ko zapade sneg; če ne bo obrata, ki bi jih rešil številnih nadlog. Tudi kmetijam ni prizaneseno. Zemlja ne dopušča strojnega obdelovanja, pereča je razdrobljenost kmetij. Njive ostajajo v pušči, hiše se praznijo. Saj bi se še dalo zrediti kakšnega bika ali namolsti kakšen liter mleka več, menijo Predgrajčani. Toda „pri nas pogosto velja, da je divjad, ki povzroča kmetom veliko škode, več vredna od ljudi," je rekel Ferdinand Kuk, ličar iz Predgrada. „Sploh ne vemo, kaj storiti, da bi bili varni pred divjadjo. Jelenov ne ustavijo niti električni pastirji. Res se ne splača garati na zemlji. Denimo: kilogram semena nemške detelje stane 120 din, oračev dan 600 din, pa umetna gnojila, delo, trud . . . Ko pa kaj prikuka iz zemlje, divjad precej vse uniči. Lov tukaj ni nič posebnega, jelena lahko položiš vsake pol ure. In kakšni jeleni so to? Celo avtobusa se ne bojijo, pri belem dnevu so postavijo predenj in se ne umaknejo. Pri moji hiši je jelen izpod snega izbrskal jabolka."

Nobena redkost ni, da pride na njive kmetov predgrajske krajevne skupnosti naenkrat celo po trideset jelenov skupaj. V škodo hodijo tudi divji prašiči, pred nedavnim pa se je zgodilo, da je medved prišel do hiše sredi vasi, krenil v odprto klet ter se nažrl pese in repe. „Divjačina podi ljudi od doma, po svetu, za kruhom, njive pa ostajajo v pušči, kajti ni moč kupiti toliko bodeče žice, da bi vse ogradili," trdi Alojz Šterk, upokojenec iz Predgrada. „Lovci pa se pri oceni škode in plačilu izgovarjajo, češ da nimajo denarja. Ko bi kdo vsaj jasno in glasno povedal: ‚Kmetijstvo bomo opustili in redili divjačino!' da bi ljudje vedeli, pri čem so!" Odškodnino smo dobili šele konec januarja letos, je rekel Tone Tekavec iz Jelenje vasi.

V zadregi so kajpak tudi lovci, saj so imeli lani le okoli 110.000 din dohodka, divjad pa je naredila precej več škode. Kdo bo torej lovcem povrnil razliko med dohodki in izdatki? Med lovci in kmeti tudi ni razčiščeno vprašanje, kako ocenjevati škodo. V Predgradu so soglasni, da sami lovci niso pristojni, zato so določili dva vaščana, ki naj bi bila prisotna pri oceni. Pa se je vseeno dogajalo, da so lovci delali mimo njiju.

Ponovimo še enkrat, da je divjad za Predgrajce huda nadloga. In če k temu prištejemo še ostale zadrege, ki kmetom ne dajo dihati, potem ni nič čudnega, da je po vaseh čedalje več t.i. „tedenskih zdomcev", se pravi vaščanov, ki so se zaposlili v daljnih mestih, domov pa se vračajo samo ob koncu tedna. Kmetovanje je donosno le, če je kmet hkrati tudi delavec. Predgrajci pa tudi glede tega nimajo veliko možnosti. Obrat? ! Cesta? ! In tako dalje.

TURIZEM NE SHODI!

Za lov in ribolov so v Poljanski dolini dani vsi pogoji, kar se tiče divjadi in rib, kajpak. „Tudi Kolpa je še čista in zrak svež," trdi Jurij Kraškovič iz Predgrada. „Toda kaj pomaga, ko turisti zaidejo v naše kraje le enkrat, pa nikoli več. Odbija jih cesta, slaba pa je tudi založenost z živili." V predgrajski trgovini je moč dobiti le stvari, ki jih potrebujejo ljudje pri vsakdanjih opravilih, polni so tudi kavlji v mesnici, problem pa je kruh. Ne vozijo jim ga, zato so gospodinjstva odvisna od domače peke. Turist si gotovo ne more peči kruha, s praznim želodcem pa ni prijetno prežati na divjad, loviti ribe ali se kopati. Svež zrak še nikomur ni odtehtal kosa kruha.

„Neurejen je prevoz mleka od Bilpe do Predgrada," je povedal Peter Štaudohar iz Laz," zato mleka ne prodajamo. Ali se ne bi dalo urediti, da bi avto, ki vozi v šolo otroke, spotoma pobral še mleko? "

Kar se tiče elektrike in vodovoda, se Predgrajci ne pritožujejo. Domala v vseh hišah svetijo električne svetilke, pred leti, ko je bil tok še slabši, pa so postavili nekaj pomožnih transformatorjev. V vse vasi vodovodnih cevi niso mogli napeljati, zato teče voda po ceveh le do Predgrada, Jelenje vasi in Dola. Zajetje je v Sorskem potoku in pred nedavnim so zamenjali črpalke z močnejšimi. V vaseh brez vodovoda si vaščani pomagajo z vodnjaki, marsikje pa je v pomoč že hidrofor.

ŠOLA SE PRAZNI

Pred leti je bilo v predgrajskem koncu Poljanske doline kar pet štirirazrednih osnovnih šol, dandanes pa obiskuje edino šolo, ki je v Predgradu, samo šestnajst učencev. Jeseni bodo štirje začeli hoditi v Stari trg, kjer je popolna osemletka, v prvi razred pa sta vpisana le dva učenca. Kaže, da bo tudi predgrajska štirirazrednica kmalu na seznamu šol, ki bodo za zmeraj zaprle vrata za otroki. Temu bo kajpak krivo odseljevanje, saj fantje odhajajo za kruhom drugam. Zato se tudi tista dekleta, ki so zaposlena v Starem trgu, poročajo daleč od doma. Iz tega docela jasno sledi, da za šolo ne more biti prirastka.

„Potrebujemo splošno in zobno ambulanto," je rekel Peter Kapš z Laz. Predvsem zobna ambulanta je nujno potrebna, za splošno ordiniranje imajo za silo urejene prostore. Zdravnik iz Kočevja prihaja enkrat na teden, kar je po splošnem mnenju dovolj. Zobno ambulanto bi lahko uredili v zadružnem domu, toda za to nimajo denarja, kočevska zdravstvena skupnost pa za njihova prizadevanja nima posluha, saj predgrajska zobna ambulanta sploh ni prišla v njen letošnji program.

Zadružni dom so Predgrajci po vojni preuredili iz nekdanjega Auerspergovega gradu. Zdaj so v njem trgovina, skladišče, krajevni urad, šola, obrat za kmetijsko kooperacijo in kino, v katerem pa že dolgo ne vrtijo filmov, ker ni zanimanja zanje. Žal dom še zdaj ni ometan, četudi so bila pred leti že zbrana sredstva za to. Toda ko se je kmetijska zadruga priključila kočevski, je šel denar v Kočevje.

Ni dolgo, odkar so gasilci obnovili svoj dom, v katerem so tudi prostori za društva in družbenopolitične organizacije. Slednjih je v predgrajski krajevni skupnosti precej, od osnovne organizacije ZK, SZDL, ZSMS do ZB. Njihovo delo, ki se resda šele prav začenja, je že opazno na mnogih področjih. Tudi gasilci, lovci, odbor za splošni ljudski odpor in štab civilne zaščite ne stojijo ob strani. Pri kulturno-umetniškem društvu pa je najbolj dejavna folklorna sekcija.

V zadnjem času imajo precejšnje težave borci, ki bi radi postavili spominsko obeležje padlim borcem. Skupaj z vaščani so zbrali 3500 din, prav toliko je prispeval tudi občinski odbor ZB Kočevje, obeležje pa naj bi stalo 20.000 din. Kaže, da ga še dolgo ne bo, saj krajevna skupnost ne zmore toliko velikega stroška, na občini pa tudi ni zanimanja.

„ČETRTKOV VEČER" V PETEK

Neki Predgrajčan se je pošalil, da je Poljanska dolina tako daleč od ostalega sveta, da radijsko oddajo „Četrtkov večer" lahko poslušajo šele v petek. Podobno izzveni tudi ugotovitev Ivana Rauha iz Bilpe: „Redneje bi nam morali dostavljati pošto. Saj se ne izgubi, toda prejemamo jo s precejšnjo zamudo. Časopisi so že stari, ko jih dobimo v roke, tudi obvestil za sestanke ne dobivamo pravočasno, najhuje pa je to, da moramo upokojenci hoditi po pokojnino v Stari trg. Novomeška poštna uprava nam noče pomagati, zato smo se obrnili na kočevsko. Še ne vemo, ali bo kaj bolje." Da bi bilo, upa tudi Jože Veber iz Predgrada, ki je bil pred dolgimi desetletji Maistrov borec za severno mejo. 82 let ima in dolgo časa je bil trgovec, nakar se je začel ukvarjati s kmetijstvom. „Pred dvema letoma sem kmetovanje opustil, saj mi je divjad vse uničila. Nobena kokoš ni bila varna pred dihurji. Zdaj živim s 660 dinarji preživnine."

TAKO ALI DRUGAČE?

Pred Predgrajci je veliko dela. Če jim bo uspelo priti do asfaltirane ceste, obrata in še česa, kar si želijo, potem bo njihov vsakdanjik neprimerno lažji, po drugi strani pa bo kraj hitro spremenil podobo. Tega se zaveda Saša Vajs iz Predgrada, študent veterine. „Domov pridem vsak teden in všeč mi je taka Poljanska dolina, kakršna je. Ne želim, da bi posodobili cesto, preveč ljudi bi hodilo semkaj. In srečali bi se s tistim, kar nas doslej še ne tišči – z onesnaževanjem okolja. Obrat bi pa prišel prav."

Saša Vajs

Jože Veber

Ferdinand Kuk

Alojz Šterk

Tone Tekavec

Jurij Kraškovič

Peter Štaudohar

Peter Kapš

Ivan Rauh

Številka 88 je poljub

Ni celine na zemeljski obli, s katero Dominik Gutman, radioamater iz Novega mesta, ne bi vzpostavil zveze — Več kot pol milijona ljubiteljev radijskih valov

Dominik Gutman

Dominik Gutman iz Novega mesta je eden od nekaj več kot pol milijona ljudi, ki se na tem ljubem svetu ukvarjajo z radioamaterstvom, to je z vzdrževanjem zvez s pomočjo radijskega sprejemnika in oddajnika. S tem konjičkom, ki dobiva v našem stoletju tehnike vse večji razmah, se je zdaj 34-letni uslužbenec Dominik seznanil pred 13 leti. Hudomušni znanci trdijo, da je več kot polovico teh let preždel ob radijski postaji, s prsti na tasterju in slušalkami na glavi.

URADNA PISAVA SO PIKE IN ČRTE

Radioamaterstvo je tudi „krivo", da se je Domi, tako mu pravijo prijatelji, naučil angleščine, jezika, ki je za ljubitelje elektromagnetnih valov uradni, diplomatski jezik.

„Radioamaterji pa nimamo samo svojega jezika," pripoveduje Domi, ki je doslej vzpostavil z radioamaterji z vseh celin že nekaj tisoč zvez, „ampak tudi svojo pisavo. Po [illegible]telju ji pravimo Morsejeva, po[illegible] ne črke sestavlja zaporedje [illegible]rtic ali obojega. „Zdravo" bi zapisali po Morseju takole: – – . . / – . . / . – . / . – / . . . – / – – –/. Sicer pa že vrabci čivkajo, da sestavljajo znak za nevarnost (SOS) tri pike, tri črtice in spet tri pike.

Morsejeve znake tipkamo radioamaterji na taster, ki je sestavni del vsakega radijskega oddajnika. Znaki se spremene v radijske valove, ki prepotujejo nekaj sto ali tisoč kilometrov, vse dokler jih ne ujame sprejemnik, ki ga je vključil radioamater na drugem koncu sveta ali v sosednji državi ali mestu. Sprejemnik spremeni radijske valove v zvočne. In potem slišite tisto, za navadno uho nerazumljivo piskanje, ki je za radioamaterje slajše od medu."

RADIJSKI VALOVI DELAJO „ŽABICE"

Seveda radioamaterji ne „klepetajo" tja v en dan na vseh mogočih radijskih valovih. Predpisane imajo posebne valovne dolžine; najbolj znane so 80,40 in 20 metrov. Pogovorov in mednarodnega prijateljskega klepeta v etru pa kljub vsemu ne bi bilo, če ne bi radioamaterji izkoriščali posebnega pojava v Zemljinem ozračju. Amaterski radijski oddajniki bi segli le nekaj sto kilometrov daleč, če ne bi bilo v ozračju posebne plasti, imenujejo jo ionosfera, ki ima to lastnost, da kratke radijske valove odbija na Zemljino površje, od tam se spet odbijejo do ionosfere in tako naprej, kot ploščat kamen, ki ga vržemo na vodno gladino. In tako lahko sicer sorazmerno šibki radijski valovi premoste velikanske razdalje. Najdaljša radijska zveza, ki jo je imel Domi, je bila z radioamaterjem na Novi Zelandiji. Do tja pa je kar okoli 15.000 kilometrov. Posredoval jo je radijski oddajnik, ki ima le okoli 150 watov izhodne moči. To pa je moč malo bolj sijoče električne žarnice.

POLJUBLJANJE NA 15.000 KILOMETROV

Še večje spoštovanje pa človek dobi, ko zve, da ti „čuki" s tasterjem v rokah in slušalkami na glavi nimajo samo svoje pisave, da se ne pogovarjajo samo v angleščini (kar konec koncev niti ni ne vem kakšna posebnost), ampak tudi svoje kratice. Da bi promet tekel hitreje, so veliko besed skrajšali. Tako recimo pomeni HLO „Zdravo!",HPI („Srečen sem") ,HV („Imam") ,TNX „Hvala!" QTH Novo mesto „Oddajnik se nahaja v Novem mestu" in tako naprej. Skorajda vse se da povedati s kraticami, če jih seveda znate dovolj, tudi poljubljate se lahko s pomočjo radijskih valov. Poljub je v mednarodni radioamaterski govorici številka 88. Da pa te številke v etru kar mrgoli, ne bi mogli reči, ker se za radioamaterstvo zanima večinoma močnejši spol. Se pa seveda da tudi povedati, da je na oni strani zveze nežna ženska roka. Kratica YL pomeni radioamaterko, kratica XYL pa poročeno radioamaterko.

Z VSEMI CELINAMI

„Radioamaterji pa so seveda tudi ljudje s tekmovalnim duhom," pravi Dominik. „Pri tekmovanjih gre predvsem za čim večje število vzpostavljenih zvez. Eno najbolj znanih in tudi želenih priznanj je diploma WAC, ki jo Mednarodna radioamaterska zveza dodeli vsakemu radioamaterju, ki lahko dokaže, da je imel radijsko zvezo z amaterji na vseh šestih celinah. Dokaz pa je izmenjava tako imenovanih kartic QSL. To so lične razglednice, na katerih so podatki o času zveze, imenu radijske postaje, imenu operatorja, frekvenci, kvaliteti zveze in nekaterih tehničnih malenkostih. Operatorja, ki sta imela zvezo, lepo izpolnita vsak svojo kartico QSL in si jih pošljeta. Čim večje število dobljenih in poslanih kartic QSL je največja trofeja vsakega radioamaterja."

Kako vedeti, s kom si govoril? Tudi tu vlada red. Vsaka država ima svoj znak. Radijska postaja, na kateri je Dominik Gutman imel največ zvez, ima ime YU 3 DJR. Kratica YU pomeni Jugoslavijo, številka 3 slovensko območje, preostale tri črke pa so ime in priimek postaje. Podobno je tudi za ostale države.

POMOČ IN VEZI PRIJATELJSTVA

Radioamaterstvo pa ni samo konjiček. Velikokrat so bili prav radioamaterji tisti, ki so ob najrazličnejših naravnih nesrečah z ogroženih območij prvi poklicali na pomoč, kasneje pa vzdrževali zvezo; velikokrat smo že prebrali, kako je bolnik dobil dragoceno zdravilo, ki mu je rešilo življenje, samo zaradi posredovanja radioamaterjev; velikokrat je bilo že zapisano, kako so se radioamaterji izkazali ob potresu v Skopju, Čilu in drugod.

SARDINIA ISLAND

ISØNCG

QSO WITH	CONFIRMING QSO						
	Day	Month	Year	GMT	MC.	RST	2 WAY
YU3 TGD o/o. Dominik	12	4	75	14.45	7067	59+ (10)	☒ SSB ☐ CW ☐

73 Molta Cordialità buoni dx. Giovanni

Tx KW 204 + KW 1000 PA
Rx KW 202
Ant. dipo. 40/80

☒ PSE QSL ☐ TNX QSL

Op. Giovanni Nuvoli - V.le Umberto, 42 - Box 35 - 07100 SASSARI (I)

Tole kartico QSL je dobil Dominik s Sardinije

Ne gre torej samo za klepetanje s pomočjo radijskih valov, ampak tudi za družbi koristno opravilo, da o tem, da radioamaterji tkejo vezi prijateljstva med ljudmi in narodi, niti ne govorimo. Ko torej na kratkovalovnem območju svojega koncertnega sprejemnika včasih zaslišite nerazumljivo zaporedje pik in črt, se ne jezite preveč. Morda prav takrat radioamaterji mrzlično iščejo zdravilo za bolnika ali pa preprosto love niti prijateljstva na tej naši razdvojeni Zemlji.

Za konec pa še nekaj kratic: BEST 73 DR OB DOLENJSKI LIST FRM DOMINIK! Če to prevedemo v naš vsakdanji jezik, pomeni, da pošilja Dominik starim, dragim prijateljem Dolenjskega lista najlepše pozdrave.

MARJAN BAUER

Furmanom so dnevi šteti

Poglejmo nazaj: marsikaj je čas izbrisal in veliko novega je prinesel. Kaj je prinesel, kaj odnesel, vedo tudi podgorski furmani, ki jih skorajda ne bo več.

Svoje dni je skoraj vsak kmet v Podgorju fural. S furami se je delalo denarce, saj je bil ves les iz gorjanske „fabrike", kot se je takrat reklo žagi v osrčju Goriancev, prepeljan s konji do železniških postaj. Danes pa človek lahko na prste prešteje furmane na tej in na oni strani Gorjancev.

Jože Cimermančič

Med poslednjimi furmani je petinštiridesetletni Jože Cimermančič iz Vinje vasi. Po domače mu pravijo kar „Gozdnica". Že oče je bil furman. Furmanstvo je šlo torej iz roda v rod. Ampak da znani podgorski furman Jože zmore, česar nihče ne more, to je vsem znano. Pa bo res tudi on odnehal? Zakaj? Ej, furanje je trpljenje. Najprej je mehanizacija konje izpodrinila s cest, vedno hitreje pa jih izpodriva tudi iz gozda. Traktor je postal vse.

„Pa, bilo je včasih drugače," je povedal šestinsedemdesetletni Jože Cimermančič, „Gozdnica" starejši. „Ni je bilo hiše skoraj v Podgorju, kjer bi ne furali. In oštarije, veste, so v glavnem živele od nas, furmanov. Rečem vam, bilo nas je kar lepo videti: petdeset do sedemdeset furmanov, cel transport. Les nas je včasih pripeljal v Metliko, drugikrat v Novo mesto . . . Bilo je svoje dni prijetno furati."

Sin Jože ne bo več fural. Bosta mar Fuks in Sokol, do zdaj večna popotnika, ostala v hlevu?

Furmane je povozil čas

„Karkoli bom že delal, bodo moje misli ostale pri konjih. Koliko lepih in žalostnih spominov je, ki so vezani na konje. Furmanu je konj več kot človek, prijatelj."

Fure od noči do noči uničijo ljudi. Lojz Kastelic, Andrijac, to dobro ve. Mladost in zdravje je pustil v gozdu. Zdaj ga ta hosta ne mika več. Samo še spomini ga vežejo nanjo. Spomini na konje, na malice, ki so nemalokdaj odromale v tuje malhe, spomini na mraz in, ne navsezadnje, topli spomini na prijazne živali, kot so konji. Škoda, res, da počasi izumirajo stari, dobri poklici. Morda bi jih bilo vredno že zaradi spomina ohraniti. Ampak – čas beži!

JANJA KASTELIC

Pendrek ni strl duha revolucije

Spomini na predvojno politično taborišče, kjer so bili zaprti tudi dolenjski „nevarni politični elementi"

Januarja je preteklo 35 let, odkar je tedanja režimska vlada Cvetkovič–Maček ustanovila posebna taborišča za svoje politične nasprotnike, posebno za komuniste. Ker je o teh taboriščih in preganjanju v tistem času zelo malo znano – o tem se malo piše in govori – smatram za potrebno, da se teh dogodkov tudi enkrat spomnimo. Naša mlada generacija se naj seznani, kakšnemu policijskemu terorju in preganjanju so bili izpostavljeni tedanji politični delavci, ki so se borili proti kapitalističnemu režimu.

V tedanjem času je bil svet, posebno Evropa, pod močnim vplivom nacistične Nemčije, ki si je podjarmila dobršen del držav in narodov Evrope. Tudi takratna jugoslovanska vlada se je pripravljala na pristop k trojnemu paktu. Dobro se je zavedala, da se bodo tej nameri uprle vse napredne sile, posebno Komunistična partija. Zato je ob koncu leta 1940 začela graditi taborišča, kamor bi spravila svoje politične nasprotnike in jim s tem docela onemogočila delovanja. Tako je bilo za Bosance, Makedonce in Slovence zgrajeno taborišče v Medjurečju pri Ivanjici v Srbiji. Madjurečje je majhna hribovita vas, ki leži na meji med Srbijo in Črno goro. Najbližji večji kraj s pošto in bolnico je Ivanjica, ki pa je oddaljena približno 12 km.

Iz novomeške občine oziroma tedanjega sreza je bilo vpoklicano in poslano v taborišče več političnih delavcev, ki so bili tedanjemu režimu posebno nevarni: Rudi Zupanc, dotedanji sekretar okrožnega komiteja iz Dol. Toplic, Maks Henigman in Karol Henigman iz Dol. Toplic, Miha Štrumbelj iz Podhoste pri Dol. Toplicah, Anton Pirnar z Broda pri Novem mestu, Bojan Pavlin, Anton Moravec, Stane Murn in podpisani Vane Murn, vsi iz Kandije oz. Novega mesta. Večina imenovanih so bili obrtniki, samostojni, od nikogar odvisni, tako da so se veliko laže politično udejstvovali. Bili so aktivisti že od državnih volitev 5. maja 1935 v združeni opoziciji, delavsko-kmečkem gibanju in delali povsod proti vladajočemu režimu. Za to njihovo dejavnost je tedanja oblast vedela in jih imela za komuniste, državi nevarne elemente. Tedaj je bilo vsem znano, da je bil glavni vodja vseh akcij opozicije Rudolf Murn iz Kandije. Na vsak način so ga hoteli spraviti v taborišče. Ker pa je bil 40-odstotni invalid iz prve svetovne vojne, jim ni uspelo, čeravno so ga poslali pred posebno vojaško komisijo.

Vseh Slovencev pa je bilo interniranih okoli 400, in to predvsem iz delavskih centrov in rudarskih revirjev. Znano mi je vrh tega, da je bilo med zaporniki tudi 14 Belokranjcev. Kakor se spominjam, je bilo v Medjurečju več znanih kulturno-političnih delavcev, kot Miško Kranjec, dr. Jože Potrč, prof. Šeško, dr. Lojze Mihelčič, Lojze Hohkraut, Jože Babič in mnogi drugi.

Takratna oblast je hotela prikriti preganjanje svojih političnih nasprotnikov na ta način, da smo dobili vojaške pozive, kakor da gre za orožne vaje. Centralno zbirališče vseh upoklicancev je bilo v Ljubljani, kjer je bil za naš prevoz pripravljen poseben vlak. Pred odhodom vlaka pa je na železniški postaji prišlo do protivladnih demonstracij in manifestacij za KP in Sov. zvezo. Ljudje so prepevali revolucionarne pesmi, na vlaku pa je bila izobešena rdeča zastava. Policija je bila nemočna, vse, kar so lahko naredili, je bilo to, da je kompozicija takoj odpeljala.

Naslednji dan po našem odhodu od doma so orožniške partrulje ugotavljale, če smo se odzvali pozivom in odšli na „orožne vaje".

V taborišču nas je bilo okoli 800 ljudi. Poleg Slovencev je bilo še približno 250 Makedoncev, ostali so bili Bosanci. Vsi smo dobili delovne obleke in plašče brez opasačev. Porazdelili so nas po barakah oziroma četah. Stražili so nas upokojeni orožniki, taborišče pa je bilo pod poveljstvom žandarmerije. Iz taborišča smo šli lahko le v spremstvu stražarjev. Režim v taborišču ni bil preveč strog, ker je bilo čutiti, da se stražarji zavedajo, da politična situacija ni gotova in lahko vsak čas pride do padca vlade in spremembe režima.

Izbrali smo si taboriščni komite partije, pod čigar vodstvom je potekalo vse življenje in dejavnost v taborišču. Kmalu se je začelo živahno kulturno življenje. Prirejali smo mitinge, predavanja in podobno. Na vseh prireditvah je vedno nastopal tudi pevski zbor. V taborišču smo imeli radijski sprejemnik, tako da smo bili sproti obveščeni o vseh novicah. V tistem času je bil v Kraljevu zaposlen znani partijski delavec iz Novega mesta tov. Srečko Preželj. Ta nas je v taborišču na skrivaj obiskal in dal razna navodila.

Že tedaj smo gojili bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov. Z Bosanci in Makedonci smo tovariško sodelovali in enotno nastopali. Najtežje pa je bilo glede zdravstvene službe. Sicer smo imeli dva zdravnika, dr. Potrča in dr. Mihelčiča, bila pa sta brez moči, ker nista imela nobenih zdravil niti drugih zdravstvenih pripomočkov. Vse bolnike je bilo potrebno pošiljati na zdravljenje v bolnico v Ivanjico, ki pa je bila oddaljena 12 km. Do tja je vodila samo slaba peš pot. Večji del poti je bilo potrebno bolnika nositi, zato je spremstvo štelo najmanj 20 ljudi.

Tamkajšnje prebivalstvo in stražarji so nas v začetku gledali nekako sovražno. Obveščeni so bili, da smo hitlerjanci in švabi. Nemce so imeli namreč v slabem spominu še iz časov prve svetovne vojne. Ko smo jim pa pojasnili, kdo da smo in zakaj so nas poslali v taborišče, smo bili v dobrih odnosih. Potem so nam kmetje radi prodajali, kar smo potrebovali.

Dr. Mihelčič je bil na splošno zahtevo prebivalstva Bele krajine predčasno izpuščen iz taborišča. Zanj so zbrali več tisoč podpisov in oblast je morala popustiti.

Kljub vsem težavam pa je bila zavest in upanje v končno zmago delavskega razreda izredno visoka. Upali smo na skorajšnjo vrnitev, kar se je tudi uresničilo. Po državnem udaru generala Simovića 27. marca. 1941 in na zahtevo naprednih ljudskih množic pod vodstvom KP je bilo taborišče razpuščeno. Domov smo se vračali prek Beograda, kjer pa je bilo že vse v znamenju bližajoče se vojne.

Gotovo bi bila naša usoda popolnoma drugačna, ko ne bi bilo prišlo do beograjskega puča in bi obveljal pristop k trojnemu paktu. Od tedanjih internirancev novomeškega področja živimo še trije, ostale so pobrale vojna, bolezni in starost.

To je eden izmed spominov na policijsko oblast in preganjanje v času stare Jugoslavije.

VANE MURN

Prenos bolnika iz taborišča Medjurečje v Ivanjico. V sredini pri nosilu je dr. Jože Potrč – z napotnico v zavihu na rokavu plašča. Na nasprotni strani nosila za dr. Potrčem je Novomeščan Anton Moravec. Stražar nosi opasač.

kultura in izobraževanje

„Leskova mladost"

Te dni je izšla pri založbi Mladinska knjiga v zbirki „Sinji galeb" knjiga mladega Ribničana Mihe Mateta „Leskova mladost". V knjigi je 14 črtic, njihova posebnost pa je, da ima vsaka liričen uvod, zgodbe pa so humoristično obarvane.

V črticah opisuje Miha Mate svojo mladost, pa tudi nekatere originale iz Ribniške doline. Čeprav je še mlad, se je lotil nehvaležnega opisovanja ljudi, ki jih poznamo, oziroma smo jih poznali, zato, ker meni, da mlajši človek laže piše o mladosti in pogledih mladih na svet. Seveda pa je pri opisovanju dosledno pošten, saj ne prizanaša niti sebi.

„Leskova mladost" je mladost v Ribniški dolini, ki je bila še do nedavnega tesno povezana z lesko. Leskove palice so bile glavno vzgojno sredstvo, pa tudi surovina za razne izdelke domače obrti.

„Leskova mladost", zbirka 14 črtic, je torej proza, primerna za mladino in odrasle. V črtice je vpleten sočen ribniški humor. Knjiga je izšla v nakladi 6.000 izvodov. To je Matetova druga knjiga. Prva, „Široka usta", je izšla 1972 v nakladi 2.000 izvodov pri DZS. „Leskovo mladost" je ilustriral Matjaž Šmid, uvod pa je napisala prof. Berta Golob.

J. PRIMC

Miha Mate

TOKRAT V ZAGREBU

V razstavnem salonu Panoptikum, ki deluje v okviru Družbenega centra žena v Zagrebu, so v petek, 6. februarja, odprli razstavo kiparskih del Rudija Stoparja, samorastnega ustvarjalca iz Sevnice. Na razstavi, odprti po koncertu okteta Boštanjski fantje, je 22 Stoparjevih del, zvarjenih iz pločevine. Štiri dela so iz cikla „Kmečki upor 1573", ostala pa upodabljajo znane slovenske ljudske like od desetega brata, Petra Klepca do hlapca Jerneja. Sicer pa vsa ta dela dokazujejo, da „ima tudi kovina srce, če se ji približaš s srcem", kot je avtor Stopar med drugim zapisal v katalog za svojo razstavo, ki je lani obiskala Dunaj, Gradec in Železno v Avstriji.

BRANKO SUHY RAZSTAVLJA

Malo umetnikov, ki se je odločilo razstavljati v Dolenjski galeriji, je bilo že pri otvoritvi deležno tolikšne pozornosti občinstva, kot se je to zgodilo 5. februarja, ko se je s samostojno razstavo prvič, odkar je končal likovno akademijo, predstavil Novomeščan Branko Suhy. Mladega umetnika je po glasbenem sporedu, v katerem sta nastopila Alenka in Igor Dekleva, predstavil Aleksander Bassin, umetnostni kritik iz Ljubljane.

V počastitev slovenskega kulturnega praznika in 100-letnice Cankarjevega rojstva so v prostorih doma Ljudske tehnike v Žužemberku za tri dni odprli knjižno razstavo Cankarjevih knjižnih del in prevodov njegove literature v tuje jezike. Gradivo za to razstavo je posodila Študijska knjižnica Mirana Jarca iz Novega mesta. (Foto: I. Zoran)

Kdo so Prešernovi nagrajenci 76

Najvišje slovenske nagrade za kulturne dosežke so podelili minuli petek v Ljubljani

Dva pisatelja, slikar, arhitekt in glasbenik so dobili letošnjo veliko, dva režiserja, pesnica, filmski scenograf, baletnik, pevski zbor, dve igralki, koncertant, slikarka, arhitekt, karikaturist, dramatik, pisatelj radijske igre in dva oblikovalca pa malo Prešernovo nagrado. Nagrade so dobitnikom podelili 6. februarja na slavnosti v Slovenski filharmoniji v Ljubljani.

Pisatelj Miško Kranjec, avtor številnih romanov in novel, je dobil Prešernovo nagrado za življenjsko delo, pripovednik Karel Grabeljšek, pisec del o naši NOB, pa za izbrano delo umetniške proze v petih knjigah. Za življenjsko delo je bil nagrajen tudi slikar, grafik in oblikovalec Avgust Černigoj, edini slovenski predstavnik konstruktivizma v upodabljajoči umetnosti. Arhitektu Milanu Miheliču so nagrado prisodili za vrsto ustvarjalnih dosežkov, ki so se začeli z graditvijo Gospodarskega razstavišča v Ljubljani. Za življenjsko delo je dobil nagrado tudi skladatelj in dirigent Rado Simoniti.

Male nagrade – nagrade Prešernovega sklada so prejeli: Jože Babič za režijo Leskovčeve igre „Dva bregova", Vojko Duletič za režijo filma „Med strahom in dolžnostjo", Jože Javoršek za igro „Dežela gasilcev", Svetlana Makarovič za zbirko pesmi „Pelin žena", Niko Matul za scene v filmih „Strah", „Povest o dobrih ljudeh" in „Med strahom in dolžnostjo", Janez Mejač (dolenjski rojak) za vlogo v baletu „Razuzdančeva usoda", mladinski pevski zbor iz Maribora za dosežke na pevskem festivalu v Celju, igralka Milena Muhič (SNG Maribor) za vloge v zadnjih dveh sezonah, arhitekt Marko Mušič za spominski dom v Kolašinu, Borut Pečar za razstavo karikatur na Borštnikovem srečanju, Frane Puntar za besedila radijskih iger, Peter in Judita Skalar za grafično oblikovanje v zadnjih dveh letih, slikarka Tinca Stegovec za grafično razstavo v letu 1975, Ciril Škerjanc za izjemne koncertantne dosežke, dramska igralka za vlogi v „Tramvaju poželenje" in „Izgubljenem sinu".

Dve domači knjigi

iz kostanjeviške založbe

Med pomembne dogodke, ki se na Dolenjskem vrstijo v počastitev slovenskega kulturnega praznika, sodi vsekakor izdaja in bližnja javna predstavitev dveh izvirnih slovenskih knjig v založbi Dolenjskega kulturnega festivala v Kostanjevici. Gre za knjigo „Narodopisna podoba Kostanjevice in okoliških vasi", ki jo je napisala dr. Marija Makarovič, in za knjigo, ki prinaša pesniški zbirki Ivana Zorana „Dediščina" in Milana Marklja „Obrobne pesmi". Prva bo izšla v 5.000, druga v 1.000 izvodih.

Izdaja slovenskih knjižnih del je nova dejavnost Dolenjskega kulturnega festivala, knjiga z dvojnim naslovom „Dediščina" in „Obrobne pesmi" pa je hkrati tudi že prva iz nove knjižne zbirke „Beseda Dolenjske", ki se je medtem rodila. Dolenjski kulturni festival se je odločil, da bo v novi knjižni zbirki objavljal dela dolenjskih avtorjev – vsako leto ob slovenskem kulturnem prazniku dve knjigi. Ob tem velja zapisati, da se ta kostanjeviška ustanova loteva dejavnosti, ki je po omrtvitvi Dolenjske založbe na Dolenjskem popolnoma zastala.

„To si kar izbij!"

Vprašalnik ZKPO novomeškim delovnim organizacijam

Ko to poročamo, še niso znani odgovori na vprašalnik, ki ga je ZKPO prek organizatorjev kulturnega dela posredovala delovnim organizacijam v novomeški občini. Zanesljivo pa lahko zapišemo, da bo v Novem mestu slej ali prej zaživel klub organizatorjev kulturnega življenja v podjetjih, o potrebi katerega tudi sprašuje vprašalnik.

Klub bo oblika organiziranega dela že omenjenih organizatorjev kulturnega življenja, mesto, na katerem se bodo porajale zamisli in kjer bodo člani izmenjavali izkušnje. Kot je bilo poudarjeno 4. februarja na posvetu organizatorjev, bo klub lahko velika pomoč pri uresničevanju zamisli, za katere so slišali udeleženci posebnega seminarja ob koncu minulega leta.

Pomembna naloga organizatorjev kulturnega življenja bo delovati tako, da bi prireditve poslej ne bile brez obiskovalcev. To pomeni, da bo njihova dolžnost zagotoviti polnoštevilno udeležbo zaposlenih na prireditvah, ki bodo ali v domači tovarniški dvorani ali v mestu. Pri organizaciji prireditev pod tovarniško streho pa bo morala večina orati ledino.

Na sestanku 4. februarja je bil obelodanjen prav drastičen primer. Ko so v neko (naj ostane anonimno!) novomeško podjetje povabili Dolenjski oktet, da bi pel na proslavi, je eden od vodilnih poklical organizatorja in mu zabičal: „Fant, tole si pa kar izbij iz glave, da bo med delovnim časom kakšna proslava!" Prireditve kajpak ni bilo. Za vzporednico velja omeniti zgled tovarne zdravil „Krka", kjer celo po nekajkrat na leto ustavijo stroje in povabijo ljudi na prireditev – tudi med delovnim časom. Primerjava kajpak ni mogoča, če si vsaj približno zamislimo, kaj pomeni ustaviti proizvodnjo v evropsko organizirani tovarni . . .

Odgovori na vprašalnik ZKPO bodo razgrnili stanje in pripravljenost kolektivov (v mnogih primerih vodilnih!), da „žrtvujejo" nekaj časa tudi za sprejemanje kulturnih dobrin. Znano pa bo tudi, za kakšne zvrsti kulture je zanimanje največje in podobno. Ne nazadnje naj bi prek tega vprašalnika zvedeli tudi, ali so med zaposlenimi še taki, ki bi se vključili v že delujoče kulturne skupine, denimo od pevskih zborov do folkloristov.

I. ZORAN

Amaterizem še živi

V Veliki Loki slavijo tridesetletnico društva

Kulturno-prosvetno društvo „Ivan Cankar" iz Velike Loke pripravlja za svojo 30-letnico kar tri večerne prireditve. Na prvi večer, 13. februarja, bodo domači igralci uprizorili Roksandićevo komedijo Babilonski stolp, osrednji dogodek bo večer v soboto, 14. februarja, ko pričakujejo prvaka ljubljanske opere – rojakinjo Vilmo Bukovec in Ladka Korošca. Na tretji večer bodo povabili gladališko skupino od drugod.

Ob tej priliki bodo priredili manjšo razstavo o delu društva v minulem desetletju. Začetki so bili skromni, Jurčičevega Domna so leta 1946 uprizorili še v hlevu. V naslednjih letih so postavili na oder še 30 iger. Na domači oder je stopilo od 250 do 300 igralcev iz območja krajevne skupnosti Velika Loka in sosednjih krajev. Seveda skupine društva niso manjkale na priložnostnih proslavah ob vseh pomembnejših praznikih in slovesnostih. Kot je vidno z raznih ohranjenih lepakov, so igralci tega društva uprizarjali predvsem Linhartova, Finžgarjeva, Jurčičeva in Cankarjeva dela. Vsak, kdor nastopa, je seveda pravi amater. Vrsta podeželskih domov je žal mrtva, kar se amaterske tvornosti tiče. V Veliki Loki so imeli ves čas srečo z režiserjem. Predsednik Jože Vencelj, sicer referent nabave pri trebanjski Kmetijski zadrugi, opozarja na vrzel, ko nikjer ne prirejamo režiserskih tečajev, kjer bi lahko usposabljali nove ljudi. „Marsikje še premorejo igralce, ki jih nima kdo združiti," pravi Jože Vencelj, prepričan, da bi amatersko dejavnost lahko poživili še marsikje.

Jože Vencelj

Podeželska društva se še vedno otepajo z denarnimi težavami. „Preuredili smo dvorano, kupili novo opremo, tako da je za obletnico društva tudi zunanji videz lepši. V to smo morali vložiti denar, ki naj bi bil sicer namenjen za dejavnost."

A. ŽELEZNIK

„Mandragola" do polnoči in čez

Kako je nastajala novomeška uprizoritev Machiavellijeve renesančne komedije?

Gledališka skupina kulturnega društva „Dušan Jereb" iz Novega mesta bo danes Machiavellijevo „Mandragolo" uprizorila v Krškem. Po večdesetletnem „premoru" bo to prvo gostovanje novomeških gledališčnikov na posavskem odru. Kaže, da so gledališki amaterji sklenili iti po poti pevskih zborov, ki so si medtem že izmenjali nekaj obiskov.

Po premieri 20. januarja, gostovanju v Dolenjskih Toplicah 24. januarja, ponovitvi v Novem mestu 2. februarja, gostovanju v Črnomlju 7. februarja in včerajšnji predstavi za kolektiv tovarne zdravil Krka je današnji nastop na krškem odru že šesti. Kaže, da bodo novomeško „Mandragolo" v kratkem videli tudi v Trebnjem in Kostanjevici, zatem pa prav gotovo še v kakšnem kraju, s čimer pa sedanji novomeški igralski rod, vsaj kar zadeva število predstav, že hodi po poti svojih predhodnikov, denimo skupine, ki si je z nastopom na Hvaru pred desetletji prislužila drugo mesto med amaterskimi skupinami v državi.

Na to uspešno pot je novomeške igralce popeljal režiser Franci Končan iz Horjula, ki je že v minuli sezoni pomagal obrusiti nekaj dejanj Bajčevega dela „Oglasi se, Ferdinand", igranega lani. Potrebno je dodati še to, da se je igralska skupina potem, ko je že imela za seboj nekaj predstav „Mandragole", tudi formalno oblikovala in izvolila za vodjo Vladimira Bajca. Z njim je bil tudi pogovor, iz katerega navajamo glavne misli oziroma ugotovitve.

„Morda bo za koga obrobna stvar, če povem, da smo to igro vadili od začetka – pred premiero celo trikrat na teden – v glavnem v garderobi, na odru pa vsakokrat šele po 21. uri, ko se je končala zadnja kino predstava v Domu kulture," je povedal Bajc, ki je pri uprizoritvi „Mandragole" nastopal kar v trojni vlogi: kot asistent režiserja, avtor glasbe in igralec. Podobno kot še nekateri drugi je tudi on tokrat prvič v življenju dobil na obraz igralsko šminko. „Seveda so nastopili tudi nekateri starejši, vendar tvorijo jedro današnje skupine igralci, ki so nastopali že v minuli sezoni," je pristavil.

Učenje vlog in oblikovanje likov v takih razmerah je zahtevalo od članov skupine velik napor. Nemalokrat so bile vaje končane šele krepko čez polnoč, zjutraj pa je moral biti marsikateri igralec na delovnem mestu že ob šestih. Razmere so postale nekoliko znosnejše malo pred premiero, ko se je skupini posrečilo dobiti tehnično osebje. To pomeni, da improvizacija nima več glavne besede, kar je tudi pogoj za uspešno delovanje.

Kot zatrjuje Bajc, bodo novomeški gledališčniki do konca te sezone (do junija) naštudirali še dve deli: Ibsenove „Strahove" bo režiral Riko Urh, Stevensov „Zakonski vrtiljak" pa Bajc.

I. ZORAN

APLAVZ NOVOMEŠČANOM

Novomeški moški pevski zbor Dušan Jereb je 6. februarja nastopil v Krškem na proslavi v počastitev slovenskega kulturnega praznika in s sporedom, naštudiranim v zadnjem času, navdušil polno dvorano tamkajšnje Svobode. Zbor, ki mu je bil ta nastop „ognjeni krst" pred Krčani, je pod vodstvom Franceta Mileka dovršeno zapel vseh enajst pesmi ter pripomogel, da se je ta pevski večer končal na visoki ravni. V prvem delu – po slavnostnem govoru prof. Janeza Plestenjaka in recitaciji Prešernovega „Povodnega moža" (Slavko Cerjak) – je nastopil mešani pevski zbor „Viktor Parma" pod vodstvom Adolfa Moškona. Prav gotovo je kvalitetna rast zaznavana tudi pri tem zboru, ki pa mu še manjka tiste prave ubranosti.

Desetletni trud

V kočevskem Likovnem salonu razstava stalne zbirke

Minuli petek so v kočevskem Likovnem salonu odprli razstavo stalne zbirke umetniških del mesta Kočevje. Gre za 35 del (slike, grafike, reliefi, kipi) štirindvajsetih ustvarjalcev, ki so se od otvoritve salona leta 1966 zvrstili tudi kot razstavljalci v tem hramu umetnosti ob Rinži. Med številnimi umetniki vseh sodobnih rodov in smeri so tudi domačini kot: Ivan Bruder, Janez Černač, Stane Jarm, Drago Košir in drugi, ki delujejo v kočevski ali sosednji ribniški občini.

Sedanja razstava – odprta bo do 25. februarja – daje sicer lep vpogled v desetletno dejavnost salona, saj je stalna zbirka tudi plod akcije tega časa, da dobi Kočevje večji fond umetniških del, niso pa iz tega razvidni napori posameznikov in organizacij, da je vse to zraslo. Ne gre pozabiti, da so se prvi pokrovitelji (meceni) pojavili šele leta 1972, torej potem, ko je imel Likovni salon za seboj že šest let trdega dela. Na srečo so tako razumevanje kasneje izkazovali vsi, ki so bili naprošeni za pokroviteljstvo, to pa je omogočilo, da se je od leta 1971 do konca minulega leta zvrstilo kar 55 razstav.

Posebej je treba podčrtati, da so bile vse razstave deležne tudi lepih obiskov. Vsako razstavo si je ogledalo povprečno po 1.900 obiskovalcev, kar je za majhno mesto z majhnim zaledjem zelo spodbudno. Vseh obiskovalcev pa so od leta 1971 našteli več kot 109.000, pri čemer povprečni letni obisk presega 21.800 obiskovalcev.

Mali kulturni barometer

STO LET SLOVENSKEGA UČITELJIŠČA – Pri obalni konferenci SZDL v Kopru so ustanovili odbor za proslavo 100-letnice slovenskega učiteljišča v tem mestu. Učiteljišče je imelo tudi oddelek za Hrvate in Italijane. Ravnatelj je bil pedagog in pisec dr. Viktor Bežek. Jubilej bodo proslavili maja.

PREŠERNOVE PESMI V SLIKAH – V galeriji v Prešernovi hiši v Kranju so v počastitev slovenskega kulturnega praznika odprli razstavo „Prešernove pesmi v delih likovnih umetnikov". Na njej je razstavljenih 63 del 28 likovnih umetnikov.

UMETNIŠKA BESEDA ZAČETNIKOV – Z literarnim nastopom avtorjev najboljših pesmi in proze se je minulo nedeljo končalo v Gradišču četrto srečanje pesnikov in pisateljev začetnikov. Slovenskemu kulturnemu prazniku in 100-letnici Cankarjevega rojstva posvečene prireditve so se začele že 1. februarja. Potem so najboljše literarne prispevke s prvih treh srečanj predstavili v Jurovskem dolu in Lenartu.

GLASILO, POSVEČENO CANKARJU – 100-letnici rojstva slovenskega pisatelja Ivana Cankarja je posvečena prva v tem šolskem letu izišla številka glasila Žužemberške osnovne šole „Z bregov Krke". Najobsežnejša rubrika so „Literarni listi", ki objavljajo pesmi in prozne sestavke učencev. Glasilo objavlja tudi igrico v sedmih slikah „Kaj ni to dobro delo", ki jo je napisala Diana Legan, učenka 7. c razreda.

VEČER PETJA V NOVEM MESTU – V počastitev slovenskega kulturnega praznika je v Novem mestu 6. februarja nastopil Koroški akademski oktet pod vodstvom Cirila Krpača. Znani vokalni oktet je koncert 19 pesmi izvedel v dveh delih.

PEDAGOŠKI KOTIČEK

Šola naj miselno angažira učenca

Miselnih aktivnosti je na žalost na naših šolah najmanj. Vendar je treba priznati, da jih je najteže spremljati in registrirati. One razen tega v večji meri redno spremljajo tudi druge aktivnosti, vendar podatek, ki smo ga dobili, kljub temu odkriva črno točko naše učne prakse: učenčevega mišljenja ne spravlja dovolj v funkcijo.

Če pa je jasno, da se hoje ne naučiš, če gledaš nekoga, ki hodi, in da se plavanja ne naučiš tako, da gledaš nekoga, ki plava, potem bi moralo prav tako biti jasno, da se tudi sposobnost mišljenja ne more razviti z gledanjem in poslušanjem tistega, ki misli. Tragične posledice takega pouka lahko vidimo pri našem mladem strokovnem kadru, za katerega je pogosto značilna duševna okorelost in nesposobnost za reševanje težjih problemov vsakdanjega življenja.

Če želimo učenca miselno angažirati, moramo biti strpnejši do njegovih napak, vendar prožnejši pri sprejemanju rešitev, ki jih nismo pričakovali.

Ladislav Bognar, Pogledi i iskustva u odgoji i obrazovanju 1975–76, št. 4, str. 4

Bolje, da učenec napačno misli, ko da sploh ne misli

Znano je, da je bolje, če učenec tudi napačno misli, kakor da sploh nič ne misli. Če je prišel do napačnega sklepa, moramo zahtevati, naj pove, kako je do njega prišel, ugotoviti, ali nima nemara deloma prav, če pa nima, je treba podpreti njegovo prizadevanje, da bi miselno reagiral.

Isti avtor na navedenem mestu

IZBERITE KNJIGE, KI JIH POTREBUJETE

MOJ VRT — MOJE VESELJE

To je knjiga za vsakogar, ki ima ob svojem domu vrtiček, košček zemlje ali večjo parcelo, sadni vrt, vinograd ali brajdo. V štirih knjigah so zbrani številni nasveti o ureditvi vrta, ravnanju z zemljo, obdelovanju in gnojenju, sajenju in setvi, zalivanju, negi in oskrbovanju okrasnih rastlin, zelenjadnic, sadnega drevja in vinske trte, izbir ustreznih vrst in sort, torej o vsem, kar naj bi vedel vsak vrtičkar.

Knjiga je nepogrešljiva za vse tiste, ki ljubijo okrasne rastline in pridelujejo za domače potrebe vrtnine, sadje in grozdje. Cena knjige je 120 din.

●●●

VINOGRADNIŠTVO

To je strokovna knjiga, ki jo bo vesel tako vinogradnik kot tisti z nekaj ari vinograda oziroma samo z brajdo. Napisala sta jo dr. Jože Colnarič in dr. Stojan Vrabl, naša znana strokovnjaka. Nasveti za obdelovanje, gnojenje, zatiranje bolezni in škodljivcev, rez in vez vinske trte, opisi vzgojnih olik in najpomembnejših sort, nasveti za frgatev in drugi bodo v veliko pomoč vsakomur, ki goji vinsko trto. Knjiga MOJ VRT MOJE VESELJE — VINOGRADNIŠTVO ima 176 strani, v njej je 141 skic in 12 barvnih strani s slikami sort vinske trte in bolezni ter škodljivcev, ki jih napadajo. Cena knjige je 120 din.

●●●

NAŠE SADJE

Namenjena je širokemu krogu sadjarjev, ljubiteljev in porabnikov sadja. Vsebinsko je prilagojena tako, da bo služila tudi vzgoji in pouku pri poznavanju sadja ter njegove prehranske vrednosti v primeri z drugimi živili.

Največji del knjige je posvečen sadnim sortam devetnajstih sadnih plemen, ki uspevajo v Sloveniji. Opis sort upošteva razmere in zahteve pri njihovem pridelovanju in shranjevanju. Skupaj so strokovnjaki opisali 197 sort, od tega 65 sort jabolk, 16 sort hrušk, 28 sort breskev, 13 sort sliv in češpelj, 16 sort češenj in višenj, 27 sort jagodičja itd. Podrobno so opisane sedaj priporočene sorte v sadnem izboru za plantažno sadjarstvo, razen tega pa še sorte krajevnega pmmena, sorte za preskušnjo, nove perspektivne in stare domače ali udomačene sorte, ki so razširjene. Najpomembnejše sorte lahko bralci razpoznajo v posebnih prilogah, v katerih je 80 barvnih slik. Vse sorte so podrobno opisane, tako da se sadjarji in ljubitelji sadja zlahka odločijo za najustreznejše, naj bo po kakovosti plodov, trpežnosti, času dozorevanja in užitnosti.

Izvod knjige v dobri vezavi stane 130 din.

●●●

MALO KLETARSTVO

Vrsto let je že, odkar smo imeli na trgu knjigo o kletarstvu. Mnogi vinogradniki so po njej močno pmvpraševali, zakaj prav pri predelovanju grozdja in negovanju vina imajo velike težave. Vsem tožbam sta ČZP Kmečki glas in dr. Slavica Šikovec, profesorica Biotehniške fakultete v Ljubljani, prisluhnila in se odločila za izdajo knjige v Kmečki knjižni zbirki. V njej najdemo odgovore na vsa poglavitna vprašanja. O njeni vsebini in namenu pravi avtorica:

Knjiga Malo kletarstvo je namenjena številnim pridelovalcem, ki nimajo možnosti, da bi grozdje prodali v kakšno večjo družbeno klet ali ga žele iz ljubiteljskih razlogov sami predelati v mošt in vino ter donegovati v harmonično celoto.

Izvod te prepotrebne knjige, katere besedilo razlaga mnogo slik in skic, stane 90 din.

●●●

NAROČILA SPREJEMA:

ČZP KMEČKI GLAS

Ljubljana, Miklošičeva 4

NAROČILNICA — DL

Ime in priimek .....

Točen naslov .....

Nepreklicno naročam naslednje knjige:

.....

.....

.....

.....

Podpis .....

(To naročilnico izpolnite, izrežite in pošljite na naslov: **ČZP KMEČKI GLAS,** Miklošičeva 4, 61000 **LJUBLJANA**)

Knjigo bom plačal po povzetju.

GIP „GRADIS"
GRADBIŠČE NE KRŠKO

GRADIS

RAZPISUJE

prosto delovno mesto

FINANČNEGA KNJIGOVODJE

Pogoji: srednja šolska izobrazba,
5 let delovnih izkušenj v finančnem knjigovodstvu.
Nastop službe možen takoj ali po dogovoru.
OD po pravilniku podjetja.
Prošnje pošljite na gornji naslov.

PROSTA DELOVNA MESTA

TRGOVSKO PODJETJE
nama
LJUBLJANA, Tomšičeva 2,

objavlja prosta delovna mesta za

TOZD VELEBLAGOVNICA KOČEVJE:

1. ARANŽERJA za nedoločen čas
2. NATAKARJA za določen čas (pribl. 9 mesecev)

POGOJ:
Pod tč. 1 — aranžerska šola, tri leta prakse, poskusno delo dva meseca
tč. 2 — poklicna gostinska šola, poskusno delo en mesec
Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom ter dokazili o izobrazbi in praksi sprejema kadrovsko socialna služba podjetja, Ljubljana, Tomšičeva 2, 8 dni po objavi.

PROSTA DELOVNA MESTA!

belokranjsko gradbeno podjetje **begrad**
zadružna cesta 14 — 68340 **črnomelj**

Odbor za kadre

objavlja
naslednja prosta delovna mesta:

1/ KALKULANTA—PLANERJA
Poleg splošnih pogojev se zahteva višja šola gradbene smeri in 3 leta prakse v stroki ali gradbena tehnična šola in 5 let prakse v stroki.

2/ REFERENTA ZA VARSTVO PRI DELU
Poleg splošnih pogojev se zahteva višja varnostna šola.

3/ ELEKTROMEHANIKA
Poleg splošnih pogojev se zahteva poklicna šola elektromehanske stroke in vsaj 1 leto prakse v stroki.

Prijave pošljite na naslov: Odbor za kadre, Begrad, Črnomelj, v 15 dneh po dnevu objave oglasa. Podrobnejši podatki o delovnem mestu in ostalem so kandidatom na voljo v splošno-kadrovski službi.

PROSTA DELOVNA MESTA

Svet delovne skupnosti uprave občinske skupščine Črnomelj razpisuje prosta delovna mesta:

1. REFERENTA ZA ZADEVE BORCEV; VIŠJA ŠOLSKA IZOBRAZBA,
2. 2 DAVČNIH INŠPEKTORJEV; VIŠJA ALI SREDNJA ŠOLSKA IZOBRAZBA EKONOMSKE SMERI,
3. GEOMETRA; SREDNJA ŠOLSKA IZOBRAZBA,
4. PRIPRAVNIKA: SREDNJA IN VIŠJA IZOBRAZBA.

Stanovanje po dogovoru.
Ponudbe z dokazili o izpolnjevanju pogojev je treba poslati na naslov v 15 dneh po objavi.

PROSTO DELOVNO MESTO!

Krajevna skupnost Krško ponovno objavlja prosto delovno mesto

TAJNIKA

Pogoji : srednja šola z najmanj 3 letno prakso. Kandidat mora imeti moralno-politične kvalitete.
Rok prijave 14 dni po objavi razpisa.

PROSTA DELOVNA MESTA!

Odbor za medsebojna delovna razmerja delovne organizacije za mednarodni transport in špedicijo

OZD EUROTRANS, Ribnica

razpisuje naslednja prosta delovna mesta:

1. VODJA FINANČNEGA SEKTORJA,
2. FINANČNI KNJIGOVODJA (1 delovno mesto),
3. MATERIALNI KNJIGOVODJA (1 delovno mesto),
4. SALDAKONTIST (3 delovna mesta),
5. STROJNI VKNJIŽEVALEC (1 delovno mesto).

Pod točko 1. se zahteva: višja strokovna izobrazba z 8-letno prakso ali srednja strokovna izobrazba z 10-letno prakso.
Pod točko 2. se zahteva: srednja strokovna izobrazba z 8 leti prakse.
Pod točko 3. se zahteva: srednja strokovna izobrazba s 5-letno prakso.
Pod točko 4. se zahteva: srednja strokovna izobrazba s 3-letno prakso.
Pod točko 5. se zahteva: tečaj za strojno knjiženje, nepopolna srednja šola.
Razpisana delovna mesta so v Ribnici.
Rok vložitve pismenih prijav je 15 dni po dnevu objave.
Ponudbe pošljite na naslov:
OZD EUROTRANS, delovna organizacija za mednarodni transport in špedicijo, RIBNICA, filiala LJUBLJANA, Štrekljeva 6.

LICITACIJA!

OZD EUROTRANS, RIBNICA
objavlja po sklepu DS
JAVNO LICITACIJO
za odprodajo naslednjih rabljenih osnovnih sredstev:

1. MIZARSKI STROJI,
2. DVIGALO ZA NAKLADANJE ZNAMKE HIAB
3. FAZNI DROBNI MIZARSKI INVENTAR.

Javna licitacija bo dne 14. 2. 1976 v Ribnici—obrat Goriča vas.

PROSTA DELOVNA MESTA!

POSAVJE BREŽICE

Trgovsko-gostinsko podjetje na veliko in malo
»POSAVJE«
BREŽICE

Na podlagi sklepa delavskega sveta TOZD trg. na malo v sestavu trgovsko-gostinskega podjetja na veliko in malo „Posavje" Brežice

OBJAVLJAMO
prosti delovni mesti

1. POSLOVODJA poslovalnice 2 „Agrotehnika-Konsignacija"
2. POSLOVODJA poslovalnice 11 „Avtomaterial"

Za objavljeni delovni mesti se od kandidata zahtevajo poleg splošnih, še naslednji pogoji:

1) da je VKV trgovski delavec s 3-letnimi delovnimi izkušnjami, od tega 1 leto na delovnem mestu poslovodja, namestnika poslovodja ali oddelkovodja;
2) da je KV trgovski delavec s 6-letnimi delovnimi izkušnjami, od tega 3 leta na delovnih mestih poslovodja ali oddelkovodja;
3) da ni zadržkov glede izrečene kazni ali kazenskega postopka v smislu 134. čl. zakona o konstituiranju OZD in njihov vpis v sodni register;
4) da se dobro spozna na prodajo avtomobilskih delov in kmetijske mehanizacije.

Kandidati naj vloge z dokazili, da izpolnjujejo pogoje, dostavijo v 15 dneh po dnevu objave v splošni sektor podjetja.
Osebni dohodek se obračunava po pravilniku o delitvi dohodka in osebnega dohodka.
Nastop službe po dogovoru.

---

vsak četrtek
DOLENJSKI LIST

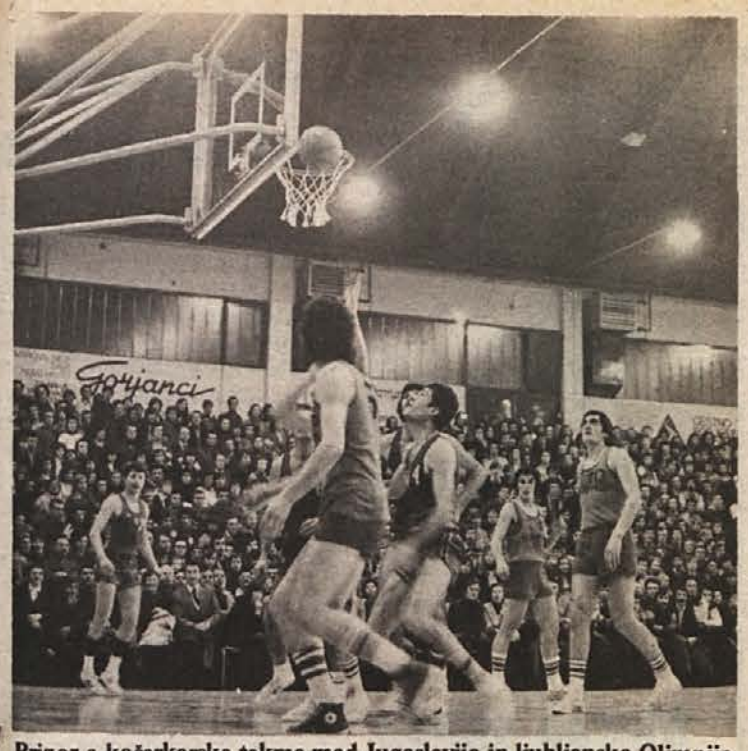

Prizor s košarkarske tekme med Jugoslavijo in ljubljansko Olimpijo v novomeški športni dvorani: ta napad jugoslovanskih reprezentantov se ni končal s košem, vendar je Jugoslavija zlahka zmagala in dosegla stotico.

Košarkarski reprezentantje navdušili

V novomeški športni dvorani je pred 2500 gledalci košarkarska reprezentanca Jugoslavije premagala ljubljansko Olimpijo 103:88 — Čosić, Jelovac, Šolman, Slavnić in Plečaš navdušili nabito polno dvorano

Nova športna dvorana v Novem mestu v sredo zvečer ni mogla sprejeti vseh, ki so hoteli videti pod koši košarkarsko reprezentanco Jugoslavije. Dva tisoč petsto ljudi si je zagotovilo prostor v dvorani, za vse druge so ostala vrata zaprta.

Košarkarji Jugoslavije in zveznega ligaša Olimpije iz Ljubljane so polno dvorano navdušili z izredno košarko; to velja še zlasti za reprezentanco, prvo državno reprezentanco v igrah z žogo sploh, ki je doslej gostovala v Novem mestu.

Zlasti ko je bila v igri peterka Slavnić, Plečaš, Šolman, Čosić in Jelovac, se Olimpija nikakor ni mogla uspešno braniti; reprezentantje so v tej postavi prikazali tudi največ duhovitih kombinacij, v katerih sta se odlikovala zlasti Slavnić in Čosić. Šolman je navdušil z izrednimi meti od daleč, Jelovac s svojo tradicionalno koristno in učinkovito igro pod košem, Plečaš pa je bil kot vedno povsod tam, kjer je bilo najbolj potrebno.

Olimpiji je pretil še znatno hujši poraz, kot ga je na koncu doživela — 103:88 (59:37), saj je reprezentanca ob polčasu vodila z 22 koši prednosti, v drugem delu pa celo 92:61. Pomanjkanje kondicije reprezentantov, ki so v JLA, in pa želja po ekshibiciji je vendar omogočila Olimpiji, da je v zadnjih minutah občutno zmanjšala razliko.

Jugoslavija: Ivković 3, Jelovac 26, Slavnić 20, Čosić 22, Šolman 14, Plečaš 10, Knego 8.

Olimpija: Volaj 10, Jakhel 6, Lorbek 6, Polanec 10, Subotić 5, Vujačić 8, Ivanovič 16, Križnar 17, Nuhanović 8.

J. S.

SANDI STRUPEH: PRVAK KRŠKEGA

V Krškem je bilo konec minulega tedna odigrano kegljaško odprto prvenstvo v disciplini 1 x 200 lučajev, na katerem je nastopilo več kot 80 tekmovalcev. Po razburljivih tekmah je prvo mesto zasluženo osvojil član KK Krško Sandi Strupeh (888 podrtih kegljev), drugo in tretje mesto pa sta osvojila člana novomeške Krke Bratož (882) in Badovinac (881).

D. BRATOŽ

STARTATA KD NOVO MESTO IN KK KRKA

V soboto in nedeljo se bo začela kegljaška ZCL. Obe novomeški ekipi (KD Novo mesto in KK Krka) bosta igrali doma. KD Novo mesto bo igralo na novomeškem kegljišču, njegov nasprotnik bodo Novogoričani, Krkini igralci pa bodo s Portorožem igrali na Čatežu.

D. B.

DRAGOVANJA VAS: NOV ŠPORTNI CENTER?

Športna komisija pri AMD Bela krajina iz Črnomlja je pred kratkim pripravila v Dragovanji vasi za svoje člane smučarsko tekmovanje v veleslalomu in smuku, seštevek obeh časov pa je veljal za končni rezultat. Tekmovanje — bilo je na progi, kjer tekmovalci vozijo motocross — je dokazalo, da so tereni v Dragovanji vasi zelo dobri za obe disciplini, zato ne bi bilo napak, ko bi se črnomaljska občina, TKS in AMD dogovorili za odkup zemljišča.

Rezultati — pionirji: 1. Majerle, 2. Sašek, 3. Satošek, 4. Zorc, 5. Rems; mladinci: 1. Barič, 2. Fabjan, 3. Cimerman, 4. A. Barič, 5. Satošek; člani: 1. Pišec, 2. Satošek, 3. Rems, 4. Svetič, 5. Zorc itd.

F. S.

V PREDTEKMI: OLIMPIJA

Pred srečanjem med košarkarskimi reprezentanti, ki so v JLA, in ljubljansko Olimpijo sta se pomerili mladinski vrsti domačega Novoteksa in Olimpije. Srečanje — ogledalo si ga je okoli 1800 Novomeščanov — je bilo ves čas izenačeno, gostom, ki so ob koncu tekme zasluženo slavili, pa je zmago prinesla dobro uigrana ekipa. Domača vrsta se je sicer izkazala z nekaj dobrimi posamezniki, če pa bi igrala tako nesebično kot Ljubljančani, bi bil po vsej verjetnosti izid tekme drugačen. Rezultat: 68:79 (37:40).

Za Novoteks so nastopili: Seničar, Bajt, Kren, Lekše, Lampret, Gradecki, Zupanc, Bég, Radak, Kraševec, Besednjak in Plantan.

SMUČARJI VABIJO V KOČEVSKI ROG

Novomeški smučarski klub Gozdar pripravlja v nedeljo za vse ljubitelje turnega smučanja in smučarskega teka izlet v Kočevski rog. Vsi zainteresirani se naj v nedeljo, 15. februarja, ob 8. uri zberejo v Podturnu pred Gozdno upravo, kjer bo čakal vodič in odpeljal udeležence na smučišča.

Košarka: Po 1. kolu v SKL točki za Dolenjce

V prvem kolu slovenske košarkarske lige — letos bodo slovenski košarkarji prvič odigrali v dvoranah — sta zmagali obe košarkarski vrsti iz Dolenjske. Novoteksovi košarkarji so igrali na Jesenicah, metliška Beti pa je v Novem mestu (Metličani nimajo dvorane) tesno, a zasluženo premagala Trboveljčane.

JESENICE — NOVOTEKS 61 : 75 (32 : 38)

Novomeščani so v gosteh — ker Jeseničani nimajo primerne dvorane, je bila tekma v Kranjski gori — v prvem kolu igrali dokaj dobro v napadu in obrambi in premagali borbene domačine. Jeseničani so poskušali goste zaustaviti z različnimi načini obrambe, vendar so bili Dolenjci vsem njihovim pastem kos in so zasluženo zmagali.

Novoteks: S. Kovačevič 14, Cukut 10, Seničar 15, Besednjak 2, Kopač 12, Ž. Kovačevič 11, Plantan 2 in Ivančič 9.

BETI — RUDAR 64 : 63 (34 : 24)

V povprečnem prvenstvenem srečanju so Metličani odšli k počitku z desetimi koši prednosti. Tudi v nadaljevanju tekme so prednost uspešno branili, tik pred koncem srečanja pa so gostje s hitrimi protinapadi razliko zmanjšali in tekmo bi lahko tudi dobili.

Za Beti so igrali: T. Vergot 4, Z. Vergot 15, Lalič 26, Švinger 4 Jezerinac 8, Kamnikar 2 in Popovič 5.

ODBOJKA: SEDMO MESTO ZA KOČEVARKE

Novogoriško ŠSD Merkur je minuli teden pripravilo zimsko slovensko odbojkarsko prvenstvo za ženske, na katerem je nastopilo osem ekip. Dekleta so se najprej pomerile v predtekmovanju, nato pa v dveh skupinah za uvrstitev od prvega do četrtega mesta in od petega do osmega mesta. Kočevarke so igrale najprej z Mariborom in tekmo izgubile z 2:0, podlegle pa so tudi Koprčankam in Merkurju in zavzele predzadnje, sedmo mesto.

Poskrbeti za mladi rod

Kočevje: predstavniki zagovarjajo predvsem „svoj" šport — Vse pogosteje pozabljajo na šolarje

Pred kratkim so se na skupnem sestanku sešli vsi kočevski telesnokulturni delavci in predstavniki organizacij. V živahni razpravi so se vsi strinjali z republiškim predlogom prednostne razporeditve za I. skupini, se pravi za atletiko in košarko, pri drugih predlogih pa so se prisotni močno razhajali. Skorajda vsak predstavnik kluba je zagovarjal nujnost in potrebo panoge svojega kluba. Za kočevski šport je značilno, da so se glavne športne zvrsti razvijale organizacijsko in vadbeno v TVD „Partizan", tako je bilo kar enajst sekcij.

Sedaj se iz sekcij ustanavljajo nova društva in klubi in tako se Partizanov organizacijski in strokovni kader razhaja v nova društva. Iz nekdanjih sekcij so se že ustanovili klubi: smučarski, namiznoteniški, odbojkarski in košarkarski, že nekaj časa pa delujejo nogometni, rokometni, šahovski, kegljački, strelski, planinski klub itd. V Kočevju je tako razvejenost klubov in društev velika, zato bo delo poslej težko usklajevati v splošno korist občinskega športa, zlasti sedaj, ko se bo pripravljal ključ za razdelitev potrebnega denarja. Novi odbori društev in klubov preveč zavzeto zagovarjajo „svoje" športne panoge, skoraj vsi pa pozabljajo na zdravje in razvoj mladih šolarjev. Športnih delavcev, ki bi se ukvarjali z njimi, je vse manj. Ostali so starejši amaterji, nekateri pa mislijo, da so le še za staro šaro. Prav ti stari športni delavci želijo, da ne bi še naprej zgubljali prepotrebnega časa na razpravah in sestankih, kjer se prepričujejo, kateri šport je bolj potreben. Bolje bi bilo, ko bi organizirali telesno kulturo na samoupravnih načelih in v skladu s socialistično resničnostjo, predvsem pa bi morali poskrbeti za vzgojo mladega rodu.

A. ARKO

Črnomaljčani začeli z zmagami

Krkine rokometašice igrajo v zaključku vse bolje — Dobre igralke Lisce — Črnomelj dosegel v treh tekmah kar 42 zadetkov in velja za favorita

Zimsko rokometno prvenstvo SRS za ženske se počasi približuje koncu. V zadnjih tekmah so igralke novomeške Krke dokazale, da spadajo med najboljše v republiki, Brežičanke so v 5. in 6. kolu igrale slabo, zato pa so bile precej boljše Sevničanke.

Kot kaže, bodo pokal zimskih prvakinj osvojile Ljubljančanke — premagale so tudi Alples, ki je poleg Slovana veljal za vrsto, ki še lahko osvoji pokal — saj so bile na vseh minulih tekmah daleč najboljše. Novomeščanke igrajo iz tekme v tekmo bolje, v srečanju z Alplesom pa so zamudile priložnost, da bi premagale vrsto, ki je veljala za favorita. V naslednji tekmi so Krkine igralke premagale Brežice, Lisca je odpravila Eto in nato igrala z Brežičankami neodločeno.

Rezultati: Lisca — Brežice 9:9 (3:8), Krka — Alples 6:6 (1:1), Eta — Lisca 9:11 (4:4), Brežice — Krka 5:11 (4:3). Vrstni red po šestem kolu: Olimpija 12 točk, Slovan 10, Alples 7, Šmartno in Brežice 6, Lisca in Krka 5 itd.

V drugi skupini igrajo Šentjernejke. Po zmagah v prvih tekmah so nekoliko popustile, v 5. in 6. kolu pa so s Steklarjem igrale neodločeno in izgubile s Tržičem. Rezultati: Steklar — Šentjernej 6:6 (3:4) in Tržič — Šentjernej 7:5 (3:3).

Krkine igralke so na zimskem prvenstvu dokazale, da so ta čas med najboljšimi v republiki. Na sliki je Hodnikova, ena izmed najbolj zanesljivih Krkinih igralk.

V nedeljo so začeli tekmovati tudi rokometaši v skupini B/1, med desetimi ekipami, ki sicer nastopajo v raznih conskih ligah, pa igrajo tudi Črnomaljčani in Ribničani.

Rezultati: Črnomelj — Škofljica 13:9 (5:5), Iskra — Ribnica 13:13 (6:9), Radeče — Črnomelj 10:16 (1:7), Ribnica — Jesenice 11:11 (4:6), Črnomelj — Tehnimercator 13:11 (6:6), Prule — Ribnica 13:13 (6:5).

Ciklokros Novomeščanom

Novomeško kolesarsko društvo „Novoteks" je v nedeljo pripravilo po novomeških ulicah krožno kolesarsko tekmovanje. Na startu so se zbrali pionirji, mlajši mladinci, starejši mladinci in člani iz šestih kolesarskih klubov (Astra, Novoteks, Sava, Hrastnik, Rog in Metalia Commerce), najbolj zanimivi boji pa so potekali v konkurenci mladincev, kjer so novomeški tekmovalci dokazali, da so ta čas med najboljšimi v republiki.

Rezultati — pionirji (1 krog): 1. Blažič (Astra) 3.14, 2. Podloga (Astra) 3.18, 3. Bernik (Novoteks) 3.22, 6. Zupančič (Novoteks) 3.36 itd; mlajši mladinci (3 km): 1. Vehar 9.30, 2. Poličnik (oba Novoteks) 9.37, 3. Kregar (Rog) 9.37, 3. Šinkovec (Novoteks) 9.39, 9. Šuklje (Novoteks) 11.08, 12. Štih (Novoteks) 11.42 itd. Ekipna uvrstitev: 1. Novoteks 19.07, 2. Rog 19.49, 3. Hrastnik 21.30, 4. Astra 22.16 itd.

Mlajši mladinci (6 km): 1. Mijajlovič (Novoteks) 17.20, 2. Turk (Novoteks) 19.21, 3. Bučar (Rog) 19.49, 4. Zrimšek (Novoteks) 19.54, 8. Novak (Novoteks) 21.20, 10. Mijajlovič (Novoteks) 23.08 itd. Ekipna uvrstitev: 1. Novoteks 56.35, 2. Rog 1:04,32, 3. Astra 1:05,03.

Člani (8 km): 1. Krakar 23,56, 2. Zagar 24,21, 3. Ropret 24,24, (vsi Sava), 11. Antončič (Novoteks) 27,05 (Novomeščan je dobil minuto kazni, ker je vozil na mestih, kjer bi moral teči), 18. Štih (Novoteks) 31,12.

LESKOVEC: KDAJ OBČNI ZBOR?

Zadnjo soboto v januarju bi morali imeti člani leskovškega Partizana redni letni občni zbor, zaradi nesklepčnosti pa je propadel še en poizkus, da bi se razmere v društvu enkrat za vselej uredile. Na zbor je prišlo 27 članov, ostali vabljeni — med njimi so bili tudi družbenopolitični delavci iz leskovške krajevne skupnosti in krške občine — pa so na društvo kot že nekajkrat prej pozabili.

Nekateri so predlagali, da bi društvo prenehalo delovati, kar pa se ne sme zgoditi. Leskovški Partizan ima za sabo dvajset let uspešnega dela, zato bi bilo prav, ko bi iz društva odstranili vse nedelavne, naloge pa zaupali novim, bolj prizadevnim članom.

L. ŠRIBAR

Na sliki: kolesarji iz šestih klubov so se minulo nedeljo pomerili na ciklokrosu, na katerem so v mladinski konkurenci osvojili najboljša mesta tekmovalci iz domačega Novoteksa. (Foto: S. Dokl)

Skrb za rekreatorje

Novomeški namiznoteniški klub pripravil prvi turnir za občane, ki doslej niso imeli možnosti za igranje

Novomeški namiznoteniški klub — pred kratkim je dobil v novomeški športni dvorani prostor, kjer lahko člani kluba nemoteno vadijo — je minuli teden pripravil turnir za veterane, na katerem se je pomerilo kar 32 zaposlenih občanov.

Kot kaže, so igralci namiznega tenisa v Novem mestu prvi, ki so poskrbeli za rekreativno vadbo, in imajo sedaj razen pionirskih, mladinskih in članskih vrst tudi vrsto rekreatorjev. Odrasli tekmovalci, ki so se pred leti ukvarjali z namiznim tenisom ali pa katerim drugim športom, so se tako minuli torek pomerili za naslov najboljšega rekreatorja, za mikaven pokal in šest diplom. Zaradi številne udeležbe so organizatorji pripravili tekmovanje po žrebu na „slepo" in po prvem kolu so tekmovalci igrali v dveh skupinah. V prvi so se za naslov potegovali Persič, Blažon, Saje, Lapajne in Stokanović, po najbolj zanesljivih igrah pa je pokal zasluženo osvojil Stokanović. V drugi skupini je prvo mesto osvojil Šepetavc.

Organizator turnirja (NTK Novo mesto) se je odločil, da bo podobna tekmovanja pripravljal na vsake tri mesece, pokal pa bo osvojil tekmovalec, ki bo zmagal na štirih zaporednih turnirjih.

Vrstni red: 1. Stokanović (OŠ Bršlin), 2. Persič (SGP Pionir), 3. Blažon (Novoteks), 4. dr. Lapajne (Splošna bolnica), 5. Saje (Krka) itd.

Minuli torek je novomeški namiznoteniški klub pripravil v zgornjih prostorih novomeške športne dvorane turnir za rekreatorje. Na tekme je prišlo kar 32 občanov, do konca leta pa nameravajo organizatorji pripraviti še tri turnirje. Na sliki: ob turnirju je bila namiznoteniška dvoranica pretesna. (Foto: Janez Pezelj)

Šport

STARI TRG OB KOLPI — Prejšnji teden so na osnovni šoli v Starem trgu ob Kolpi zaključili šolsko šahovsko prvenstvo za posameznike in ekipe. Rezultati — mlajše pionirke: 1. Majerle 7 točk, 2. Kobe 5, 3. Rauh 5, 4. Samec 4, 5. Štulac 4 itd; mlajši pionirji: 1. Kobe 10, 2. Mavrin 9, 3. Koprivec 8, 4. Kastelic 7, 5. Kljun 6,5 itd; starejše pionirke: 1. Frice 7, 2. Šterbenc 5, 3. Kobe 4,5, 4. Simčič 4, 5. Šnejler 3,5 itd; starejši pionirji: 1. Kapš 6, 2. Pešelj 6, 3. Gregorič 5, 4. Kure 4, 5. Hrovatin 4 itd.

MARJAN RUPAR — BREZ PORAZA

Krški šahovski klub je pripravil nov krog tekmovanj v hitropoteznem šahu, in sicer za pokal štirimesečja januar — april. Na prvem turnirju je nastopilo 16 Krčanov. Zmagal je Marjan Rupar. Premagal je vse nasprotnike in zbral vse možne točke. Sledijo: Kranjec 11,5, Colarič 10,5, Volčanšek in Žnideršič 9,5, Papež 9, Jankovič 8,5, Zupanc, Robek in Dreo 7,5 itd.

Po januarskem turnirju so organizatorji nastopajoče seznanili z rezultati štirimesečja september-december. Prvo mesto in pokal je osvojil Toni Kranjc (zbral je 37 točk), drugi je bil Jankovič (31), tretji Volčanšek (29) idr. Jankovič in Volčanšek sta dobila za osvojeni mesti knjigi o šahovski teoriji.

J. V.

Atletika: dobri rezultati

Novomeški atletski klub je v okviru priprav na republiško dvoransko atletsko prvenstvo pripravil v novomeški dvorani medklubski miting, na katerem je nastopilo okoli 100 atletov in atletinj iz Brežic in Novega mesta. Na tekmovanju je bilo za dvoranske razmere doseženih nekaj dobrih rezultatov, izkazali pa so se predvsem Kramar, Šuštar, Kostrevc in Pečaverjeva.

Rezultati: ženske — 40 m: 1. Zaletel 5,8, 2. Brulc 6,0, 3. Vide 6,1 (vse Novo mesto); 45 m ovire: 1. Šmid (Novo mesto) 8,7; višina: 1. Pečaver 1,55, 2. Hribar 140 (obe Novo mesto), 3. Tomin (Brežice) 135; daljava: 1. Rihar 5,00, 2. Štangelj 4,83, 3. Tovšak 4,70 (vse Novo mesto); met medicinke (4 kg): 1. Pavlin 8,53, 2. Jurajevčič 7,92, 3. Galeša 7,35 (vse Novo mesto).

Moški, 40 m: 1. Kramar 5,0, 2. Dragaš 5,3 3. Štupar 5,4 (vsi Novo mesto); 45 m ovire: 1. Rangus 7,5, 2. Križman 7,7, 3. Lapajne 7,9 (vsi Novo mesto); višina: 1. Šuštar 190, 2. Bartol 180, (oba Novo mesto) 3. Kostrevc (Brežice) 175; daljava: 1. Dragaš (Novo mesto) 6,35, 2. Kostrevc 633 (Brežice), 3. Kraševec (Novo mesto) 581; troskok: 1. Kostrevc (Brežice) 12,75, 2. Križman 12,31 (Novo mesto), 3. Gajski (Brežice) 12,31; met medicinke (5 kg): 1. Oklešen 14,94, 2. Može 12,32 in 3. Rifelj 12,23.

Medklubsko prvenstvo so dobro pripravili novomeški atletski delavci. Ne bi bilo napak, ko bi poslej k svojim prireditvam s pomočjo plakatov privabili več gledalcev, saj so Novomeščani z zadnjim atletskim mitingom zamudili mikavno športno prireditev.

Odraščanje

Pred leti, ko so sedanji starši hodili v šolo, so bili učbeniki o človeškem telesu precej drugačni od sedanjih. O kakšni spolni vzgoji ni bilo napisanega ničesar in celo na skicah so bili opuščeni spolni organi, kot da jih sploh ni. Že to je kazalo na zadrego sestavljalcev in vzgojiteljev. Sedanji učbeniki pa že uspešno prebijajo led in v učbeniku za osemletke otroci lahko vsaj berejo o teh naravnih pojavih.

V okviru moškega organizma in njegovih posebnosti navaja učbenik zgradbo moškega spolnega uda z brecilnim tkivom, ki se občasno napolni s krvjo in s tem poveča in otrdi ter tako služi za vnos v spodnji del ženskih spolnih organov, v nožnico. Mladega človeka ta dejstva vznemirjajo, zanimajo in čustveno prizadenejo. Mladi fantje imajo skrbi okrog tega pojava. Pogostokrat se pojavlja samozadovoljevanje, ki so ga včasih smatrali za hud greh ter strašili celo z boleznijo. Mladenič mora vedeti, da je to naraven pojav in nikakor ni potrebno, da bi se česa bal ali tudi v duševnem oziru preveč ukvarjal s svojimi spolnimi organi. Tudi naj ga ne skrbi samohoten izliv semenske tekočine ponoči. Če vzamemo kapljico te tekočine, jo damo na stekelce in vstavimo pod mikroskop, opazimo semenčice. To so moške spolne celice, ki so sestavljene iz glavice, vratu in repka, in kar je najbolj zanimivo, živahno se gibljejo z glavico naprej, repek pa se zvija. Semenčica je nujno potrebna za oploditev, za nastanek novega človekovega bitja. Teh semenčic je v enem izlivu, ki meri 2–5 ml, ogromno. Pri občevanju, ko vnese moški spolni ud v nožnico, se ta semenske tekočina izlije v nožnico in semenčice same potujejo naprej.

Zgoraj omenjeni učbenik tudi lepo prikazuje prerez ženskega telesa in ženskih spolnih organov. Od spodaj navzgor si sledijo: zunanje spolovilo, nožnica, maternica, oba jajcevoda in jajčnika.

Nožnica je pri deklicah zastrta z deviško kožico. Normalno ima ta kožica eno ali več odprtinic, da se, ko dobi deklica menstruacijo, lahko navzven izteka menstrualna kri z odluščenimi deli sluznice iz maternične votline.

(Se nadaljuje)

Dolenjski list pred 20 leti

Odtrgani od življenja

NEKATERI PROSVETNI DELAVCI smatrajo namestitev na tej ali oni šoli za začasno, večkrat pa celo za kazensko delovno mesto in samo čakajo, da bi ga čimprej zapustili. Taki prosvetni delavci so samo s telesom na učnem mestu, z vsem drugim pa čisto kje drugje. Tudi od takih zaman pričakujemo dobre šolske uspehe. V Novem mestu je precej prosvetnih delavcev, ki jih ne vidimo nikjer v javnem življenju, ne na množičnih sestankih organizacij ne na zborih volilcev in pod. Popolnoma so odtrgani od življenja in prav gotovo ne poznajo problematike svojega okoliša, zato tudi njihov pouk ne more biti čisto v duhu naše družbene stvarnosti.

TEŽKO BI ŠE KJE NAŠLI PODJETJE, ki v desetih letih po osvoboditvi ni vsaj nekoliko napredovalo – povečalo proizvodnjo, si razširilo tržišče, zvišalo število zaposlenih in podobno – kot je to primer s „Keramiko" v Bršljinu pri Novem mestu. „Keramika" v vseh desetih letih ni napredovala niti za korak, narobe: proizvodnja keramičnih izdelkov se je manjšala iz leta v leto, zadnji dve leti pa tovarna izdeluje samo še pečnice, pa tudi ta proizvodnja je ostala vsa leta enaka, obenem pa primitivna ko nekoč, da ne ustreza niti polindustrijski proizvodnji.

NA MATIČNEM URADU V TREBNJEM so imeli prejšnjo nedeljo popoldan prvi primer svečanega vpisa novorojenčka v matično knjigo. Navzoči so bili botri in starši otroka.

V NEKI VASI BLIZU PLITVIŠKIH JEZER živi po vsej Liki znani skopuh Mirkela Končan. Njegovo posestvo je vredno skoraj dva milijona, pol milijona gotovine pa vedno nosi pri sebi v nogavici. Možak je strašno skop. Spi v leseni kočici, na postelji iz desk, brez blazine in slamnjače. Je samo kruh in krompir. Enkrat na leto si obleče novo perilo, vedno na Novega leta dan. Brije se petkrat na leto, las si nikoli ne postriže. Oženil se ni, kajti „čemu bi s kom delil s težavo pridobljeno premoženje," je rekel. Star je šestdeset let.

(Iz DOLENJSKEGA LISTA
10. februarja 1956)

Kaj so pred 80 leti pisale Dolenjske Novice.

Zdrobljeni absolutno narodni zobje

(P r v o) zasedanje prenovljene zbornice je pokazalo, da so se slovenski liberalci in radikalci pobratili z nemškimi veleposestniki, da tako prevladujejo za silo katoliško narodno stranko. Tavčar, Hribar in drugi naprednjaki bodo plesali, kakor jim bo godel slovenski narodni odpadnik baron Schwegel. Zdaj vidimo očitno, zakaj je naša absolutno narodna gospoda lani tega moža izvolila za ljubljanskega častnega meščana! Mi pa sodimo, da si bo naša napredna gospoda pri tem čudnem plesu zdrobila svoje absolutno narodne zobe.

(V s o b o t o) pred Svečnico smo v Štrekljevcu videli po cesti korakati pet žandarmov, kar se nam je čudno zdelo. Kmalo smo zvedeli, da so šli na Gorjance za vlahi, kteri so baje iz Hrvaškega na Kranjsko tihotapili svinje. Dobro je res in potrebno, da se ti vlaški tihotapci zasledujejo, da bi nam na Kranjsko ne zanesli nepotrebne živinske kuge.

(N a V r h u) pri Vinici so se prikazale koze, zanešene s Hrvaškega. Da se nevarna bolezen ne razširi, odredil se je strog kontumac.

(I z r a z i l i) so se navzoči razumni gospodje o vseh točkah koncerta Dol. pevskega društva v Narodni čitalnici kaj laskavo, tako da sme pevsko društvo na ta koncert ponosno biti. Ne moremo si kaj, da ne bi omenili gospice Milke Dolenčeve, ktera je prvič javno nastopila, in to z veliko partijo, ktero je tako precizno z jako ljubkim glasom in tako gotovostjo prednašala, da so jo vsi občudovali ter v vrsto najboljših pevkinj prištevali, kolikor smo jih tukaj slišali. Veselimo se, nadejaje, da nas pevsko društvo v svojem pomladanskem koncertu zopet zveseli. Po koncertu bil je ples, katerega se je 42 parov vdeležilo. Dvorana bila je okusno okinčana.

(Iz DOLENJSKIH NOVIC
15. februarja 1896)

PO SVETU OKOLI

LJUBEZENSKE BOMBE – Britanski turistični pilot Gary Scott se je strašno zaljubil v neko od sebe starejšo lepotico. Nekaj časa sta živela in grulila skupaj, potem pa ga je ljubica odpodila. Toda pilot se ni dal. Sedel je v letalo in se odpeljal v Bognor Regis, manjše mesto, v katerem živi njegova ljubljena. Preletaval je mesto v nizkem letu, pikiral na hišo svoje drage in odmetaval zavitke ljubezenskih pisem. V mestecu je zavladala prava panika. Zaljubljeni pilot si je s svojim podvigom nakopal smrtno sovraštvo nekdanje ljubice in 27 mesecev zapora.

BREZ ZADREGE – Znani filmski in gledališki igralec Rock Hudson je pred kratkim začel turnejo po Angliji. Nastopa v muzikalu „I Do, I Do". Londonska publika njegovega nastopa ni sprejela z veliko navdušenja. Časopisi so zapisali, da je njegovo petje podobno zavijanju psa v mesečni noči, ter dodali, da je soigralka imela srečo, kadar je plesala s Hudsonom, saj ji je grozilo, da bo ob

prste. Igralec se ob vsem tem pisanju ne vznemirja. Novinarjem je svojo nerodnost pri plesu mirno pojasnil z besedami: „Dejansko bolje plešem, kadar sem pijan."

PREPROSTO – V San Diegu imajo bolnišnico, v bolnišnici imajo tudi fotografsko temnico, v temnici pa človeka, ki razume svetlobo čisto po svoje. Na vrata temnice je namreč obesil tale napis: „Zapirajte vrata! Če jih puščate odprta, lahko tema uide ven!"

POJASNILO – Zdaj končno vemo, zakaj se je igralec Rex Harrison lani ločil od svoje pete žene. Elizabeta Harrison namreč ni hotela več prenašati njegovih navad. Rex, zatrjuje bivša soproga, se je doma obnašal, kot da bi bil v hotelu. Kadar mu jed ni bila všeč, je zahteval „odgovornega šefa" in pritožno knjigo. Ta „odgovorni šef" pa je bila seveda uboga Elizabeta.

Življenje po atomskem udaru

Navadili smo se že živeti v senci smrti, ki grozi človeštvu zaradi nakopičenih zalog atomskega orožja. Še več, v atomsko vojno skoraj ne verjamemo več, saj z zaupanjem spremljamo polževa pogajanja o omejitvi jedrskega oboroževanja. Velike sile pa kljub temu resno preučujejo, kako bi bilo po taki uničujoči vojni. Poglejmo, do kakšnih rezultatov je prišla posebna komisija ameriške akademije znanosti.

V svojem poročilu je komisija zapisala, da bi bilo vse življenje na glavnih točkah jedrskih udarov povsem uničeno. Ohranilo bi se le na območjih, ki bi ostala daleč od grozljivih eksplozij. Toda tudi tu bi bilo zelo ogroženo. Najhujša posledica atomskih eksplozij bi bilo delno uničenje plasti ozona, ki obkrožajo Zemljo v višini 25 kilometrov. Ozonske plasti ščitijo zemeljsko površje pred škodljivim ultravijoličnim žarčenjem. Nekatere rastline bi tako povsem izginile, ker so za ultravijolične žarke zelo občutljive. Natrgane plasti ozona bi povzročile tudi padec temperature. Že nekaj stopinj pa v vremenskem „življenju" našega planeta veliko pomeni.

Tista peščica ljudi, ki bi ostala živa, bi morala živeti pod zemljo, da bi se tako zaščitila pred žarčenjem in radioaktivnimi padavinami. Kožni rak in slepota bi bila najpogostejši bolezni. Tako stanje bi trajalo najmanj 40 let, kolikor je potrebno, da se plast ozona ponovno sklene okoli Zemlje.

Poročilo je kljub vsej svoji grozljivosti optimistično. Toda tudi ta košček upanja izgine, če dodamo, da so strokovnjaki tako podobo sveta po atomski vojni načrtali pod pogojem, da bi v vojni izkoristili le 20 odstotkov sedanje zaloge atomskega orožja!

O Dudku

Že nekaj let smo pričakovali hudo zimo. Enkrat so nam jo napovedovali vremenski preroki, drugič smo to sklepali po rojih os, ki so vsako jesen uničevale sadje, a ne nazadnje po čudnih ptičih, ki so se pritepli k nam iz severnih krajev. Šele letos so se napovedi vendarle uresničile in marsikateri je bil tega kar vesel, posebno šolarji, ki so dobili še en teden počitnic.

Manj so se tega veselili starši, ki so morali našteti na kupe novcev za smučarsko opremo, ki ni več taka, kot je bila nekdaj na Blokah, kjer je tekla zibelka smučarjev.

Resni možje, ki že dolgo niso stopili na dilce, nikar da bi se peljali, so po svoji stari navadi v krčmah. Kolnejo sneg in slaba pota, kjer ne morejo drveti z avtomobili. Ako so pa veseli, se pa vsaka njihova beseda vrti okoli Dudka, ki je menda postal prava predpustna šema. „No, Dudek, pa nam povej, če je bila Regica nedolžna," so spraševali mladega fanta, ki je oponašal govorico iz Hrvaškega Zagorja.

Pa se je pačil: „Neki kažu, da je, pak drugi, da nije, a jaz ne bi znal povedat."

„Še enkrat povej, zakaj si bil ob službo," so spet tiščali vanj in si nalivali čaše s pijačo, da je tekla po mizi.

„Tak se desilo," je oni spet začel, „zvečer smo pili gemišta i mrzli čaj. Malo smo se opili i kartali. Kdor je fse izgubil, se je moral sleči, pa smo ostali vsi goli. Najednom jeden poviče: dečki na posel! A ja sem šel tak na posel na železnišku stanicu, gde su me izbacili. O, Isusek, Isusek, kaj vse mi je Regica rekla," je vzdihnil pa brž zgrabil za čašo in jo izpil do dna.

No, vidite, tako je današnje predpustno praznovanje.

MARTIN KRPAN

Močno sklenjen objem in pritisk na pravo mesto sta ob pravem času zlata vredna. Na sliki: dr. Heimlich prikazuje svoj način pomoči.

Močan objem odpodi smrt

Kaj storiti, kadar zalogaj hrane obtiči v sapniku?

Celo pri tako miroljubnem početju, kot je uživanje hrane, lahko pride do smrtne nesreče. Dogodi se, da zalogaj hrane obstane v žrelu, in nesrečni jedec se zaduši. Drugače je seveda, če ni sam, saj davečemu se lahko pomagamo.

Najnaravnejša pot v takem primeru je, da nesrečni zalogaj, če nikakršno udarjanje po hrbtu ne pomaga, skušamo potegniti ven s prsti. Tega pa so zmožni le bolj spretni ljudje.

Preprostejši in učinkovitejši način pomoči si je izmislil dr. Henry Heimlich. Svoj „izum" je začel na široko popularizirati in sprejela sta ga tudi Ameriška zdravstvena zveza ter Rdeči križ. Ugotovljeno je, da so z uporabo te metode rešili v enem letu in pol 374 možnih žrtev zadušitve.

Kaj torej dr. Heimlich priporoča? Davečemu se s tujkom v žrelu morate stopiti za hrbet; potem položite roke okoli telesa. Eno roko stisnite v pest, z drugo pa pest čvrsto zgrabite. Pest mora biti s palcem obrnjena proti žrtvi, položite pa jo nad popkom in pod rebri. Potem močno pritisnite pest navzgor. Ta pritisk bo dvignil prepono in povzročil močan in trenuten izdih, ki bo porinil nesrečni košček iz požiralnika.

Meditiranje – pot do zdravja

Malce neverjetno se sliši, pa je le res, da so mnogi Zemljani mirnejši in bolj potrpežljivi, da imajo manj skrbi in trden spanec in da so boljši delavci enostavno zategadelj, ker zjutraj na udobnem sedežu zaprejo oči in se za okoli dvajset minut pogreznejo v molk. Študenti, zdravniki, poslovni ljudje, športniki ali vozniki enako storijo tudi zvečer; vsi pa zatrjujejo, da postane njihov razum jasnejši zato, ker se prepustijo t.i. transcedentalni meditaciji (TM).

Različni načini meditiranja obstajajo že tisočletja. TM pa je po dolgotrajnem študiju uvedel Hindujec Maharishi Mahesh Jogi, učenec indijskega misleca Guru Deva. In v čem je skrivnost transcedentalne meditacije, ki je politično in versko nevtralna in ni življenjska filozofija? Da bi dosegel blaženo stanje zavesti, dobi meditiranec

Takole Zemljani transcedentalno meditirajo!

v TM centrih, ki jih je po velemestih čedalje več, mantro, to je kratko besedo, ki sestoji iz enega ali več brezpomenskih zlogov. Potem „misli" o mantri doma in njegovo mišljenje se tako obrne navznoter. Učinek tega pa je docela presenetljiv!

Zdravniki so s poizkusi dognali, da transcedentalna meditacija zagotovo upočasni presnovo, zato debeluhi hujšajo, zniža pa se tudi krvni pritisk. TM pomaga pri zdravljenju bronhialne astme in narkomanov. S TM je pozdravil visok krvni pritisk generalmajor Franklin M. Davis in potlej uvedel TM v številne garnizije ameriške vojske, dr. Bernhard C. Glueck s hartfordskega raziskovalnega inštituta pa zagotavlja, da je s TM kot tehniko sprostitve dosegel velike uspehe pri zdravljenju psihičnih bolnikov. Tudi drugi učenjaki zatrjujejo, da je s TM moč zboljševati delovne in učne sposobnosti ljudi ter da je zato transcedentalna meditacija kot nalašč za dandanašnje, s skrbmi in živčnimi napetostmi preobremenjene Zemljane.

Rešitev prejšnje križanke

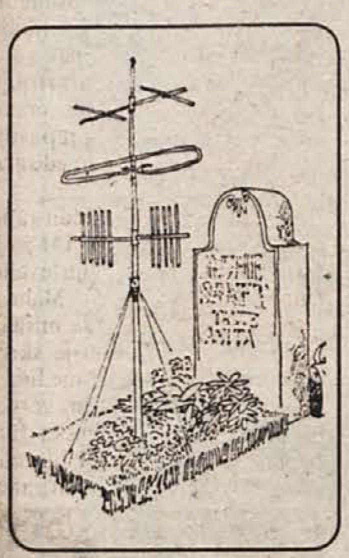

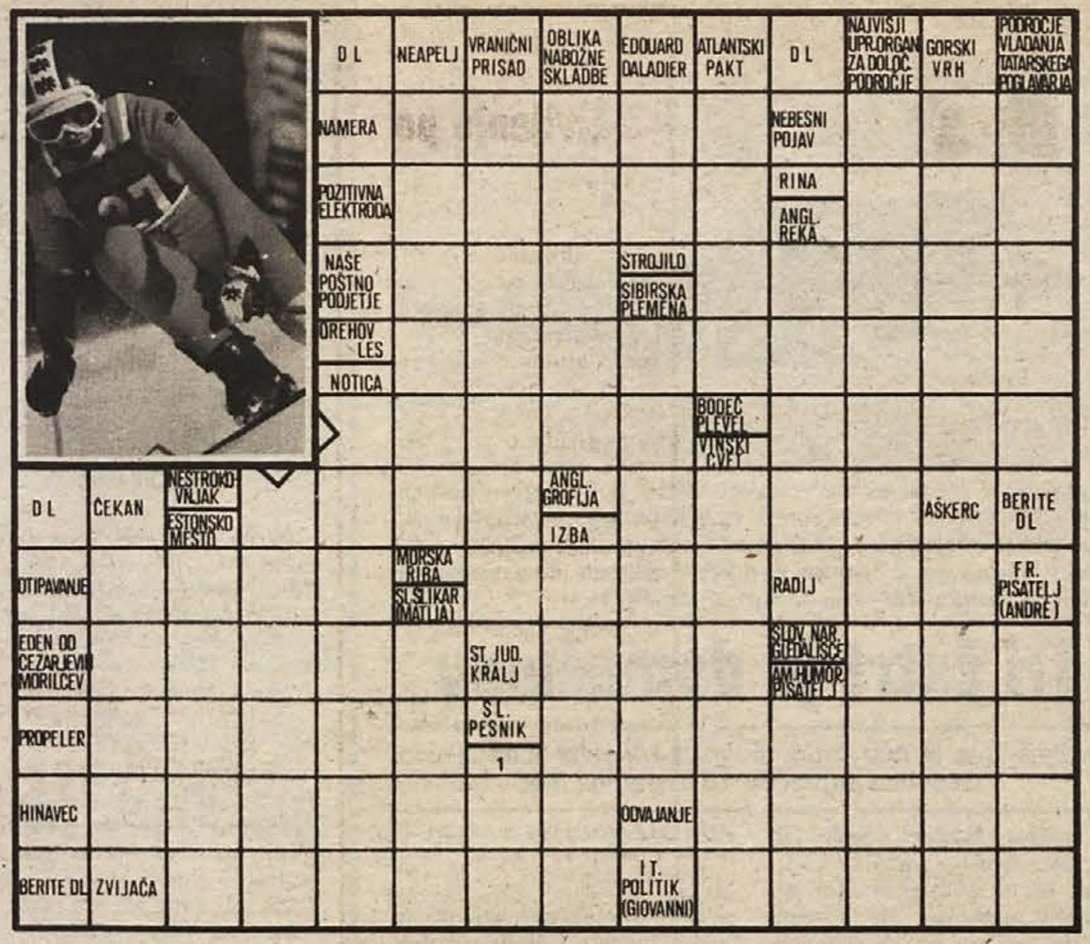

Skitsko zlato je prišlo na dan

V čudovito oblikovanih zlatih predmetih se kaže izboren okus barbarskih Skitov

Muzeji po celem svetu skrivajo še nič koliko dragotin, svojskih pomnikov davnih časov, pozabljenih ljudstev in kultur, za katere pa ve le ozek krog učenjakov. To se je docela nazorno pokazalo ob zbirki skitskih zlatih skulptur, ki jih že stoletja hrani leningrajski Eremitaž.

O Skitih je zelo malo znanega, saj ti nomadski bojevniki niso poznali pisave, niso gradili mest ali templjev. Zategadelj jih zgodovina dolgo časa ni jemala v obzir. Med 8. in 4. stoletjem pred našim štetjem so skitski roparski pohodi segali od Donave do meja današnje Kitajske. Vojščaki so pili iz „čaš", ki so jih naredili iz sovražnikovih lobanj. Ko je umrl poveljnik, so morali v smrt tudi njegovi pribočniki s konji vred. Kajpak so se v ogromnih gomilah znašli ob orožju celo različni zlati predmeti. Kar se zlata tiče, so imeli Skiti, ki veljajo za neusmiljene barbare, izboren okus. Do plemenite kovine jim ni bilo težko priti, saj so imeli v posesti ogromna ukrajinska pšenična polja. Z žitom so trgovali za čisto zlato, v zlatu so pobirali davek od potujočih trgovcev, poznali pa so tudi bogata najdišča zlata v gorah Altaja. Ker sami niso bili dovolj spretni pri umetniškem oblikovanju zlata, so pogosto klicali na pomoč starogrške umetnike.

Arheologi so v zadnjih stoletjih izkopali iz skitskih gomil razmeroma veliko zlatih predmetov in najbogatejšo tovrstno zbirko si je pred sedmimi leti v leningrajskem Eremitažu lahko ogledal tudi ravnatelj metropolitanskega Muzeja umetnosti iz New Yorka. Ko je izrazil željo, da bi zbirko razstavil v ZDA, so mu pojasnili, da še zmeraj velja ukaz Petra Velikega iz leta 1715, ki prepoveduje, da bi kdaj več kot le par skitskih zlatih predmetov zapustilo Rusijo. Ravnatelj Hoving se ni dal kar tako. V SZ je pripravil razstavo stotih najlepših slik svojega muzeja, s spretnimi dogovori pa mu je uspelo dobiti na posodo 190 skitskih predmetov iz zlata, srebra, lesa, usnja in krzna. Zaklad si je ogledalo na tisoče ljudi v New Yorku, Los Angelesu in Parizu, ob koncu lanskega leta pa so bile dragotine, ki so razkrile prenekatero skrivnost starih Skitov, prvič na ogled širšemu krogu ljubiteljev starin tudi v Sovjetski zvezi.

Nadrobno oblikovana zlata jezdeca sta del 25 centimetrov velikega uhana, ki ga je nosil skitski poveljnik.

Zemlja poka po šivih

Afriški zemeljski šiv naj bi začel popuščati

Zaradi kratkosti človeškega življenja imamo napačno predstavo, da je zemeljska skorja nepremična in čvrsta. Toda poznavalci vedo, da se tako rekoč pred nami spreminja. Zemljevid našega planeta čez milijon let bi pokazal povsem drugačno podobo, kot smo je vajeni.

Podvodna raziskovanja morskega dna in dna jezer so geologom pokazala, da teorija o zemeljskih „šivih" skoraj gotovo drži. Med kontinenti potekajo globoke razpoke, na katerih je še živo vulkansko delovanje. In kar je morda najbolj zanimivo: veliki „šiv", ki poteka prek Afrike, naj bi po mnenju nekaterih začel popuščati. Afrika naj bi se torej pričela trgati na dvoje.

Najprej so na dnu Rdečega morja našli mlade kamenine in še ne povsem ohlajeno lavo, bogato z raznimi redkimi kovinami: cinkom, kobaltom, bakrom, svincem. Temperatura teh podvodnih izboklin se giblje med 35 do 55 stopinjami.

Še večje presenečenje pa je sledilo, ko so na dnu jezera Kivu odkrili podobne nenavadne pojave. Meritve so pokazale, da šiv, ki poteka od Rdečega morja prek afriške celine, na dnu jezera Kivu očitno poka.

Afrika bo torej, zatrjujejo geologi, čez en milijon let ali dva razdeljena z morsko ožino.

Riše in piše:
Marjan Bregar

NA SUROVEM DIVJEM ZAHODU

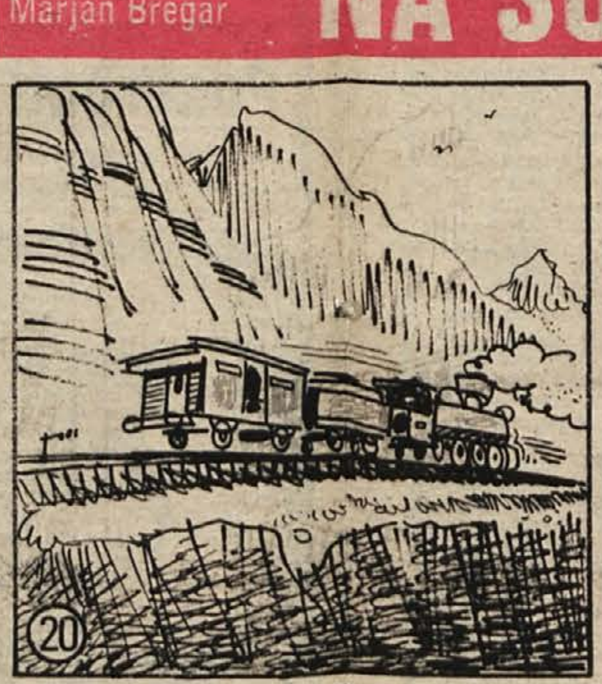

20. „Lepa reč!" se je Paradižnik domislil Jackove pile in kavlja, ki je odletel.

„Nazaj z vso paro!" je zakričal strojevodji. „Guverner v mestu nas vendar čaka!"

In je lokomotiva dirjala nazaj, skozi tunele, čez nebotične viadukte, po nasipih in vsekih. In bolj ko je dirjala, bolj je šerifu zadeva zaudarjala . . .

Slednjič je bil vlak tu in šerif je z grozo ugotovil, da ga nos ni varal.

Kaj se je dogajalo med tem, ko je Paradižnik obračunaval z razbojniki?

Oglejmo si to hribovje okrog vlaka, dragi bralci! Veličastna gora se vzpenja pod oblake tik nad progo. Na tej gori je pred slabo urico stal indijanski poglavar Krivo stegno in se pogovarjal z bogovi.

„Kaj mi je storiti, bogovi? " je vpraševal poglavar. „Bledoličniki so vdrli v moje kraljestvo! Prevrtali so hribe in odnesli kupe zlata. Železno pot so speljali čez

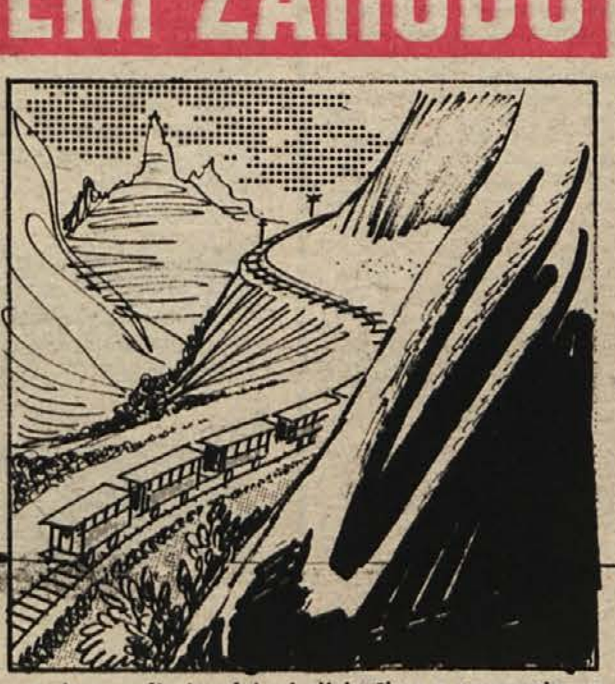

moje ozemlje in zdaj mi pijejo živce z neznosnim ropotom in smradom . . ."

Bogovi so bili kratki z odgovorom. V jeziku, ki ga razume le poglavar, so dejali: „V večna lovišča z njimi!"

Poglavar se je ozrl navzdol. Na tračnicah je stal vlak brez lokomotive in potniki so motovilili okoli njega . . .

„Delo bo lahko!" je zamahnil poglavar svojim bojevnikom in navzdol se je usul rdeč plaz.

BOJAN BUDJA 4

AMERIKA PO AMERIŠKO

DEMOKRACIJA TUDI ZA NAJSTNIKE

Ni ga Američana, ki se ne bi zavedal, da je njegova domovina danes simbol moderne demokracije. Nihče ne skriva svojega patriotičnega ponosa ob spominu na velike dni pred dobrimi dvesto leti, ko so bili z Washingtonovo zmago postavljeni temelji današnjim demokratičnim ZDA.

Prav zato je sveta naloga vsakega mladega Američana braniti in ohraniti vrednote, ki so jih v tistih dneh tako krvavo priborili njihovi predniki, torej braniti demokracijo. Prva naloga mladega srednješolca je torej naučiti se, kaj pomeni demokracija, jo izrabljati, in prav k temu prispeva največji delež šola. Njihova srednja šola naj bi bila demokracija „v malem". Imajo dijaški zbor, ki v imenu vseh dijakov neposredno sodeluje pri upravljanju šole. Biti član tega zbora pomeni za vsakega dijaka ogromno čast in obenem tudi odgovornost, zatorej nič čudnega, da so vsakoletne volitve v dijaški zbor zelo „vroče". V teh pravih predvolilnih kampanjah ponavadi bolj prevladuje dober videz, kot kak dober program.

In kakšna je naloga dijaškega zbora? Njegova bistvena vloga je v tem, da zahteve dijakov posreduje naprej učiteljem in ravnatelju in seveda skrbi za to, da se zahteve tudi uresničijo. Resda je ravnatelj osrednja oseba na šoli, vendar se zaveda, da zahtev dijakov ne gre omalovaževati. V nasprotnem primeru se lahko zgodi, da bo kakšen vročekrven šoloobveznik ob podpori določenega števila somišljenikov uresničitev zahteve izsilil na svojo pest, posledice pa bodo za ravnatelja seveda neugodne(!).

Verjetno bo zanimiv naslednji primer, ki sem ga izvedel od „evropskih" Američanov. Študentje so zahtevali od ravnatelja, naj jim podaljša glavni odmor, žal zaman. Naslednji dan je bil ravnateljev avto le še na dveh kolesih, ker sta drugi dve prejšnjo noč na skrivnosten način izginili. Navzlic temu pa glavni odmor ni bil daljši . . .

Demokracija v takšni obliki ima torej tudi pomanjkljivosti. Pa vendar je vse odvisno od tega, ali je v teh dijaških odborih kaj prebrisanih diplomatov, ki bodo znali od denarne zaloge odškrniti nekaj denarja tudi za dijaške dejavnosti, torej izlete in podobne dijaške prireditve.

Šola vneto opozarja tudi na dogodke med II. svetovno vojno. Na posnetku je pokopališče 150.000 ameriških vojakov blizu San Francisca, ki so padli med leti 1941 – 1945.

GIMNAZIJA BREZ MATURANTOV

Vrhunec štiriletnega šolanja pomeni zadnje leto, ko se kar dan za dnem vrstijo razni sprejemi, vsi na čast „herojev", ki jim je uspelo preživeti štiri leta peklenskega šolanja.

Zadnje dejanje maturitetnega leta pa predstavlja slovesna podelitev diplom, zasluženih seveda brez mature, ki je tamkaj ne poznajo. Fotografski aparati nenehno šklocajo, kamere brnijo, slavljenci pa s tradicionalno oglatim pokrivalom in opremljeni z dolgim ogrinjalom korakajo po ritmu bobnarja šolskega ansambla proti odru, kjer jih čaka ravnatelj s težko pričakovanimi diplomami. Pred tem vam seveda postrežejo z nekaj presunljivimi govori, nato pa sledi vsesplošno slavje, katerega se nemalokrat udeležijo tudi starši dijakov.

Maturantski ples je tudi v Ameriki obvezna prireditev. Slovi po svojem blišču in ugledu in po pripovedih tamkajšnjih dijakov prekaša marsikatero vrhunsko prireditev pri nas. Tu je seveda še obvezni maturantski izlet, ki se tudi v Ameriki, neglede na to, ali je njegov cilj kakšna planinska koča v bližini ali pa Havaji, sprevrže ponavadi v pivsko ekskurzijo. Posebno pohvalno so se o tamkajšnjem šolanju izrazili Jugoslovani, ki so bili ves čas študija deležni neskritih simpatij profesorjev.

IN ŠE NEKAJ O LJUBEZNI . . .

Tudi ameriški učitelji imajo svoje ljubljence, tako kot naši. Pa vendar se njihov način izkazovanja naklonjenosti dijaku razlikuje od naše prakse. Dijak te naklonjenosti ne čuti v ocenah ali kakšnih drugih šolskih privilegijih, pač pa v pogostih povabilih na večerjo, skupnih izletih z učiteljem in občasnih darilih. Sicer pa je tam tudi drugačnih ljubezenskih „scen" med poukom dovolj. Tisti najbolj vneti, ki svojo ljubezen le stežka brzdajo, ne morejo vzdržati, ne da bi svojega izvoljenca ali izvoljenko s „šokantnim" poljubom opozorili na zvestobo.

Pa da ne boste mislili, da njihovih tovarišev zaradi tega nikoli ne razjeda zavist. Saj smo vendar povsod enaki.

ALKOHOL – TABU ZA MLADINO

Amerika, v našem primeru Kalifornija, prav gotovo ni najboljši kraj za mlade, ki si osušenega grla ne hladijo s kislo vodo in sokovi, marveč radi popijejo vse kaj ostrejšega. Mladini do 21. leta je pitje in kajenje namreč z zakonom prepovedano! Ta prepoved velja v vseh ameriških državah, le da je ponekod starostna meja premaknjena, večinoma navzdol. Zatorej ni nič čudnega, da se mnogim v tem oziru zdi Jugoslavija pravi raj.

POTA IN STRANPOTA

§

Dežurni poročajo

OSUMLJENEC JE ŽE ZA ZAPAHI – V noči na 2. februar je nepoklicani vlomil v trgovino KZ „Krka" v Žabji vasi tako, da je razbil steklo na vhodnih vratih oddelka za železnino, nato pa še steklene predelne stene v notranjosti. Nepridiprav je preiskal vse prostore v pritličju, kleti in v prvem nadstropju, očitno pa je iskal denar, saj je odpiral registrske blagajne. Zbral je le za 960 din drobiža. Odnesel je tudi nekaj steklenic vinjaka, morebiti zategadelj, da bi poplaknil slabo voljo zaradi pičlega plena. Že 3. februarja so miličniki železniške prometne postaje iz Beograda sporočili, da so prijeli 26-letnega Karla Perlo iz Tribuč, delavca brez zaposlitve in klateža. Perlo, ki je osumljen vloma v Žabji vasi, prav tako pa tudi vloma v trgovino KZ Črnomelj v Gribljah v noči na 29. januar, so ovadili javnemu tožilcu.

KDO POSLUŠA TUJ MAGNETOFON? – 2. februarja dopoldne je bil okraden Franc Kodrič iz Brezja, ki stanuje začasno v Pionirjevem samskem domu v Bršlinu. Ko je bil omenjenega dne Kodrič na delu, mu je iz zaklenjene sobe neznanec odnesel radio-kasetni magnetofon „Grunding" in ga tako oškodoval za 3.000 din. Poklicani skušajo ugotoviti, kdo zdaj posluša njegov magnetofon.

PRIJELI SO GA V MARIBORU – Kaže, da so šolske stavbe naravnost primerne za vlamljanje. Tako je v noči na 6. januar nepridiprav vdrl skoz okno v osnovno šolo v Vavti vasi. Na silo je prišel v kuhinjo in shrambo, vzel 900 gramov paštete, zatem pa je začel preiskovati razrede. Iz pisalnih miz učiteljic je odnesel 1.680 din, nakar je s plenom skočil skoz okno razreda na plano. Dejanja, ki nima nobene zveze s poštenostjo, je utemeljeno osumljen 25-letni Cveto Kmet iz Vavte vasi, katerega so na osnovi tiralice prijeli 8. februarja v Mariboru.

KDO JE „OBISKOVALEC"? – Metliški miličniki poizvedujejo za neznancem, ki je ob neprimernem času „obiskal" osnovno šolo v Metliki. Nepridiprav kajpak ni prišel k pouku, saj je v šolsko kuhinjo vdrl skoz okno, in to v noči na 3. februar. Samo z 2,5-kilogramsko konzervo mesne južine in nekaj kosi kruha ni bil zadovoljen, kajti preiskoval je tudi druge prostore, odpiral predale v pisarni in stikal po žepih delovnih halj. Z njim je šlo za 123 din drobiža, kar pa verjetno ne bo dovolj za nakup – knjige o poštenosti!

Vedno človek?

Cenijo, da je v novomeški občini okrog 10.000 vozil, raje pa več, ker je tudi letošnji januarski popust od marsikoga izvabil poslednje finančne sile, samo da je prišel do novega avtomobila. Po uradnih podatkih, starih leto dni, je število vozil v naši občini v zadnjih 10 letih narastlo za 3,8-krat, medtem ko smo imeli že leta 1974 blizu 11.000 voznikov.

Ker je tako gost promet, ki se odvija kar na 400 kilometrih lokalnih cest – od teh je malo moderniziranih – ni čudno, če je toliko trkov in nesreč s hudimi posledicami.

Res je ugotovljeno, da so novomeški vozniki nedisciplinirani, saj se poprečno vsak voznik enkrat v letu znajde ob plačilu kazni zaradi kršitve cestnoprometnih predpisov. Res je ugotovljenih tudi veliko nesreč zaradi prehitre vožnje, izsiljevanja, vinjenosti. Prav tako pa je tudi res, da je izjemno malo primerov, če sploh kakšen je, da bi ob nesreči uradne osebe izjavile: „Nesreče ni kriv voznik, temveč razmere na cesti."

Ker imamo na novomeškem območju še precej črnih točk in pasti, ki se skrivajo v preozkih cestiščih, preostrih ovinkih, v slabo vzdrževanih cestah in pomanjkljivi cestno prometni signalizaciji, bi se tudi med temi najbrž dalo kdaj ugotoviti krivca. V poročilu sveta za vzgojo in preventivo v cestnem prometu je namreč zapisano: „Na 94 km lokalnih cest, ki jih pogodbeno vzdržujeta komunalni podjetji Novo mesto in Kočevje, manjka po komisijskih ugotovitvah 160 različnih prometnih znakov, manjka pa še nad 500 prometnih znakov na drugih cestah, ki jih vzdržujejo krajevne skupnosti."

R. B.

Z MOTORJA NA NJIVO

8. februarja zvečer se je Dževad Žilić iz Jedinščice peljal z motorjem od Dvora proti Novemu mestu. Z njim je bil tudi Živko Mitrović iz Novega mesta. Pri Soteski je Žilić zapeljal na desno v jašek, od koder je motor odbilo, voznik in sopotnik pa sta odletela na njivo. Oba sta se ranila in so ju odpeljali v novomeško bolnišnico, na motorju pa je škode za nekaj stotakov.

Zadnji sneg je marsikomu zagodel. Zlasti je bil otežen promet. Kdor ni upošteval novega stanja, se je kaj kmalu znašel pod cesto kot tale tovornjak na avtocesti med Ivančno gorico in Višnjo goro. Tako je roto papir, preden je prišel v tiskarno, ležal na svežem zraku na zasneženem polju. (Foto: A. Bartelj)

Tri četrt je domačinov

Posavje ima le eno črno točko, pa vendar kaže lanska statistika poprečno 18 nesreč na dan

Občine Brežice, Krško in Sevnica spadajo pod UJV Celje, kjer so na podlagi lanskih podatkov ugotovili, da je med udeleženci nesreč 74 odst. voznikov domačega območja.

Kljub temu da je na vsem celjskem območju ostala črna točka v prometu le še ovira na cesti pri Boštanju, prometni red ni zadovoljiv. Ceste so ostale v glavnem neizpremenjene, vozil pa je vedno več in tudi tranzitni promet narašča. Na celjskem območju so imeli v preteklem letu 5636 prometnih nesreč, kar je 149 več kot leto dni prej. Pri teh nesrečah je bilo točno enako število mrtvih – 110 – kot v letu 1974, med mrtvimi pa je bilo kar 35 pešcev in med njimi 7 otrok.

Zanimiv je podatek, da je 100 voznikov po nesreči pobegnilo, da pa so jih 62 hitro izsledili in kajpak predali sodniku. Udeleženci v prometu so še vedno nedisciplinirani. To potrjuje podatek, da je bilo lani izrečenih več kot 20.000 opozoril, nad 29.000 voznikov je bilo mandatno kaznovanih in odvzetih je bilo 1438 vozniških dovoljenj. Med temi se jih je kar 856 pregrešilo na železniških prehodih.

Med vzroki za prometne nesreče je na prvem mestu prehitra vožnja, sledijo pa: nepravilno prehitevanje, izsiljevanje prednosti, vinjenost, prekratka varnostna razdalja itd. Izkušnje minulega leta kažejo, da je bilo število prometnih nesreč večje, vendar so bile posledice manjše. To se vidi po številu poškodovanih, ki jih je bilo 120 manj kot v letu 1974. Prenekateri od mrtvih in ranjenih pa bi lahko še zdrav in vesel užival vsakdanje radosti, če bi se na domačih cestah vsaj domačini vedli neoporečno.

Pri delu – ob življenje

Huda nesreča se je zgodila pri delu 5. februarja v mehanični delavnici „Gorjancev" v Vavti vasi.

Tistega dne popoldne sta popravljala 26-tonski tovornjak Alojz Drganc in 45-letni Alojz Sluga iz Gornje Straže, priučeni ključavničar in varilec, ki je bil zaposlen pri „Gorjancih" celih 19 let. Sluga je stal na stopnicah delovnega kanala pod tovornjakom, ki je imel sneti zadnji levi kolesi in je bil podprt s klini in dvigalko.

Ob 16.30 se je tovornjak med delom premaknil, podporni klini so padli v kanal, vozilo pa je Slugo stisnilo ob steno kanala. Ponesrečenemu delavcu so sodelavci precej priskočili na pomoč in ga potegnili iz kanala. Toda vsakršna pomoč je bila zaman, poškodbe so bile tako hude, da je umrl na kraju nesreče.

TRČILA V OVINKU

Ko je Nikola Goleš iz Malega Lešča 7. februarja nekaj po dvanajsti uri vozil šolski avtobus na progi Žakanje – Radatoviči, mu je v nepreglednem ovinku pri Radovici pripeljal naproti s tovornjakom Ivan Kocanjer iz Novakov. Voznika sta precej opazila, da bo srečanje nemogoče, zato sta zavrla, toda ker je bila razdalja prekratka, sta vozili s prednjima deloma trčili. Gmotno škodo cenijo na 5.000 din.

Kdo je prehiteval?

Iz Ljubljane proti Zagrebu je 5. februarja dopoldne vozil tovornjak–cisterno s prikolico Ivan Smrdel iz Klenika pri Pivki.

Okoli 8.30 ga je pri Dobruški vasi dohitel voznik z osebnim avtomobilom „opel kadet" in se odločil za prehitevanje ravno v trenutku, ko je naproti pripeljal drug osebni avto. Da bi preprečil trčenje, je Smrdel zapeljal na desno bankino in vozil po njej domala sto metrov, nakar se je prvi del tovornjaka–cisterne prekucnil na travnik pod cesto. Medtem se je že odtrgalo podvozje prikolice, ki je zdrsela naprej in zaprla polovico ceste, voznik „opel kadeta" pa je odpeljal naprej.

Kar dve uri je bil možen le enosmerni promet, gmotno škodo cenijo na 305.000 din, za voznikom „opel kadeta" pa še poizvedujejo.

Zaenkrat ne kaže slabo!

Pri Gorjancih se ravnajo po „avtobusnih željah" potnikov, pravi Marjan Smrke

Novo mesto že dokajšnje število let ni več zgolj majhna, prijetna metropola Dolenjske. Nezadržen industrijski razvoj je mesto napihnil kot kakšen balon: na vseh koncih so nastala in še nastajajo velika stanovanjska naselja, že dalj časa pa sodijo pod mestno okrilje tudi nekdaj samostojne okoliške vasi.

Kajpak se mora takšnim razmeram v prvi vrsti prilagajati mestni avtobusni promet. Kako mu to uspeva, je pojasnil Marjan Smrke, direktor TOZD Avtobusni promet Gorjanci.

„Določene spremembe smo imeli v načrtih že za začetek januarja, uveljavili pa smo jih lahko šele s prvim februarjem. Tako zdaj vozijo mestni avtobusi na progah Šmihel – Ločna, Šmihel – Bršlin in Gotna vas – Bršlin vsake pol ure. Avtobusno zvezo z mestom imajo tudi prebivalci iz naselja Ragovo, kljub dobri volji pa nam ni uspelo vzpostaviti proge do Irče vasi; iz varnostnih razlogov tamkaj ni moč narediti postajališča. O novem voznem redu občani še nimajo pripomb in morebiti jih sploh ne bodo imeli, vsaj nekaj časa še ne, saj smo se ravnali po njihovih željah."

Slišali smo pritožbe, da imajo slabo avtobusno povezavo z mestom prebivalci iz Novoteksovega naselja v Bučni vasi. O tem meni Smrke naslednje: „Letos ravnamo dosledno stabilizacijsko, zato smo odprli nove proge le tam, kjer so nujno potrebne in seveda, kjer so zanje dane možnosti. Podobno kot v Irči vasi je tudi pri Novoteksovem naselju problem postajališče. Zavedamo se, da je za tamkajšnje občane težko, četudi imajo na voljo primestni in medkrajevni promet, toda do doma morajo pešačiti od Bršlina ali izpod Karteljevega. Zagotovo bodo dobili redno avtobusno zvezo prihodnje leto."

Tudi v primestnem prometu bo nekaj novosti, ki pa bodo začele veljati šele 1. junija. „Tokrat na željo prebivalcev že vozi avtobus z Rake v Novo mesto in nazaj, uskladili pa smo vozni red tako, da je ugodnejša povezava med mestnim in primestnim prometom. To velja zlasti za Uršna sela; na tej progi smo ob ponedeljkih, sredah in petkih promet še okrepili."

Pri Gorjancih so avtobusi kar najbolj racionalno izkoriščeni, in če se le ne bodo bistveno povečali materialni stroški in podražilo gorivo, potem se letos cene ne bodo spremenile. „S potniki nimajo večjih težav; že nekaj let opažamo, da so dosegli zavidljivo ‚potovalno kulturo'.

Marjan Smrke: „Letos ravnamo dosledno stabilizacijsko . . ."

Ni izgredov, še manj pretepov, le v primestnih avtobusih, s katerimi se vozijo tudi srednješolci, se zgodi, da nepridipravi razrežejo cele zadnje stene sedežev iz skaja. Krivcev ni moč ugotoviti, škoda pa je precejšnja, saj tak avtobus dan ali dva ne vozi, ker je treba sedeže popraviti. Veliko imamo šolskih avtobusov, kjer pa ne prihaja do podobnih lumparij."

Večina povedanega v zadnjem odstavku leti na potnike, zato ni odveč pripomniti, da bo glede na novomeške razmere, ki se spreminjajo iz dneva v dan, avtobusni promet vzoren in učinkovit le v primeru, če bo med potniki in delavci Gorjancev dovolj čuta odgovornosti. Zaenkrat ne kaže slabo!

D. RUSTJA

Več sočutja do sočloveka!

Vsakdo je dolžan priskočiti na pomoč drugemu, ki je v nevarnosti, in solidarno z drugimi odvračati splošno nevarnost. Tako je zapisano v naši ustavi. V časopisih večkrat beremo o požrtvovalnih dejanjih, ki so jih nesebično opravili občani v raznih kritičnih situacijah, na primer ob potresu, požaru, poplavi, in so za svojo plemenitost prejeli tudi javno priznanje. Beremo pa tudi o primerih, ko je bila z opustitvijo pomoči hudo kršena humanost – sočutje in usmiljenje. Ta dolžnost in odgovornost za opustitev te dolžnosti pa se gotovo stopnjuje, kadar ne pomagajo drugemu, ki so v nevarnosti, tisti, ki so nevarnost povzročili. Takšne kršitve človečanske dolžnosti pa je treba obsoditi, kajti navedeno ustavno načelo ni samo moralno, ampak tudi pravno pravilo. V kazenskem zakoniku je namreč opisanih več primerov, ki so opredeljeni kot kazniva dejanja in so za nje predpisane kazni. Poglejmo si nekatere:

Kaznivo dejanje povzročitve nevarnosti stori in se kaznuje z zaporom najmanj treh mesecev, kdor pusti koga brez pomoči v smrtni nevarnosti, ki jo je sam povzročil. Strožja kazen je predpisana – strogi zapor do osmih let – če zagrožena oseba zaradi tega umre ali pretrpi hudo telesno poškodbo ali si hudo okvari zdravje. Tako je bil obsojen storilec, ki je znanca hudo opil in ga nato pustil brez pomoči na snegu in mrazu. Obsojen je bil tudi storilec, ki je tako hudo pijano osebo, da se ni mogla sama gibati, spravil na prometno cesto in jo tam pustil ležati, nakar jo je do smrti povozilo motorno vozilo.

Kaznivo dejanje zapustitve slabotne osebe stori, kdor pusti slabotno osebo, ki mu je zaupana ali za katero je dolžan skrbeti po zakonu ali pogodbeno, brez pomoči v razmerah, ki so nevarne za zdravje ali življenje. Kaznuje se lahko z zaporom najmanj treh mesecev, če pa so posledice zelo hude, pa s strogim zaporom do osmih let. Po tem predpisu je bila obsojena hčerka, ki je pustila starega in slabotnega očeta brez pomoči in ni poklicala zdravniške pomoči, tako da je oče zaradi izkrvavitve umrl.

Kaznivo dejanje opustitve pomoči stori, kdor ne pomaga komu, ki je v neposredni smrtni nevarnosti, čeprav bi to lahko storil brez nevarnosti zase ali za koga drugega. Po tem predpisu je bil obsojen avtomobilist, ki se je slučajno pripeljal na kraj prometne nezgode, a je kljub zdravnikovemu pozivu odklonil prevoz hudo poškodovane osebe v bolnišnico, očitno zaradi neprijetnosti, ki jo povzroča prevoz okrvavljene osebe.

Kaznivo dejanje odklonitve zdravniške pomoči lahko stori samo zdravnik, ki v nasprotju s svojo zdravniško dolžnostjo odkloni zdravniško pomoč bolniku, na primer pacientu, poškodovancu, porodnici, novorojenčku, ki je v neposredni nevarnosti za življenje. V priznanje našim zdravnikom pa je treba zapisati, da so taki primeri v sodni praksi izjemno redki.

Zato pa je več primerov zapustitve poškodovanca v prometni nesreči brez pomoči. To je kaznivo dejanje in ga stori voznik motornega vozila ali drugega prevoznega sredstva (voz, kolo), ki je s svojim vozilom koga poškodoval, a se ni ustavil in ni pomagal oškodovancu, ampak je pobegnil s kraja nesreče. Večkrat beremo v časopisih obvestila organov javne varnosti o pobegih po prometni nesreči in pozive občanom, naj pomagajo pri odkrivanju storilca. Organom javne varnosti moramo priznati, da so nadvse uspešni pri zasledovanju in odkrivanju takih storilcev. Če povzroči voznik prometno nesrečo, se mora ustaviti in se prepričati, kaj se je zgodilo z voznikom oziroma z osebami, ki so bile v nesreči poškodovane. Pomoč, ki jo lahko nudi, ni samo v takoimenovani prvi pomoči, ampak v tem, da obvesti zdravstveno ustanovo. Storilčev izgovor, da ni vedel, da je drugi voznik obležal na kraju dogodka, oziroma da je mislil, da jo je tudi drug voznik srečno odnesel, pa se o vsem tem ni prepričal, ga ne oprošča kazenske odgovornosti. Zagrožena je kazen do enega leta, če pa je imela opustitev pomoči za posledico hudo telesno poškodbo ali smrt poškodovanca, strogi zapor do petih let.

ŠTEFAN SIMONČIČ

KRONIKA NESREČ

NOVO MESTO: KRIVA SO VRATA – Stjepan Krsnik iz Jedinščice je 2. februarja dopoldne vozil osebni avtomobil po mostu proti Glavnemu trgu. Ko je pripeljal do „Dolenjkine" samopostrežne trgovine, je tamkaj stal tovornjak–hladilnik, s katerega so raztovarjali blago. Tovornjakova vrata so se odprla ravno v trenutku, ko je mimo vozil Krsnik, in zadela njegov avto. Škode je za 2.000 din.

MEDVEDJEK: ZANESLO GA JE – 3. februarja zgodaj zjutraj je Janko Kukec iz Varaždina vozil tovornjak proti Ljubljani. Pri Medvedjeku je zavil na parkirišče, ki je bilo poledenelo, zato je Kukčev tovornjak zaneslo in zadel je v že stoječi tovorni avtomobil, ki ga je tam parkiral Martin Štangelj iz Gotne vasi. Na vozilih je za 8.000 din škode.

NOVO MESTO: DVAKRAT NA LEVO – Marjan Mišura iz Cegelnice se je 3. februarja zjutraj peljal z osebnim avtomobilom skozi Novo mesto proti Bršlinu. Pri trgovini „Peko" na Cesti komandanta Staneta je njegov avto zaneslo na levo in pešci so v strahu zbežali s pločnika. Mišuri je avto uspelo usmeriti naravnost, toda že po nekaj deset metrih vožnje je v križišču z Vrhovčevo ulico ponovno zapeljal na levo stran ceste in trčil v osebni avtomobil Novomeščana Ivana Mežana, ki je vozil naproti. Škode je za 10.000 din, Mišura pa je osumljen, da je vozil pod vplivom alkohola.

ŠMIHEL: PREKUCNIL SE JE – 4. februarja dopoldne se je Slavko Šuštar iz Dolenje Stare vasi peljal z osebnim avtomobilom od Kandije proti Šmihelu. Pri stavbi osnovne šole „Milka Šobar–Nataša" je avto obrnil in peljal nazaj proti Kandiji. Med vožnjo je avtomobil na nekoliko zasneženem cestišču zaneslo, zdrknil je na levo in se prekucnil na bok. Škode je za 4.000 din.

ŽE DOPOLDNE V „ROŽICAH" – 21-letni Vlado Halar iz Kanižarice je 2. februarja že dopoldne pogledal preglobokо v kozarec. „Alko" mu je dal toliko korajže, da je v pisarni kanižariškega rudnika nadlegoval delavce in se sploh nedostojno obnašal. Delavci ga nikakor niso mogli spraviti na svež zrak, zato so poklicali miličnike, ki so Vladu hitro priskrbeli prostor za iztreznitev na postaji milice.

Zglajen sneg, zaviranje ob srečavanju in ford z voznico Jožico Rau iz Šentjanža je predzadnjo sredo trčil pri Jelovcu v dolini Mirne v avtobus podjetja Gorjanci. V nesreči je bilo pravzaprav tudi nekaj sreče, zakaj avtobus je obstal prav na robu vozišča nad strugo Mirne. Potniki so s strahom izstopili na strmem bregu.

V nedeljo so priredili mladinci iz Šmarjete proslavo v čast 8. februarja, slovenskega kulturnega praznika. V zelo pestrem in kvalitetnem programu so sodelovali tudi vojaki–mladinci VP 1394/30 Pavle Ilić, Slobodan Ribar, Siniša Andrejević, Miodrag Djordjević, Ivan Vohl in Srdžan Stajić. Prireditev je bila deležna velikega zanimanja prebivalcev šmarješke krajevne skupnosti, mala dvorana gasilskega doma je bila nabito polna hvaležnih poslušalcev in gledalcev.

1. marec: dan audijev

Servis pri Zavodu za požarno varnost pripravlja za lastnike teh avtomobilov presenečenje

„Prvega januarja smo podpisali z ljubljanskim podjetjem Avtocommerce samoupravni sporazum o servisiranju motornih vozil znamke Audi," je povedal Ivan Berus, vodja avtomobilskega servisa VW, Audi in NSU.

Ivan Berus

Servis deluje v okviru Zavoda za požarno varnost Novo mesto.

„Audijev je na novomeškem območju in Beli krajini nekaj sto," pravi Berus. „Doslej so morali lastniki na servise v Ljubljano ali Zagreb. Opravljali bomo vsa dela: od popravil do kleparskih in avtoličarskih del ter meritev. Na zalogi imamo tudi vse rezervne dele."

Ustanovitev servisa za avtomobile znamke Audi je bila logičen korak na razvojni poti „novomeških gasilcev", kot pravijo ljudje mehanikom in mojstrom zavoda, ki ga pogosto obiskujejo tudi stranke iz Ljubljane in predvsem Zagreba. Nekateri novi modeli avtomobilov znamke VW in Audi imajo namreč enake motorje, različni so le karoserije in podvozja.

Prvega marca bodo priredili dan avtomobilov znamke Audi. Mehaniki bodo tega dne lastnikom avtomobilov te znamke, ki se bodo oglasili pri njih, zastonj opravili manjša popravila, merili vžig, izpušne pline itd.

„Servis pa prinaša z marcem še eno presenečenje. S podjetjem Avtocommerce se namreč pogovarjamo, da bi servis audije v prihodnje tudi dobavljal," je povedal Ivan Berus.

Plot „varnosti" zidala demagogija

Komite ZK Novo mesto ocenil analizo, v kateri Komunalno podjetje pojasnjuje, zakaj delavci niso glasovali za združitev z Novogradom in Vodovodom

„Pripravljena analiza neuspelega referenduma Komunalnega podjetja kaže na skrajno neodgovoren, nekritičen in neustvarjalen odnos do celovitih prizadevanj za združevanje treh delovnih organizacij," je med drugim rečeno v oceni komiteja konference ZK Novo mesto, ki je minuli teden razpravljal o vzrokih, zakaj lani delavci Komunalnega podjetja Novo mesto niso glasovali za združitev z Novogradom in Vodovodom.

Komunalno podjetje je pred kratkim „v zagvor" pripravilo analizo na 22 tipkanih straneh. Komite ZK Novo mesto je na omenjeni seji menil, „da je celoten pristop k analiziranju vzrokov neuspelega referenduma grajen zgolj na pravniško-formalističnih izhodiščih ter da je dekoriran z demagogijo in neresnicami. Človek da ob prebiranju tega pisanja Komunalnega podjetja ne more mimo vtisa, da gre v bistvu za spisek napak in pomanjkljivosti, ki so jih v celotnem postopku storili zunanji subjekti. Komunalno podjetje ali posamezniki v njem pa so sedaj poklicani, da vse napake ocenijo ter nato ponudijo kot svojo analizo neuspelega referenduma."

Komite je menil, da so se gotovo v skoraj enoletni postopek vrinile tudi nekatere napake, ki pa niso posledica namena, razbiti zamišljeno združitev niti bistveno ne vplivajo na opredeljevanje delavcev. Žal pa so nekateri posamezniki v Komunalnem podjetju te pomanjkljivosti napihnili in jih razdiralno vrinili med delavce. Želeli so ustvariti razpoloženje, da je integracija naperjena zoper Komunalno podjetje, da je položaj delavcev negotov, da bodo sedaj prelivali svoj dohodek v visoke gradnje itd. Komite se sprašuje, od kod toliko hinavščine in političnega intrigantstva. Omenjene teze so dobile mesto celo v zadnji analizi Komunalnega podjetja.

Novomeški komunisti menijo, da perspektiva komunalnega delavca ni v zapiranju za svoje tozdovske in ozdovske „planke". Zavedati bi se morali, da ta plot ni zgrajen na trdnih temeljih, da ga lahko poruši vsaka, še tako rahla sapica in s tem ogrozi delavčevo socialno varnost. Namesto da bi komunisti, poslovodni in samoupravni organi v Komunalnem podjetju prišli do edine možne ocene, da je njihova ekonomska, socialna, pa tudi samoupravna nujnost in realna perspektiva le v združevanju kadrovskih in materialnih možnosti z ostalimi organizacijami, so pri delavcih ustvarili nerealno oceno stanja. In sicer: da lahko delavec gradi svojo prihodnost tudi v okviru Komunalnega podjetja – brez nujnosti povezave.

Po oceni komiteja izkrivljena in nerealna ocena stanja v samem Komunalnem podjetju, podprta s trenutno ugodnim finančnim položajem, delavca ni postavila pred izbiro med manj in bolj perspektivnim, med slabim in boljšim jutri, med slabim in boljšim družbenim standardom, med boljšimi in slabšimi delovnimi pogoji itd.

Zato ni čudno, da se je delavec odločil le za danes, brez razmišljanja, kaj bo jutri. Je torej delavec v Komunalnem podjetju, okraden temeljnih informacij o svojem današnjem in jutrišnjem položaju, odgovoren za svojo odločitev? Zagotovo ne. Krivi so posamezniki, ki celovite informacije ljubosumno skrivajo za svojimi birokratskimi in tehnokratskimi vrati.

M. BAUER

MLADI BODO IZVOLILI NOVO VODSTVO

Občinska konferenca ZSMS Novo mesto bo imela v soboto, 14. februarja, ob 9.30 v veliki dvorani novomeškega sindikalnega sveta 4. sejo občinske konference ZSMS. Na seji bodo delegati OK ZSMS Novo mesto, delegati družbenih organizacij in društev, člani predsedstva OK ZSMS Novo mesto in predsedniki osnovnih organizacij ZSMS razpravljali o problematiki dela po osnovnih organizacijah, pregledali dosedanje delo in opravili nadomestne volitve za predsednika OK ZSMS Novo mesto, sekretarja in nekaj članov predsedstva.

SODNIKI JU ČAKAJO – Francoz in dva Nemca, inštruktorji pri montaži novih strojev v novomeški IMV, so bili prepričani o trdnosti ključavnic, ki so zaklepale avtomobilski prikolici, kateri so uporabljali. Njihovo prepričanje je bilo zmotno, kajti v noči na 3. februar, ko so delali v proizvodni hali, so ključavnice popustile, „noge" pa so dobili ura, nalivna peresa, svinčniki in brisače. Novomeški miličniki so dokaj hitro odkrili, da sta bila ponoči v prikolicah 22-letni Branko Kalanj iz Regerče vasi in 21-letni Alojz Vrhovnik iz Gornje Brezovice. Predmete z „nogami" so jima odvzeli, zaradi utemeljenega suma tatvine pa ju čakajo tudi sodniki.

OBČNI ZBOR NOVOMEŠKIH GASILCEV

Jutri, 13. februarja, bo v prostorih gasilskega doma v Ločni občni zbor Gasilskega društva Novo mesto. Govor bo tudi o kadrovskih spremembah v upravnem odboru, sprejeli pa bodo tudi statut društva.

Še do nedavnega smo bili vajeni, da lahko v gozdu pobereš jurčka ali srečaš celo medveda, dandanašnja „hostniška" novost pa je, da se lahko med bukvami in smrekami mimogrede soočiš z električnim štedilnikom. Morebiti bi se spodobilo, da bi se v gozdove spet vrnili jagode, borovnice, zajci in ostali domorodci, zastareli štedilniki pa naj bi po možnosti končali življenjsko pot na odpadih. (Foto: J. Pezelj)

ALI VESTE:

. . . da je izbruhnil leta 1576 v Novem mestu tako strahovit požar, da je ostalo na temeljih le nekaj hiš? Rdeči petelin je upepelil tudi rotovž, kapitelj in kapiteljsko cerkev. Zgodovinar poroča, da je „zgorelo vse, kar so postavili in sezidali Novomeščani tekom dolzih let. Sto in sto družin je brez strehe. Zgorela je stolna cerkev, pogoreli so altarji v nji, razpela, zastave, podobe, ves cerkveni lišp, raztopili so se celo zvonovi."

. . . da so se leta 1601 mudili v Novem mestu vlaški vojaki, ki so bili tako nenasitni, da so sicer že obubožane Novomeščane do konca izželi? Soldateska je celo grozila, da bo mesto požgala do tal, če meščani ne ugode njihovim zahtevam. Če vemo, da je dve leti poprej Novo mesto prizadejala kuga, ni čuda, da je ob vojaškem izsiljevanju precej meščanov za vedno zapustilo nekoč cvetoče mesto – preselili so se drugam.

. . . da je bilo Novo mesto pred dvema stoletjema sejemsko gotovo bolj živahno, kot je danes? Na Velikem trgu (današnji Glavni trg) je stala še cela vrsta arkad. Zgodovinar poroča, „da so bili prodajalci z žitom postavljeni pred rotovžem in od tod do Fabijanove hiše na voglu gimnazijske ulice, zato, da so se mogli umakniti z žitom pod oboke, če je pričelo deževati. Prodajalci s soljo in z vsemi takimi stvarmi, ki so jih prodajali na bokale, stali so od rotovža po vsem trgu doli do mostu. Sol so imeli na kocah po tleh razloženo, konji solarjev pa so hodili, ker niso bili privezani, med ljudmi sem ter tja."

. . da je leta 1759 poslala vlada v Novo mesto 650 pruskih ujetnikov? Pač zaradi tega, da bi obubožani meščani laže spravili v promet svoje poljske pridelke. Novomeščani za to dobroto niso bili preveč hvaležni. Spotikali so se namreč nad tem, da so bili Prusi luteranci, namesto da bi z njimi trgovali, so si vtepli v glavo, da jih bodo spreobrnili v krščansko vero. To pa ni rodilo velikih sadov.

SPROTNE NOVOMEŠKE NEVŠEČNOSTI

KRIŽIŠČE NA POTI k Roku in ceste Šmihel–Regerča vas ni samo posledica naravnih pojavov, ampak tudi čudne miselnosti nekaterih posameznikov, ki za odtok odvečne vode uporabljajo najbolj preprosto rešitev – vodo zlivajo na pot.

TEŽAVE Z „NARAVNIMI" pojavi imajo tudi prebivalci Kandije in Grma, ki se sprašujejo, od kod izvira neke vrste črn sneg, če lahko tako imenujemo kosmiče pepela, ki padajo izpod neba. Prve poizvedbe kažejo, da se ti oblaki oblikujejo na nekem gradbenem nasipu za grmskim gradom, kjer neprestano nekaj zažigajo.

V ŽARIŠČU

Eksplozivna malomarnost

Podjetje Novotehna iz Novega mesta, ki je tudi distributer plina za gospodinjstva, je dolžno kontrolirati trošila, kot pravijo napeljavi in napravam od plinske bombe do štedilnika. To dolžnost nalaga Novotehni pravilnik o gradnji naprav za tekoči naftni plin in o uskladiščenju ter pretakanju tekočega plina. Pravilnik je bil sprejet leta 1971.

Črka zakona nalaga posebni službi Novotehne, da kontrolira in naredi prvi priključek ter doda navodila, potrošnik pa je dolžan dati pregledati plinske naprave vsaki dve leti. Stroške rednega pregleda in morebitnih manjših popravil plača potrošnik. Tako zakon.

V novomeški občini je po zadnjih podatkih okoli 4500 gospodinjstev, ki uporabljajo tekoči naftni plin. Novotehnin servis je začel redno pregledovati priključke lani, tako kot distributerji tekočega plina drugod po Sloveniji. Eden izmed vzrokov, da so začeli distributerji dosledno izpolnjevati pravilnik o preverjanju plinskih naprav, ki sicer, kot rečeno, velja že peto leto, je bila tudi serija eksplozij v letu 1974, ko je v marsikaterem slovenskem gospodinjstvu vrglo vrata in okna s tečajev, da hujših posledic niti ne omenjamo.

Lani in letos so strokovnjaki Novotehne pregledali 850 od 4500 novomeških plinskih naprav in odkrili kar 72 napak. Predvsem je šlo za preveliko ali premajhno oddaljenost plinske bombe od štedilnika ali drugega trošila, nepravilne cevi, nestrokovne priključitve itd. Odkritih 72 napak pomeni, da so odkrili nepravilnosti na blizu 9 odstotkih vseh doslej pregledanih plinskih inštalacij. Ali to pomeni, da je v novomeški občini, če bo ta odstotek obveljal tudi v prihodnje, kar blizu 400 gospodinjstev, katerih plinske naprave dobesedno ponoči in podnevi „dražijo vraga"?

Res je, redni pregled plinskih inštalacij plača potrošnik, tako določa pogodba, ki jo je sklenil z distributerjem. Pri Novotehni pravijo, da stane pregled v najbolj oddaljenem kraju novomeške občine največ 70 dinarjev.

Je zaradi 70 dinarjev vredno postavljati na kocko življenje in premoženje? Najbrž se vam bo zdelo čudno, toda od 850 potrošnikov plina, ki so jim pregledali napeljave, jih je 10 odklonilo pregled. Vsem jasnim zakonskim določilom navkljub. Kaj storiti? Novotehna sicer neposlušnežem in izzivalcem usode lahko in mora ukiniti dobavo plina. Toda kaj, ko ga lahko zanje nabavi sosed ali znanec. Edini izhod, da ne bo danes ali jutri zagrmelo tudi v novomeški občini, je staro in vsakomur razumljivo reklo: „Pamet v roke!"

MARJAN BAUER

Dedek Mraz z enakopravnim košem

Osnutek samoupravnega sporazuma, po katerem bi v novomeški občini ob Novem letu obdarovali prav vse otroke – Težišče na kulturnih prireditvah

„Sedanji način novoletnih obdarovanj otrok vodi k poglabljanju socialnih razlik," je med drugim menilo predsedstvo konference SZDL Novo mesto, ko je 9. februarja razpravljalo o osnutku samoupravnega sporazuma o novoletnem praznovanju z dedkom Mrazom.

Lanski primer kaže, da so delovne organizacije zelo različno obdarovale otroke svojih delavcev: eni so dobili bogata darila, drugi pa skromna ali celo nikakršna. Vse to naj bi odpravil samoupravni sporazum, ki predvideva za vse otroke novomeške občine, tudi tiste, katerih starši so kmetje ali pa niso zaposleni, enakovredno obdaritev, združeno s kulturnimi in zabavnimi prireditvami.

Osnutek sporazuma predvideva, da bi za izvedbo novoletnih praznovanj vse organizacije združenega dela, delovne skupnosti državnih organov, družbenopolitičnih in drugih organizacij, samoupravnih interesnih skupnosti ter drugih delovnih skupnosti ter samostojni obrtniki v občini Novo mesto prispevali na zaposlenega delavca po 60 dinarjev in to najkasneje do 10. novembra v letu.

Mnenja o velikosti prispevka so bila na seji sicer različna, je večina razpravljalcev menila, da ga bo treba znižati, kar pa je seveda stvar javne razprave; soglasno pa je bilo ugotovljeno, da je pobuda zelo primerna, saj bo vse novomeške otroke vsaj ob novoletnem praznovanju postavila v enak položaj. Obdarovali naj bi tudi otroke delavcev, ki imajo stalno prebivališče izven občine Novo mesto. Kmetje in nezaposleni naj bi bili prispevka oproščeni. Določiti bo treba tudi starostno mejo, zdi se namreč, da je sedanji predlog (do 14 let starosti) postavljen nekoliko previsoko. Težišče novoletnih obdaritev naj bi bilo na kulturnih in zabavnih prireditvah ter srečanjih z dedkom Mrazom in ne na darilih. Čokolado hitro pozabiš, stiska roke dedka Mraza pa nikoli.

ZLATI IN SREBRNI ZNAK SINDIKATOV

Desetega marca bo potekel rok za podelitev zlatega in srebrnega znaka sindikatov Slovenije, ki ga vsako leto podeljujeta občinski oziroma republiški svet Zveze sindikatov. Znaka podeljujejo kot priznanje sindikalnim delavcem, osnovnim organizacijam sindikata in konferencam osnovnih organizacij sindikata za prizadevanje in uspehe pri uresničevanju delavskih interesov. Predloge z obširno obrazložitvijo sprejema do 10. marca komisija za priznanja in nagrade pri občinskem svetu Zveze sindikatov Novo mesto.

ŠTUDENTJE VABIJO NA SKUPŠČINO

Klub novomeških študentov se je po novi organiziranosti lotil zastavljenega delovnega programa zelo resno. Najprej je po nekaterih srednjih šolah z maturanti pripravil pogovore, zaključuje popis in vključevanje novomeških študentov v KNŠ, pripravlja vrsto športnih, kulturnih in družbenopolitičnih akcij itd. O prihodnjem delu kluba se bodo študentje pogovorili na polletni skupščini, ki jo bodo imeli v petek, 13. februarja, ob 16.30 v sejni sobi novomeške občinske skupščine.

NASTAVIL JE VABO

9. februarja zjutraj je Ismet Bečirović z Zagrebške ceste v Novem mestu ugotovil, da mu je nekdo ponoči iz avtomobila ukradel kasetni magnetofon, vreden 3.000 dinarjev. Avto je pustil sicer pod okonom svojega stanovanja, toda na zadnjem sedežu je bil magnetofon. Tat pa je priložnost izkoristil.

KULTURA NA SLABŠEM

Novomeška kulturna skupnost naj bi dobila letos, kot so sporočili na petkovi seji izvršnega odbora, le 120.000 dinarjev več kot lani, to pa je za približno 900.000 dinarjev manj, kot je predvideval minimalni program. Mnoge dejavnosti, načrtovane v poklicnih kulturnih ustanovah in amaterskih kulturnih organizacijah za letos, bodo morale čakati boljših časov. Prvi razrez je opravljen, vendar bo imela o njem besedo še skupščina. Znatno več denarja naj bi dobil samo Dolenjski muzej (v glavnem na račun na novo zaposlenih strokovnjakov in za ureditev oddelkov), Zveza kulturno prosvetnih organizacij bo dobila 180.000 dinarjev manj, kar je za amaterizem boleč udarec.

Novomeška kronika

OB OTVORITVI samostojne razstave akademskega slikarja Braneta Suhyja v Dolenjski galeriji je eden od obiskovalcev izjavil, da je v novomeški kulturi taka „klavirska suša", da sta morala pianista v uvodnem delu slovesnosti igrati štiriročno na en sam klavir.

NA TRŽNICI je bilo obilo zelene solate po 12 do 14 din, špinače po 20, cvetače po 15, česen je bil po 20 din kilogram, jabolka in pomaranče po 10, hruške po 14 do 15, limone pa po 12 do 16 dinarjev kilogram. Jajca: od 1,80 do 2 dinarja.

NA TRANSFUZIJSKI postaji se je oglasilo kar 119 krvodajalcev. Iz šentjernejske Iskre jih je bilo 71, IMV 10, Novoteksa 5, kri je dalo tudi 15 gospodinj in štirje kmetje, ostalih pa je bilo 13.

RODILE SO: Alojzija Potrč iz Trdinove 3a – Marka, Zlata Gazvoda iz Ulice pod Trško goro 5 – Tino, Milena Pečnik iz Majde Šilc 22 – Matjaža, Milena Špan iz Kandijske 6 – Sabino, Ivanka Kren iz Paderšičeve 11 – Ksenijo.

UMRLI SO: Ruža Germ iz Gregorčičeve 9a – Ljubljana (96 let) – pokopali so jo v Novem mestu, Anton Kos, kmet iz Ločne 37 (65 let), Rozalija Glogovšek, upokojenka s Ceste herojev (58 let), Rudi Colarič, upokojenec z Mestnih njiv (64 let).

– Je rekla ena gospa, da bi pošteno skrtačila vest tistih ljubljanskih predstavnikov, ki so ondan pustili čakati v Novem mestu kar štiri regije, ko pa so se prikazali, so smuknili še na eno dolgo malico, da se je nazadnje vse skupaj ohladilo: petkrat prevreti sindikalni kofetek in prijatelji samoupravnega reda . . .

NOVOMEŠKA TRIBUNA

Most čez Krko v Krški vasi še vedno popravljajo, zato morajo potniki peš na drugo stran, kjer ima SAP poseben avtobus za prevoze do Cerkelj in naprej do Križaja pri Podbočju. (Foto: Jožica Teppey)

NAJ BO ENA RIZIČNA SKUPNOST

Prepričanje, da so rizične skupnosti zdravstvenega zavarovanja v Sloveniji premajhne, je prevladalo tudi na zadnji seji sveta posavskih občin v Brežicah. Člani da to razdvaja organizacijo zdravstvene službe in da bi probleme mnogo laže reševali, če teh meja ne bi bilo. Posavsko zdravstvo je trenutno organizacijsko vezano na dve regiji, na novomeško in na celjsko, toda še vedno si bodo prizadevali za njegovo funkcionalno povezavo v obliki skupnosti tozdov in OZD.

Vse je obrnjeno na glavo

Premalo kadrovskih štipendij — Delovne organizacije nimajo planov

Praviloma bi morali vsako leto najprej podeliti kadrovske štipendije in nato šele štipendije tistim prosilcem, ki jih domače delovne organizacije trenutno ne potrebujejo. V brežiški občini se dogaja ravno nasprotno. Iz delovnih kolektivov običajno napotijo učence, dijake in študente na skupni štipendijski sklad, ponudbe za kadrovske štipendije pa naslavljajo šele absolventom in študentom zadnjih letnikov.

Sindikat, ki spremlja štipendiranje v občini in se čuti odgovornega za uresničevanje družbenega dogovora o kadrovski politiki, vidi največjo oviro za nenačrtnost v tem, da tozdi in organizacije združenega dela nimajo planov, niti kratkoročnih, kaj šele dolgoročnih.

Potemtakem lahko razumemo, da brez njih tudi kadrovska služba na občini ne more kaj prida napraviti, saj nima na voljo potrebnih podatkov. Občinski svet je izrekel kritiko vsem delovnim organizacijam, ki družbenega dogovora o kadrovski politiki v brežiški občini niso podpisale ali niso seznanile delavcev z njegovo vsebino. Svet je pozval tudi interesne skupnosti, naj se pridružijo podpisnikom.

Ob koncu lanskega leta je bilo v občini okoli 500 štipendistov, ki prejemajo osnovno štipendijo ali pa razliko med kadrovsko štipendijo in minimalnimi življenjskimi stroški. V šolskem letu 1974/75 je prejemalo štipendije le 247 dijakov in študentov, do oktobra lani pa je uveljavilo pravico do štipendije iz združenih sredstev še 239 prosilcev.

J. T.

TESTIRANJA OTROK NE BO LETOS

Vse interesne skupnosti v brežiški občini se morajo odpovedati nekaterim dejavnostim in načrtom. Zelo prizadeto se počuti izobraževalna skupnost, ki bo morala črtati testiranje šolskih novincev, financiranje novih oddelkov, ekskurzije, modernizacijo pouka in širjenje vzgojnoizobraževalne dejavnosti. V Brežicah so prepričani, da bi jim morala priskočiti na pomoč republiška izobraževalna skupnost s tem, da bi prispevala del sredstev za šolo na Bizeljskem.

Spet prizadeti?

Za manj razvite večje breme. Je to prav?

Obveznosti občinskih samoupravnih interesnih skupnosti do skupnih slovenskih programov se letos bistveno povečujejo. Lani so interesne skupnosti prispevale za te namene 1,221.000 din, na seji občinske skupščine v Brežicah pa so delegati zvedeli, da naj bi se vsota letos povečala na 2,499.000 din. Največ sredstev bosta morali odvajati kulturna skupnost in skupnost socialnega skrbstva. Takšen predlog brežiško občino močno prizadene, zato menijo, da zanjo ni sprejemljiv.

Kje je tu solidarnost, se v Brežicah vprašujejo tudi ob predvidenem združevanju denarja za družbene dejavnosti. Brežiška občina naj bi za skupno porabo namenila 32,58 odst. od bruto osebnega dohodka, kar je precej več kot v nekaterih razvitih slovenskih občinah. Za sosednjo krško občino je ta odstotek predvidoma 30,46, za sevniško pa 31,22. Lani je bila obremenitev za vse občine enaka in je znašala 29,60 odst.

Dogovarjanje o skupni porabi mora biti zaključeno do konca marca, zato traja rok za sprejem družbenega dogovora o razporejanju dohodka 1976 samo še ta mesec. Samoupravne interesne skupnosti morajo imeti dokončne programe marca in prav tako tudi finančne načrte, saj brez njih ne bo mogoče sklepati sporazumov o višini prispevne stopnje.

J. TEPPEY

Vrsta pred Slivnikom, edino pekarno v Brežicah. Brežičani dobivajo zdaj kruh še iz Cerkelj in iz Novega mesta. Ta mesec bo končana rekonstrukcija pekarne v krškem Imperialu in potem bo spet pekla kruh za brežiško občino. (Foto: Jožica Teppey)

Novo v Brežicah

SPET IZLETI – Turistična poslovalnica podjetja SAP v Brežicah znova privablja domačine z organizacijo potovanj čez mejo in po domovini. Za ljubitelje smučanja prireja enodnevne in dvodnevne izlete na gorenjska smučišča.

OVCE NA SNEGU – Črede ovac iz Bosne se te dni ponovno pomikajo proti hrvaški meji. Kaže, da so to zadnje v letošnji zimi. Paša je v Sloveniji prepovedana, zato miličniki opozarjajo pastirje, naj čimprej zapustijo to območje.

PARKIRIŠČE NA CESTI – Cesta 2. maja v Brežicah je že precej dolgo zatočišče težkih tovornjakov s prikolicami, ki nikakor ne sodijo tja. To velja zlasti za nočne ure ter za sobote in nedelje, ko vozniki počivajo. Prebivalci se pritožujejo in so zahtevali, da bi parkiranje prepovedali. Zlasti v megli je to nevarno, saj se je zaradi tega že pripetilo nekaj nesreč.

MOLČE MIMO – Slovenskega kulturnega praznika se v Brežicah niso spomnili z nobeno javno prireditvijo. Kot kaže, ni organizatorja, saj ob tolikih dramskih društvih, pevskih zborih, knjižnici, zavodu in šolah najbrž ne bi bilo težko spraviti skupaj kulturnega programa za to priložnost.

GOSPODINJE V ZADREGI – V trgovinah z zelenjavo in sadjem že nekaj časa nimajo peteršilja. Razočarane so bile tudi tiste gospodinje, ki so upale, da ga bodo našle na tržnici. Nerodno je ostati praznih rok, saj peteršilja v kuhinji ne morejo pogrešati kar teden dni ali več skupaj. Na srečo je letos preskrba s solato sorazmerno dobra, tako da zaradi tega ni pritožb. Tudi s sadjem so trgovci to zimo dovolj založeni.

Ob Bizeljski cesti se dvigajo novi stanovanjski bloki, v katerih bo tudi nekaj solidarnostnih stanovanj. (Foto: J. Teppey)

BREŽIŠKE VESTI

Referendum za šolo v Leskovcu

V nedeljo bodo občani krajevne skupnosti Leskovec odločali o samoprispevku za opremo novega šolskega poslopja — Povsod pripravljenost

Vzajemnost, ki že nekaj let združuje občane krajevne skupnosti Leskovec, bo v nedeljo, 15. februarja, ponovno na preizkušnji. Na referendumu bodo volivci odločali o samoprispevku za opremo nove osnovne šole, najmodernejše v občini in pokrajini. Mladinci so obljubili, da bodo zjutraj prvi na glasovalnih mestih, ker želijo s svojim zgledom spodbuditi še druge občane. Šola bo dograjena jeseni, to pa že samo po sebi govori v prid odločitve na nedeljskem glasovanju. Učenci se bodo v prihodnjem šolskem letu preselili v novo poslopje, zato ga bo treba čimprej opremiti. Oprema bo veljala štiri milijone dinarjev. Samoprispevek naj bi občani plačevali tri leta. V tem času bodo zbrali 2,2 milijona. Izjave občanov pred referendumom dokazujejo, da vsi po vrsti podpirajo tak način zbiranja prispevkov v korist mladega rodu.

CIRIL PLUT, ravnatelj osnovne šole v Leskovcu: „Vsi starši so seznanjeni z namenom nedeljskega glasovanja in na roditeljskih sestankih v Leskovcu in Velikem Podlogu

so pozdravili pobudo za samoprispevek. Zavedajo se, da z graditvijo nove šole uvajamo enoizmenski pouk, kar je velika prednost za mladino. Zdaj morajo učenci ob dvanajstih izprazniti vse učilnice, da lahko začne s poukom popoldanska izmena. Torej odpade vse delo v krožkih, v pionirski organizaciji itd. Nova šola bo velika pridobitev tudi za mladino, ki se je že poslovila od šolskih klopi, kajti športna dvorana in igrišča bodo popoldne in zvečer dostopna tudi njej. Tako bo šola postala obenem žarišče športnega življenja.“

MARIJA PIRC, predsednica Društva prijateljev mladine v Leskovcu: „Ko smo člani DPM zvedeli za referendum, smo pobudo vsi podprli. Nekatere matere so bile za to, da bi ubrali hitrejšo pot in zbirali denar po hišah tako kot za vodovod in

asfalt. Ko smo pretresli vse možnosti, smo uvideli, da je boljša odločitev z glasovanjem. Če bo večina za samoprispevek, bo ta obvezen za vse. Nihče se ne bo mogel izmakniti. Trdno sem prepričana, da bo zmagala solidarnost, saj smo dolžni vsi nekaj prispevati za lepšo mladost naših otrok.

HEDA KAPLAN iz Leskovca: „Z veseljem bom v nedeljo obkrožila besedico ZA na glasovalnem listku, v zadovoljstvo staršev, učiteljev in vseh tistih generacij, ki bodo obiskovale modernejšo, lepšo šolo. Upam, da misli tako večina občanov tukajšnjega šolskega okoliša, ne samo mi, ki imamo majhne otroke in ki smo srečni, da se jim odpirajo vrata sodobnejšega hrama učenosti.“

FRANC JUVANC, Gorica: „Tukajšnji otroci obiskujejo nižje razrede v Velikem Podlogu, višje v Leskovcu. Vozači morajo zgodaj vstajati. Avtobus pride ponje ob

5.30, a pouk se začne ob sedmih. V novi šoli bodo začetek pomaknili na osmo uro in učencem potem ne bo več treba tako zgodaj na pot. Otroci iz Bregov, Mrtvic, Viher, Brezjega in Brezovske gore se zdaj vračajo domov pozno popoldne, po temi, prikrajšani pa so tudi za opoldanski obrok, saj se odpeljejo v šolo ob 11.30, to je v času, ko nikjer še nimajo kosila. Ko bo uveden enoizmenski pouk, teh nevšečnosti ne bo več. Ljudje se veselijo nove šole in vem, da bodo z nedeljskim glasovanjem rade volje sprejeli nase del finančnega bremena. Vzajemnost je pri nas utečena in doslej se ji občani niso izneverili ne pri vodovodu, ne pri asfaltu in ne zdaj pri napeljavi telefona.

ANICA BOŽIČ, kuharica v šolski kuhinji: „Veselim se nove šole, ker vem, da bo tam lepše. Kuhinja bo prostornejša in bolje opremljena. Tu imamo vse v enem prostoru: shrambo, kuhinjo in jedilnico. Več kot dvanajst otrok ne more naenkrat za mizo, zato imamo kosilo raztegnjeno od enajstih do enih, da se lahko vsi zvrstijo. V kuhinji pripravljamo 540 malic in 80 kosil. Potem si lahko mislite, kakšna stiska je tukaj. Rade

volje bom glasovala za samoprispevek, ker čutim, da je to moja dolžnost.“

ALEKSANDRA GAJŠEK, predsednica delovne skupnosti in predsednica sveta osnovne šole v Leskovcu: „Ves kolektiv si želi, da bi čimprej delali v boljših razmerah in nudili otrokom več, kot jim lahko nudimo tukaj. Na šoli sploh nimamo kabinetov. Učila shranjujemo kar v zbornici, ki je še za učitelje pretesna. Učenci so prikrajšani za delo v krožkih, saj morajo dopoldanci ob dvanajstih prepustiti učilnice učencem popoldanske izmene. Telovadnico imamo v zadružnem domu, v prostoru, ki je namenjen tudi kulturnim in drugim prireditvam. Pozimi jo zelo težko segrejemo. V novi šoli bo vse drugače, prostornejše in udobnejše. Mnogi starši se že veselijo, da bomo imeli celodnevno

šolo, ki bo apolnila številne vrzeli v znanju.

MILOJKA GERŠAK iz Kovinarske: „V Leskovcu je nova šola nujno potrebna. Stara je tesna, nima kabinetov in ne ustrezne kuhinje, a tudi telovadnica je urejena le za silo.

Mladina bo v novem poslopju svobodneje zadihala. Menim, da bomo v nedeljo dosegli večino tisti, ki želimo, da bi bila šola čimprej opremljena in sposobna sprejeti pod streho učence že to jesen.“

SILVO GORENC, predsednik občinske skupščine Krško: „Osnovna šola v Leskovcu sodi trenutno med najpomembnejše investicije v občini. Z njo bomo za daljši čas zadovoljili potrebe tega obsežnega okoliša. Z gotovostjo računam, da bo na nedeljskem referendumu zmagala solidarnost in da se bodo občani s polno mero odgovor-

nosti za razvoj šolstva in vzgoje svojih otrok odločili v prid investicije.“

Razglas pred referendumom

Pred vami je pomemben dan, dan, ko boste na referendumu odločali o svoji podpori pomembnemu načrtu, ki ga ne moremo v celoti uresničiti brez vaše pomoči. Nova šola, ki tako hitro raste v našem kraju, je dolgoletna želja vseh šolnikov, šolarjev in tudi vseh tistih občanov, ki dobro vedo, v kakšnih težkih razmerah smo doslej izobraževali našo mlado generacijo in v kakršnih bi jo še, če se ne bi odločili za novo gradnjo. Naložba nikakor ni majhna, denar zanjo je bilo težko zbrati, vendar ga še vedno ni dovolj, saj ga je zmanjkalo za nakup potrebne opreme.

Prav za to stvar se bomo odločali na referendumu za samoprispevek, ki bo v nedeljo, 15. februarja 1976. Kaj pomeni šola brez opreme, ni treba še posebej poudarjati, prav tako tudi ne, kaj pomeni nova ustanova za naš kraj in za celotno krajevno skupnost. Z vašim glasom za samoprispevek si ne boste naložili pretežkega finančnega bremena, uspeh referenduma pa vam bo v veliko zadoščenje, da ste tudi vi po svoji moči prispevali za veliko stvar, ki bo v korist mnogim generacijam naših in vaših potomcev in hkrati v ponos vsej krajevni skupnosti. Vsega tega nismo zapisali, da bi vas še posebej prepričevali o upravičenosti in daljnosežnosti naše odločitve, da razpišemo referendum o samoprispevku, marveč da vas spodbudimo, da se glasovanja udeležite v čimvečjem številu in da z njim dokažete, da niste brezbrižni do lepšega jutrišnjega dne našega šolstva in naših otrok.

KRAJEVNA KONFERENCA SZDL
LESKOVEC

KRŠKI TEDNIK

V soboto je Loški oktet slavil 30-letnico delovanja. Predsednik posavske pevske zveze Adolf Moškon je šestim pevcem podelil zlato Gallusovo priznanje, po eno srebrno in bronasto. Na sliki: nagrajeni pevci (od leve proti desni) Marija Gorišek, Franca Strajnar, Ivan Jenčič, Leopold Veber, Anton Kolarič, Janez Fon, Jakob Fon. (Zaradi bolezni manjka Alojz Mlinar.) (Foto: Železnik)

Sevniška KS – tretjina občine

Po programu za letošnji natečaj imajo za več kot polovico lastne soudeležbe

Sevniška krajevna skupnost še zdaleč ni samo mesto, kot marsikdo misli. Razen šestih uličnih odborov SZDL v mestu ima na obrobju še sedem vaških odborov. Zaledje povezuje 44,5 km vaških cest. Računajo, da živi na tem območju 6.500 prebivalcev.

Sevniška krajevna skupnost do nedavnega ni imela urejeno vprašanje tajnika, kot imajo drugod. Od 1. februarja dalje opravlja to delo poklicno za sevniško krajevno skupnost Pavel Zemljak. Slovel je kot vesten prometnik pri železnici, delaven je v vrsti organizacij, med drugim je tudi podpredsednik izvršnega odbora stanovanjske skupnosti.

Ko je pričel delati, se je najprej spopadel s kupom neporavnanih računov za skupno vsoto 31.577 dinarjev. Narejen je načrt za letos, srednjeročni načrt za obdobje 1976–1980 je v čistopisu. Največja letošnja naloga bo vsekakor asfaltiranje 10 ulic. Občani naj bi za to prispevali po 5.000 dinarjev v denarju in še 100 delovnih ur na gospodinjstvo. Računajo, da pomenijo nekatere akcije tudi po štirikratno oplemenitev družbene pomoči. Vse naložbe v tem letu naj bi znašale 3.736.391,70 din, kjer znesejo dohodki KS skupno z udeležbo občanov, mestnega in stavbnega zemljišča 1.948.745,90 dinarjev. Razlikc 1.787.645,80 bi morali kriti iz natečaja v okviru občine. Ves denar, ki ga dobijo od kmečkih davkov, vračajo nazaj na vas izključno za potrebe vaških odborov.

Pavel Zemljak: Delo je steklo.

Novi tajnik se loteva tudi akcije, da bi krajevna skupnost dobila denar, ki ji po ustavi gre od tistih delovnih organizacij zunaj občine, kjer so zaposleni delavci iz območja krajevne skupnosti. Takih delavcev je 237. Lani je krajevna skupnost dobila po 100 dinarjev na zaposlenega od 61 železničarjev pri prometni sekciji Zidani most. Zato se bodo obrnili na delavce z vprašanjem, za katero delovno skupnost zunaj občine delajo. Ti kolektivi naj bi namreč pomagali kraju, kjer sicer ti delavci živijo.

A. Ž.

Prosvetno društvo Anton Umek–Okiški iz Boštanja je v nedeljo pred svojim občinstvom uprizorilo tri krstne predstave: Brzojav, Analfabet in Gumb. Predstava je uspela, nad 350 gledalcev je bilo nadvse zadovoljnih. Boštanjčani bodo gostovali tudi v drugih krajih. Na sliki: prizor iz Analfabeta

Dosti obiska

Služba za kooperacijo ustanavlja aktive kmečkih žena

Inž. Jožica Mlakar iz tozda za kooperacijo pri sevniškem Kmetijskem kombinatu organizira aktive kmečkih žensk. Zaenkrat so ustanovljeni na Blanci, Studencu in pri Primožu, predvideni so tudi za druge kraje.

Kadar so na terenu prirejali predavanja, so ponavadi prihajali gospodarji. „Žene so bile pravzaprav prepuščene same sebi. Žene se zanimajo za razne gospodinjske tečaje. Novoustanovljeni odbori so že koristni za prenašanje želja in predlogov," meni Jožica Mlakar.

Jožica Mlakar: dosti obiska na vasi.

Na predavanjih obravnavajo razna vprašanja iz kmetijske proizvodnje, npr. higiensko pridobivanje mleka, krmo ali gnojenje, govorijo tudi o urejevanju okolja. Seveda tudi niso izključili povsem gospodinjskih tem. Pripravljenih imajo še 12 predavanj. V začetku marca bodo pri občinski konferenci SZDL v Sevnici pripravili problemsko konferenco o vprašanjih, ki zanimajo kmečke ženske. Tako bo na voljo še nekaj časa za priprave, predtem pa bo še problemska konferenca o vprašanjih kmetijstva nasploh.

Sevniški paberki

NE MIMO SVOJE ŠOLE – Pri izobraževalni skupnosti ugotavljajo, da nekaj staršev pošilja iz območja krajevne skupnosti Loka svoje otroke v šolo v Radeče. Pri tem je število učencev v posameznih razredih tako majhno, da se morajo posluževati kombiniranega pouka, ki danes v nobeni šoli ni več zaželen. Če ne bi prezrli svoje šole, bi ta lahko imela celo popolne oddelke!

NE GRE BREZ VARSTVA – V Sevnici ugotavljajo, da bi želeli starši varstvo za svoje otroke v vrtcu še za okrog 50 otrok. Mnogi se v tej stiski ogrevajo za razne prehodne rešitve, ki so vrsto družin vsekakor boljše kot nič. Ena takih zamisli je, da bi za varstvo otrok našli prostor v samskem domu Lisce, ki je blizu stanovanjskih blokov.

RAVNO OBRATNO – Marsikdo izven kraja je Tržiščanom odsvetoval asfalt na klancu skozi vas, češ da bo tam pozimi za avtomobile neprevozno zaradi drsenja. Izkazalo se je povsem drugače: cestarji skrbijo za posipavanje, pri tem pa opažajo, da je dostikrat neprevozna makadamska cesta proti Malkovcu. Asfalt skozi vas se običajno izredno hitro posuši.

NOVO VODSTVO

V četrtek se je sestala konferenca mladih delavcev pri občinski konferenci Zveze socialistične mladine. Mladi niso bili zadovoljni s starim vodstvom konference mladih delavcev, ki se ni uspelo niti sklepčno sestajati. Izvolili so novo vodstvo, ki mu predseduje Ivan Božič, in sestavili nov delovni program.

SEVNIŠKI VESTNIK

Delavci že imajo center za svoj

V stalno izobraževanje centra za izobraževanje in kulturo vključenih 351 slušateljev

Lansko poletje ustanovljeni center za izobraževanje in kulturo v Trebnjem je že našel svoje mesto v občini. V raznih stalnejših izobraževalnih oblikah se trenutno šola 351 slušateljev, večinoma delavcev ob delu.

Le tarnanje, da ni kadrov, še ni nikoli dalo kaj prida novih strokovnjakov. Vrsta kolektivov v občini je že ugotovila, da so tisti, ki se šolajo ob delu, zanesljivi. Delavci se odločajo zlasti za tiste šole, ki so na voljo v kraju. Vodstvo centra je prevzel predsednik občinske skupščine Slavko Kržan. Kot pravi, namen centra ni nadomeščanje nekdanje delavske univerze. Mimo ostale dejavnosti so sicer prevzeli tudi skrb nad knjižnico; bodočnost zavoda je v razvijanju usmerjenega izobraževanja, kjer pomeni najbolj spodbuden začetek oddelek pedagoške gimnazije; oblike, ki pritegujejo zanimanje delavcev, so tudi drugi dislocirani oddelki srednjih šol.

Center bo lahko tembolj širil izbor svojih izobraževalnih oblik – kaže, da se tudi gospodarstvo zanima vedno za nove – čim močnejši bo. Že sedaj ima krog okrog 50 raznih sodelavcev. Pedagoška gimnazija shaja izključno z domačimi kadri. Tudi vnaprej naj bi delovne organizacije prihajale na pomoč s svojimi strokovnjaki. Nerešeno vprašanje so še viri. Dotok denarja bi kazalo sistemsko urediti, saj je tudi to zagotovilo za nemoteno dejavnost. Po raznih izračunih naj bi bilo letos na voljo za dejavnost centra okrog 760.000 dinarjev. Nujno bo,

S pomočjo gospodarstva bi lahko uredili najnujnejše stvari v sedanji baraki, kjer so tri učilnice.

da bosta zaživela oba samoupravna sporazuma: o klubu samoupravljalcev in sporazum med delovnimi organizacijami za izobraževanje.

Večji razmah centra bi omogočili primerni prostori. Znano je, v kakšnih težavah je načrt gradnje šol, zato se bodo s to oviro srečavali še vrsto let. Nameravali so že tudi prerediti sedanjo barako, kjer so tri učilnice. Del pa ni bilo mogoče pričeti, ker ni denarja. Delovne organizacije, ki potrebujejo kadre, bi lahko najustrezneje pomagale reševati preurejanje teh prostorov. Tudi prostor v novem vrtcu, ki bo namenjen za pouk osnovne šole, bo dobrodošlo prostorsko dopolnilo v Trebnjem.

A. Ž.

Oder že v krvi

Jože Kravcar iz Škovca igra že od mladih nog

Zidar Jože Kravcar iz Škovca, dolgoletni igralec Kulturno-prosvetnega društva Ivan Cankar iz Velike Loke, se spominja svojega prvega nastopa 1952 na trebanjski osnovni šoli, ko je imel šele deset let. „Vse to so lepi spomini," se nasmehne, hkrati pa prizna, da zanj kot obrtnika ni vedno lahko ujeti vseh številnih vaj. „Imel sem že delo v Ljubljani, a sem vseeno hodil na vaje domov. Vsak ima pač rad razvedrilo, zame je to igranje." Tako se je vživljal v

Jože Kravcar: Lepi spomini na dolgoletno igranje.

desete brate, Treseglave v Miklovi Zali ali Gašperja v Divjem lovcu.

Z društvom, ki slavi konec tedna tri desetletja dela, je na gostovanjih prepotoval podeželske odre dobršnega dela Dolenjske. Da društvo uspešno napreduje, gre zahvala številnim amaterjem v krajevni skupnosti Velika Loka in okoliških krajih. Jože pripisuje velik delež teh uspehov prizadevnosti njihovega režiserja, kmeta Ludvika Bizjaka. „Amatersko igro bi lahko gojili marsikje, kjer jim samevajo domovi, saj mladi radi igrajo, le organizirati jih je treba," meni Jože. Razen igri se posveča še delu v raznih organizacijah in društvih in med drugim je vodja delegacije za zbor krajevnih skupnosti občinske skupščine pri KS Velika Loka.

A. Ž.

ZAPOSLENI ZA KRAJEVNE SKUPNOSTI

V ponedeljek je predsednik zbora krajevnih skupnosti občinske skupščine Ivan Gole sklical posvetovanje predsednikov KS in zborov delegatov o predlogu samoupravnega sporazuma o združevanju in uporabi denarja za sofinanciranje krajevnih skupnosti v tem letu. Delavci v združenem delu, obrtniki in delavci, zaposleni pri njih, naj bi v ta namen prispevali po 250 dinarjev, kar se naj bi pri delovnih organizacijah izločalo ob zaključnem računu iz sklada skupne porabe ali neto OD. Po tem sporazumu mora tudi občinski proračun primaknitj 1,02 milijona dinarjev. Dokončno se naj bi o tem sporazumu izrekli delegati občinske skupščine na današnjem zasedanju.

VELIKA LOKA: PRIREDITVE OB 30–LETNICI

Kulturno-prosvetno društvo Ivan Cankar iz Velike Loke prireja konec tedna pod pokroviteljstvom Donita–tozd Tovarna tesnil Velika Loka vrsto prireditev. Jutri ob 19. uri bodo igralci domačega društva uprizorili komedijo Duška Roksandiča „Babilonski stolp". Na kulturnem večeru v soboto ob 19. uri bodo nastopili rojakinja in prvakinja ljubljanske opere Vilma Bukovec, basist Ladko Korošec, moška pevska zbora z Mirne in iz Šentlovrenca in domači igralci. V nedeljo bodo prireditve ob jubileju društva zaključili z gostovanjem Prešernovega gledališča iz Trnovega, ki bo uprizorilo Moorovo Cvetje hvaležno odklanjamo.

S padavinami nadvse skopa zima povzroča precejšnjemu delu trebanjske Suhe Krajine veliko skrbi pri vodooskrbi. Šofer trebanjskega Tregrada Tone Makše jo vozi na Grmado, Replje, Sela Šumberk, Vrhtrebnje, v Dobrniško dolino in v vrsto težko dostopnih zaselkov. (Foto: Železnik)

Iz kraja v kraj

SOL NE LE V SREDIŠČIH – Še na Mirni ob zadnjem snegu cesta ni bila kaj prida soljena. Pač pa so posolili celo cesto na Debenec, za kar so se pobrigali mokronoški gozdarji, da lahko vozijo les. Raztrosili so 1.6000 kg soli.

MAŠKARADA ŽE V NOVI DVORANI – Dela pri preurejanju dvorane mirenskega TVD Partizan dobro napredujejo. Na predpustno soboto naj bi v njej pripravili že maškarado.

IZ VELIKE HIŠE – Mokronoški larfarji so se odrekli dolenjskim tiskarjem za tiskanje svojega glasila „Mokronoška larfarija". Ljubljanska tiskarna Dela je bila namreč cenejša. Časopis je bil dotiskan minuli četrtek v 5.000 izvodih. Larfarji so v njem razgrnili tudi svoje finance. V blagajni so imeli lani 120.000 dinarjev. Marsikomu so širokogrudno priskočili na pomoč.

TUDI ZAMUDNIKI DOBRODOŠLI – Društvu prijateljev mladine so nekateri kolektivi še nakazali denar za novoletno obdaritev otrok. KPD Dob je prispeval po 20 dinarjev na zaposlenega, po 40 dinarjev, kakor je določeno tudi v sporazumu, so nakazali še iz trebanjskega zdravstvenega doma in novomeškega Gozdnega gospodarstva, tozd Trebnje. Tiste, ki se še niso oglasili, bodo ponovno opomnili.

ZAKAJ NASPROTOVANJE? – 47 gospodarjev je prispevalo denar za ureditev ceste od Stana proti cerkvi na Debencu. Menda je bilo na teh treh kilometrih cestišča ob teh akcijah nekaj narejenega prvič po vojni. Zato se zdi nenavadno, da akcije ne podpira delegat krajevne skupnosti. V začetku lanskega decembra je bilo glede tega izrečenih nekaj hudih besed, 11. decembra je ta delegat še telesno obračunal z blagajnikom. V glavnem gre za staro pot . . .

TREBANJSKE NOVICE

S strokovnjaki še ceneje

Črnomaljski Biro zlasti dobro sodeluje z novomeškim Dominvestom — Najprej morajo dobiti naročila, da bodo lahko zaposlili strokovnjake

Od 19. januarja letos se bivše črnomaljsko Stanovanjsko podjetje imenuje Biro za ekonomiko, urbanizem in vzdrževanje hiš. Ta delovna organizacija ima v svojem predmetu poslovanja zapisano, da lahko izdeluje investicijske programe, vodi tehnično organizacijo poslovanja, opravlja razne analize in planiranja poslovanja gospodarskih in negospodarskih dejavnosti, za samoupravno stanovanjsko skupnost opravlja tehnična in druga strokovna dela itd.

„Za sedaj še ne moremo delati vsega, za kar smo pooblaščeni," je dejal direktor Biroja Djordje Vujović. „Predvsem nam manjka strokovnjakov. Zaposliti bi morali najmanj dva arhitekta in enega ekonomista. V načrtu imamo, da bi to vrzel čimprej zapolnili." Vendar je zaposlitev strokovnjakov povezana z drugim problemom: nimajo dovolj zagonskih sredstev, da bi te strokovnjake lahko plačevali, če ne bodo imeli prej zagotovljenega dela. Za začetek bi morala vsa naročila, ki so v zvezi z njihovim predmetom poslovanja, prek Biroja, ta 13-članski kolektiv pa bi usklajeval delo in iskal najboljše in najcenejše ponudnike za izvajanje raznih del. Tesno sodelujejo z Zavodom za produktivnost dela iz Ljubljane, Urbanističnim inštitutom in Dominvestom iz Novega mesta.

„Če bi nas občina pooblastila za urejanje urbanistične dokumentacije, bi mi res poiskali najboljšega ponudnika. To za občino ne bi bilo nič dražje, pa še mi bi ustvarili dohodek. Ko pa bomo lahko zaposlili strokovnjake, bomo še cenejši," trdi Vujović.

Danes delajo ekonomske plane razni zasebniki. Elaborat izdelajo, ga dobijo plačanega, nikoli pa ni uresničen. Nihče tudi za njim ne stoji, zato si Biro prizadeva, da bi šli taki in podobni posli prek usposobljenih delovnih organizacij, ki bodo tudi odgovarjale za svoje projekte.

„Dominvest in naš Biro sta organizaciji, ki jima je največ do tega, da bi naša regija napredovala. Ne enim ne drugim ni do tega, da bi si razdelili regijo, pač pa nam gre za sodelovanje na vseh področjih," pojasnjuje Vujović.

Zadnje čase se je Biro zagrizel zlasti v urejanje celotne urbanistične dokumentacije. Izdelana je dokumentacija za zazidalni območji Čardak v Črnomlju in pri šoli v Semiču. Popolna komunalna opremljenost teh dveh območij bo veljala več ko 20,000.000 dinarjev. Prvi dve fazi naj bi bili končani v planskem obdobju 1976–1980.

A. BARTELJ

ZA NAPREDEK TURIZMA

5. februarja je OK SZDL Črnomelj pripravila posvet, katerega so se udeležili predstavniki turističnih organizacij, SZDL in izvršnega sveta. Beseda je tekla o dosedanjem delu in aktivnosti turističnih organizacij v občini in njihovih bodočih nalogah. Razpravljali so tudi o možnosti ustanovitve poslovnih skupnosti za turizem.

ŽIRIJA SPREJELA POSLOVNIK

5. februarja se je na prvi seji sestala žirija za podelitev plaket občine Črnomelj. Člani komisije so sprejeli poslovnik in obvestili vse organizacije, naj komisiji pošljejo svoje predloge. Letos, ko prvič podeljujejo ta najvišja občinska priznanja, bo plakete dobilo pet občanov.

»Dolenjski list« v vsako družino

Črnomaljski praznik

Praznovanje letošnjega praznika občine Črnomelj se bo začelo v sredo, 18. februarja. Ob 15. uri bo v restavraciji Beti–tozd Črnomelj sprejem za nove člane Zveze komunistov in podelitev izkaznic okrog 70 novosprejetim članom. Nato bodo zaslužnim občanom podelili odlikovanja predsednika republike tovariša Tita.

Istega dne ob 19. uri bo v kulturnem domu slavnostna akademija. Kulturni program bodo izvajali gostje iz pobratene občine Duga Resa na Hrvaškem.

Na dan praznika, 19. februarja, bo ob 8. uri delovna seja vseh zborov občinske skupščine, ob 11. uri pa slavnostna seja vseh zborov in družbenopolitičnih organizacij. Slavnostni govornik bo predsednik občinske skupščine ing. Martin Janžekovič. Ob tej priložnosti bodo prvič podelili plakete občine Črnomelj.

V okviru praznovanja bo več športnih tekmovanj, ki jih prireja TTKS. Najzanimivejše bo srečanje nogometnih in košarkarskih ekip iz Črnomlja in Duge Rese.

Le živalska sled pelje do pozabljenih stogov na zasneženem travniku. Sme in zajci bodo slastne mrve v teh težkih časih gotovo veseli – če jim je ne bo gospodar prej odnesel . . . (Foto: A. Bartelj)

DELO SZDL NA TERENU

Konec prejšnjega meseca so bili na terenu sestanki razširjenih političnih aktivov, na katerih so določili strukturo in število organov krajevnih skupnosti. V izdelavi so statuti KS, ki jih bodo zbori občanov sprejemali marca.

Dragocena voda

Krizo ob letošnji suši in hudem pomanjkanju vode je, kakor se morda čudno sliši, zadnji sneg še zaostril. Cisterne, ki ljudem vozijo dragoceno vodo, v nekatere bolj odročne ali više ležeče vasi zaradi snega sploh ne morejo in ljudje so prepuščeni sami sebi.

„V krajevni skupnosti Griblje imamo ljudje pozimi največ težav z vodo," je potožil kmet Jože Mravinc iz Cerkvišča. „Do Kolpe, od kjer vozimo vodo vsaj za živino – če je res hudo, morajo gospodinje tudi kuhati s to vodo – je tri kilometre ceste, od tega je je en kilometer neprevozne; dva kilometra smo je sami popravili s pomočjo KZ Črnomelj. Do sedaj so od vsake hiše delali najmanj osem dni, in to po 10 ur na dan."

V Cerkvišču je 29 hiš, od tega sta dve prazni. Vaščanov je prek 100, govedi pa okoli 150 glav. Potrebe po vodi so torej velike in vsak gospodar se mora znajti, kakor ve in zna. „Vsak dan naložim na traktor dva soda in se odpravim po vodo v Krasinec," pripoveduje Mravinc. „Če bi mi vodo vozili s cisterno, bi me to preveč stalo, saj menda za tri kubike, kolikor drži cisterna Komunalnega podjetja, zaračunajo 200 dinarjev. Tri kubike pa imam iaz komaj za tri dni."

Te težave se ponavljajo iz leta v leto, zato je edina rešitev, da vas dobi vodovod. Po načrtu naj bi ga dobila v tem petletnem obdobju, potegnili pa bi ga iz 2 km oddaljenih Pavičič.

Ljudje iz krajevne skupnosti Griblje se pritožujejo tudi nad cesto, ki jo vzdržujeta dve KS: ena spada pod črnomaljsko, druga pa pod metliško občino.

A. B.

Črnomaljski drobir

ZA STRELCE POSKRBLJENO – Občinska strelska zveza se je res potrudila, da si streljanja željnim občanom ni treba za tarče izbirati vrabce. Na strelišču za zračno puško, ki je odprto vsak dan razen nedelje od 13. do 17. ure, se lahko po urniku zvrstijo vsi, ki radi preizkusijo mirno roko in ostro oko.

„Gosposka in zima ne prizaneseta," pravi star pregovor. Gotovo se je po tem ravnal tudi gospodar v Ulici Mirana Jarca v Črnomlju, ki si je še v tistih časih, ko je kazalo, da bo vsak čas pognalo prvo cvetje, pripravil, nacepil in zložil drva za dolgo in mrzlo zimo.

PRIPRAVE ZA PUSTA – Črnomaljsko pustno društvo „Presta" se je letos resno lotilo svojega dela – če je delo pustnega društva sploh lahko resno. Več kot mesec dni pred pustom so imeli občni zbor. Seveda ni nikjer rečeno, da je občni zbor v gostilni „Pri Rojcu" jamstvo, da bo pustovanje res veselo.

NAJ BO OBČINSKA – Na cesti Omota-Gradnik-Krvavčji vrh se je v zadnjem času avtobusni promet zelo povečal, zato si krajevna skupnost Semič, ki mora to cesto sedaj vzdrževati, prizadeva, da bi postala občinska.

UMRLI STA Marija Tomc iz Kanižarice, stara 78 let, in Amalija Romšek iz Kočevja pri Črnomlju, stara 65 let.

Črnomaljski poročevalec

Mladina obtožuje

Po Metliki še kar naprej krožijo govorice, da mladina v svojem klubu popiva, se pretepa in sploh – dela družbi samo škodo. Na srečo občani vedo, kakšni ljudje kritizirajo. Največ vedo navadno o nepravilnostih v mladinskih prostorih povedati tisti, ki v njih še nikoli niso bili in ki jim je prenašanje laži v prostem času edino opravilo. Verjetno mislijo ocenjevalci mladinskega dela, da vsi plakati, ki vabijo na najrazličnejše prireditve, visijo zaradi lepšega in da vabila pošiljamo zato, ker vemo, da v klub pretepačev, pijancev (ni dolgo tega, kar je klub veljal tudi za zbiranje narkomanov!?) ipd. spodobnih občanov ne bo. V nečem pa imajo kritikastri le prav. Mladi delamo, pripravljamo predstave, vabimo, pošiljamo vabila, vabimo ustno, občani pa se obnašajo tako, kot da nas ni. Če bo še dolgo tako, bo vnete mladince verjetno minila volja. Da se mladinskih prireditev Metličani ne udeležujejo, naj naštejemo le nekaj primerov: na ustanovni občni zbor smo vabili vse občane, s posebnimi vabili tudi predstavnike družbenopolitičnih organizacij in interesnih skupnosti. Razen mladincev ni bilo nikogar. Predavanja o alkoholizmu in narkomaniji (predaval je dr. Blaž Mlačak) sta se poleg 50 mladincev in mladink udeležila le dva občana. Na ure pravljic – pripravljamo jih vsako drugo nedeljo – prihaja le malo otrok, za kar so krivi starši.

Res je, da je mladinski klub namenjen predvsem mladini, menimo pa, da bi lahko vsaj nekatere odgovorne ljudi v mestu moralo zanimati, kaj in kako delamo mladi, kakšne načrte imamo, ali so načrti dobri, slabi itd. S svojim dosedanjim in prihodnjim delom bomo poskušali dokazati, da „zgodbice" o mladinskem klubu niso resnične. Upamo pa, da nam bodo predstavniki družbenopolitičnih skupnosti pri našem delu – prav gotovo ga poznajo – pomagali in verjetno bomo prav z njihovo pomočjo poslej pripravili še več prireditev, ki so doslej minevale brez prisotnosti občanov.

IZVRŠNI ODBOR MLADINSKEGA KLUBA

Bo INDOK center zaživel?

V Metliki se potegujejo za kvalitetne informacije — Koordinacijski odbor predlaga ustanovitev INDOK centra

Tako kot v prenekaterih slovenskih občinah tudi v metliški že lep čas ugotavljajo, da je pravih delegatskih informacij premalo. Če bi informacije sicer merili v kilogramih, bi jih bilo kar dovolj, ker pa je merilo dobre informacije razumljivost, preprost domač jezik, jedrnatost itd., je sedaj kvalitetnih informacij premalo.

Zato so v občini pred kratkim imenovali koordinacijski odbor za vodenje politične akcije za ustanovitev informacijsko–dokumentacijskega (INDOK) centra. Odbor se je že sestal in razpravljal o možnostih ustanovitve. Ugotovil je, da je INDOK center močno potreben, da pa bodo imeli pri ustanavljanju vrsto težav. Prvi in največji problem so kadri, prebroditi bodo morali tudi prostorsko stisko, ustanovitev prepotrebnih centrov pa lahko ovira tudi pomanjkanje denarja. Kljub naštetim težavam je odobr sklenil, naj INDOK center ustanovijo, in sicer za občino, v vseh večjih delovnih organizacijah, samoupravnih interesnih skupnostih in krajevnih skupnostih. V nekaterih manjših delovnih organizacijah in krajevnih skupnostih pa naj bi ustanovili le informativne skupine, ki bi se povezovale z občinskim centrom.

Odbor je s svojim sklepom seznanil tudi občinski izvršni odbor in svoj sklep utemeljil tako, da je tako informativno telo koristno pri uresničevanju samoupravnih delegatskih odnosov. Center bo zbiral pomembne informacije za samoupravno delegatsko dogovarjanje in odločanje, urejal bi dobljene informacije po enotnem sistemu, zbrane informacije pa bi po najkrajši poti posredoval delovnim ljudem in občanom.

ENODNEVNI IZOBRAŽEVALNI SEMINAR

Komite občinske konference ZKS Metlika bo 13. februarja pripravil izobraževalni seminar za sekretarje osnovnih organizacij ZK, svetov ZK, članov komiteja in predsednikov komisij pri komiteju in konferenci. O politiki ekonomske stabilizacije v luči načrtovanja bo govoril predsednik komisije za družbenoekonomske odnose in socialno politiko pri CK ZKS Tone Krašovec, o krepitvi osnovnih organizacij ZK (povezano s sklepi 5. seje CK ZKS) Peter Hedžet, predsednik komisije za organiziranost in razvoj ZK pri CK ZKS, o idejni problematiki v kulturi pa Vladka Škof, predsednica metliške temeljne kulturne skupnosti.

SZDL: PREDLOGE POSLATI DO 20. MARCA

Občinska konferenca SZDL bo tudi letos podelila priznanja Osvobodilne fronte in že sedaj opozarja krajevne organizacije SZDL, družbenopolitične organizacije, društva in delovne organizacije na vprašalnik o predlaganih kandidatih za priznanja OF. Predloge naj predlagatelji pošljejo najkasneje do 20. marca.

LOKVICA: ŠE LETOS ASFALT

Pred dobrim mesecem so se na zboru delegatov Lokvičani pogovarjali o organizaciji akcije, s katero bi zbrali vsaj začetno potrebno vsoto za asfalt, s katerim bi prekrili izredno slabo cesto od avtobusne postaje do središča vasi. Občani so se odločili, da bo vsaka hiša prispevala po 3000 dinarjev. Nekatera gospodinjstva bodo denar za asfalt prispevala takoj, druga po obrokih. Lokvičani pričakujejo, da bodo zbrali okoli 18.000 dinarjev, akcijo pa bodo podprli tudi s prostovoljnim delom.

Kadar se prebivalci obeh Lokvic in Trnovca dogovorijo za skupno akcijo, jo kljub številnim težavam vedno opravijo tako, kot so si jo zamislili. Pred dobrima dvema letoma so se pogovarjali o novem gasilskem domu in v letu dni je na Lokvici zrasla mogočna stavba, v kateri bodo razen gasilcev imeli svoje prostore člani vseh drugih družbenopolitičnih organizacij in seveda tudi občani. Na sliki: gasilski dom na Lokvici, ki čaka še na zaključna dela. (Foto: J. Pezelj)

Zapolnjena pomanjkljivost

31. januarja so v Metliki ustanovili Društvo upokojencev — Letna članarina 10 din — Okoli 200 članov

Zadnji dan v minulem januarju je iniciativni odbor za ustanovitev metliškega društva invalidov uspešno sklenil svoje nekajmesečno delo. Na ustanovnem občnem zboru je dobila metliška občina kot ena prvih v dolenjski regiji, po poročilu pripravljalnega odbora o prizadevanjih na ustanovitev in po obravnavanih društvenih pravilih, samostojno društvo invalidov.

Občinska konferenca SZDL, ki je sprožila akcijo za novo društvo, ni šla v ustanavljanje zgolj zaradi nove organizacije, pač pa zavoljo potrebe. V metliški občini prebiva okoli 200 invalidov, ki so bili .eč ali manj prepuščeni sami sebi. V okviru novoustanovljenega društva pa bodo lahko uresničevali pravice, ki so bile zanje (po besedah invalidov) doslej samo napisane v zakonih in drugih samoupravnih aktih. Na sestanku je govoril tudi tajnik Zveze društev invalidov SR Slovenije Franc Štajner, ki je Metličanom obljubil strokovno in gmotno pomoč.

Novo društvo bo na podlagi samoupravnega sporazuma združeno v slovensko društvo invalidov, pri svojem delu pa bo sodelovalo z ustreznimi samoupravnimi interesnimi skupnostmi, občinsko konferenco SZDL, s krajevnimi skupnostmi, z organizacijami za rehabilitacijo invalidov, socialnimi in humanitarnimi organizacijami itd.

Prva naloga društva je, da invalidom pomaga pri rehabilitaciji in pri vključevanju v družbeno življenje, društvo bo spremljalo zdravljenje in zaposlovanje svojih članov, se zavzemalo za ustrezno varstvo pri delu svojih članov, razvijalo športno, kulturno in rekreativno dejavnost, zastopalo in uveljavljalo koristi in interese invalidov v skupnostih pokojninskega, invalidskega in zdravstvenega zavarovanja, skrbelo za vzgojo, izobraževanje, varstvo, socialno skrbstvo itd.

Kot je pokazal ustanovni sestanek, se bo včlanila večina metliških invalidov, saj znaša članarina za celo leto vsega deset dinarjev.

Sprehod po Metliki

OSNOVNOŠOLCI so pripravili ob slovesnem kulturnem prazniku bogat program, v katerem je sodeloval pevski zbor, recitatorji in dramska skupina, ki se je pod vodstvom tovarišice Ivanke Rus naučila uro in pol trajajočo mladinsko igrico. Lepo in zanimivo bi bilo, ako bi se mladi igralci predstavili tudi širšemu občinstvu v domu Partizana.

PRED VITRINO FOTO–KINO KLUBA FOKUS se že dolgo ni ustavljalo toliko ljudi kot te dni, ko so bile razstavljene nekatere fotografije s svetovne razstave. Pozornost ljudi so privlekli raznoliki in šokantni motivi. Organizator mini razstave zasluži vso pohvalo.

VODSTVO MLADINSKEGA KLUBA pripravlja zanimivo razstavo kiča. Gradivo za razstavo prinašajo mladinci, stalni obiskovalci kluba, med katerimi pa je, žal, vse premalo delavske mladine. Le-ta nekako ne najde pravega stika in se ne vključuje v delo, ki je zadnje čase zelo razgibano.

V ZASTAVINEM SERVISU V NOVOTEHNI imajo vedno polne roke dela. Promet se jim nekoliko zmanjša le ob koncu meseca, ko poide ljudem denar. Da opravljajo mehaniki svoje delo, kot se spodobi, pričajo primerki strank, ki prihajajo od zelo daleč. Nekateri celo prespijo v hotelu, da so drugi dan prej na vrsti.

21. FEBRUARJA bo v domu Partizana zelo zanimiva prireditev. Zveza afriških študentov iz Maribora bo predstavila gledalcem skoraj v dveurnem programu narodne plese, pesmi in običaje Afrike. Na prireditev vas opozarjamo tako zgodaj z ato, da si boste lahko rezervirali čas in si pravočasno oskrbeli vstopnice.

metliški tednik

Kmalu podražitev stanovanj

Stanovalci so že ali bodo v teh dneh deležni še nekaterih drugih podražitev

Tajnika Samoupravne stanovanjske skupnosti (SSS) Kočevje Dušana Oražma smo zaprosili za razgovor o nekaterih novostih in zanimivostih s stanovanjskega področja.

DL: – Tudi letos se bodo stanarine zvečale. Kdaj in za koliko?

ODG.: „Po predlogu Zveze stanovanjskih skupnosti Slovenije bo znašalo zvečanje 20 odstotkov, večje stanarine pa naj bi začeli zaračunavati z aprilom. Predvideno pa je še občutno višje točkovanje stanovanj v blokih, ki imajo lastno centralno ogrevanje, in sicer za 12 do 18 odstotkov. Tako zvišanje je potrebno zato, ker je treba kotlovnice po 15 do 20 letih obnoviti, njihova amortizacija pa doslej v točkovanje ni bila zajeta. Povedati moram tudi, da so sedanje stanarine še premajhne, se pravi, da ne zadoščajo niti za uspešno vzdrževanje stanovanj, še manj pa da bi s sredstvi amortizacije gradili nova stanovanja."

DL: – Kako je bilo z denarno pomočjo (subvencioniranjem) stanarin socialno šibkim družinam?

ODG.: „Lani je subvencioniranje zajelo 9 družin, letos pa računamo, da se bo število zvečalo na 50 do 60. Subvencioniranje zajame le stanarino, ne pa tudi ostalih stroškov (kurjava, voda, kanalizacija itd.), kakor so nekateri predlagali."

DL: – SSS opravlja tudi inkasantsko službo za nekatere druge komunalne delovne organizacije. So tudi pri njih predvidene podražitve?

ODG.: „Voda se je podražila od 2,70 na 3 din, odvoz smeti pa od 0,15 din od kv. metra stanovanja na 0,28 din. Prav bi bilo, da bi tisti, ki dovoljujejo podražitve, svoje sklepe javno objavili, oziroma obvestili potrošnike. Zdaj namreč vso kritiko na račun podražitev poberejo inkasanti."

DL: – Se bo podražila tudi najemnina za poslovne prostore in za koliko?

ODG.: „Na osnovi osnutka novega odloka o najemninah za poslovne prostore smo že pripravili približne izračune. Ugotovili smo, da bi se v Kočevju najemnine za poslovne prostore občutno povečale, in sicer od približno enkrat pa do prek 15-krat. Seveda pa ne bodo najemnine zaračunane po najvišji dopustni ceni za obrtne delavnice, ki jih nujno potrebujemo, knjižnico in še nekatere. Posamezne delovne organizacije so tudi že izrazile pripravljenost, da bi prevzele nekatere lokale in jih potem tudi bolje vzdrževale. Žal pa bi pobrali le dobre, nove lokale, stare pa bi prepustili v vzdrževanje SSS."

DL: – Ste predvideli še kakšno drugo podražitev?

ODG.: „Uvesti nameravamo še redno pobiranje obratovalnih stroškov, ki naj bi po sedanjem predlogu znašali 0,60 din od kv. metra stanovanja. S tem denarjem bi hišni sveti plačevali snažilke, čistila, kurjače, čiščenje greznic, čiščenje snega, vzdrževali bi hišno kanalizacijo itd. Pobiranje tega prispevka je potrebno predvsem v večstanovanjskih stavbah, saj v manjših hišah že zdaj vse to urede kar sami stanovalci."

DL: – Bi še na kaj radi opozorili hišne svete in stanovalce?

ODG.: „Stanovalci naj bi se za reševanje vseh težav, ki jih imajo, obračali le na hišne svete, in ne naravnost na SSS. Hišne svete pa bi opozorili, naj nam do konca februarja pošljejo svoje predloge za letošnje investicijsko vzdrževanje posameznih stavb."

J. PRIMC

Vabijo nove plesalce

V Kočevju je bila lani ustanovljena pionirska folklorna skupina. Imela je že nekaj nastopov. Zanimanje za ohranitev ljudskih plesov se povečuje, zato nameravajo ustanoviti novo folklorno skupino, v kateri bodo plesali mladinci in mladinke, stari od 16 do 25 let. Kdor se želi včlaniti, naj se prijavi do 20. februarja v pisarni Zveze kulturno-prosvetnih organizacij Kočevje v domu Partizana ali po telefonu 86–313. Sestanek vseh prijavljenih bo že v soboto, 21. februarja, v osnovni šoli Mirka Bračiča.

Novo folklorno skupino ustanavlja delavsko kulturno-umetniško društvo Svoboda Kočevje. Vodil jo bo Cveto Križ, ki dosega lepe uspehe že s pionirsko folklorno skupino na osnovni šoli Kočevje.

Folklorno skupino Svobode bo vodil Cveto Križ, ki je imel najprej kar svojo folklorno skupino, nato so ga poslali na folklorni tečaj, zdaj pa vodi pionirsko folklorno skupino na osnovni šoli Kočevje. (Foto: Primc)

Drobne iz Kočevja

VESELJE NA SNEGU – Sneg je pobelil dolino in pobočja hribov, a žal šele ob koncu zimskih šolskih počitnic. Otroci so ga bili veseli, vendar so morali v ponedeljek v šolo. Kmalu pa je bilo vse urejeno tako, da so jim počitnice podaljšali. Zaradi tega so imeli na novem in globokem snegu še nekaj dni veselja in zdravega razvedrila. Tudi Rinža je še vedno zamrznjena, na njej pa je precej drsalcev.

RAZSTAVA TROFEJ – Lovci z območja kočevske Lovske zveze, ki dela za območje občin Ribnica in Kočevje, ter gojitveno lovišče so poslali lovske trofeje na mednarodno razstavo v Videm v Italiji. Tu bodo razstavljali lovci iz Julijske krajine, Furlanije, Koroške in Slovenije. Iz kočevske zveze so poslali najlepše trofeje rogovja jelenov, srnjakov in gamsov, čekane veprov ter kože medvedov, volkov in divjih prašičev. Naši lovci se v močni mednarodni konkurenci nadejajo vsaj kakšne srebrne medalje.

NA TOPLO IN K HRANI – Jate pegamov so preletavale nad Kočevjem in počivale v Gaju. To so severne ptice, ki nas redko obiščejo. Verjetno so se umaknile močnim snežnim neurjem in mrazu na severu in priletele v toplejše in mirnejše kraje. Vendar so se kmalu umaknile. Najbrž so odletele v kraje, kjer je milejša zima in več hrane.

LOV ZNAČK – Izid žrebanja za značko „Ljubljana" v uredništvu Antene je bil za kočevske značkarje kar uspešen. Od 200 izžrebanih jih je dobilo značke kar 5: Tatjana Špiletič, Toni Colnar, Mojca Kranjc, Marica Zajc in Roman Lunder. V poročilu o žrebanju pa je presenetljivo, da je npr. Miran Kozele iz Brestanice izžreban kar štirikrat. Najbrž je nakupil veliko Anten, da je prišel do blokov za žrebanje.

ŠE GOSPODARSTVENIKI NAJ PRIDEJO – Po obisku našega uredništva v gosteh v Predgradu, je Ivan Rauh iz Bilpe dejal: „Vemo, da vi novinarji naših težav ne boste rešili. Lepo je, da ste prišli in da nam boste pomagali, da bomo tako odgovorne organe opozorili na naše želje, predloge in zahteve. Zelo pa bi bili zadovoljni, če bi nas enkrat – podobno kot ste zdaj vi – obiskali tudi naši občinski gospodarstveniki."

občan vprašuje

medved odgovarja

– V Kočevju prijateljem mladine ni uspelo organizirati dedka Mraza.

– Je pa zato zelo uspelo nedavno posvetovanje o organiziranju društev prijateljev mladine.

Urednikova pošta

Dobili smo pismo Jožeta Žagarja iz Kočevja, Cankarjeva 5, v katerem pravi, da nam je že decembra poslal dva prispevka, od katerih je bil eden („Kostelci dočakali svojo cesto") objavljen 15. januarja, drugi („Kostel ob Kolpi") pa še ne. Izrazil je prepričanje, da bo objavljen že danes, hkrati pa tudi svoje mnenje, da je vreden objave, in zato upa, da zanjo ni nobenih zadržkov.

Posebnih zadržkov res ni, razen da je članek dolg kar 93 tipkanih vrst in da ga nismo mogli skrajšati na manj kot na 78 vrst, ker bi sicer lahko prizadeli njegovo vsebino. Tako dolg članek pa lahko uporabimo samo na celi kočevski strani, ki izide le vsakih 14 dni, in sicer kot podlistek.

Vendar imajo pri tem podlistku spet prednost prispevki, ki so po naši oceni pomembni za vso občino, ki so zanimivi za kar najširši krog bralcev ali ki so vezani na datume (razni jubileji itd. pa še ti so, kot lahko vidite, običajno objavljeni z zamudo). Če bi bil za podlistek le en kandidat, bi bila izbira lahka, na našo srečo pa je izbira kar precejšnja.

Vendar pa je možnost, da je kakšna stvar hitreje objavljena: napisana mora biti krajše, da lahko dobi mesto kjerkoli na komunski strani ali celo na ostalih straneh lista. Največ možnosti, da bodo hitro objavljeni, imajo razen zanimivih in aktualnih prispevkov tudi tisti, ki so napisani kar najkrajše. V načelu na komunskih straneh niti ne objavljamo prispevkov, ki so daljši od 35 tipkanih vrst, razen če so posebno pomembni ali zanimivi za večjo skupino občanov. Najbolj pa smo veseli prispevkov od 5 do 25 tipkanih vrstic.

Današnja pošta ni namenjena le Jožetu Žagarju, ampak tudi ostalim dopisnikom z območja občin Kočevje in Ribnica, ki se včasih sami sprašujejo ali pa sprašujejo nas, zakaj njihov prispevek še ni objavljen. Vendar moramo takoj povedati tudi, da morajo včasih iz enakih vzrokov čakati na objavo tudi prispevki naših rednih novinarjev, kulturnih delavcev in drugih.

Predstava domačinov

Klub kulturnih delavcev Kočevje je v počastitev Prešernovega dne priredil 7. februarja kulturno-umetniški večer, na katerem so se gledalcem, ki so do zadnjega kotička napolnili gimnazijsko dvorano, predstavili domači kulturni delavci. Izmed kulturnih skupin sta nastopili nonet „Rog" iz Željn in Folklorna skupina pod vodstvom Cveta Križa. S svojimi deli so se predstavili še Marjanca Colarič, Rudolf Mohar, Peter Vovk, Nebojša Ignjatović in Franc Lovšin. Glavni in odgovorni urednik „Kočevskih razgledov" (ob tem prazniku je izšla 3. številka) Mirko Levstek je povedal, kako ta kulturna revija nastaja, za presenečenje večera pa je poskrbel dr. Božidar Tomić, ki se je predstavil kot dober igralec na miniaturne orglice.

Zvečer je bil v Hotelu Pugled še sprejem za kulturne delavce, ki sta ga organizirala predsednik skupščine TKS Dušan Oražem in predsednik izvršnega odbora TKS Kočevje Miloš Humek.

OCENA KONFERENCE ZK

Na nedavni zadnji seji občinskega komiteja ZK Kočevje so kot uspele ocenili pravkar končane volilne konference osnovnih organizacij ZK. Večja delavnost komunistov je odprla tudi več nerešenih vprašanj. Kot najboljše so bile ocenjene konference v Tekstilani, Melaminu in Fari. Več o oceni konferenc bomo še poročali.

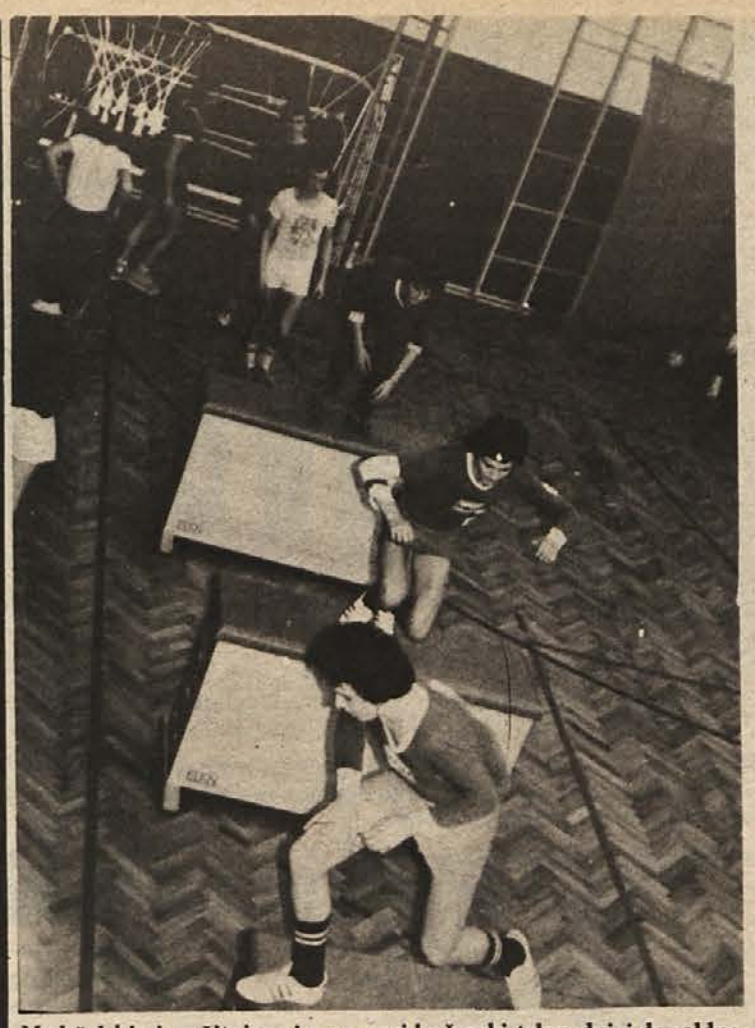

Med šolskimi počitnicami so v novi kočevski telovadnici dopoldne in popoldne vadili ribniški športniki – rokometaši. (Foto: Primc)

RAZVILI KULTURNI PRAPOR

Osrednja proslava ob letošnjem kulturnem prazniku je bila za ribniško občino v nedeljo, 8. februarja, v Dolenji vasi. Na njej sta nastopila dekliški in moški pevski zbor iz Dolenje vasi, oba pod vodstvom Andreja Petka, in mladi recitatorji KUD France Zbašnik iz Dolenje vasi, ki so izvedli priložnostni recital. Ob tej priložnosti so razvili tudi prapor KUD France Zbašnik, ki mu je botrovalo 12 botrov, 68 posameznikov in organizacij pa je zanj darovalo žebljičke. Na svečanosti je govoril domači družbenopolitični in kulturni delavec France Grivec. Več o tej prireditvi bomo še poročali.

POPRAVEK IN OPRAVIČILO

V zadnji številki Dolenjskega lista je na ribniški komunski strani prišlo do neljube napake. V okviru nad člankom „Kako praznovati dan žena?" je bil objavljen sicer pravilen podpis pod fotografijo, fotografija pa je bila napačna. Pod objavljeno fotografijo, ki bi morala stati drugje samostojno, pa bi moral biti podpis, ki bi govoril, da v Ribnici še nobena organizacija ne pripravlja pustnega karnevala, vendar bo gotovo tudi letos za ta „praznik" lepo, kot je bilo doslej vsako leto. Do zamenjave fotografij je prišlo v našem tehničnem oddelku. Bralcem se zaradi napake opravičujemo. Opravičujemo pa se tudi Francetu Brusu, ki je avtor objavljene fotografije.

Bo zdaj v gostiščih več reda?

Pred kratkim smo pisali o določilih iz ribniškega novega odloka o javnem redu in miru, ki se nanašajo na lastnike psov. Tokrat pa si oglejmo še nekatera določila, ki se nanašajo na gostinsko osebje in obnašanje v gostinskih lokalih. Takih prekrškov je namreč pri nas veliko. Pogosto pa alkohol botruje še drugim kaznivim dejanjem.

Kartanje v javnih lokalih lahko prepove zasebni gostinec, gostinsko podjetje ali organ za notranje zadeve. Sklep o tem mora biti objavljen na vidnem mestu. Tudi karte so namreč lahko vzrok za izgrede in pretepe, zaradi česar je tak ukrep pravilen.

Kaznovan bo tudi poslovodja, samostojni gostinec ali oseba, ki ji je zaupano vodenje gostišča, če ne stori vsega potrebnega, da ni iz gostinskih prostorov odstranjen vsak, ki je pijan, ki ogroža javni red in mir ali vzbuja zgražanje, in če ne zapre gostišča takrat, ko bi ga moral. Kaznovan pa bo tudi tisti, ki se na poziv odgovornih oseb po končanem obratovalnem času ne odstrani iz gostinskega lokala, prireditvenega ali drugega javnega prostora.

Kazni so določene tudi za starše ali skrbnike, ki mladoletnike puščajo same v gostinske lokale, kjer se točijo alkoholne pijače, se pravi, če premalo skrbijo, kje so otroci. Vendar ta določba ni prestroga. Marsikdo bo menil, da je celo preblaga, saj velja le, če otrok še ni star 15 let in če je v gostišču po 21. uri.

Zanimivost odloka je, da so za nadzorstvo nad določili tega odloka odgovorni ne le miličniki in služba za notranje zadeve pri občinski skupščini, ampak tudi vsi občani. To je povsem v redu in prav ter v skladu s samoupravnim sistemom, saj smo vsi dolžni skrbeti in varovati vse in tudi javni red in mir. To je bistvo družbene samozaščite. Hkrati pomeni to določilo, da bo odpadlo dosedanje kar prepogosto prelaganje odgovornosti na miličnika in druge, saj smo občani doslej pogosto govorili: „Ukrepajo naj odgovorni organi." Zdaj smo tudi sami odgovorni. Vendar je tudi res, da poslej ne bi smeli miličniki in drugi počivati in čakati, da bodo vse rešili občani. Vsi – nekateri po službeni dolžnosti, nekateri kot občani – smo dolžni varovati red in mir, pa tudi vse naše pridobitve in premoženje.

J. PRIMC

Še enkrat o kinu v Ribnici

Novi dom JLA v Ribnici je pridobitev za kraj in vrsto dejavnosti, ki so do sedaj delale in se razvijale v neprimernih razmerah. Z njegovo dograditvijo pa so nastali tudi nekateri nepotrebni problemi.

V novem domu, ki je plod izredno dobrega sodelovanja med občinsko skupščino in garnizijo, so mnogi našli prostore ali pa jih še bodo. Tu je prostor za novo knjižnico; učilnice, ki jih bodo uporabljale posamezne OZD za potrebe izobraževanja zaposlenih; prostor za potrebe ribniških godbenikov, ki delajo in vadijo v nemogočih prostorih; sodobno kegljišče, na katerem bodo slej ko prej tudi občinska sindikalna prvenstva. Vrsta manjših dvoran je namenjena med drugim tudi za letne konference raznih organizacij in društev.

Omeniti moramo še novo kino dvorano, ki jo po ureditvi in opremi lahko primerjamo s kinom Komuna in Vič v Ljubljani. Nikjer se ni zataknilo, razen pri kinu. Že vrsto let je bil Ribničanom na razpolago le kino v prostorih TVD Partizan, ki pa niso najbolj udobni. Sedaj, ko so se pri novem kinu odločili, da pričnо z rednimi predstavami, so nastopile nekatere težave, čeprav so se odgovorni želeli dovolj zgodaj dogovoriti o nadaljnjem delu starega kina. Žal do dogovora ni prišlo.

Glavna težava je bila predvsem v tem, ker so zaposleni pri kinu TVD že lani načrtovali za letos dokončen dohodek kina, ki bo sedaj, če ne bo kinopredstav, odpadel. Vprašanje je, kdo bo Partizanu nadoknadil predvideni dohodek.

Verjetno pa je pomembnejše, da bodo pričeli v novem kinu redno predvajati predstave in da bo konec razprav, kje kinopredstave, kdo bo nadoknadil planirano izgubo itd. Gledalci sami se bodo odločili, kaj je zanje bolje. Pri tem ne smemo zganjati sentimentalnosti, češ da je v TVD bil kino že od vsega začetka, da je to v starih časih bil Sokolski dom ipd. Vse stvari v življenju so minljive in vse se prilagaja sodobnemu načinu življenja.

Pred kratkim je zasedal odbor, ki ga sestavljajo predstavniki Festivala, kulturne skupnosti, osnovne šole, občinske skupščine doma JLA. Na njem je bil sprejet dogovor, da se v kinu doma JLA prično predstave zadnji dan januarja, ko je bila tudi premierska predstava. Dogovorjeno je bilo, da bodo predstave vsako sredo, četrtek, soboto in nedeljo ob 19. uri. Ob nedeljah bo predstava tudi ob 15. uri, po potrebi pa bo ob 10. uri dopoldne organizirana matineja.

Ko se bodo pričeli v domu JLA plesni večeri, ki bodo predvidoma vsako soboto ob 20. uri, bo predstava v kinu premaknjena na 17. uro.

Dogovorili so se, naj programski svet, ki sodeluje pri izbiri filmov, upošteva želje šole, ki hoče določeno število mladinskih filmov in risank, ki bi jih predvajali samo za potrebe šole, in to dopoldne. Ljubitelji risanih filmov pa si jih bodo lahko ogledali tudi v rednem programu.

Program za mesec februar predvideva predvajanje naslednjih filmov: „Metulj", „Zdravniki in njihove žene", „Zdaj ga vidiš, zdaj ga ne vidiš", „Prepovedani Dekameron", „Pirati v metroju", „Divja dežela", „Modri angeli", „Stari Divji zahod" in „Alfredove nezgode". V počastitev dneva žena bo na sporedu glasbeni film „Lady poje blues", ki je namenjen temu prazniku. Sindikalne organizacije bodo lahko organizirale za svoje delavke posebne predstave.

Programski svet je v sodelovanju z upravo doma predvidel program do konca aprila.

F. ŽELEZNIK

Ribniški zobotrebci

KULTURNO ZA PRAZNIK ŽENA – Občinski sindikalni svet je zavzel stališče, da je treba 8. marec praznovati kar najbolj dostojno in primerno, se pravi s kulturnimi prireditvami. Tudi pri praznovanju dneva žena bi bilo treba upoštevati splošna stabilizacijska prizadevanja, se pravi, da naj ne bi prirejali pretirano dragih pogostitev. O tem in drugih svojih stališčih je sindikat pismeno obvestil delovne kolektive.

SOLIDARNOST – Filatelistično društvo Kočevje je dalo soglasje za odobrenje investicijskega posojila in garancije za zagotovitev sredstev za ureditev otroške varstvene ustanove (vrtca) v Ribnici. Pismena izjava za pogojno odobritev je bila dana Ljubljanski banki, podružnici v Kočevju. Sklep odbora Filatelističnega društva je bil izglasovan soglasno.

POPIS ŽIVINE – Pred kratkim so v ribniški občini izvedli anketo o številu živine. To je bil vzorčni popis, ki je zajel 720 kmetij. Popisali so tudi uporabo umetnih gnojil. Ker popis ni zajel vseh kmetij, žal ne bo dal pravega pregleda za vso občino. Opravljen je bil na zahtevo republiškega Zavoda za statistiko.

KOLIKO SMO STARI – V občini Ribnica je starih do 6 let 11,36 odstotkov prebivalcev (v republiki 11,40 odstotkov), od 7 do 14 let 14,8 odst. (rep. 12,90), od 15 do 59 let 54,83 odst. (rep. 60,86) in nad 60 let 19,13 odst. (rep. 14,84). Ribniška občina ima torej v primerjavi s slovenskim povprečjem precej manj ljudi, sposobnih za delo, pa še izmed teh jih je veliko na začasnem delu v tujini.

občan vprašuje

medved odgovarja

– Kako boste v naši občini poskrbeli za hitrejši napredek kmetijstva?

– Zaenkrat bo največji napredek pri obrestih za posojila za posodabljanje kmetijstva, ki so doslej znašale 3 odstotke, poslej pa kaže, da bodo „napredovale" kar na 6 do 8 odstotkov.

KOČEVSKE NOVICE

REŠETO

Odlašanje hromi

Ob zadnjem referendumu v trebanjski občini so se delovne organizacije obvezale dati za sofinanciranje gradnje šolskih objektov in komunalno dejavnost en odstotek od doseženega družbenega proizvoda ob vsakoletnih zaključnih računih. Po načrtu naj bi se za leti 1974 in 1975 nabralo iz tega naslova 2.606.000 dinarjev. Na računu tega denarja seveda ni, do konca leta 1975 se je za predzadnje in zadnje leto nabralo le 870.048 dinarjev ali komaj 33 odstotkov!?

Seveda drugače tudi biti ne more, če nekateri kolektivi sprejetih obveznosti sploh ne izpolnjujejo ali pa le delno. Med najboljšimi plačniki so, da navedemo najprej svetlo plat: Kmetijska zadruga Trebnje, Gozdno gospodarstvo Brežice – tozd Puščava, mirensko Gradbeno opekarsko podjetje in bivše Komunalno podjetje Trebnje. Vsi ti so namreč razen predlanskega zneska nakazali tudi del zneska sproti za minulo leto.

Tisti, ki se doslej sploh še niso „spomnili" te obveznosti, so: Kolinska – tozd tovarna za predelavo krompirja na Mirni, nekdanji Tip–top, sedaj Temenica Trebnje, IMV – mirenski tozd tovarne opreme, Iskra – tozd Elektroliti Mokronog, nekdanji mokronoški Rog, sedaj Induplati, in trebanjski Putnik. Ker bodo slej ko prej pred delovnimi ljudmi zaključni računi, ne bo odveč pogledati, da ne bi tega prispevka spet pozabili. Ne gre samo za gradnjo šol, temveč tudi za dobrniški vodovod in pomemben del denarja za potrebe krajevnih skupnosti.

A. Ž.

Skupina Darka Krhina pozorno sledi njegovim navodilom za „prestop k bregu". Za smučarske učitelje je dopoldanskemu delu na snegu sledilo tudi popoldansko delo z drugimi skupinami. (Foto: Železnik)

Trimo utrjuje naskok prvega

Tudi letos najmočnejši v občini – Kruh bo dobilo še 80 delavcev – Priprave za tozde

V letošnjem proizvodnem načrtu so si delavci trebanjskega Trima zastavili za cilj doseči celotni dohodek v vrednosti 340 milijonov dinarjev, kar je dvakrat toliko kot lani. Povečujejo proizvodnjo montažnih objektov, zajela bo lahko površino 140.000 kvadratnih metrov (lani 120.000), nova tovarna strešnih in fasadnih plošč pa bo z njimi lahko pokrila površino 520.000 kvadratnih metrov.

Čas ni investicijskim objektom prav nič naklonjen zaradi znanih omejitev, zato v prodajni službi ne držijo rok križem. Tudi tu namreč že velja, da je proizvod skoraj laže narediti kot pa prodati, zato so se bolj posvetili prodaji. Več pričakujejo tudi od skrbnejšega načrtovanja proizvodnje, kjer že opažajo večjo usklajenost med proizvodnjo in montažo. Koncu se približujejo tudi priprave za proizvodnjo novih elementov za gradnjo montažnih objektov iz lažjih elementov, ki bodo tudi cenejši. Z njimi naj bi začeli delati v drugi polovici leta.

Vsega tega ne bodo mogli narediti s 350 delavci, kolikor jih zaposlujejo sedaj. Letos želijo na novo zaposliti še 80 novih proizvodnih delavcev, kar ne bo lahko, saj ključavničarjev enostavno ni več. Tovarna je sicer ves čas posvečala vso pozornost vajencem, na leto razpisujejo od 20 do 25 učnih mest, vendar kljub sodelovanju z osnovnimi šolami in skupnostjo za zaposlovanje dobijo le pet ali šest vajencev. Kot pravi pomočnik direktorja Jože Godnjavec, bi jih v občini pridobili več za ta poklic, če bi pri Centru za izobraževanje v Trebnjem ustanovili oddelek ključavničarske poklicne šole.

Podobno kot vrsto let nazaj, posvečajo tudi letos mnogo skrbi izobraževanju. Za to naj bi bilo namenjenih 1,2 milijona dinarjev. Na srednjih, višjih in visokih šolah imajo letos 34 štipendistov, 23 delavcev študira izredno ob delu. Letos želijo pridobiti 16 rednih štipendistov, 17 naj se jih bi šolalo ob delu. Samo letos končuje šolanje 23 štipendistov, od inženirjev strojništva do strojnih in gradbenih tehnikov.

Delajo tudi na drugačni samoupravni organiziranosti. Kot vse kaže, bodo ustanovili štiri temeljne organizacije združenega dela. Rok je 1. julij.

A. ŽELEZNIK

V ŠOLO V NARAVI TUDI OTROCI ZDOMCEV

Letos se bodo v trebanjski občini zgodaj pričele priprave na poletno šolo v naravi na morju. Tabor bo odprt 34 dni, julija naj bi se v njem zvrstilo okrog 500 šolarjev vseh četrtih razredov v občini. Poleg njih bodo še tisti, ki jih bo določila samoupravna skupnost otroškega varstva, otroci socialno šibkih staršev, otroci borcev in otroci tistih zdomcev, ki bodo prijavili svoje otroke.

„Več hudega kot dobrega!"

Katarina Rajer v 98 letih le trikrat pri zdravniku

Na našem uredništvu v gosteh v Dobrniču so domačini kot posebnost navajali svojo najstarejšo občanko, 98-letno Katarino Rajer iz Stranj. Kljub njenemu dolgemu življenju nihče o njej ne ve povedati zle besede.

„Posebno dobro mi še ni bilo nikoli, kar sem na svetu," jame pripovedovati svojo življenjsko zgodbo. Ko ji je bilo 10 let, jo je očim pahnil s krušne peči, nato je nekaj let prebila pri stricu, nakar je šla služit iz kraja v kraj. Vse te dnine je bilo za 17 let; kot bi brala iz knjige, zaporedoma našteva kraje, kjer je služila. Najdlje, osem let, je služila v Blatu. „Čeprav nisem imela nič, se je le našel mož, ki je imel vsaj domačijo," se spominja konca svojega služenja. Leta 1916 ji je v vojni granata ubila moža, ostala je sama s petimi otroki. „Pri hiši ni bilo ne drv ne vode. Butare sem nosila pol ure daleč, po vodo je bilo treba v dolino." Dobri ljudje so ji slednjič obzidali vodnjak in nanesli nekaj drv. Pomagala si je tudi z dnino, da je otrokom lahko prinesla kakšen košček kruha.

Sicer v njenem rodu nihče ni dočakal posebne starosti. Mati je umrla že pri 65. letih, pomrli so vsi bratje in sestre. Pred nedavnim ji je umrl še zadnji sin, v 68. letu. Če se ima s čim pohvaliti, je to zdravje. Pred tremi

Katarina Rajer

tedni je bila v vsem življenju tretjič pri zdravniku, in še to zato, ker jo je pregovorila hči. Pri 90 letih je delala še vse na kmetiji, ravno tako pri 95. Še predlani je plela na njivi, z dvema palicama se je dokopala do koruze, jo vso zličkala in zvezala, le obesili so jo drugi. Ravno tako je obrala ves fižol in očistila peso. Če je sila, se loti tudi kuhanja. Še vedno se lahko pohvali z dobrim vidom, z očali tudi rada prebira Dolenjski list.

Vsa dolga leta po moževi smrti se ni dala pregovoriti, da bi se drugič omožila. „Sama sem okusila, kaj je očim, tega nisem želela svojim otrokom. Imamo tudi dobre sosede. Kmet Franc Smolič ali njegovi sinovi odnašajo mleko, da je vsaj za davke. Tudi hčeri me obiskujeta," pove z veseljem. Sicer živita sami s sinovo vdovo.

A. Ž.

Pri mokronoški krajevni skupnosti se sprašujejo, kje je delavska kontrola pri Dolenjki: trgovina s čevlji (spodnja slika) se stiska v zasebnem lokalu, medtem ko imajo boljši družbeni lokal čez cesto že dolgo časa zaprt.

Zadovoljni z delom

Mokronoška Induplati letos spet išče nove delavke

Mokronoške konfekcionarke, ki so lani živele v negotovosti ob propadu novomeškega Roga, so že nekaj zadnjih mesecev lanskega leta videle lepšo bodočnost v sodelovanju z jarškim Induplatijem. Letos naj bi naredili 9.500 šotorskih kril na mesec, medtem ko so jih lani 7.500.

Po proizvodnem načrtu bodo to število prav gotovo še povečali. Sedanjim 55 zaposlenim se naj bi namreč pridružilo še od 10 do 15 delavk. S pripojitvijo k Induplatiju so povečali tudi osebne dohodke; v zadnjem tromesečju lanskega leta so jih dvignili za 3 odst., od 1. januarja dalje je v veljavi povečanje za nadaljnjih 16 odst. Najmanjši prejemek znaša sedaj že 2.300 do 2.400 dinarjev, povprečni pa 2.781 dinarjev mesečno. Vse, kar potrebujejo za svojo proizvodnjo, v glavnem naredijo v matični tovarni (od predenja do tkanja). Šotorska krila, ki jih delajo v Mokronogu, krojijo doma, dokončane izdelke odpremljajo neposredno.

Sedaj delajo še v najetih prostorih. Tudi tisti Mokronožani, ki so zdaj še skeptični glede uspehov, bodo morali spremeniti svoje mnenje, če prej ne, vsaj takrat, ko se bo začela gradnja novih proizvodnih prostorov. Idejni načrti so nared, gradnja naj bi se pričela prihodnje leto. V te prostore bodo takrat namestili tudi novo opremo. Po besedah vodje obrata Borisa Kodriča so zadovoljni tudi s položajem svojega obrata. Imajo samostojen obračun, zastopani so v vseh organih matičnega podjetja. Tudi norme niso nedosegljive, 20 do 30 odst. delavk jih celo presega.

TREBANJSKE NOVICE

Kar teži ženske

Sekcija pri SZDL začela z delom

Pred nedavnim se je pri občinski konferenci SZDL v Trebnjem sestal svet za družbenoekonomski položaj žensk. Tajnica sveta, socialna delavka Anica Miklič, je povedala, da bodo obravnavali vsa vprašanja o položaju žensk in družine, od otroškega varstva do stanovanjske in komunalne politike.

Ne gre za posebna ženska vprašanja, vendar k marsikateri rešitvi lahko bolj pripomorejo, ker jih bolj poznajo. Nasploh so z zastopanostjo žensk v delegacijah družbenopolitičnih skupnosti zadovoljne (odstotek znaša 20 odst.) in samoupravnih interesnih skupnostih (30 odst., kar ocenjujejo dobro za začetek). V organih krajevnih skupnosti je najslabše, tam žensk praviloma ni. Ne pulijo se za samo sestavo, vendar je nedopustno, da je v delo krajevnih skupnosti vključenih tako malo žensk, ko se na tej ravni lahko rešuje toliko pomembnih vprašanj za družine.

S sedanjim otroškim varstvom niso zadovoljni. V Trebnjem ni varstva za dojenčke, ravno tako ni popoldanskega varstva. Tudi posvetovalnica za ženske v zdravstvenem domu bi morala delati več kot dvakrat na teden. V otroško varstvo bi bilo treba zajeti več otrok, posebno v drugih krajih.

Menijo tudi, da bi bilo koristno izvesti več predavanj za pomoč staršem pri vzgoji otrok, ravno tako za mlade za bolj človeške medsebojne odnose v družini. Posebno pozornost želijo posvetiti položaju kmečkih žena. V republiškem merilu se zavzemajo za pobudo, da bi tem ženskam povečali znesek za opremo novorojenčka. Člani sveta bodo skrbno spremljali vse dogajanje in sproti opozarjali na pomanjkljivosti, bodisi da gre za vprašanja družine ali žensk.

Šola tokrat na snegu

Na Mirni in v Mokronogu šola v naravi na snegu

Nekatere šole v trebanjski občini niso oklevale ob priporočilu republiškega komiteja za izobraževanje in so podaljšale šolske počitnice. Mirenska šola je že v torek, 3. februarja, pripravila šolo v naravi, pravcato šolo smučanja za učence petih razredov, podobno so storili tudi v Mokronogu. V sredo so sledili v Velikem Gabru. Drugod so se odločili drugače, na trebanjski šoli so predzadnjo sredo imeli športni dan.

Na mirenski osnovni šoli pravzaprav ni bilo nikakršnega presenečenja. Že prej so imeli z vaditeljem izven šole dogovor za pouk smučanja, ko bi zapadlo kaj snega. Pobornik in organizator šol v naravi v trebanjski občini Vladimir Silvester, ravnatelj osnovne šole na Mirni, je zadovoljen, da so pripravili to smučanje. „Že sedaj je treba misliti na priprave za prihodnjo zimo. To je prvi pouk na snegu za pete razrede. Razen teh smo sestavili še eno skupino smučarjev iz

Vladimir Silvester

ostalih razredov, ki so to želeli," ne skriva zadovoljstva s to obliko vzgoje. Ravnatelj Silvester ceni posebno entuziazem vaditeljev Darka Krhina iz Dane, ki za to žrtvuje del svojega dopusta, in Jožeta Kolenca. „Prihodnje leto bomo vključili še več vodnikov izven učiteljskih vrst, kar tudi utrjuje sodelovanje s krajem," meni Silvester in s tem pobija mnenje, ki ga je slišati marsikje, češ da ni ljudi.

DRAGO KRHIN, kemijski tehnik, Dana: „Če bi skoz delali po pet ur na dan, bi začetna skupina obdelala celotno šolo smučanja, kar

Drago Krhin

bo druga skupina tudi dosegla, najboljša skupina pa bo končala že nadaljevalno šolo. Ravnatelj se je že prvi dan, ko je zapadel sneg, povezal z nami, čeprav smo imeli to dogovorjeno že prej, čakali smo le na priliko."

JOŽE KOLENC, gostinski delavec: „Odločitev za smučarsko šolo je bila edino pravilna. Kdo ve, kako bo s snegom prihodnje leto. Ti otroci so ravno prave starosti, ob vsakem dodatnem letu bi bilo sedaj že teže."

Tudi v Mokronogu so imeli minuli teden smučanje za pete razrede. Otroci nimajo smuči: od 26 mokronoških šolarjev, premore smuči le osmerica, še slabše

Jože Kolenc

je z okoliškimi. Zato jih delijo na dve skupini, zakaj šola premore 16 parov smuči s čevlji. Kot nam je povedal ravnatelj Franc Videčnik, jim je podaljšanje počitnic prišlo prav tudi zato, ker so bili v minulem tednu kar trije učitelji v bolniški.

V Šentrupertu so se opredelili za pouk, vendar naj bi se otroci vseeno naužili radosti snega, zakaj ves

Franc Videčnik

minuli teden jim niso dajali nalog. Po okoliških hribih so imeli sneg pravzaprav ves zadnji teden počitnic, podaljšati pa se jih ne upajo, ker bi morali ob morebitni hujši zimi šolo zapreti, ker v takem ne morejo voziti otrok s hribov. Med učence so razdelili 15 šolskih smuči in sani.

A. Ž.

Jože Višček: volan šolskega kombija je uspešno zamenjal s smučmi in delal s svojo skupino ob Kolenčevi.

Skupina Jožeta Kolenca je že kar dobro vijugala med vratci. V ponedeljek so pripravili že pravo tekmovanje.

LICITACIJA!

Skupščina občine Črnomelj – oddelek za gospodarstvo in finance razpisuje

javno licitacijo

za prodajo naslednjih nepremičnin:

1. stavba bivše osnovne šole v Rožnem dolu pri Semiču, stoječa na parceli številka 155, stavbišču, 204 m2 in parc. št. 2695/1 travnik 4429 m2 ter parc. št. 2695/2 njiva 426 m2, vse vpisane pri vl. št. 312, k.o. Pribišje.
   Izklicna cena znaša 27.760,00 din.
2. Poslovni lokal v Črnomlju, Ulica Staneta Rozmana št. 2, vpisan pri vl. št. 1013, k.o. Črnomelj.
   Izklicna cena znaša 133.180,00 din.

Interesenti morajo pred pričetkom licitacije položiti 10-odst. varščino od izklicne cene. Varščino je plačati na račun št. 52110-781-71010 – Sklad za urejanje mestnega zemljišča občinske skupščine Črnomelj, ali v računovodstvu ObS Črnomelj.

Licitacija bo v ponedeljek, dne 23. 2. 1976, ob 8. uri v mali sejni sobi ObS Črnomelj.

PROSTO DELOVNO MESTO!

OPEKARNA ZALOG
NOVO MESTO p.o.
Komisija za razpis delovnega mesta direktorja

razpisuje

na podlagi 97. člena statuta prosto vodilno delovno mesto:

DIREKTOR PODJETJA

Pogoji:

1. srednja tehniška šola gradbene, strojne ali elektro smeri in 8 let delovnih izkušenj v gospodarstvu, predvsem v gradbeništvu ali industriji gradbenega materiala;
2. da ne obstaja kateri od zadržkov po 134. členu zakona o konstituiranju organizacij združenega dela.

Rok za prijave je 15 dni po dnevu objave.

Prijave z dokazili o izobrazbi in praksi pošljite na zgornji naslov z oznako „Komisija za razpis mesta direktorja".

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega očeta, brata in starega očeta

PETRA VESELIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ali nam na katerikoli način pomagali v teh težkih trenutkih. Hvala delovnim organizacijam za darovane vence. Posebna zahvala zdravnikom in strežnemu osebju internega oddelka bolnice Novo mesto za požrtvovalnost in trud, da bi našemu očetu podaljšali življenje, tov. Cvitkoviču za poslovilne besede pri odprtem grobu, kakor tudi pevkam za žalostinko.

Žalujoči: sin Slavko, hčerke Anica, Angelca, Marica in Katica z družino ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Poln življenja in dobre volje nas je v 45. letu starosti nepričakovano zapustil naš ljubi mož, ati in stric

ALOJZ SLUGA

iz Gor. Straže 69

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam pomagali v teh težkih trenutkih, nam izrazili sožalje, darovali vence in cvetje in ga v tako velikem številu pospremili do mnogo preranega groba. Posebna zahvala podjetju Gorjanci iz Straže za spremstvo in pomoč, tov. Ivanetiču za organizacijo pogreba, tovarišema Lukiču in Mirtiču za poslovilne besede, tov. Birsi, podjetju Novoles Straža, gasilcem, godbi Novolesa, pevcem Gorjancev in župniku za opravljeni obred. Najlepša hvala družinam Sečan, Vehar, Oberstar in Gazvoda ter vsem ostalim sosedom.

Žalujoči: žena Ani, hčerki Cvetka in Zdenka, sin Slavko, brat Janez z družino ter drugo številno sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni težki izgubi nepozabnega

JOŽETA KURETA

se iskreno zahvaljujem vsem, ki ste mi stali ob strani v težkih trenutkih, mi ustno ali pismeno izrekli sožalje, darovali cvetje in vence in ga spremljali do njegovega preranega groba. Posebna zahvala organizaciji ZB in njenim članom, ki so organizirali pogrebni obred in se od pokojnika z ganljivimi besedami poslovili pred hišo žalosti in ob odprtem grobu.

Žalujoči: žena Rada, sestra Micka in brat Janez z ženo Mimico

ZAHVALA

Ob prerani izgubi drage mame, hčerke, sestre in tete

ZOFKE PLETERSKI

roj. FAKIN
iz Sevnice

se iskreno zahvaljujemo kolektivu Jutranjke in dr. Francetu Pungeršiču za pogoste obiske in uteho v najtežjih trenutkih njene bolezni. Prav tako se zahvaljujemo predstavniku kolektiva Jutranjke tov. Šešku za lepe poslovilne besede, kaplanu za čudoviti poslovilni govor ob grobu in obred, vsem sorodnikom, sosedom, znancem in sošolcem za izrečeno sožalje, za darovane vence in šopke, za spremstvo na zadnji poti ter tolažilne besede v težkih trenutkih. Iskrena hvala železničarski godbi za spremstvo. Hvala vsem, vaša tolažba in pomoč nam je v uteho in lep spomin, da ste jo imeli radi.

Žalujoči: sin, mama, brat z družino in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob nenadni smrti našega najdražjega moža, očeta, starega očeta, brata, strica, tasta in svaka

JOŽETA ZEVNIKA

upokoj. cestarja

se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam v teh težkih trenutkih pomagali in nam stali ob strani, nam kakorkoli izrekli sožalje, darovali vence in cvetje, ter ga v tako lepem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Prisrčna hvala govornikom za poslovilne besede, vsem sosedom za pomoč, Jožetovim sodelavcem IMV Suhor za pozornost in župniku za lepo opravljeni pogrebni obred.

Žalujoči: žena Justina, sin Jože z družino, sestri Frančiška z družino in Terezija ter vse drugo sorodstvo

Sela pri Jugorju, 9. februarja 1976

ZAHVALA

Ob smrti naše mame in tašče

VASILJE STERJOVSKE

roj. Konstantin
iz Sel pri Straži

se iskreno zahvaljujemo sovaščanom, organizaciji ZB Straža in vsem, ki so ob smrti naše mame pomagali in nam lajšali težke trenutke. Posebno se zahvaljujemo govornikoma Dragu Krštincu in Ivanu Virantu za poslovilne besede in vsem, ki so pokojnico spremili na njeni zadnji poti.

Žalujoči: hčerka Ksantipa z možem Darkom

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in starega očeta

JOŽETA GAZVODE

mizarja iz Gotne vasi

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste pokojnika spremili na njegovi zadnji poti in mu poklonili vence in cvetje. Hvala vsem, ki ste nam pismeno ali ustno izrazili sožalje ter z nami delili bolečino, ki nas je prizadela. Posebno zahvalo smo dolžni vaščanom Micki in Pavletu Žefran ter Lukšičevi in Pavlinovi za nudeno prvo pomoč. Hvala g. Andrijaniču, ki nam je v najtežjih trenutkih prišel na pomoč. Najlepše se zahvaljujemo dr. Vodniku za zdravljenje, zdravnikom novomeške nove bolnišnice, ki so mu skušali rešiti življenje, njegovim poklicnim tovarišem za izkazano poslednjo čast, čebelarskemu in gasilskemu društvu, tovarnama Krka in Novoles, vsem trem govornikom, pevskemu zboru ter duhovnikom za opravljeni pogrebni obred in tolažilne besede. Vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali, še enkrat prisrčna hvala.

Vsi njegovi!

V SPOMIN

8. februarja je minilo prežalostno leto dni, odkar nas je tako tragično in nepričakovano za vedno zapustil naš dragi in ljubljeni

MILAN ROGELJ

iz Rdečega kala pri Dobrniču

Čas hiti, žalost v naših srcih je tem večja, ker si tako ljubil dom. Tvoja želja se ti je izpolnila, da ležiš tam, kjer si želel, čeravno nam je težko uspelo. Hvala vsem, ki obiskujete njegov prerani grob, se ga spominjate, prinašate cvetje in prižigate svečke.

Žalujoči: brat Lojze, sestra Slavka z družino in mama

ZAHVALA

Nenadoma in za vedno nas je zapustil dragi mož, ata, stari ata, brat, stric in bratranec

FRANC ŠILER

iz Prečne

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali v težkih trenutkih in nam izrazili sožalje. Posebno se zahvaljujemo podjetju Novomontaža, Tovarni zdravil Krka, Službi za zaposlovanje Novo mesto in Gasilskemu društvu Prečna za podarjene vence ter vsem, ki ste ga spremili na njegovi zadnji poti. Obenem se zahvaljujemo sosedom, posebno Dularjevim in župniku za opravljeni obred.

Žalujoči: žena Francka, sinovi France, Lojze, Jože z družino, hčerki Fani in Marija z družino, sestra in drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti naše ljubljene hčerke, sestre, nečakinje in tete

MARIJE ŠPELIČ

iz Trebnjega

se prisrčno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom za pomoč v tako težkih trenutkih, za izrečena pismena in ustna sožalja, vsem, ki so našo hčerko in sestro v tako velikem številu spremili na njeni zadnji poti ter ji darovali vence in cvetje, ki ga je tako ljubila. Posebno se zahvaljujemo dr. Strancu za lajšanje bolečin na domu, vsem kolektivom za podarjene vence, tov. Nemaniču za poslovilne besede pri odprtem grobu, dekanu za opravljeni obred, pevskemu zboru Trebnje in godbenikom iz Trebnjega. Še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: oče, sestre, bratje, teta, stric, nečaki in nečakinje

Trebnje, Ljubljana, Sečovlje in Zagorje

ZAHVALA

Ob nenadni smrti našega dragega moža, očeta, brata in strica

FRANCA DULARJA

iz Gotne vasi 49

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste pokojnika spremili na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje ter nam izrazili sožalje. Posebno se zahvaljujemo osebju pljučnega oddelka bolnice Novo mesto in Onkološkemu inštitutu v Ljubljani. Zahvaljujemo se tudi podjetju IMV Novo mesto, Občin. sodišču v Novem mestu, krajevni organizaciji ZB Gotna vas, župniku za opravljeni obred in pevcem za zapete žalostinke.

Žalujoči: žena Frančiška, sinova Branko, Andrej z družino, Majda z otroki, brat Rudi, sestri Angela in Verona ter drugo sorodstvo

ZAHVALA

Ob smrti naše drage sestre in tete

ROZALIJE GLOGOVŠEK

roj. Špendal
iz Novega mesta

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so jo spremili k njenemu zadnjemu počitku, poklonili vence in cvetje in nam izrekli sožalje. Iskrena hvala zdravnikom in strežnemu osebju nevrološkega in kirurškega oddelka, še posebej pa internemu oddelku in rehabilitacijskemu oddelku za dolgotrajno in požrtvovalno nego. Hvala župniku Lapu in dekanu Ilcu za opravljen obred in poslovilni govor, kolektivu in sindikatu splošne bolnice Novo mesto ter kolektivu trg. podj. Dolenjka za podarjene vence ter pevcem za zapete žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoči: sestre in bratje ter drugo sorodstvo

V SPOMIN

16. februarja bo minilo leto dni bolečine in žalosti, odkar nas je v 22. letu starosti za vedno zapustila naša ljubljena hčerka, sestra, sestrična, nečakinja in vnukinja

CVETKA KERMC

iz Radovlje pri Šmarjeti

Ne moremo verjeti, da si za vedno odšla od nas. Dom brez tebe je pust in prazen. Hvala vsem, ki se te radi spominjajo in ti nosijo cvetje na tvoj prerani, hladni grob.

Neutolažljivi: ata, mama, brata Ivan in Jože, stara mama, tete, strici in drugo sorodstvo

V TEM TEDNU VAS ZANIMA

TEDENSKI KOLEDAR

Četrtek, 12. februarja – Damijan
Petek, 13. februarja – Katarina
Sobota, 14. februarja – Valentin
Nedelja, 15. februarja – Jovita
Ponedeljek, 16. februarja – Julijana
Torek, 17. februarja – Aleš
Sreda, 18. februarja – Simeon
Četrtek, 19. februarja – Konrad

LUNINE MENE

15. februarja ob 17.43 uri – ščip

KINO

BRESTANICA: 14. in 15. 2. francosko-italijanski barvni film Revolverašice.

BREŽICE: 13. in 14. 2. ameriški barvni film Kraljičina ogrlica. 15. in 16. 2. ameriški barvni film Ivanhoe. 17. in 18. 2. jugoslovanski barvni film Salas v malem Ritu.

ČRNOMELJ: 13. 2. francoski barvni film Lacombe Lucien. 15. 2. francoski barvni film Rojen zločinec. 18. 2. nemški barvni film Lord iz Barmbecka.

KOSTANJEVICA: 15. 2. ameriški barvni film Mladi maščevalec.

KRŠKO: 14. in 15. 2. angleški film Bitka za Britanijo. 18. 2. francoski film Dober posel v Marseillu.

METLIKA: Od 12. do 15. 2. francoski film Naslednik. Od 12. do 15. 2. ameriški film Tajno življenje Wolter Mitija. 18. in 19. 2. ameriški barvni film Sounder ali pasje življenje.

MIRNA: 14. in 15. 2. nemški film Klic črnih volkov.

NOVO MESTO – KINO KRKA: Od 13. do 16. 2. italijanski barvni film Pazi, da ne bo zmede. Od 17. do 19. 2. francoski barvni film Lacombe Lucien.

RIBNICA: 14. in 15. 2. ameriški barvni film Vagabundi zapada.

SEVNICA: 14. in 15. 2. italijanski film Revolver v hudičevih rokah. 18. 2. francoski film Sin.

TREBNJE: 14. in 15. 2. ameriški kavbojski film Kocka je padla. 18. 2. italijanski barvni film Šerif imenovan Bocal.

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

IŠČEM starejšo žensko ali mlajšo upokojenko za gospodinjo na manjšem kmečkem gospodarstvu (dobro plačilo). Pismene ponudbe na naslov: Jože Muršak, Kamnik 61240, Tineta Zajca 4.

MLADEGA FANTA za priučitev ali priučenega za avtoličarsko obrt sprejmem takoj. Stane Pustavrh, Leskovec 181, telefon (068) 71–367.

INTERESENTOM nudimo ugodno priložnost za oskrbništvo vse leto odprtega planinskega doma. Uprava planinskega društva Obrtnik, Ljubljana, Celovška cesta 43, oddaja v oskrbovanje svoj dom na Govejku pri Medvodah z manjšo ekonomijo po pogodbi. Prednost ima mlajši upokojen zakonski par, ki je vešč takih del, posebno pa vzdrževanja dobre kuhinje. Pošljite ponudbe z vsemi osebnimi podatki na gornji naslov, kjer prejmete potrebna pojasnila.

STANOVANJA

STANOVANJE nudim zaposleni ženski ali upokojenki, ki bi pazila na dva otroka. Ostalo po dogovoru. Edo Matko, Mali Slatnik.

ODDAM sobo fantu. Naslov v upravi lista (460/76).

ODDAM opremljeno in ogrevano sobo dekletu. Naslov v upravi lista (461/76).

DRUŽINA nujno potrebuje enosobno stanovanje v Novem mestu. Plača dobro. Naslov v upravi lista.

ODDAM opremljeno sobo dvema ali trem dekletom. Naslov v upravi lista (403/76).

FANT in dekle iščeta stanovanje v Novem mestu ali bližnji okolici. Plačilo možno za leto vnapraj. Naslov v upravi lista (422/76).

Motorna vozila

PO ZELO UGODNI ceni prodam osebni avto fiat 1500, prevoženih 31.000 km, letnik 1972. Stanislav Gazvoda, Mihovec 11, Stopiče.

POCENI prodam zastavo 750, letnik 1966. Peter Gazvoda, Mihovec 11, Stopiče.

PRODAM zastavo 750, letnik 1972, 42.000 km. Nad mlini 58, Novo mesto.

PRODAM traktor Porsche (46 KM) s plugom in kosilnico v dobrem stanju. Cena ugodna. Edo Matko, Mali Slatnik.

UGODNO prodam fiat 750, letnik 1973. Milena Čibej, Dol. Toplice 125, telefon 85-733.

PRODAM traktor Pasquali, 18 KM, dobro ohranjen. Ogled vsako popoldne. Miran Kozole, Mali Kamen 21, Senovo.

PO UGODNI ceni prodam fiat 1300 karavan in prikolico za osebni avto, popolnoma novo. Leto izdelave avtomobila: 1972. Dam tudi na ček. Ogled možen v jutranjih ali večernih urah. Jože Lipar, Sp. Stari grad 53, 68270 Krško.

PRODAM FIAT 850, letnik 1969, neregistriran. Primož Rabzelj, Škocjan 21.

PRODAM neregistriran fiat 750, letnik 1969, skupaj ali po delih. Pozive se vsak dan pri Alojzu Kastelcu, Lipnik 4, Trebnje.

PO ZELO UGODNI ceni prodam austin 1300, letnik 1971. Franc Potočar, Dol. Kamence 55.

PRODAM fiat 750, letnik 1968, v voznem stanju. Milan Ivkovič, Bijška vas 8, Mirna peč.

Z 750, letnik 1973, na novo registrirano, prodam. Franc Mustar, Gorica 10, Leskovec pri Krškem.

PRODAM

PRODAM kosilnico Alpina po ugodni ceni. Franc Povše, Klenovik 7, Škocjan.

UGODNO prodam otroško posteljico (140 x 70) z jogi vložkom. Godnik, Trdinova 5b.

UGODNO prodam dobro ohranjen črnobel televizor s stabilizatorjem. Informacije na telefonu 22–823. Ogled vsak dan.

PRODAM grablje s priključkom na kosilnico BČS. Pozive se pri Antonu Sajetu, Otočec 29.

UGODNO prodam 2 m3 suhih hrastovih plohov in 1 m3 desk. Jože Kuhar, Ostrog 29, Šentjernej.

NUJNO prodam garažo in otroški voziček. Marjan Pivk, Zagrebška 4, Novo mesto.

PRODAM 1500 kg sena. Gotna vas 40, Novo mesto.

PRODAM mladovno kravo. Kralj, Dol. Kamence 22, Novo mesto.

PRODAM trivrstno leseno harmoniko Lubas. Sandi Zore, Bogneča vas 18, Trebelno–Mokronog.

PRODAM tračno žago (pant) za ostrešje. Jože Antončič, Prapreče 1, Šmarješke Toplice.

PRODAM lovsko psico, pasma posavka, odličnih staršev z rodovnikom, staro 7 mesecev. Podmilščakova 21 B, Ljubljana, telefon (061) 317–580.

PO UGODNI ceni prodam pavje samice, stare 8 mesecev. Alojzija Čarman, Prešernova 9 (Na Čardaku), Črnomelj.

PRODAM kosilnico BCS. Polde Virc, Hudo 5, Novo mesto.

UGODNO prodam jedilnico iz hrastovega lesa (starinsko). Franc Langer, Radeče 41 pri Zidanem mostu.

PRODAM novo štiridiatonično harmoniko (Be, Es, As, Des) in novo tridiatonično harmoniko (Ce, Ef, Be). Drago Tratnik, Irča vas 42, 68000 Novo mesto.

PRODAM 7.000 kg sena. Franc Godler, Mali Cerovec 5, Stopiče.

UGODNO prodam dobro ohranjen televizor Mercela. Naslov v upravi lista (411/76).

PRODAM dobro ohranjen polkavč in dve leti star televizor po zelo ugodni ceni. Oglasite se na telefon 22–881, vsak dan od 12. do 15. ure.

12, 13 – in 15-colski gumi voz, nov, prodam. Bulc, Jurčkova pot 73, Ljubljana.

KUPIM

KUPIM gradbeno parcelo v Novem mestu ali okolici. Ponudbe na telefon 22–312.

KUPIM polni jermenik (golgater) od 45 do 65 premera. Jože Antončič, Prapreče 1, Šmarješke Toplice.

KUPIM rabljen motor za fiat 750. Navedite ceno. Naslov: Rudi Grabrijan, Dragoši 4, 68341 Adlešiči.

KUPIM rabljen motor Aran 9–11 KM. Naslov v upravi lista (415/76).

V NOVEM MESTU ali okolici kupim nedograjeno hišo. Nada Bračika, Koštialova 42.

POSEST

PRODAM njivo, vrt s sadnim drevjem, vinograd z zidanico skupaj ali posamezno v Gabrju (Lapar). Sončna lega, primerno za gradnjo vikenda, njiva za rigolanje, dostop z vsakim vozilom. Javna dražba bo v nedeljo, 22. februarja ob 14. uri, na kraju samem. Informacije: Golobič, Gotna vas 68, Novo mesto.

PRODAM 17 arov travnika v Mirni peči in 4 leta staro kravo s teletom. Cesar, Vel. Kal 14, Mirna peč.

PRODAM vinograd v velikosti 15 arov in košenico (15 arov), primerno za dva vikenda, z zasajeno rodno trto v Rodinah, vse po ugodni ceni. Dostop z vsakim vozilom. Elektrika v bližini. Pozive se pri Alojzu Kacjanu, Kočevje 19, 68340 Črnomelj.

ZARADI STAROSTI prodam enonadstropno prazno hišo z desetimi sobami na Gorenjskem, primerno za gostilno, poslovne prostore ali lokale. V hiši tudi telefon. Ponudbe pod „GORENJSKI TURIZEM".

NAPRODAJ JE nova dvostanovanjska hiša s sadnim vrtom in 6 a zemljišča v Leskovcu. Hiša je takoj vseljiva. Pozive se pri Francu Bračunu, Mrtvice št. 50, 68273 Leskovec pri Krškem.

ZARADI starosti po ugodni ceni prodam pritlično hišo z dvema lokaloma za vsako obrt in več stanovanj z vrtovi in gospodarskim poslopjem v središču industrije Sevnica ob Savi. Informacije dobite pri prodajalcu Alojzu Stegenšku, Sevnica ob Savi, Savska cesta 18.

PRODAM mlad vinograd v velikosti 24 arov, večina trt napeljana na žico v bližini Bučke. Vodovod poleg, možen prihod z avtomobilom. Naslov: Jože Starc, Dolnje Impolje 6, Studenec.

PRODAM 15 arov vinogradniške parcele v gori Aplenk pri Šentrupertu na Dolenjskem. Lepa sončna lega, lapornata zemlja. Voda in elektrika na parceli. Dostop z vsakim avtomobilom. Danijel Potokar, Račje selo 9, Trebnje.

PRODAM 40 arov mešanega gozda pod cesto v k.o. Ždinja vas. Rozman, Ždinja vas.

PRODAM dvosobno stanovanje v središču Trebnjega, primerno tudi za manjši lokal. Tone Hren, Trebnje, Cesta Gubčeve brigade 1/b.

V TRŠKI GORI prodam parcelo za vinograd. Primerno za vikend. Sončna lega in lep razgled. Naslov v upravi lista (420/76).

RAZNO

INŠTRUIRAM matematiko in fiziko za osnovne in srednje šole. Naslov v upravi lista (433/76).

6. FEBRUARJA sem izgubil 1.500,00 din na pošti v Novem mestu. Poštenega najditelja prosim, da mi jih proti nagradi vrne na naslov: Jože Šenica, Zdravstveni dom, Novo mesto.

5. FEBRUARJA 1976 sem ob 14,30 na Glavnem trgu izgubila zlato zapestnico z obeskom. Ker mi je drag spomin, prosim poštenega najditelja, da jo proti nagradi vrne na upravo lista.

DNE 29. JANUARJA nam je ušel papagajček. Najditelja prosim, da ga proti nagradi vrne. Jože Štamcar, Ragovska 7, Novo mesto

POROČNI PRSTANI! – Če si trajen in lep spomin želite, stopite k zlatarstvu v Gosposko 5 v Ljubljani, poleg univerze! Z izrezkom tega oglasa dobite 10 odst. popusta!

ČESTITKE

DRAGI ženi, mami in stari mami KATARINI JUVANČIČ iz Gorenje vasi pri Šmarjeških Toplicah za njen rojstni dan in god še mnogo zdravih in srečnih let želijo mož Janez, hčerki Anica, Tinca in sin Janez z družinami. Sedem vnučkov pa jo toplo poljublja.

DOBRI teti TEREZIJI ZAJC iz Dol. Straže za 70. rojstni dan vse najboljše, predvsem pa, da bi se ji zdravje čimprej izboljšalo ter da bi še mnogo, mnogo let prepevala med nami, želijo vsi, ki jo imajo radi.

DRAGIM staršem ANI in MATIJU ŠUSTARŠIČ iz Vel. Podljubna, za 50. obletnico skupnega življenja iskreno želita, da bi bila še naprej zdrava in vesela, hčerki Marija z možem Stanetom in Tončka z možem Binetom.

ZVONETU UHERNIKU, ki služi vojaški rok v Aleksincu, čestitamo za minulo dvojno praznovanje, ter za doseženo tretje mesto na tekmovanju za igranje orgel in četrto mesto njegovi skupini v Nišu, kjer igra orgle. Domači ter mala Rossana.

PREKLICI

JUREČIČ VIDA iz Bele cerkve pri Šmarjeških Toplicah opozarjam vse upnike Jožeta Jurečiča iz Starega gradu pri Podbočju, da nisem plačnica njegovih dolgov.

OBVESTILA

GODBA NA PIHALA ČRNOMELJ ima svoj redni letni občni zbor dne 15. februarja 1976 ob 9. uri v prostorih godbe (gostilna Kolbezen) Na utrdbah, Črnomelj. Vse podporne člane našega društva in vse ostale simpatizerje naše godbe vabimo, da se udeleže občnega zbora.

IZDELUJEM ROLETE, LESENE, PLASTIČNE, ŽALUZIJE (25,35 in 50 mm). OPRAVLJAM VSA POPRAVILA, SPADAJOČA V TO STROKO. KDOR NAROČA NA OSNOVI TEGA OGLASA, DOBI 4 % POPUSTA OD FAKTURNE VREDNOSTI. NAROČILA SPREJEMAJO: ROLETARSTVO LJUBLJANA, TITOVA 180, TELEFON 53-984 in 20-487, IGNAC PRIJATELJ, KRŠKO, KVEDROVA 8, telefon (068) 71–776, in BOGO RADI, NOVO MESTO, ŽABJA VAS 15.

ZAHVALE

Ob prerani izgubi našega dragega moža, očeta, brata in strica

IVANA KOVAČIČA
iz Dramlje na Bizeljskem

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki so nam kakorkoli pomagali, nam izrekli sožalje, vsem, ki ste ga v tako velikem številu spremili na zadnji poti, mu darovali vence in zasuli grob s cvetjem. Prisrčna hvala Lovski družini Bizeljsko, govornikoma za poslovilne besede in župniku za opravljeni obred. Vsem skupaj in vsakemu posebej prisrčna hvala.

Žalujoči: žena Marija, hčerka Marjanca z možem in sorodniki

Po dolgi bolezni nas je v 64. letu starosti nenadoma in mnogo prezgodaj zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

MATIJA VODOPIVEC
iz Hrvaškega broda pri Šentjerneju

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, vaščanom in znancem, ki ste z nami sočustvovali, nam izrekli sožalje, darovali vence in ga spremili na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo duhovniku in tistim, ki ste nam pomagali v prvih za nas tako težkih trenutkih.

Žalujoči: žena, hčerka z družino in bratje Janez, France, Jože, Tone in Nace z družinami

---

Ob boleči izgubi moža in očeta ter starega očeta

JERNEJA FERKOLJA
iz Apnenika pri Boštanju

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom in znancem, ki so darovali cvetje, izrekli sožalje in spremili pokojnika na zadnji poti.

Neutolažljiva žena Angela in vsi ostali

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža, očeta, starega očeta in strica

JANEZA KREVLJA
iz Stržišča 29 pri Sevnici

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom in sosedom za pomoč, izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje, ter vsem, ki so pokojnika spremili na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo govorniku za poslovilne besede na domu ter kaplanu za lepo opravljeni obred.

Žalujoči: žena Marija, sinova Gašper in Ivan, hčerka Neža z družinami in drugo sorodstvo

---

OSMRTNICA

V 97. letu starosti nas je zapustila naša dobra mama, babica in prababica

RUŽA GERM
vdova po akademskem slikarju

Pokopali smo jo v družinskem krogu v Novem mestu dne 9. februarja 1976.

Otroci: Joško, Ruža in Mirko z družinami, vnuki in pravnuki

Ljubljana, Beograd, Mendoza, Praga

V Ljubljani, 7. februarja 1976

V SPOMIN

20. marca bo minilo žalostno leto dni, odkar nas je za vedno zapustila naša draga mama

MARIJA KOVAČIČ
iz Ivanje vasi

Čas beži, ne izbriše pa bolečine in žalosti iz naših src. Draga mama, nikoli te ne bomo pozabili.

Žalujoča hčerka Marija z družino

V SPOMIN

Včeraj, 11. februarja 1976, je minilo najbridkejše leto, odkar je gospodar življenja poklical k sebi našo ljubo in nepozabno mamo

MARIJO ARH
iz Leskovca 99 pri Krškem

Praznina in bolečina, ki jo čutimo v naših srcih, je nepopisna, odkar se je tiho in nenadoma za vedno poslovila od nas. Vsem Leskovčanom, ki so našo mamo imeli radi in se je še spominjajo, iskrena hvala!

Ljuba mama, na svidenje Vam kličejo Vaši otroci in vnuki.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega moža, očeta in dedka

PETRA VIDNJEVIČA
iz Bojancev

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so počastili njegov spomin, mu darovali številne vence in cvetje ter ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se dr. Pertotovi, medicinski sestri Marici, zdravnikom novomeške bolnice dr. Huebscherju, dr. Starcu, dr. Zakrajškovi, dr. Mastenovi in ostalemu zdravstvenemu osebju za večletno zdravljenje in nego. Še prav posebej pa se zahvaljujemo delavcem in kolektivom PTT podjetja Novo mesto, PTT podjetja Koper, Gozdnega obrata Črnomelj, tovarne Belt Črnomelj, vsem sosedom ter tovarišu Tonetu Fabijanu za poslovilne besede ob odprtem grobu.

Žalujoči: žena Bosiljka, sin Peter ter hčerki Mira in Milena z družinami

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto – USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačer, Andrej Bartelj, Marjan Bauer, Milan Markelj, Janez Pezelj, Jože Prime, Jože Splichal (urednik Priloge), Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Železnik. Oblikovalec Priloge Peter Simič.

IZDAJATELJSKI SVET je družbeni organ upravljanja. Predsednik: Slavko Lubšina.

IZHAJA vsak četrtek – Posamezna številka 5 din – Letna naročnina 169 dinarjev, polletna naročnina 84,50 din, plačljiva vnaprej – Za inozemstvo 340 din ali 20 ameriških dolarjev oz. 49 DM (oz. ustrezna druga valuta v tej vrednosti) – Devizni račun: 52100–620–107–32000–009–8–9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 60 din, 1 cm na določeni strani 90 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 120 din. Vsak mali oglas do 10 besed 22 din, vsaka nadaljnja beseda 2 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 7 od 3. 1. 1975. Po mnenju sekretariata za informacije IS SRS (št. 421–1/72 od 28. 3. 1974) se za Dolenjski list ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov.

TEKOČI RAČUN pri podružnici SDK v Novem mestu 52100–601–10558 – Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 – Telefon (068) 21–227 – Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo – Časopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto – Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica Ljubljana.

RADIO LJUBLJANA

VSAK DAN: poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.00, 11.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.00, 22.00, 23.00 in 24.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

ČETRTEK, 12. FEBRUARJA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo. 9.35 Slovenska zborovska glasba pretekle in polpretekle dobe. 10.15 Kdaj, kam, kako in po čem? 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine. 11.03 Uganite, pa vam zaigramo po želji. 12.10 Predstavljamo vam... 12.30 Kmetijski nasveti – dr. Stojan Vrabl: Vpliv količine škropiva na intenziteto pojava glivičnih bolezni trte v letu 1975. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Kaj radi poslušajo. 14.40 Mehurčki. 15.45 „Vrtiljak". 16.45 Jezikovni pogovori. 17.20 Iz domačega opernega arhiva. 18.20 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana. 18.35 Vedre melodije. 19.40 Minute z ansamblom Mojmira Sepeta. 19.50 Lahko noč, otroci! 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Večer umetniške besede. 21.40 Lepe melodije. 22.20 Slovenska poezija v pesmih za glas in spremljavo. 23.05 Literarni nokturno. 23.15 Paleta popevk in plesnih ritmov.

PETEK, 13. februarja: 8.10 Glasbena matineja – 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo – 9.30 Jugoslovanska narodna glasba – 10.05 Po poteh odločanja – 10.15–11.00 Kdaj, kam, kako in po čem? – 10.45 Turistični napotki za naše goste iz tujine – 11.03 Po Talijinih poteh – 12.10 Revija orkestrov in solistov – 12.30 Kmetijski nasveti – ing. Ludvik Klun: 25. svetovni kongres čebelarjev – 12.40 Šopek novih domačih melodij – 13.15 Obvestila in zabavna glasba – 13.30 Priporočajo vam... – 14.10 Mladina poje – Mladinski pevski festival v Celju (23) – 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo – 15.30 Napotki za turiste – 15.35 Glasbeni intermezzo – 15.45 „Vrtiljak" – 16.45 Glasbena medigra – 16.50 Človek in zdravje – 17.20 Iz koncertov in simfonij – 18.05 Ogledalo našega časa – 19.40 Minute z ansamblom Lojzeta Slaka – 19.50 Lahko noč, otroci! – 20.00 Stop-pops 20 – 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih – 22.20 Besede in zvoki iz logov domačih

SOBOTA, 14. februarja: 8.10 Glasbena matineja – 9.05 Pionirski tednik – 9.35 Glasbena pravljica – 11.03 Sedem dni na radiu – 12.10 Godala v ritmu – 12.30 Kmetijski nasveti – dr. Ivo Vomer: Vzroki za slabšo obrejitev krav – 13.30 Priporočajo vam... – 14.10 S pesmijo in besedo po Jugoslaviji – 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo – 15.45 „Vrtiljak" – 15.45 S knjižnega trga – 18.05 Pogovor s poslušalci – 18.15 Čustveni svet računalnika Rupreta – 20.00 Spoznavajmo svet in domovino – 21.15 Za prijetno razvedrilo – 21.30–23.00 Oddaja za naše izseljence – 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden

NEDELJA, 15. februarja: 8.07 Radijska igra za otroke – 8.47 Skladbe za mladino – 9.05 Še pomnite, tovariši... – 10.05 Prvi aplavz – 11.10 Nedeljska reportaža – 11.30–14.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo – 14.05 Nedeljsko popoldne – 17.50–18.50 Radijska igra – Juš Kozak–Mitja Mejak: Balada o ulici – 19.30 Obvestila in zabavna glasba – 19.40 Glasbene razglednice – 19.50 Lahko noč, otroci! – 20.00 V nedeljo zvečer – 22.20 Skupni program JRT – studio Beograd – 23.05 Literarni nokturno – 23.15 V lučeh semaforjev

PONEDELJEK, 16. februarja: 8.10 Glasbena matineja – 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb – 9.20 Izberite pesmico – 9.40 Slovenske ljudske pesmi v priredbah – 10.00 Danes popoldne – 10.15–11.00 Kdaj, kam, kako in po čem? – 11.03 Za vsakogar nekaj – 12.10 Veliki revijski orkestri – 12.30 Kmetijski nasveti – ing. Andrej Cankar: Poljsko preskušanje novosti pri pridelovalcih – 12.40 Pihalne godbe na koncertnem odru – 13.30 Priporočajo vam... – 14.10 Pojo amaterski zbori – 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo – 15.30 Glasbeni intermezzo – 17.20 Koncert po željah poslušalcev – 18.05 Kulturna kronika – 18.20 Zvočni signali – 19.40 Minute z ansamblom Štirje kovači – 20.00 Če bi globus zaigral – 20.30 Operni koncert – 22.20 Popevke iz jugoslovanskih studiev – 23.05 Literarni nokturno – 23.15 Za ljubitelje jazza

TOREK, 17. februarja: 8.10 Glasbena matineja – 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo – 9.30 Iz glasbenih šol – Kobarid – 11.03 Promenadni koncert – 12.10 Popevke brez besed – 12.30 Kmetijski nasveti – ing. Milica Oblak: Možnosti in ekonomičnost sodobnega pridelovanja jagodičja – 12.40 Po domače – 13.30 Priporočajo vam... – 14.10 Iz dela Glasbene mladine Slovenije – 14.40 Na poti s kitaro – 15.45 „Vrtiljak" – 16.45 Narava in človek – 17.20 Obiski naših solistov – 18.35 Lahke note – 19.40 Minute z ansamblom Jožeta Kampiča – 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi – 20.30 Radijska igra – 21.30 Zvočne kaskade – 22.20 Orkestrske balade – 23.05 Literarni nokturno – S. Jesenin: Pesmi – 23.15 Popevke se vrstijo

SREDA, 18. februarja: 8.10 Glasbena matineja – 9.05 Nenavadni pogovori – 9.25 Zapojmo pesem – 9.40 Samoupravljanje s temelji marksizma – 12.10 Opoldanski koncert lahke glasbe – 12.30 Kmetijski nasveti – ing. Silva Avšič: Sorte graha in njihova rodnost – 12.40 Od vasi do vasi – 14.10 Ob izvirih ljudske glasbene umetnosti – 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo – 15.30 Glasbeni intermezzo – 16.45 Naš podlistek: Kersnik piše Jurčiču – 17.20 Iz repertoarja Komornega zbora – 18.05 Po poteh odločanja – 19.40 Minute z ansamblom Mojmira Sepeta – 20.00 Koncert iz našega studia – 22.20 S festivalov jazza – 23.05 Literarni nokturno – 23.15 Jugoslovanski pevci zabavne glasbe

RADIO BREŽICE

ČETRTEK – 12. FEBRUAR: 16.00 – 16.35 – Napoved programa, Poročila, Nove plošče RTB – 16.35 – 16.45 – AKTUALNOST TEDNA – 16.45 – 17.00 Obvestila in reklame – 17.00 – 18.00 – Glasbena oddaja IZBRALI STE SAMI

SOBOTA – 14. FEBRUAR: 16.00 – 16.20 – Napoved programa – Sobotno kramljanje – Jugoton vam predstavlja – 16.20 – 17.00 – Iz naše pretekle zgodovine, KRONIKA – Med mladimi ustvarjalci – Iz naše glasbene šole – 17.20 – 18.00 – Obvestila in reklame – Domače zabavne na valu 192 m

NEDELJA 15. FEBRUAR: 10.30 – 12.00 – Napoved programa – UVODNIK – Domače zanimivosti – Kulturna kronika – Za naše kmetovalce – Nedeljski magnetofonski zapis – Obvestila in reklame – Iz sporeda naših kinematografov – 12.00 – 15.00 – OBČANI ČESTITAJO IN POZDRAVLJAJO

TOREK – 17. FEBRUAR: 16.00 – 16.30 – Napoved programa, Poročila – Iz produkcije RTV Ljubljana – Novosti matične knjižnice – 16.30 – 17.00 – Športni pregled – Obvestila in reklame – Ta teden v kinu Brežice – 17.00 – 18.00 – MLADI ZA MLADE

RADIO SEVNICA

NEDELJA, 15. FEBRUARJA: 10.30 Napoved in EPP I. del – 10.45 Drobni nasveti za starše – 11.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike – 11.10 Po domače – 11.25 EPP II. del – 11.35 Naš razgovor – 12.00 Za vsakogar nekaj – 12.30 Poročila – 12.50 Čestitke in pozdravi naših poslušalcev – 14.30 Zaključek programa

SREDA, 18. FEBRUARJA: 16.00 Napoved in EPP – 16.20 Tisoč in en nasvet – 16.30 Poročila (seminar inform.) – 17.00 Po domače – 17.15 Iz literarne zakladnice – 17.35 Iz diskoteke naših poslušalcev – 18.00 Zaključek programa

SOBOTA, 21. FEBRUARJA: 16.00 Napoved in pop glasba – 16.15 Smejmo se! – 16.20 EPP – 16.30 Poročila – 16.35 Svetujemo vam... – 16.45 Narodnozabavna glasba – 16.57 Melodija za slovo

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 12. FEBRUARJA: 8.10 TV v šoli (Zg) – 10.00 TV v šoli (do 11.10) (Bg) – 15.25 Filmski pregled – barvni posnetek z OI Innsbruck (Lj) – 15.55 Propagandna oddaja (Lj) – 16.00 Štafeta 4 x 5 km, hitorstno drsanje, barvni posnetek z OI Innsbruck (Lj) – 17.15 Popotni tovariš – barvna oddaja (Lj) – 17.30 Svinčeni vojak – barvna oddaja iz cikla Ariel (Tako so živeli) (Lj) – 18.00 Obzornik (Lj) – 18.15 Mozaik (Lj) – 18.20 Nesrečni Avstralci – barvni film (Lj) – 19.15 Risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV dnevnik (Lj) – 19.55 3-2-1 (Lj) – 20.00 Balzacova velika ljubezen – barvna nadaljevanka (Lj) – 20.55 Kam in kako na oddih (Lj) – 21.05 Četrtkovi razgledi: Breginjski kot (Lj) – 21.35 Po belih in črnih tipkah – 10. del (Lj) – 22.05 TV dnevnik (Lj) – 22.15 Miniature: Stane Dramelj, barvna oddaja (Lj) – 22.30 OI Innsbruck: Filmski pregled, barvni prenos (EVR) – 23.00 Hokej Finska: SZ – barvni posnetek z OI Innsbruck (Lj)

PETEK, 13. FEBRUARJA: 8.10 TV v šoli (Zg) – 10.00 TV v šoli (do 11.10) (Bg) – 12.25 OI Innsbruck: Veleslalom za ženske – barvni prenos do 14.15 (EVR–Lj) – 15.45 Filmski pregled – barvni posnetek z OI Innsbruck (Lj) – 16.15 Propagandna oddaja (Lj) – 16.20 Veleslalom za ženske – barvni posnetek z OI Innsbruck (Lj) – 17.10 Križem kražem (Lj) – 17.20 Morda vas zanima: Prešernovi nagrajenci (Lj) – 17.55 Obzornik (Lj) – 18.10 Ansambel Borisa Kovačiča – barvna oddaja (Lj) – 18.40 Mozaik (Lj) – 18.45 Cesta in mi (Lj) – 18.50 Bolnišnica prihodnosti – barvna oddaja iz serije Kako bomo živeli jutri (Lj) – 19.15 Risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV dnevnik (Lj) – 19.55 Tedenski notranjepolitični komentar (Lj) – 20.00 3-2-1 (Lj) – 20.05 Teversenove pravljice – oddaja TV Sarajevo (Lj) – 20.30 Mehanične kovinske tehnike – oddaja iz serije Grafične tehnike (Lj) – 21.00 OI Innsbruck: Umetnostno drsanje ženske – barvni prenos in posnetek (EVR) – 23.00 OI Innsbruck: Filmski pregled – barvni prenos (EVR) – 23.30 Poročila (Lj)

SOBOTA, 14. FEBRUARJA: 8.30 OI Innsbruck: Tek na 50 km, hitrostno drsanje, slalom – barvni prenos (do 14.00) (EVR) – 14.30 Filmski pregled – barvni posnetek z OI Innsbruck (Lj) (do 16.15) – 17.30 Po belih in črnih tipkah (Lj) – 18.00 Obzornik (Lj) – 18.15 Mozaik (Lj) – 18.20 Potop – serijski barvni film (Lj) – 19.15 Risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV dnevnik (Lj) – 19.50 Tedenski zunanjepolitični komentar (Lj) – 19.55 3-2-1 (Lj) – 20.00 Gregec kobilica – barvni film (Lj) – 20.15 OI Innsbruck: Hokej ČSSR: ZS – barvni prenos (EVR) v I. odmoru Propagandna oddaja, v II. odmoru TVD – 22.30 OI Innsbruck: Filmski pregled – barvni prenos (EVR) – 23.00 Družinski polet – barvni film (Lj)

NEDELJA, 15. FEBRUARJA: 8.25 Poročila (Lj) – 8.30 Za nedeljsko dobro jutro: Festival mladinskih pevskih zborov v Celju, barvna oddaja (Lj) – 9.05 Vzpon človeka, barvna serija (Lj) – 9.55 625 (Lj) – 10.35 Otroška matineja: Mojstri stare japonske obrti, Ariel – serija Tako so živeli (Lj) – 11.25 Mozaik (Lj) – 11.30 Kmetijska oddaja (Zg) – 12.30 Filmska burleska (Lj) – 12.55 OI Innsbruck: Smučarski skoki, barvni prenos (EVR) – 15.15 Filmski pregled, barvni posnetek z OI Innsbruck (Lj) – 15.50 Morda vas zanima: Prešernovi nagrajenci (Lj) – 16.20 Poročila (Lj) – 16.25 OI Innsbruck: Drsalna revija, barvni prenos (EVR) – 18.00 Okrogli svet (Lj) – 18.20 Hišica v preriji, serijski barvni film (Lj) – 19.15 Risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV Dnevnik (Lj) – 19.50 Tedenski gospodarski komentar (Lj) – 19.55 3-2-1 (Lj) – 20.00 V. Kovačevič: Kapelski kresovi, barvna nadaljevanka TV Zgb (Lj) – 21.15 Mesta: Ulcinj, barvna oddaja TV Beograd (Lj) – 21.55 Športni pregled (Zgb) – 22.10 TV Dnevnik (Lj) – 22.30 Sklepna slovesnost, barvni posnetek z OI Innsbruck (Lj)

PONEDELJEK, 16. FEBRUARJA: 8.10 TV v šoli (Zgb) – 10.00 TV v šoli (do 11.10) (Bgd) – 15.40 Filmski pregled, barvni posnetek z OI Innsbruck (Lj) – 17.10 Pravljica iz lutkarjevega vozička: O divjaškem divjaku, barvna oddaja (Lj) – 17.40 Mala čudesa velike prirode, barvna oddaja (Lj) – 17.55 Obzornik (Lj) – 18.10 Marksizem v teoriji in praksi: Sodobne spremembe v delavskem razredu (Lj) – 18.30 Mozaik (Lj) – 18.35 Odločamo (Lj) – 18.45 Mladi za mlade (za JRT) (Lj) – 19.15 Risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV Dnevnik (Lj) – 19.55 3-2-1 (Lj) – 20.00 F. Bevk: Težka pot, drama TV Beograd (Lj) – 20.45 Propagandna oddaja (Lj) – 20.50 Kulturne diagonale (Lj) – 21.20 Mozaik kratkega filma (Lj) – ... TV Dnevnik (Lj)

TOREK, 17. FEBRUARJA: 8.10 TV v šoli (Zgb) – 10.00 TV v šoli (Bgd) – 11.10 TV v šoli (do 11.40) (Sa) – 14.10 TV v šoli (Zgb) – 16.00 TV v šoli (do 16.30) (Sa) – 17.15 Veliki pust, otroška oddaja (Lj) – 17.35 Mihec iz Loenneberga, serijski barvni film (Lj) – 18.00 Obzornik (Lj) – 18.15 Ne prezrite (Lj) – 18.40 Mozaik (Lj) – 18.45 Narodna glasba (Bgd) – 19.15 Barvna risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV Dnevnik (Lj) – 19.55 3-2-1 (Lj) – 20.00 Pogovor o... (Lj) – 20.50 Propagandna oddaja (Lj) – 21.00 H. de Balzac: Teta Liza, barvna nadaljevanka (Lj) – 21.45 TV Dnevnik (Lj)

SREDA, 18. FEBRUARJA: 8.10 TV v šoli (Zgb) – 10.00 TV v šoli (do 11.10) (Bgd) – 17.15 Čas sanj, otroška oddaja (Lj) – 17.30 Mojstri stare japonske obrti (Lj) – 17.55 Obzornik (Lj) – 18.10 Po sledeh napredka, barvna oddaja (Lj) – 18.40 Mozaik (Lj) – 18.45 Glasbeni amaterji (Titograd) – 19.15 Risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV Dnevnik (Lj) – 19.55 3-2-1 (Lj) – 20.00 Film tedna: Obljubljena dežela – II. del barvnega filma (Lj) – 21.25 TV Dnevnik (Lj) – 21.35 Fest 76 (Lj)

ČETRTEK, 19. FEBRUARJA: 8.10 TV v šoli (Zgb) – 10.00 TV v šoli (do 11.10) (Bgd) – 14.10 TV v šoli (do 16.00) (Zgb) – 17.30 H. Ch. Andersen: Popotni tovariš (Lj) – 17.45 Ariel, oddaja iz cikla Tako so živeli (Lj) – 18.15 Mozaik (Lj) – 18.20 Izkopavanje prihodnosti, barvni film (Lj) – 19.15 Risanka (Lj) – 19.20 Cikcak (Lj) – 19.30 TV Dnevnik (Lj) – 19.55 3-2-1 (Lj) – 20.00 Balzacova velika ljubezen, barvna nadaljevanka (Lj) – 21.00 Kam in kako na oddih (Lj) – 21.10 Četrtkovi razgledi: S poti po Latinski Ameriki: Nafta je naša, barvna oddaja (Lj) – 21.40 Iz koncertnih dvoran: Simfonični orkester RTV Lj (Lj) – 22.10 TV Dnevnik (Lj)

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Od 29. 1. do 4. 2. so v novomeški porodnišnici rodile: Stanka Kajtazović iz Metlike – Vesno, Zofija Medic s Podturna – Matjaža, Zdenka Klobučar z Uršnih sel – Dejana, Magdalena Hostnik iz Škovca – Tomaža, Martina Banič iz Sel pri Zajčjem vrhu – Jožico, Ljubica Karin iz Vinice – Željko, Irena Grozina iz Krškega – Roberta, Sonja Sladič z Mirne – Bojana, Marija Jordan iz Šentjerneja – Dejana, Ana Novak iz Podgore – Dušana, Darja Novinec iz Jurke vasi – Nino, Jožica Debeljak s Studenca – Branko, Ružica Malič iz Vinice – Nino, Jožica Štrekelj iz Dolnjih Praproč – Andrejo, Antonija Zagorc iz Vratnega – Janeza, Anica Perko iz Žužemberka – dečka, Stanka Turk s Podgrada – Barbaro, Milka Peterle s Cikave – deklico, Jožefa Primc iz Gornjega Kota – dečka, Antonija Ribič z Dolnjega Karteljevega – deklico, Martina Vic iz Gornjega Kamenja – deklico in Vanda Kolenc iz Puščave – Barbaro. ČESTITAMO!

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli mesec so v brežiški porodnišnici rodile: Marija Završnik iz Sevnice – Anico, Ana Juhart s Čateža – Bojano, Milica Rubinić iz Samobora – Roberta, Marija Cizelj iz Artič – Branko, Jasna Mikulčić iz Bregane – Mirno, Jožica Padovnik iz Črešnjic – Romana, Marija Lončar iz Lončarjev dola – Sašo, Nevenka Lukšić iz Molvic – Zvonka, Zlata Dekalić iz Samobora – Hrvoja.

labod labod labod labod

F. S. FINŽGAR 31

PREROKOVANA

„Saj ni mogoče!"

„Je, je tako. V nedeljo bo klicano," je potrdil Andrej. „Včeraj sem tudi jaz to zvedel, ko sem šel iz Ljubljane."

„Tega nikoli ne," je zavpila Brumnovka in zamahnila z rokami. „Sama sem žela, sama mlatila – o, si bom tudi sama malice rezala."

„To je vendar od sile, da vse sedaj tišči v kmeta," ji je pomagala Klandra. „Prej te pa ni nihče videl. Smrdiš, kmet, so ti rekli in se te ognili."

„Pod zaporo!" je pomagal Luka. „Kje so pa bili tedaj tisti možje, ko so se mesarji ob suši iz nas norca delali, kje? Mesarje naj bi bili dali pod zaporo. Presneto, pet desetakov mi je ponudil za voleta. In sem ga sam pobil, vsa vas je jedla tako rekoč zastonj meso, jelite, in sem ga še nasolil, pa sem dobil desetak več zanj in kožo povrhu."

„Luka, prav imaš. Pred vojsko ni bilo nobene maksimalne cene ne za železo ne za smrdljivec, za nobeno reč. ‚Kmer, plačaj, če hočeš imeti,' to je bila cena, ki so jo bogataši vili, kakor so hoteli. Le čajte, danes jo bo pa kmet vil."

Ženske so hvalile Klandro in ji obetale, da jo drugič izvolijo za poslanca. Ko se je šunder polegel, se je oglasil Marinček:

„Le nikar preveč ne jezikajte, da česa ne iztaknete. Vojska je vojska!"

Vsi so ga pogledali izpod čela in Luka je rekel:

„Ali smo kaj rekli, da ne damo cesarju, kar je njegovega? Ali mu nismo dali: sinov, mož, živine – vsega? In če bo treba, še bomo dali, da veš in da ne boš vlekel na ušesa pogovorov kot izdajalec."

Marinček se je razburil in planil kvišku. Andrej pa je stopil predenj:

„Ne, ne, ne, oče! To so besede. Nikoli ni bilo prepira v tej hiši, ali naj ga na Blaževo pogrebščino začnemo? Hudo je za vse – potrpimo! Saj bo vsega konec. Beseda tudi ni konj."

Iz kota pod križem se je oglasil ujec pokojnega Blaža in rekel:

„Nič se ne čudimo in nič se ne jezimo. Prerokovana je prišla, a še začela se ni. Svet je Bogu potegnil vajeti iz rok in sedaj sam vozi. In vozil bo tako, da bo vse v jarku, potem bo konec, prej ne. Zdaj pa molimo."

Ujec je začel s povzdignjenim glasom, pogrebci so molili za njim, pridružila se jim je tudi Jančarica, ki je bila vsa nesrečna, ko se ni nikomur mudilo.

Nato je vsak stoje izpraznil kozarec, se poslovil in zahvalil Jančarico ter odšel. Matic se je pa izmuznil za njenim hrbtom iz hiše, šel v hlev, naglo opazil, da je živina žejna, vzel škaf in šel k vodnjaku.

„Poglej ga," je rekel nekoliko vinski Luka, „kako je domač. Kmalu bo Jančar."

Tudi drugi so se ozrli nanj, ko je trombal vodo, in glave so se šepetaje stikale, posebno ženskam. Jančarica jih je s praga gledala in pekoča jeza jo je pograbila. Poklicala je Ferjana:

„Brž pojdi tja in reci Maticu, naj pusti živino pri miru. Bomo že sami vardevali."

Ferjan je stekel čez dvorišče k vodnjaku:

„Mama je rekla, da hitro pri miru pustite našo živino, bomo že sami brez vas."

Maticu je obstala roka. Pogledal je proti veži, kjer je stal Janezek in mahal z roko: „Pustite, tlic Matic – tlic Matic!"

France je prijel za škaf in bušknil vodo iz njega po tleh, ga postavil nazaj in naglo odšel.

XIV

Noči, tako trpljenja polne, Matic še ni preživel. Težki je bila tista, ko se je vrnil iz zapora in je našel Francko poročeno. Toda takrat je bil mlad. Zarobantil je, se zaril v seno in zaspal. Nato je nekaj dni popival in trpljenja je bilo konec. Po vsem tem, kar je doživel na dan pogrebščine, ni robantil, ni popival. Kot senca se je vlačil okrog voglov, brez veselja je delal, zjutraj je vstajal z rdeče obrobljenimi očmi, jedi se je samo pritikal, da ni žalil sestre Lojze. Ta ga je skrivaj opazovala s skrbi polnimi očmi in prvi dan uganila, kaj mu je. Tiho mu je stregla, prepričana, da se zdrami iz tega nepotrebnega trpljenja, kakor je sodila sama, ki ni bila skušana še nikoli. Tudi dekla Francka ni imela zavezanih oči. Toda še malo ni slutila, kaj bi utegnilo biti gospodarju. Vso njegovo malobesednost, njegov upadli obraz in čudno zadirčnost je začela pisati na svoj rovaš. Zakaj njena ura se je bližala. Zato je prosila Lojzo, ko sta bili sami:

„Jaz grem poiskat stanovanja."

„Zakaj? " se je začudila Lojza in pogledal izza šivanja, ko je zvečer delala krstno oblekico za otročiča.

„France me tako težko vidi."

„Saj ni res. France je – " Hotela ji je kar razodeti, ali naglo si je premislila in razlagala: „France je včasih čuden. Nič ne maraj za to in bodi prepričana, da ti nisi vzrok. Kar sva obljubila, sva obljubila. Francka, ti boš pri nas in potem naj bo, kot je božja volja."

Francka jo je hvaležno pogledala in spet sta molče šivali drobno perilo za otročiča. In tudi tedaj, ko je stopil France, ni bilo nikogar, ki bi začel pogovor. France je sedel k peči, gledal v mračno, z rdečim zastorom zavešeno okno in molčal. Niti k mizi ni pogledal, kaj ženski delata. Ko je sodil, da je iz gole vljudnosti zadosti dolgo posedel, je rekel: „Molimo, no!" in takoj nerodno pokleknil k peči, stisnil glavo med široke dlani in nerazločno žebral molitev za Lojzo.

„Lahko noč," je voščil nato, nobene pogledal in odšel. Lojza pa je šinila za njim, ga prestregla v veži in mu pošepetala: „Počakaj." France je pokorno sedel na ognjišče in brskal s trsko po tlečem pepelu.

Ko je Lojza odpravila Francko spat, je sedla k njemu na ognjišče in pričela:

„To ti moram povedati, France, dnevi Franckini potekajo. Kajne, da ostaneva mož beseda in da naj bo pri nas? "

Brat se je stresnil, kot bi ga bil kdo poklical od daleč.

„Seveda, seveda," je hitel.

„Saj sem vedela, da si za to. Ali vidiš, Francka je žalostna in se te boji, ko si tako čuden. Misli, da si zaradi nje, da ti je napoti, in hoče stran."

Brat je zdrsnil z ognjišča.

„Nikamor ne pojde, le povej ji, tukaj bo, kakor sem rekel."

Nato je spet sedel na ognjišče in globoko vzdihnil.

Lojza ga je pomenljivo pogledala:

„France, ne ženi si tako k srcu. Saj ni vredno."

Brat je vprašujoče pogledal sestro:

„Kaj? " je počasi izpregovoril, da bi tajil.

„Saj vem! Jančarica!" Vtem se je predirljivo ozrla v njegove oči, ki jih je povesil in zaeno ves zardel.

„Poglej, mislim, da nihče ne ve, ali jaz vem, prvo uro na pogrebščini sem vedela, ko sem videla tebe in njo. Izbij si jo iz glave. Če ti ni namenjena, kaj moreš za to? "

France je stisnil ustnice, pogledal v dimnik, zob je škrtnil ob zob, na licih so mu trepetale mišice.

„Imaš čisto prav, Lojza, ali pomagaj si, če si moreš. Ko bi ti jaz eno noč dal tole, kar me grize tu notri in mi pije kri, pri vsej svoji pobožnosti znoriš, da veš, zmeša se ti."

Portret tega tedna

Povprečno se da živeti

Statistika govori, da je v novomeški občini povprečna plača, če uporabimo ta bolj ljudski izraz za osebni dohodek, nekaj čez 3.000 dinarjev. Neka druga statistika pa poudarja, da je v novomeški občini zaposlenih blizu 50 odstotkov žensk. Ni torej naključje, da smo tokrat „pogledali v lonec" novomeški družini, v kateri ona in on prejemata povprečne novomeške osebne dohodke, imata dva otroka (punčko in fantka), gradita hišo ter imata avto.

Renata in Marjan Bevc imata skupaj 59 let, on (tako se bojda spodobi) nekaj več kot ona. Renata je industrijska šivilja v Labodu, Marjan pa avtomehanik v brežiškem Agroservisu. Plači, kot že rečeno, na ravni novomeškega povprečja, doma hčerka Darja (kmalu 6 let) in sinček Marjan (2 leti). Otroško varstvo zagotovljeno pri babici. V hiši, ki jo skupaj z njenimi starši še dograjujejo (oh, koliko stvari še manjka!), so tudi avto, veliki in mali gospodinjski stroji ter, seveda, televizija.

„Ko smo začeli graditi hišo," pripoveduje Renata, „sva bila z možem večkrat lačna kot sita. Ob poroki sem imela, ni me sram povedati, eno samo prešito blazino. Kaj hočemo, takrat sem veliko dajala za obleko. Če ne bi bilo pomoči mojih staršev, se z Marjanom najbrž nikoli ne bi lotila hiše, zdaj pa je kar prav, da jo imamo.

Moje delo? Zadovoljna sem. V Labodu šivam žepe, všitke in ovratnike na srajcah, včasih tudi kaj drugega. Nekako ponosna sem, da največkrat šivam ovratnike in žepe; veste, od njiju in še nekaterih malenkosti je največ odvisen videz srajce. V službo sem šla s 16 leti in pol, poročena pa sem 9 let.

S plačama shajamo od meseca do meseca, vendar smo zadovoljni. Za hrano gre najmanj 2.000 dinarjev, otroka potrebujeta beljakovine in vitamine, tudi posojila je treba odplačevati. Mož je dobil za graditev od svojega podjetja 20.000 dinarjev, jaz pa 25.000. Nekaj je treba dati tudi babici–varuški. Ne, ker bi ona zahtevala, enostavno se spodobi.

Doma se odpočijem, čeprav me čaka veliko opravkov. Rada imam čisto, otroka rada lepo oblačim. Mož gleda televizijo, jaz pa likam ali kaj podobnega. Za televizijski spored nisem prikrajšana; delo si znam tako urediti, da se lahko dodobra spočijem. Pri dvoizmenskem delu v službi je to vražje potrebno. Da, služba! Včasih se v podjetju tudi sporečeš, nato pa se čez noč pomiriš. Najbrž je povsod tako. Sicer pa lahko rečem, da imamo v naši šivalnici v povprečju zelo dobre medsebojne odnose.

Konjički? Zelo rada imam rože in knjige. „Angeliko" sem prebrala na dušek, doma imamo tudi kanarčka. Da, pa veliko željo imam! Po 9 letih zakona z Marjanom še vedno nimava spalnice. Pa bo tudi ta kmalu na vrsti. Včasih sem rada kegljala, zdaj pa ali ni časa ali pa je tovarniški klub na smrtni postelji. Pa bo tudi za to še čas. Najhujše je za nami."

MARJAN BAUER

V enem tednu devet filmov

(Nadaljevanje z 1. str.)

Prvi dan Tedna slovenskega filma v Novem mestu bosta na sporedu dva filma. Za popoldanski predstavi je predviden eden najuspešnejših mladinskih filmov „Kekec", v večernih urah pa bo na sporedu film „Med strahom in dolžnostjo".

Drugi dan, 17. februarja, si lahko ogledate film Matjaža Klopčiča „Sedmina", ki je nastal po istoimenskem romanu Bena Župančiča. S tem filmom smo Slovenci dobili delo, ki skozi prebliske nežnosti izriše podobo nasprotij v posamezniku, ki sta ga čas in dogajanje vrgla v vrtinec nasilja in upora.

18. februarja bo na sporedu „Čudoviti prah" scenarista in režiserja Milana Ljubića. Film je zasnovan po istoimenskem romanu Vjekoslava Kaleba. Pripoveduje o dveh osamljencih, ki se po razbitju partizanskih borcev prebijata skozi zasede, borita z lakoto in pomanjkanjem ter sanjami, vendar ostaneta dejavna in zvesta revolucionarni akciji. Po predstavah tega filma se bosta obiskovalcem predstavila režiser Milan Ljubić in igralec Ljubiša Samardžić.

„Vesna" bo na sporedu v četrtek, 19. februarja. Film je ob nastanku požel nedeljene simpatije obiskovalcev kinematografov zaradi lahkotne pripovedi o naši mladini v času povojne graditve.

Zadnji dan, 20. februarja, se bo Teden slovenskega filma zaključil s predstavami filma „Samorastniki", ki mu je predlogo ponudila zakladnica slovenske književnosti, točneje povest Prežihovega Voranca. Ker gre za literarno delo, ki je večini Slovencev dobro znano, bo morda zanimivo ob filmu primerjati specifičnost dveh umetniških medijev.

Osnovnošolcem so možni ogledi filmov „Kekec", „Dolina miru", „Ne joči, Peter!" in „Nevidni bataljon". Predstave teh filmov bodo po dogovoru.

Teden slovenskega filma je za vse ljubitelje filma izredna priložnost, da se seznanijo z domačim filmom, da spoznajo njegove dobre in slabe strani ter tako dobe dovolj izčrpen vpogled v slovensko filmsko ustvarjalnost. Temu namenu ustreza tudi sestavljeni program. Škoda je le, ker ni mogoče prikazati tudi nekaj kratkometražnih filmov.

AVTO V PEŠCA – PEŠEC MRTEV

65-letni Anton Kos iz Ločne 37 je šel 7. februarja ob 18. uri peš po magistralni cesti Ljubljana – Zagreb od Mačkovca proti Otočcu. Med hojo ga je dohitel voznik osebnega avtomobila Miro Milovanović iz Panjavine (SR BiH), ga zadel s prednjim delom vozila in zbil po tleh.

KAMION Z ŽIVINO V JARKU

3. februarja dopoldne se je pri vasi Račica zgodila nesreča, ker je bila cesta poledenela in je niso posipali. S kamionom, naloženim z živino, je iz Sevnice proti Loki vozil Jože Zakšek s Pokleka, na valovitem cestnem terenu pri Račici pa ga je začelo zanašati. Avto se je prekucnil. Živini ni bolo hudega, pač pa je nastalo za 25.000 din gmotne škode na kamionu.

VESNA JE V BOLNICI

7-letna Vesna Udovič, učenka I. razreda osnovne šole Katja Rupena iz Novega mesta, je 9. februarja zjutraj šla v šolo. Na Cesti herojev je pri trgovini Dolenjke stopila s pločnika na cesto ravno takrat, ko je mimo pripeljal z avtom Novomeščan Branko Premeli. Ta je punčko zadel in zbil na tla, nakar so jo s poškodovano nogo in pretresom možganov odpeljali v bolnišnico.

Sevniški kipar samorastnik Rudi Stopar je v nedeljo slavil na boštanjskem odru, sedaj kot član igralske skupine Prosvetnega društva Anton Umek–Okiški, 30-letnico odrskega nastopanja. Svojo amatersko odrsko pot je pričel v 2. razredu osnovne šole v igrici Princeska in pastirček. Pred 30 leti in tokrat je igral pod režiserskim vodstvom Minke Gale. Na sliki: Rudi Stopar v prizoru iz Gumba. V soboto gostujejo boštanjski igralci s še dvema Nušičevima komedijama, Brzojavom in Analfabetom, ob 17. uri v Krmelju. (Foto: Železnik)

Slab nadzor

3. februarja se je pred senatom okrožnega sodišča v Ljubljani zagovarjal 27-letni Zvone Puš, nekdanji komercialist pri AVTU Kočevje iz Kočevja. Puš je bil obsojen zaradi grabeža na tri leta strogega zapora. Sodba še ni pravnomočna.

Od decembra 1973 do 14. maja 1975 je Zvone Puš postopoma oškodoval podjetje za prek 80.000 dinarjev. To je napravil tako, da je ob sprejemanju naročil za prevoze, ki jih je opravilo podjetje za zasebnike, prejemal od strank denar za opravljene prevoze, namesto da bi jih napotil k blagajni podjetja.

Sodišče mu je izreklo tudi varnostni ukrep. Po prestani kazni ne bo smel dve leti opravljati službe, v kateri se razpolaga z družbenim premoženjem.

Puš je dejanje v celoti priznal, vendar ga je skušal omiliti z izjavo, da je bil zaradi popravila avtomobila v denarni stiski.

Ta grabež je še en dokaz, da je v podjetjih slab nadzor.

L. P.

TRIJE NAJHITREJŠI: Peter Henčič, Janez Novinec in Slavko Medle (od leve proti desni). (Foto: I. Krasko)

Daroval les – za zdravje

Samoprispevek, za katerega so se odločili občani Pomurja, bo v veliko pomoč pri reševanju tamkajšnje zdravstvene problematike. Docela svojsko pa je tovrstna prizadevanja Pomurcev dopolnil Friderik Nemeš, 44-letni kmet iz Motvarjevec: za izgradnjo kirurškega oddelka soboške bolnišnice je podaril les na 40 arih gozda, to je 60 kubikov mešanega lesa, ki je vreden 60.000 din.

Friderik Nemeš: „Še bom potreboval bolnišnico!"

Nemeš živi sam na desethektarskem posestvu. „Že večkrat sem se znašel v soboški bolnišnici, ker boleham na srcu, in videl, kakšne so potrebe, saj sem večkrat zaradi pomanjkanja prostora moral ležati na hodniku." Darovati les za potrebe bolnišnice se je odločil tudi zategadelj, ker so ga v bolnišnici zmeraj lepo sprejeli in mu nudili skrbno zdravstveno nego. Nemeš meni, da bo gotovo moral še iskati pomoči v bolnišnici, zato mu ni žal lesa, saj bo uporabljen nadvse koristno.

Kajpak so v soboški bolnišnici sprejeli nesebično darilo z velikim zadovoljstvom, Friderik Nemeš pa je tako postal zgled, ki je vreden posnemanja. Pa ne le v Prekmurju!

(Povzeto po soboškem VESTNIKU)

Fricov pokal vnovič gozdarjem

Rekordna udeležba – Najhitrejši Janez Novinec – Prvič na progi tudi ženske

Na tekmovanju dolenjskih gozdarjev in lesarjev, ki ga prizadevni organizatorji pripravljajo neprekinjeno že celih 21 let, so novomeški gozdarji zopet odnesli pokal.

Po lepem in sončnem vremenu se je v soboto, 7. februarja, zbralo nad 70 tekmovalcev, kar je rekordno število v teh 21 letih. Tekmovanje je potekalo prvič v štirih kategorijah. Tekmovale so namreč tudi ženske. Moški so tekmovali v kategoriji do 30 let, med 30 in 40 leti in nad 40 leti. Za udeležbo v Fricovem pokalu se seštevajo časi prvih dveh v vseh kategorijah.

Prvi so štartali najstarejši tekmovalci. Teh je bilo kar 10. Na skrajšani stezi je zmagal Alojz Serini GG Novo mesto s časom 20 sek. Drugi je bil Jože Rade (GG), 3. Jože Kure (GG), 4. Slavko Kregar (Novoles), 5. Janez Šebenik (GG), 6. Franc Knez (GG), 7. Adi Štor (GG), 8. Stane Šuln (Novoles), 9. Janez Tavčar (Novoles) in 10. Zmago Novak (Novoles).

V kategoriji od 30 do 40 let je zmagal Slavko Medle (Novoles), 23 sek. 2. Peter Henčič (Novoles) 23,8, 3. Igor Slak (Novoles) 26,6, 4. Dušan Iskra (GG) 28,0, 5. Andrej Grabrijan (GG) 29, 6. Stane Žunič (GG) 29,2. 7. Boštjan Japelj (Novoles) 30,0, 8. Zvone Peterlin (Novoles) 30,2, 9. Slavko Vidmar (Novoles) 30,8, 10. Vili Pavlič (Novoles) 31,0, 11. Ivan Jereb (GG), 12. Slavo Petek (GG) in 13. Jože Butala (GG).

V kategoriji mlajših od 30 let je prepričljivo zmagal Janez Novinec, ki je tako še enkrat potrdil, da sodi v razred zase. Od drugouvrščenega je bil boljši za eno sekundo. Vrstni red: Janez Novinec (Novoles) 22,0, 2. Viktor Turk (GG) 23,2, 3. Primož Bognar (GG) 24,0, 4. Zdene Dular (Novoles) 24,1, 5. Brane Zupančič (GG) 25,0, 6. Stane Pirc (GG) 25,2, 7. Marko Švent (Novoles) 25,8, 8. Andrej Kastelic 26,8, 9. Mirko Jarc (GG) 27,0, 10. Brane Vidmar (GG) 27,2 itd.

Letos so prvič tekmovale tudi ženske. Vrstni red 1. Marija Erbežnik (Novoles), 2. Jasna Serini (Novoles) in 3. Ivica Jakše (Novoles).

Na koncu tekmovanja so vsi udeleženci dobili priložnostna darila.

J. KRASKO

Prejšnji četrtek so se na šentjernejskem živinsko-kramarskem sejmu zbrali sejmarji od blizu in daleč. Ponudbe in povpraševanja je bilo precej, tako da tudi tisti, ki so le „oči pasli", niso prišli zaman. Med živalmi je bil deležen največjega občudovanja žrebec Mihaela Škofljanca iz Breg pri Krškem. Tri leta je star in tehta 775 kilogramov, tokrat pa ni bil naprodaj. Predpust je tu in lastniki bodo vedeli, kam je treba voditi kobile „možit". Kmetovanje ni enostavna reč, zmeraj mora biti pri roki primerno orodje. In slednjega je bilo zadnjič v Šentjerneju na pretek. Veliko kupcev je imel kovaški mojster iz Jagnjenice pri Radečah, saj so šle motike za okopavanje vinogradov v denar kot – sveže žemlje. (Foto: Polde Miklič)

TO PA JE BILA SKUPŠČINA, KAJNE?

V Hitrotkalu, ki se je raztezal tam na obronkih Repičeve drage, so zaposleni domala podivjali od jeze, ako jim je kdo samo omenil Organizacijo za pomoč zaposlenim.

Bes se je loteval Hitrotkalcev zato, ker organizacija, odkar so jo ustanovili pred petimi leti, ni naredila prav ničesar, da bi denarno ali kako drugače pomagala delavcem, so pa do poslednjega moža vsi plačevali članarino, ki res ni bila pretirano visoka, pa kljub temu omembe vredna. Po vseh sestankih je bilo slišati ostre besede na fakturo Organizacije za pomoč zaposlenim in sekretar podjetja je enkrat celo vzkliknil: „Če bo šlo tako naprej, bomo prisiljeni izvoliti novo vodstvo. Tako!" In je sedel.

To pa je bilo več kot dovolj, da so se predsedniku Organizacije za pomoč zaposlenim Jožiču Repiču zatresle hlače. Z dvema prstoma je natipkal vabila za letno skupščino z dvanajstimi točkami dnevnega reda, pripravil izčrpno poročilo in naročil v menzi bogato večerjo, ki so ji sicer v vabilu dali ime „skromna zakuska". Posebno zadnje besede so pripomogle k množičnemu obisku.

Letna skupščina je tekla kot po loju: delovno predsedstvo je bilo enoglasno izvoljeno, poročilo predsednika Jožiča Repiča o preteklosti in o načrtih za v prihodnje je bilo mojstrsko spisano, da so sekretarji in predsedniki drugih organizacij poparjeni gledali v mize, na katerih so zvenele skodelice s črno kavo. Nato se je razvila živahna razprava in govorniki so si bili edini, da je letna skupščina Organizacije za pomoč zaposlenim lahko za zgled vsem drugim tako po pripravljenosti kot po tehtnosti obravnavanih problemov in nakazanih rešitev. Piko na i pa je postavil sekretar Hitrotkala, ki je rekel: „Današnja letna skupščina nam je dokazala, da si takšne organizacije, kot je naša, lahko samo želimo!"

Dolgo ploskanje je zrak ponesel tja do menze, kjer pa so že rožljali krožniki, vilice in noži, čakaje članstvo, ki se bo po nekaj kozarcih vina prijelo okrog vratu v prijateljsko verigo. In proti polnoči se bo Jožič Repič nagnil k sosedu in bo solzan dahnil:

„To pa je bila skupščina, kajne?"

TONI GAŠPERIČ